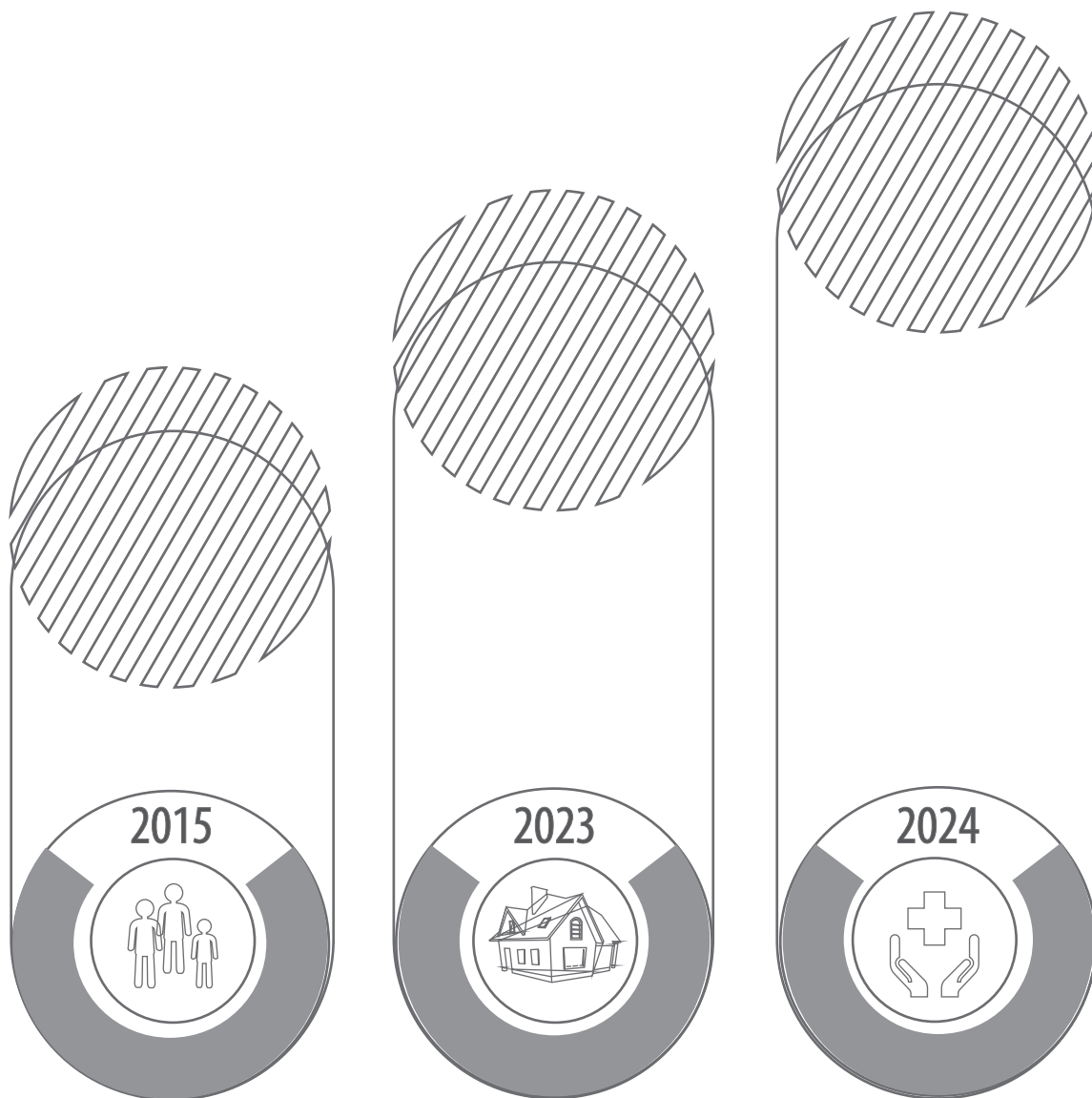

Metropolia warszawska w 2024 r.

Warsaw metropolitan area in 2024

Opracowanie merytoryczne:

Content-related works

Urząd Statystyczny w Warszawie, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych

Statistical Office in Warsaw, Mazovian Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Anna Cacko

Zespół autorski

Editorial team

Małgorzata Bieńkowska, Edyta Błaszczak, Anna Cacko, Aneta Czyżkowska, Edyta Kaźmierczak, Teresa Kwiecień, Justyna Kotowoda, Anna Pasterkowska, Joanna Podolska

Prace redakcyjne

Editorial work

Małgorzata Bieńkowska, Edyta Błaszczak, Aneta Czyżkowska, Edyta Kaźmierczak, Teresa Kwiecień, Justyna Kotowoda, Anna Pasterkowska, Joanna Podolska

Tłumaczenie

Translation

Agnieszka Gromek-Żukowska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Anna Cacko

ISSN 3072-2527

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

<http://warszawa.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/>

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła.

When publishing Statistical Office in Warsaw data – please indicate the source

Przedmowa

Metropolia warszawska jest jednym z najbardziej dynamicznie rozwijających się regionów w Europie. Widoczna zmiana to efekt m.in. aktywnego zaangażowania samorządów współtworzących metropolię w realizację zintegrowanych działań i przedsięwzięć dla osiągnięcia wspólnego celu, jakim jest stworzenie silnego i nowoczesnego ośrodka społeczno-gospodarczego.

Konieczność wzmocnienia zarządzania strategicznego na poziomie obszarów funkcjonalnych, wprowadzenie strategii rozwoju ponadlokalnego, opracowanie i przyjęcie Krajowej Polityki Miejskiej 2030 stały się punktem zwrotnym w zacieśnianiu współpracy pomiędzy sygnatariuszami porozumienia metropolitalnego oraz formułowaniu wspólnych dokumentów programowych, takich jak np. „Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku”. Ważnym elementem jest również wypracowanie korzystnych ram prawnych, zapewniających efektywne działanie metropolii m.in. w zakresie transportu zbiorowego, finansowania JST, rozwoju społeczno-gospodarczego, ochrony klimatu i środowiska oraz planowania przestrzennego.

Metropolia warszawska obejmuje 79 jednostek samorządu terytorialnego, co odpowiada jednostce statystycznej NUTS2 – region warszawski stołeczny (RWS). Ze względu na funkcjonalne powiązania występujące pomiędzy wchodzącymi w jego skład jednostkami terytorialnymi, może być traktowana jako zintegrowany organizm, w którym zachodzące zmiany społeczne i gospodarcze w jednej przestrzeni oddziałują na inne.

Urząd Statystyczny w Warszawie wychodząc naprzeciw zmieniającej się rzeczywistości oraz odpowiadając na potrzeby odbiorców zewnętrznych, zmienił tytuł dotychczas wydawanej publikacji „Region warszawski stołeczny” na „Metropolia warszawska”, która swoim zasięgiem obejmuje wszystkie gminy i powiaty tego regionu. W związku z tym w tegorocznej edycji pojęcia te będą używane zamiennie. Opracowanie w obecnym kształcie posiada wszystkie wcześniej publikowane informacje, a dodatkowo zostało wzbogacone o wskaźniki kontekstowe i strategiczne monitorujące Strategię rozwoju metropolii warszawskiej oraz nowe kartogramy i dane tabelaryczne mające powiązania z powyższymi wskaźnikami.

Przy opracowywaniu poszczególnych działów korzystano z wyników badań statystyki publicznej oraz danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie w zakresie powierzchni geodezyjnej i kierunków wykorzystania.

Oddając w Państwa ręce kolejne wydanie publikacji o obszarze metropolitalnym Warszawy mamy nadzieję, że nadal będzie ona źródłem interesujących i przydatnych informacji dla wszystkich osób interesujących się rozwojem obszarów funkcjonalnych, jak również realizujących cele „Strategii rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku”.

Zastępca Dyrektora
Biura Funduszy Europejskich
i Polityki Rozwoju Urzędu m.st. Warszawy

Agata Wolpe

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Warszawie

Agnieszka Ajdyn

Warszawa, grudzień 2025 r.

Preface

The Warsaw metropolitan area is one of the most dynamically developing regions in Europe.

This visible change is the result of, among other things, the active involvement of local governments co-creating the metropolis in implementing integrated activities and projects to achieve the common goal of creating a strong and modern socio-economic centre.

The need to strengthen strategic management at the functional area level, the introduction of a supra-local development strategy, and the development and adoption of the National Urban Policy 2030 became a turning point in strengthening cooperation between the signatories of the metropolitan agreement and the formulation of joint programming documents, such as the "Development Strategy for the Warsaw Metropolitan Area until 2040." Another important element is the development of a favourable legal framework, ensuring the effective operation of the metropolis, among other things, in the areas of public transport, local government financing, socio-economic development, climate and environmental protection, and spatial planning.

The Warsaw metropolitan area encompasses 79 local government units, which corresponds to the NUTS2 statistical unit – region warszawski stołeczny (RWS). Due to the functional connections between its constituent territorial units, it can be treated as an integrated organism in which social and economic changes occurring in one area impact others.

The Statistical Office in Warszawa, responding to the changing reality and the needs of external recipients, has changed the title of the previously published publication "Region warszawski stołeczny" to "Warsaw Metropolitan Area," which encompasses all gminas and powiats of the region. Therefore, in this year's edition, these terms will be used interchangeably. The current publication contains all previously published information and has been additionally enriched with contextual and strategic indicators monitoring the Warsaw Metropolitan Area Development Strategy, as well as new cartograms and tabular data related to these indicators.

The development of individual sections was based on the results of official statistics research and data from the Marshal's Office of Mazowieckie Voivodship in Warszawa regarding geodetic area and directions of use.

By presenting You with another edition of the publication on the Warsaw metropolitan area, we hope that it will continue to be a source of interesting and useful information for all those interested in the development of functional areas, as well as those pursuing the goals of the "Development Strategy for the Warsaw Metropolitan Area until 2040".

Deputy Director
of the Office of European Funds
and Development Policy at the Capital City of Warsaw

Agata Wolpe

Director
of the Statistical Office
in Warszawa

Agnieszka Ajdyn

Warszawa, December 2025

Spis treści

Przedmowa	
Objaśnienia znaków umownych	
Skróty	
Wstęp	
Synteza	
Rozdział 1. Powierzchnia. Użytkowanie gruntów	
Rozdział 2. Planowanie przestrzenne. Rewitalizacja	
2.1. Planowanie przestrzenne	
2.2. Rewitalizacja	
Rozdział 3. Ludność. Ruch naturalny	
Rozdział 4. Edukacja i wychowanie	
Rozdział 5. Transport. Mieszkania. Infrastruktura komunalna	
5.1. Transport	
5.2. Mieszkania	
5.3. Infrastruktura komunalna	
Rozdział 6. Ochrona zdrowia. Pomoc społeczna	
6.1. Ochrona zdrowia	
6.2. Pomoc społeczna	
Rozdział 7. Kultura. Turystyka	
7.1. Kultura	
7.2. Turystyka	
Rozdział 8. Rynek pracy. Podmioty gospodarki narodowej	
8.1. Rynek pracy	
8.2. Podmioty gospodarki narodowej	
Rozdział 9. Finanse publiczne	
Uwagi metodologiczne	

Contents

Preface	4
Symbols	13
Abbreviations	13
Introduction	15
Executive summary	20
Chapter 1. Area. Land use.....	22
Chapter 2. Spatial planning. Revitalisation	27
2.1. Spatial planning.....	27
2.2. Revitalisation	31
Chapter 3. Population. Vital statistics	38
Chapter 4. Education.....	47
Chapter 5. Transport. Dwellings. Municipal infrastructure	56
5.1. Transport	56
5.2. Dwellings	64
5.3. Municipal infrastructure	70
Chapter 6. Health care. Social welfare.....	75
6.1. Health care	75
6.2. Social welfare	80
Chapter 7. Culture. Tourism	85
7.1. Culture	85
7.2. Tourism	93
Chapter 8. Labour market. Entities of the nationaleconomy	94
8.1. Labour market	94
8.2. Entities of the national economy	100
Chapter 9. Public finance	108
Methodological notes	119

Spis tablic

Tablica 1. Powierzchnia	
Tablica 2. Powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	
Tablica 3. Obszary zdegradowane w gminach	
Tablica 4. Wybrane efekty rewitalizacji	
Tablica 5. Ludność	
Tablica 6. Ruch naturalny ludności	
Tablica 7. Ludność według ekonomicznych grup wieku	
Tablica 8. Szkoły	
Tablica 9. Wydatki budżetów gmin na oświatę	
Tablica 10. Przewozy pasażerskie środkami komunikacji miejskiej	
Tablica 11. System rowerów publicznych	
Tablica 12. Mieszkania oddane do użytkowania	
Tablica 13. Średnia cena 1m ² lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych ..	
Tablica 14. Wodociągi i kanalizacja	
Tablica 15. Zużycie wody i gazu w gospodarstwach domowych.....	
Tablica 16. Ochrona zdrowia	
Tablica 17. Wydatki budżetów gmin na ochronę zdrowia ..	
Tablica 18. Wydatki na świadczenia rodzinne	
Tablica 19. Pomoc społeczna	
Tablica 20. Wydatki budżetów gmin na pomoc społeczną	
Tablica 21. Wydatki budżetów gmin w dziale „Rodzina” według wybranych rozdziałów budżetowych ..	
Tablica 22. Biblioteki publiczne (z filiami).....	
Tablica 23. Dochody i wydatki budżetów gmin na kulturę i ochronę dziedzictwa kulturowego	
Tablica 24. Dochody i wydatki budżetów gmin na turystykę	

List of tables

Table 1. Area	23
Table 2. Area included in local spatial development plans	27
Table 3. Degraded area in gminas	32
Table 4. Selected revitalisation effects	37
Table 5. Population	38
Table 6. Vital statistics	38
Table 7. Population by economic age groups	44
Table 8. Schools	50
Table 9. Expenditure of gminas budget on education	53
Table 10. Transport of passengers by urban transport	56
Table 11. Public bike system	60
Table 12. Dwellings completed	66
Table 13. The average price of 1 m ² of residential premises	69
Table 14. Water supply and sewage systems	70
Table 15. Consumption of water and gas in households	73
Table 16. Health care	75
Table 17. Expenditure of gminas budgets on health care	79
Table 18. Expenditure on family benefits	81
Table 19. Social welfare	82
Table 20. Expenditure of gminas budgets on social welfare	83
Table 21. Expenditure of gminas budgets in the “Family” division by selected budget chapters	84
Table 22. Public libraries (with branches)	85
Table 23. Revenue and expenditure of gminas budgets on culture and national heritage protection ..	91
Table 24. Revenue and expenditure of gminas budgets on tourism	93

Tablica 25. Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia rejestrowanego.....	Table 25. Registered unemployed persons and registered unemployment rate 95
Tablica 26. Pracujący	Table 26. Employed persons 97
Tablica 27. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15–89 lat według BAEL	Table 27. Employment rate by age 15–89 by LFS 99
Tablica 28. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ..	Table 28. Average monthly gross wages and salaries ... 100
Tablica 29. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	Table 29. Entities of the national economy in REGON register 101
Tablica 30. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczo-rozwojową.....	Table 30. Intramural expenditure on research and development 106
Tablica 31. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów przetwórstwa przemysłowego i usług	Table 31. Entities of the national economy by sectors of manufacturing and services 106
Tablica 32. Dochody i wydatki budżetów gmin	Table 32. Revenue and expenditure of gminas budget 108
Tablica 33. Dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	Table 33. Revenue for financing and co-financing of EU programmes and projects 118

Spis tablic (tablice dostępne jako pliki do pobrania w formacie XLSX) na stronie internetowej:
<https://warszawa.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/>

Table appendix available in the electronic version in XLSX format: <https://warszawa.stat.gov.pl/en/publications/>

Spis map i wykresów

Mapa 1.	Gminy wchodzące w skład metropolii warszawskiej (regionu warszawskiego stołecznego)
Mapa 2.	Województwo mazowieckie według podziału NUTS2.....
Mapy 3.	Powiaty wchodzące w skład regionu warszawskiego stołecznego
Mapa 4.	Udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w powierzchni ogółem w 2025 r.
Mapa 5.	Udział powierzchni dróg w powierzchni ogółem w 2025 r.
Mapa 6.	Udział użytków rolnych w powierzchni ogółem w 2025 r.
Mapa 7.	Lesistość w 2025 r.
Wykres 1.	Udział powierzchni gmin objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem
Mapa 8.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2024 r.
Wykres 2.	Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.....
Mapa 9.	Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na 1000 ludności w 2024 r.
Mapa 10.	Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2024 r.
Wykres 3.	Przeciętna powierzchnia i liczba mieszkańców obszaru zdegradowanego przypadająca na 1 gminę, w której w 2024 r. obowiązywał GPR
Mapa 11.	Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin, które posiadały GPR w 2024 r.
Wykres 4.	Struktura powierzchni obszarów rewitalizacji w gminach posiadających GPR w 2024 roku według typu terenów
Wykres 5.	Struktura przedsięwzięć zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR według obszaru interwencji w 2024 r.

List of maps and charts

Map 1.	Gminas included in the warsaw metropolitan area (warszawski stołeczny region)	17
Map 2.	Mazowieckie Voivodship according to the division NUTS2	18
Map 3.	Powiats included in the warszawski stołeczny region	19
Map 4.	Share of built-up and urbanized areas in total area in 2025	23
Map 5.	Share of the area of roads in total area 2025 ..	24
Map 6.	Share of agricultural land in total area 2025 ...	25
Map 7.	Forest cover in 2025	26
Chart 1.	Share of the area of gminas covered by local spatial development plans in the total area	29
Map 8.	Share of the area covered by spatial development plans in the total area in 2024	29
Chart 2.	Number of decisions issued on land development conditions	30
Map 9.	Number of decisions issued on land development conditions per 1,000 population in 2024	30
Map 10.	Gminas' activity in the field of revitalisation in 2024.....	31
Chart 3.	Average area and number of inhabitants of the degraded area per 1 gmina where the GPR was in force in 2024	33
Map 11.	Share of the revitalisation area in the total area of gminas that had GPR in 2024	34
Chart 4.	Area structure of revitalisation areas in gminas with GPR n 2024 by type of areas	36
Chart 5.	Structure of revitalisation areas in gminas with GPR in 2024 by type of area	36

Mapa 12. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2024	Map 12. Population change in 2015–2024	39
Mapa 13. Przyrost naturalny w 2024 r.	Map 13. Natural increase in 2024	41
Mapa 14. Saldo migracji stałej w 2024 r.	Map 14. Net permanent migration in 2024	41
Mapa 15. Typy rozwoju ludnościowego według metody Webba w 2024 r.	Map 15. Demographic types by the Webb's method in 2024	42
Mapa 16. Ludność na 1 km ² w 2024 r.	Map 16. Population per 1 km ² in 2024	42
Wykres 6. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku	Chart 6. Structure of population by economic age groups Structure of population by economic age groups	45
Mapa 17. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w 2024 r.	Map 17. Share of working age population in the total population w 2024 r.	45
Mapa 18. Relacja osób starszych do dzieci w 2024 r.	Map 18. Ratio of elderly persons to children in 2024	46
Mapa 19. Współczynnik obciążenia demograficznego w 2024 r.	Map 19. Age dependency ratio in 2024	46
Mapa 20. Dzieci w przedszkolach w roku szkolnym 2024/2025	Map 20. Children in pre-primary education in the 2024/2025 school year	49
Mapa 21. Uczniowie przypadający na 1 oddział w roku szkolnym 2024/2025	Map 21. Pupils primary schools per section in the 2024/2025 school year	49
Mapa 22. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w 2024 r.	Map 22. Gross enrolment rate in primary schools in 2024	50
Mapa 23. Średnie wyniki egzaminu (w %) uczniów kończących szkołę podstawową w 2024 r.	Map 23. Average results of the exam (in %) of pupils leaving lower primary schools in 2024	51
Mapa 24. Zdawalność oraz średnie wyniki pisemnego egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych w powiatach regionu warszawskiego stołecznego w 2024 r.	Map 24. Pass rate and average results of the writtem matriculation exam in compulsory subjectsa in powiats of warszawski stołeczny region in 2024	52
Mapa 25. Wydatki budżetów gmin na oświatę w 2024 r.	Map 25. Expenditure of gminas budget on education in 2024	53
Mapa 26. Udział wydatków bieżących w wydatkach na oświatę i wychowanie w 2024 r.	Map 26. Share of current expenditure in expenditure on education in 2024	54
Mapa 27. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach na oświatę i wychowanie w 2024 r.	Map 27. Share of investment expenditure in expenditure on education in 2024	54
Mapa 28. Czynne przystanki komunikacji miejskiej w 2024 r.	Map 28. Active urban transport stop in 2024	57
Mapa 29. Ludność na 1 czynny przystanek komunikacji miejskiej w 2024 r.	Map 29. Population oer 1 acyive transport stop in 2024	57
Wykres 7. Długość ścieżek rowerowych w 2024 r.	Chart 7. Length of cycle paths in 2024	59
Wykres 8. Roczny przyrost ścieżek rowerowych (w km)	Chart 8. Annual growth of cycle paths (in km)	60

Mapa 30. Ścieżki rowerowe na 100 km ² w 2024 r.	Map 30. Cycle paths per 100 km ² in 2024	60
Wykres 9. Pojazdy samochodowe na 1000 ludności	Chart 9. Road motor vehicles per 1000 population.....	62
Mapa 31. Wypadki drogowe na 10 tys. ludności w 2024 r. ...	Map 31. Road accidents per 10 thousand population in 2024	62
Mapa 32. Transport ekologiczny w 2024 r.	Map 32. Ecological transport in 2024.....	63
Mapa 33. Pozwolenia na budowę i zgłoszenia z projektem budowlanym na budowę nowych budynków mieszkalnych w 2024 r.	Map 33. Building permits and registrations with a construction project for the construction of new residential buildings in 2024.....	66
Wykres 10. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	Chart 10. Dwellings completed per 1000 population.....	67
Mapa 34. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2024 r.	Map 34. Dwellings completed per 1000 population in 2024.....	67
Wykres 11. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw	Chart 11. Dwellings completed per 1000 concluded marriages	68
Mapa 35. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw w 2024 r.	Map 35. Dwellings completed per 1000 concluded marriages in 2024.....	68
Wykres 12. Odsetek mieszkańców korzystających z wodociągów i kanalizacji w 2024 r.	Chart 12. Percentage of inhabitants connected to water supply systems and sewage systems in 2024	70
Mapa 36. Ludność korzystająca z sieci w % ogółu ludności w 2024 r.	Map 36. Population connected to sewage and gas supply systems in % of the total population in 2024.....	72
Mapa 37. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2024 r.	Map 37. Water consumption from water supply systems in households per capita in 2024	73
Mapa 38. Zużycie gazu w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2024 r.	Map 38. Gas consumption in households per capita in 2024.....	74
Wykres 13. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	Chart 13. Electricity consumption in households per capita	74
Wykres 14. Ludność na 1 obiekt infrastruktury zdrowotnej	Chart 14. Population per 1 establishment of health infrastructure	76
Mapa 39. Porady lekarskie ambulatoryjne w podstawowej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2024 r. ...	Map 39. Doctors consultations in primary health care per capita in out-patient health care in 2024 ...	76
Mapa 40. Dzieci w wieku do lat 3 w żłobkach i klubach dziecięcych w 2024 r.	Map 40. Children up to the age of 3 in nurseries and children's clubs in 2024.....	77
Wykres 15. Dzieci w wieku do lat 3 w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3.....	Chart 15. Children up to the age of 3 in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3	78
Wykres 16. Miejsca w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3	Chart 16. Places in establishments providing care for children up to the age of 3	78
Mapa 41. Udział wydatków budżetów gmin na ochronę zdrowia w wydatkach ogółem w 2024 r.	Map 41. Share of gminas budgets expenditure on health care in total expenditure in 2024	79

Wykres 17. Korzystający ze świadczeń rodzinnych	Chart 17. Persons receiving family benefits	80
Mapa 42. Przeciętna miesięczna liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych w 2024 r.	Map 42. Average monthly number of family benefits paid in 2024.....	81
Mapa 43. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w 2024 r.	Map 43. Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population in 2024	82
Mapa 44. Udział wydatków budżetów gmin na pomoc społeczną w wydatkach ogółem w 2024 r.	Map 44. Share of gminas budgets expenditure on social welfare in total expenditure in 2024	83
Wykres 18. Wydatki budżetów gmin w dziale „Rodzina”.....	Chart 18. Expenditure of gminas budgets in the “Family” division.....	84
Wykres 19. Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną ...	Chart 19. Number of population per 1 library facility	86
Mapa 45. Czytelnicy bibliotek (łącznie z punktami bibliotecznymi) na 1000 ludności w 2024 r.	Map 45. Library borrowers (including library service points) per 1000 population in 2024	87
Mapa 46. Biblioteki z Internetem bezprzewodowym w % ogółu bibliotek w 2024 r.	Map 46. Libraries with wireless Internet in % of the total number of libraries in 2024	87
Wykres 20. Imprezy zorganizowane przez instytucje kultury	Chart 20. Events organized by cultural institutions	89
Wykres 21. Muzea.....	Chart 21. Museums.....	90
Wykres 22. Kina	Chart 22. Cinemas	90
Mapa 47. Udział wydatków budżetów gmin na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2024 r.	Map 47. Share of gminas budgets expenditure on culture and national heritage protection in 2024	92
Mapa 48. Wydatki budżetów gmin na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego na mieszkańca w 2024 r.	Map 48. Expenditure of gminas budgets on culture and national heritage protection per capita in 2024	92
Mapa 49. Rozproszenie ruchu turystycznego w 2024 r.	Map 49. Dispersal of tourist traffic in 2024	93
Mapa 50. Bezrobotni zarejestrowani na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w 2024 r.	Map 50. Registered unemployed persons per 1000 working age population in 2024	95
Wykres 23. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	Chart 23. Share of unemployed persons in the working age population.....	96
Mapa 51. Oferty pracy w 2024 r.	Map 51. Job offers in 2024	96
Mapa 52. Pracujący w gospodarce narodowej według miejsca zamieszkania na 1000 ludności w 2024 r.	Map 52. Employed persons in national economy by place of residence per 1000 population in 2024.....	97
Wykres 24. Iloraz miejsc pracy	Chart 24. Job ratio	98
Wykres 25. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL	Chart 25. Employment rate by LFS	99
Mapa 53. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej według powiatów w 2024 r.	Map 53. Average monthly gross wages and salaries in relation to the national average by powiats in 2024.....	100
Mapa 54. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2024 r.	Map 54. Entities of the national economy in REGON register in 2024	102

Mapa 55. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2024 r.	Map 55. Newly registered entities of the national economy in REGON register in 2024.....	102
Mapa 56. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według klas wielkości w 2024 r.	Map 56. Entities of the national economy in REGON register by size class in 2024	103
Mapa 57. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2024 r.	Map 57. Natural persons conducting economic activity in 2024.....	105
Wykres 26. Struktura osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą według sekcji w 2024 r.	Chart 26. Structure of persons conducting economic activity by sections in 2024	105
Mapa 58. Udział wybranych sektorów przetwórstwa przemysłowego i usług w ogólnej liczbie podmiotów w 2024 r.	Map 58. Share of selected sectors of manufacturing and services in the total number of entities in 2024.....	107
Mapa 59. Dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2024 r.	Map 59. Revenue of gminas budgets per capita in 2024	109
Mapa 60. Dochody budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2024 r.	Map 60. Revenue of powiat budgets per capita in 2024	109
Mapa 61. Wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2024 r.	Map 61. Expenditure of gminas budgets per capita in 2024	110
Mapa 62. Wydatki budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2024 r.	Map 62. Expenditure of powiat budgets per capita in 2024	110
Mapa 63. Udział dochodów własnych budżetów gmin w dochodach ogółem w 2024 r.	Map 63. Share of own revenue of gminas budgets in total revenue in 2024.....	113
Mapa 64. Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2024 r.	Map 64. Own revenue of gminas budgets per capita in 2024.....	113
Mapa 65. Udział dochodów własnych budżetów powiatów w 2024 r.	Map 65. Share of own revenue of powiat budgets in 2024	114
Mapa 66. Dochody własne budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2024 r.	Map 66. Own revenue of powiat budgets per capita in 2024	114
Mapa 67. Udział dochodów z podatku PIT w dochodach własnych gmin w 2024 r.	Map 67. Share of revenue from Personal Income Tax in gminas own revenue in 2024.....	115
Mapa 68. Udział podatku od nieruchomości w dochodach własnych gmin w 2024 r.	Map 68. Share of tax on real estate in own revenues of gminas in 2024.....	115
Mapa 69. Udział wydatków inwestycyjnych w 2024 r.	Map 69. Share of Investment spendings in 2024.....	117
Mapa 70. Wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca w 2024 r.	Map 70. Investment spendings per capita in 2024	117
Mapa 71. Dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych na 1 mieszkańca w 2024 r.	Map 71. Revenue for financing and co-financing of UE programmes and projects per capita in 2024..	118

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (–)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Znak .	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification are presented in abbreviated form
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Znak *	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych revised data

Uwaga. Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności) opracowano przyjmując jako bazę wyjściową wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, w związku z tym wartości dla roku 2020 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych.

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning	Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
CIT	podatek od dochodów osób prawnych tax on corporate income	kWh	kilowatogodzina kilowatt hour
Dz. U.	Dziennik Ustaw Journal of Laws	tys.	tysiąc thousand
m	metr metre	mln	milion million
m ³	metr sześcienny cubic metre	zł PLN	złoty Polish zloty
dm ³	decymetr sześcienny cubic decametre	cd. cont.	ciąg dalszy countinued
ha	hektar hectare	dok. cont.	dokończenie countinued

Skrót (dok.) Abbreviation (cont.)	Znaczenie (dok.) Meaning (cont.)	Skrót (dok.) Abbreviation (cont.)	Znaczenie (dok.) Meaning (cont.)
km	kilometr kilometre	poz.	pozycja item
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre	Nr No.	numer number
m.st.	miasto stołeczne The Capital City	NUTS	Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych Classification of Territorial Units for Statistics
mpzp	miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego local spatial development plans	OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju Organization for Economic Co-operation and Development
np. eg.	na przykład for example	REGON	Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej The National Official Business Register
P+R	Parkingi Parkuj i Jedź Park&Ride	RMR	region mazowiecki regionalny mazowiecki regionalny region
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activity	RWS	region warszawski stołeczny warszawski stołeczny region
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point	UE EU	Unia Europejska European Union
późn. zm.	późniejsze zmiany later amendments	WOF	Warszawski Obszar Funkcjonalny Warsaw Functional Area
r.	rok year	ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Integrated Territorial Investments
tj. i.e.	to jest that is	VAT	Podatek od towarów i usług Value Added Tax, VAT
tw.	tak zwany co called		
wol. vol.	wolumin volume		
ww.	wyżej wymieniony above mentioned		

Wstęp

Delimitacja regionu warszawskiego stołecznego

Region warszawski stołeczny, obejmujący centralną część województwa mazowieckiego, został wyznaczony rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r., zmieniającym załączniki do rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustalenia wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS). Zgodnie z ww. aktem prawnym od 1 stycznia 2018 r. województwo mazowieckie zostało podzielone na 2 jednostki statystyczne poziomu NUTS2:

- region warszawski stołeczny, w którego skład wchodzi m.st. Warszawa wraz z powiatami: grodziskim, legionowskim, mińskim, nowodworskim, otwockim, piaseczyńskim, pruszkowskim, warszawskim zachodnim i wołomińskim,
- region mazowiecki regionalny, który obejmuje pozostałą część województwa mazowieckiego.

W ramach pakietu zmian w podziale statystycznym, dokonanych ww. rozporządzeniem, wydzielono na poziomie NUTS2 stołeczne regiony metropolitalne nie tylko w Polsce, ale także w Irlandii i na Litwie.

Prace nad wydzieleniem statystycznym były prowadzone od początku 2015 r., a sama jego koncepcja sięga jeszcze roku 2007. Instytucją odpowiedzialną za przygotowanie koncepcji delimitacji było ówczesne Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, a w prace były zaangażowane także takie instytucje jak:

- Główny Urząd Statystyczny,
- Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji,
- Ministerstwo Spraw Zagranicznych,
- Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego,
- Urząd Miasta Stołecznego Warszawy.

Opracowano koncepcję podziału województwa mazowieckiego na dwie „nieadministracyjne” jednostki statystyczne poziomu NUTS2, zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 roku w sprawie ustalenia wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS). Zgodnie z wymogami ww. rozporządzenia jednostki „nieadministracyjne” tworzy się poprzez połączenie odpowiedniej liczby mniejszych i przylegających do siebie jednostek administracyjnych (w przypadku województwa mazowieckiego były to powiaty). Przy łączeniu uwzględnia się kryteria geograficzne, społeczno-ekonomiczne, historyczne, kulturowe lub uwarunkowania

Introduction

Delimitation of the warszawski stołeczny region

Region warszawski stołeczny, covering the central part of Mazowieckie Voivodship, was designated by Commission Regulation (EU) 2016/2066 of 21 November 2016 amending the annexes to Regulation (EC) No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council on the establishment of a common classification of territorial units for statistics (NUTS). Pursuant to the aforementioned legal act, as of 1 January 2018, Mazowieckie Voivodship was divided into two NUTS2 level statistical units:

- region warszawski stołeczny, which includes m.st. Warszawa and the powiats: grodziski, legionowski, miński, nowodworski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, warszawski zachodni, and wołomiński;
- region mazowiecki regionalny, which includes the remaining part of Mazowieckie Voivodship.

As part of the package of changes in the statistical division introduced by the above-mentioned regulation, capital metropolitan regions were distinguished at the NUTS2 level not only in Poland, but also in Ireland and Lithuania.

Work on the statistical separation has been ongoing since the beginning of 2015, and its concept dates back to 2007. The institution responsible for preparing the delimitation concept was the then Ministry of Infrastructure and Development, and the following institutions were also involved in the work:

- Statistics Poland,
- Ministry of Administration and Digitization,
- Ministry of Foreign Affairs,
- Marshal's Office of Mazowieckie Voivodship,
- Warsaw City Hall.

A concept was developed to divide Mazowieckie Voivodship into two “non-administrative” NUTS2 level statistical units, in accordance with the principles set out in Regulation (EC) No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 on the establishment of a common classification of territorial units for statistics (NUTS). According to the requirements of the aforementioned regulation, “non-administrative” units are created by merging an appropriate number of smaller and adjacent administrative units (in the case of Mazowieckie Voivodship, these were powiats). Geographical, socio-economic, historical, cultural, and environmental criteria are taken into account during the merging process. “Non-administrative” NUTS

środowiska przyrodniczego. „Nieadministracyjne” jednostki NUTS¹ muszą także mieć odpowiednią wielkość mierzoną liczbą mieszkańców – dla poziomu NUTS2 jest to wielkość pomiędzy 0,8 a 3 mln mieszkańców.

Konsekwencją przyjętych zmian, a także zasady hierarchiczności podziału NUTS, były także zmiany w granicach jednostek NUTS1 i NUTS3.

Głównym argumentem przemawiającym za podziałem statystycznym województwa mazowieckiego była możliwość zakwalifikowania nowych jednostek NUTS2 do dwóch różnych kategorii zamożności – region warszawski stołeczny jako region lepiej rozwinięty, a mazowiecki regionalny jako słabiej rozwinięty. Utrzymanie województwa mazowieckiego w całości skutkowałoby zachowaniem jego pozycji jako regionu lepiej rozwiniętego (tak był traktowany w perspektywie 2014–2020), co w połączeniu z zakończeniem możliwości korzystania z mechanizmów kompensacyjnych dla regionów wychodzących z kategorii regionów słabiej rozwiniętych, skutkowałoby znacznym zmniejszeniem puli funduszy europejskich dostępnych dla województwa, a także zmniejszyłoby możliwości realizacji projektów poprzez obniżenie maksymalnego progu dofinansowania ze środków UE oraz pogłębienie koncentracji tematycznej wydatków.

Województwo mazowieckie jest jednym z najbardziej zróżnicowanych regionów nie tylko w Polsce, ale także w Unii Europejskiej. Źródłem jego „statystycznego” bogactwa jest Warszawa i jej bezpośrednie otoczenie, w których wytwarzane jest ponad 77% PKB województwa. Dysproporcja w PKB per capita na poziomie NUTS 3 pomiędzy miastem Warszawą a podregionami ostrołęckim czy radomskim wynosi ok. 4 do 1.

Podział województwa mazowieckiego na dynamicznie rozwijający się obszar metropolitalny Warszawy i pozostałą, słabiej rozwiniętą część regionu, jest od lat wyzwaniem nie tylko dla samorządu województwa, ale także dla władz centralnych. Zgodnie z dokumentem Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z 2015 r. podział województwa mazowieckiego na dwie jednostki statystyczne NUTS2 jest korzystny dla Polski, zarówno w aspekcie finansowym (możliwość otrzymania większej alokacji środków unijnych po 2020 r.), jak i potrzeb polityki rozwoju (bardziej jednolite regiony NUTS2, które są właściwe dla programowania i wdrażania polityk publicznych). Zgodnie z przedstawionym w dokumencie stanowiskiem proponowany podział powinien przynieść korzyści przede wszystkim dla słabiej rozwiniętej części województwa.

Konsekwencje podziału województwa na dwie jednostki poziomu NUTS2 można podzielić na natychmiastowe i dłużej w czasie. Wraz z podziałem województwa mazowiec-

units must also be of an appropriate size measured in terms of population – for the NUTS2 level, this is between 0.8 and 3 million inhabitants.

The consequences of the adopted changes, as well as the principle of the hierarchical division of NUTS, were also changes within the boundaries of NUTS1 and NUTS3 units.

The main argument for the statistical division of Mazowieckie Voivodship was the possibility of classifying the new NUTS2 units into two different wealth categories – region warszawski stołeczny as more developed, and region mazowiecki regionalny as less developed. Maintaining Mazowieckie Voivodship in its entirety would have preserved its position as a more developed region (as it was treated in the 2014–2020 perspective). This, combined with the termination of compensation mechanisms for regions transitioning out of the less developed category, would have resulted in a significant reduction in the pool of European funds available to the voivodship. It would also have reduced the potential for project implementation by lowering the maximum threshold for EU funding and deepening thematic concentration of expenditures.

Mazowieckie Voivodship is one of the most diverse regions not only in Poland but also in the European Union. The source of its “statistical” wealth is Warszawa and its immediate surroundings, which generate over 77% of the Voivodship’s GDP. The disparity in GDP per capita at the NUTS 3 level between the city of Warszawa and ostrołęcki and radomski subregions is approximately 4 to 1.

The division of Mazowieckie Voivodship into the dynamically developing Warsaw metropolitan area and the remaining, less developed part of the region has long been a challenge not only for the regional government but also for the central government. According to a 2015 document from the Ministry of Infrastructure and Development, dividing Mazowieckie Voivodship into two NUTS2 statistical units is beneficial for Poland, both financially (the possibility of receiving a larger allocation of EU funds after 2020) and in terms of development policy (more homogeneous NUTS2 regions, which are appropriate for programming and implementing public policies). According to the position presented in the document, the proposed division should primarily benefit the less developed part of the voivodship.

The consequences of dividing the voivodship into two NUTS2 units can be divided into immediate and delayed. The division of Mazowieckie Voivodship into two statistical units created a new delimitation of the “Warsaw metropolitan area.”

¹ Założenia propozycji modyfikacji podziału statystycznego woj. mazowieckiego na dwie jednostki statystyczne poziomu NUTS2 (w związku z przewidywaną nowelizacją Rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 PE i Rady z dnia 26 maja 2003 roku w sprawie ustalenia wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych) (2015), Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa.

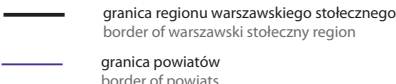
¹ Assumptions for the modification of the statistical division of Mazowieckie Voivodship into two statistical units of the NUTS2 level (in connection with the envisaged amendment to Regulation (EC) No. 1059/2003 of the EP and of the Council of 26 May 2003 on establishing a common Classification of Territorial Units for Statistical Purposes) (2015), Ministry of Infrastructure and Development, Warsaw.

Metropolię warszawską (region warszawski stołeczny) tworzy, od 2018 r., 79 jednostek samorządu terytorialnego (Mapa 1), tj.

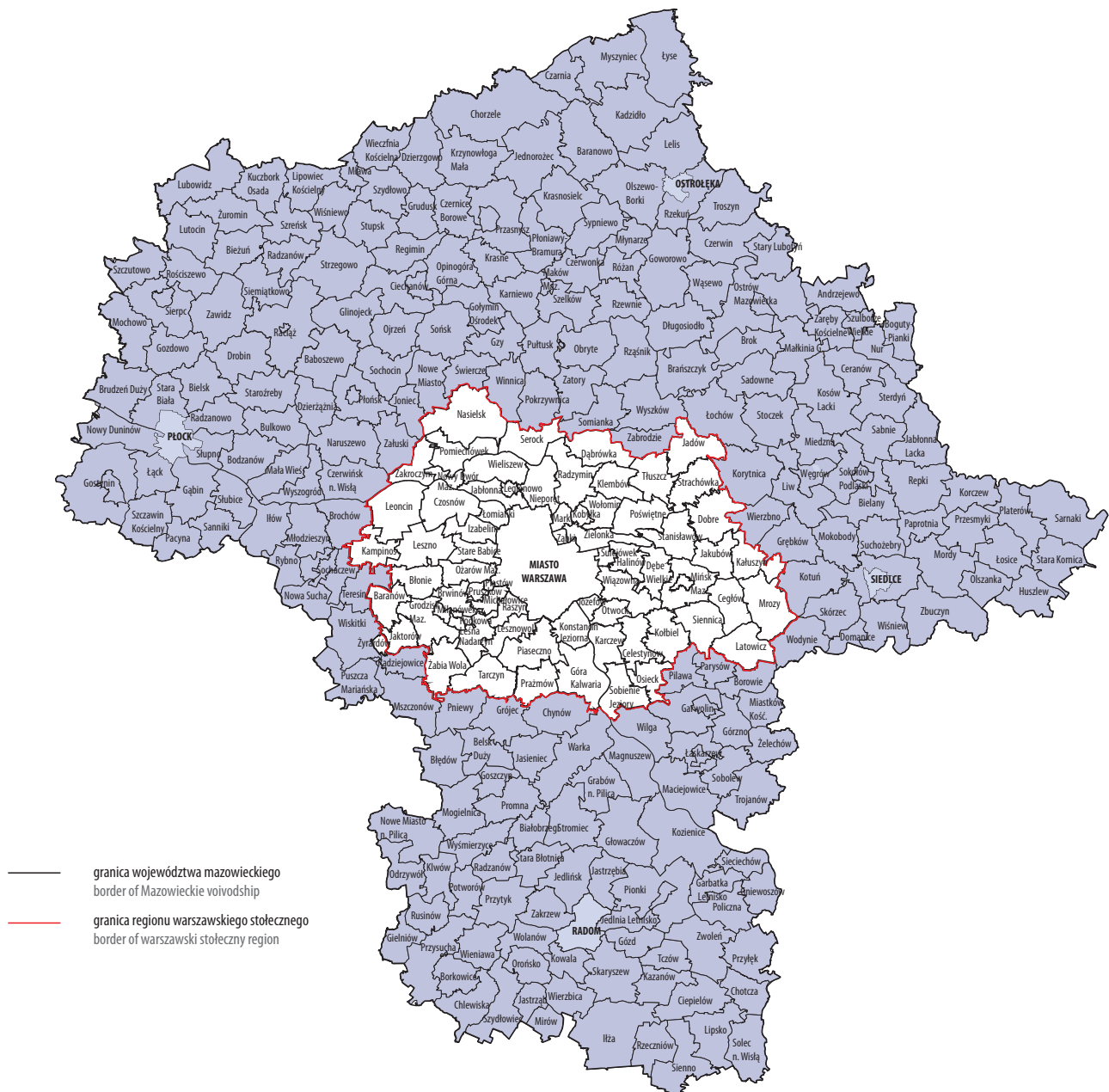
- The Warsaw metropolitan area (region warszawski stołeczny) consists of, as of 2018, 79 local government units (Map 1), i.e.

- the Capital City of Warsaw;
- 9 powiats: grodziski, legionowski, miński, nowodwor-
ski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, warszawski
zachodni and wołomiński;
- 69 gminas, located in the above-mentioned po-
wiats: Baranów, Błonie, Brwinów, Ceglów, Celesty-
nów, Czosnów, Dąbrówka, Dębe Wielkie, Dobrze, Góra
Kalwaria, Grodzisk Mazowiecki, Halinów, Izabelin,
Jabłonna, Jadów, Jaktorów, Jakubów, Józefów, Kału-
szyn, Kampinos, Karzew, Klembów, Kołbyła, Kołbiel,
Konstancin-Jeziorna, Latowicz, Legionowo, Leoncin,
Leszno, Lesznowola, Łomianki, Marki, Michałowice,
Milanówek, Mińsk Mazowiecki (gm. miejska), Mińsk
Mazowiecki (gm. wiejska), Mrozy, Nadarzyn, Nasielsk,
Nieporęt, Nowy Dwór Mazowiecki, Osieck, Otwock,
Ożarów Mazowiecki, Piaseczno, Piastów, Podkowa Le-
śna, Pomiechówek, Poświętne, Prażmów, Pruszków,
Radzymin, Raszyn, Serock, Siennica, Sobienie-Jeziory,
Stanisławów, Stare Babice, Strachówka, Sulejówek,
Tarczyn, Tłuszcz, Wiązowna, Wieliszew, Wołomin, Za-
kroczym, Żabki, Zielonka, Żabia Wola

Map 1.

Mapa 2. Województwo mazowieckie według podziału NUTS2
 Map 2. Mazowieckie Voivodship according to the division NUTS2

Mapy 3. Powiaty wchodzące w skład regionu warszawskiego stołecznego

Maps 3. Powiats included in the warszawski stołeczny region

Miasta
 Towns

Gminy miejskie Urban gminas
 Obszary miejskie gmin miejsko-wiejskich
 Urban areas in urban-rural gminas

Gminy wiejskie i obszary wiejskie
 gmin miejsko-wiejskich
 Rural gminas and rural areas
 in urban-rural gminas

Powiat grodziski

Powiat legionowski

Powiat miński

Powiat nowodworski

Powiat otwocki

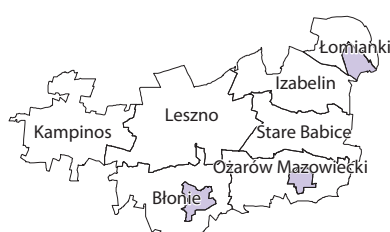
Powiat piaseczyński

Powiat pruszkowski

Powiat warszawski zachodni

Powiat wołomiński

Miasto Warszawa

Synteza

Metropolia warszawska (region warszawski stołeczny) położony w centralnej części województwa mazowieckiego zajmuje powierzchnię 6105 km² tj. 17,2% ogólnej powierzchni województwa. Prawie połowa gmin wchodzących w jego skład to gminy o charakterze wiejskim. Gminy miejskie stanowią 21,4% obszaru regionu skupiając na swoim terenie 70,6% ludności całego RWS.

Region warszawski stołeczny skupia ponad 59% ludności województwa mazowieckiego, z czego większość to populacja w wieku produkcyjnym.

Rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) wskazuje na systematyczne starzenie się społeczeństwa oraz może być przyczyną coraz większych trudności w zbilansowaniu finansów publicznych zwłaszcza w sferze świadczeń społecznych. W województwie mazowieckim wskaźnik ten wyniósł 71, a w metropolii warszawskiej – 69.

Z analizy rozwoju demograficznego ludności (metoda Webba) wynika, że 64,3% gmin wchodzących w skład RWS jest aktywnych demograficznie tzn. zaludniających się. W latach 2015–2024 odnotowano wzrost liczby ludności w regionie warszawskim stołecznym. Od 2015 do 2019 r. utrzymywał się dodatni przyrost naturalny dla RWS, jak i dla województwa mazowieckiego. W roku 2024 dla obu tych jednostek terytorialnych odnotowano ujemny przyrost naturalny.

Dzięki znaczącemu potencjałowi stolicy, region warszawski stołeczny dysponuje rozbudowanymi zasobami gospodarczymi i społecznymi. Koncentruje 78% podmiotów gospodarczych województwa mazowieckiego, w tym 82% przedsiębiorstw z sektora wiedzy i średnio-wysokiej techniki oraz 85% podmiotów świadczących usługi oparte na wiedzy. Utrzymujący się od 2015 r. wzrost liczby firm, zwłaszcza małych i średnich, potwierdza wysoki poziom aktywności gospodarczej mieszkańców regionu.

Rynek pracy to najistotniejszy element gospodarki, w którym zatrudnienie należy do podstawowych czynników wzrostu gospodarczego. Liczba pracujących w gospodarce narodowej według miejsca zamieszkania w regionie warszawskim stołecznym stanowiła prawie 64% wszystkich pracujących w województwie mazowieckim. W 2024 r. w regionie warszawskim stołecznym na 1000 ludności przypadało 482 osoby pracujące, podczas gdy w województwie mazowieckim 451. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie kształtowało się na poziomie wyższym niż w województwie, przewyższając je o 3,7%.

W 2024 r. w regionie warszawskim stołecznym udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 1,9%, a w województwie 3,4% i nie zmienił się w stosunku do roku

Executive summary

Warsaw metropolitan area (region warszawski stołeczny, located in the central part of Mazowieckie Voivodship, covers an area of 6,105 km², or 17.2% of the Voivodship's total area. Nearly half of its gminas are rural. Urban gminas constitute 21.4% of the region's area, containing 70.6% of the RWS's population.

Region warszawski stołeczny accounts for over 59% of the population of Mazowieckie Voivodship, most of which is working age population.

The growing age dependency ratio (non-working-age population per 100 persons of working age) indicates a systematic aging of society and may lead to increasing difficulties in balancing public finances, especially in the area of social benefits. In Mazowieckie Voivodship, the ratio was 71, and in the Warsaw metropolitan area – 69.

Analysis of demographic population development (Webb's method) shows that 64.3% of the gminas within the RWS are demographically active, meaning they are gaining population. Between 2015 and 2024, population growth was observed in region warszawski stołeczny. From 2015 to 2019, positive natural increase was maintained for both the RWS and Mazowieckie Voivodship. In 2024, negative natural increase was recorded for both of these territorial units.

Thanks to the capital's significant potential, region warszawski stołeczny boasts extensive economic and social resources. It accounts for 78% of Mazowieckie Voivodship's economic entities, including 82% of high- and medium-high-tech enterprises and 85% of knowledge-based services. The sustained growth in the number of enterprises, particularly small and medium-sized enterprises, since 2015 confirms the high level of economic activity among the region's residents.

The labour market is the most important element of the economy, where employment is one of the basic factors of economic growth. The number of employed persons in the national economy by place of residence in region warszawski stołeczny accounted for almost 64% of all employed persons in Mazowieckie Voivodship. In 2024, there were 482 employed persons per 1,000 population in region warszawski stołeczny, while in Mazowiecki Voivodship it was 451. The average monthly wages and salaries was higher than in the Voivodship, exceeding it by 3.7%.

In 2024, in region warszawski stołeczny, the share of unemployed persons in the working age population was 1.9%, and in the Voivodship 3.4% and did not change compared to the previous year. The unemployment rate (2.0%) is one of the lowest among the regions of the country and is more than twice as low as for Mazowieckie Voivodship (4.0%).

ubiegłego. Stopa bezrobocia (2,0%) należy do najniższej wśród regionów kraju i jest ponad dwukrotnie niższa niż dla województwa mazowieckiego (4,0%).

Kluczowe znaczenie dla szans rozwojowych człowieka ma jego edukacja. Jej jakość i dostępność w znacznym stopniu oddziałuje na przyszłość gospodarki regionu. Obszar metropolitalny skupia w swoim zasięgu 45,8% szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży w województwie, 50,5% szkół ponadpodstawowych oraz większość uczelni (72 z 87). Dostępność placówek opieki nad dziećmi najmłodszymi umożliwia rodzicom aktywny ich udział w rynku pracy. Na obszarze RWS działało ponad 59,5% placówek dla dzieci w wieku przedszkolnym z terenu województwa mazowieckiego.

Atrakcyjność RWS wynikająca z dużej liczby miejsc pracy wpływa na coraz większą koncentrację ludności, zabudowy oraz rozwój infrastruktury. W 2024 r. prawie 74% mieszkań oddanych do użytkowania w województwie zlokalizowana była w RWS. W przeliczeniu na 1000 ludności i 1000 małżeństw ich liczba zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego. Dodatkowo odnotowano niewielki spadek przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania.

Średnia cena 1 m² lokalu mieszkalnego w RWS kształtowała się na poziomie 13292 zł i była prawie 2-krotnie wyższa niż w pozametropolitalnej części województwa. Najwięcej trzeba było zapłacić za mieszkanie o powierzchni do 40 m² – blisko 16000 zł za 1 m² na rynku wtórnym.

Wzrost liczby ludności w regionie, jak również przybywające miejsca pracy wymuszają na władzach poszukiwanie nowych rozwiązań komunikacyjnych oraz służących ochronie środowiska. Zauważalny jest znaczny wzrost długości ścieżek rowerowych, zwiększenie liczby stacji rowerowych wchodzących w skład 9 systemów rowerów publicznych oraz wzrost liczby rowerów przygotowanych do dyspozycji rowerzystów.

W 2024 r. dochody ogółem budżetów gmin RWS zwiększyły się o blisko 28% w odniesieniu do poprzedniego roku, a wydatki wzrosły o ponad 13%. Rok budżetowy jednostki samorządu terytorialnego RWS zamknęły nadwyżką wynoszącą 804 mln zł.

Dochody własne stanowiące główną pozycję w dochodach ogółem jst w porównaniu z 2023 r. zwiększyły się o 28,4%. Wzrosły także wydatki bieżące, a wydatki majątkowe, które gminy prawie w całości przeznaczają na cele inwestycyjne, były o 15,6% mniejsze.

Education is crucial for a person's developmental opportunities. Its quality and availability significantly impact the future of the region's economy. The metropolitan area encompasses 45.8% of the Voivodship's primary schools for children and youth, 50.5% of its secondary schools, and most higher education institutions (72 out of 87). The availability of childcare establishments for the youngest children allows parents to actively participate in the labour market. Over 59.5% of the pre-primary education establishments in Mazowieckie Voivodship operated within the RWS area.

The attractiveness of the RWS, resulting from the large number of jobs, is driving increasing population concentration, development, and infrastructure development. In 2024, nearly 74% of dwellings completed in the Voivodship were located in the RWS. Their number per 1,000 population and 1,000 marriages decreased compared to the previous year. Additionally, a slight decrease in the average useful floor area per dwelling was noted.

The average price per square metre of a residential unit in the RWS was PLN 13,292, almost twice as high as in the non-metropolitan part of the Voivodship. The highest price was for a dwelling up to 40 square metres, at nearly PLN 16,000 per square metre on the secondary market.

The region's population growth, along with the creation of new jobs, will force local authorities to seek new transportation and environmental protection solutions. A significant increase in the length of bicycle paths, an increase in the number of bicycle stations within the nine bike-sharing systems, and an increase in the number of bicycles available for cyclists are noticeable.

In 2024, total revenue of RWS gmina budgets increased by nearly 28% compared to the previous year, while expenditure increased by over 13%. RWS local government units closed the budget year with a surplus of PLN 804 million.

Own revenue, the main component of local government units' total revenue, increased by 28.4% compared to 2023. Current expenditure also increased, while capital expenditure, which gminas allocate almost entirely to investment purposes, was 15.6% lower.

Rozdział 1.

Chapter 1.

Powierzchnia. Użytkowanie gruntów

Region warszawski stołeczny (RWS) znajduje się w centralnej części województwa mazowieckiego. W jego skład wchodzi 70 gmin (9 powiatów – grodziski, legionowski, miński, nowodworski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, warszawski zachodni, wołomiński oraz m.st. Warszawa mające status miasta na prawach powiatu). Powierzchnia RWS to 6,1 tys. km², co stanowi 17,2% powierzchni województwa mazowieckiego.

W RWS można wyraźnie wyróżnić obszary o charakterze miejskim, które zlokalizowane są centralnie i rozciągają się od rdzenia, jakim jest Warszawa wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (drogowych i kolejowych). Natomiast przy granicach zewnętrznych obszaru metropolitalnego znajdują się głównie tereny wiejskie. Pomiedzy nimi znajduje się „strefa przejściowa”, w której miesza się funkcje miejskie i wiejskie.

Powyższą charakterystykę potwierdzają mocno zróżnicowane statystyki dotyczące zagospodarowania terenu. Największy udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych odnotowywany jest w gminach centralnie położonych. Przy czym najwyższe wartości, tj. powyżej 50%, notuje się w stolicy (58,8% powierzchni ogółem) oraz w 7 gminach, będących niewielkimi powierzchniami miastami; do tej grupy zaliczamy: Piastów (89,9% powierzchni ogółem), Legionowo (79,3%), Mińsk Mazowiecki (73,3%), Pruszków (72,4%), Milanówek (60,1%), Żąbki (58,8%) i Marki (51,0%). W 30 gminach należących do RWS tereny zabudowane i zurbanizowane zajmowały mniej niż 10%. Wartość tego wskaźnika dla RWS wyniosła 16,3%, a dla całego województwa mazowieckiego to jedynie 6,5%.

Mimo metropolitalnego charakteru RWS, większość jego terytorium stanowią użytki rolne, tj. 56,3%, a w przypadku m.st. Warszawy stanowią one 20,6% powierzchni. W 16 gminach należących do RWS użytki rolne zajmują ponad 70% powierzchni całkowitej. Największym udziałem użytków rolnych charakteryzuje się leżący na Równinie Łowicko-Błońskiej Baranów (93,7%), znajdująca się za zachód od Warszawy gmina Błonie (84,0%), a także leżące we wschodniej części RWS Latowicz (83,2%) i Jakubów (81,4%) oraz zlokalizowany na północny zachód od Warszawy Nasielsk (80,9%).

Area. Land use

Region warszawski stołeczny (RWS) is located in the central part of Mazowieckie Voivodship. It comprises 70 gminas (nine powiats: grodziski, legionowski, miński, nowodworski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, warszawski zachodni, wołomiński, and m.st. Warszawa, which is a city with powiat status). The RWS covers 6.1 thousand km², which constitutes 17.2% of the area of Mazowieckie Voivodship.

Within the RWS, urban areas can be clearly distinguished, located centrally and extending from the core of Warszawa along the main communication routes (roads and rail). Meanwhile, the outer boundaries of the metropolitan area are dominated by rural areas. Between them lies a “transition zone” where urban and rural functions intertwine.

The above characteristics are confirmed by the widely varying statistics regarding land use. The largest share of built-up and urbanised areas is recorded in centrally located gminas. The highest values, i.e., over 50%, are recorded in the capital (58.8% of the total area) and in seven gminas that are small towns; this group includes Piastów (89.9% of the total area), Legionowo (79.3%), Mińsk Mazowiecki (73.3%), Pruszków (72.4%), Milanówek (60.1%), Żąbki (58.8%), and Marki (51.0%). In the 30 gminas belonging to the RWS, built-up and urbanised areas occupied less than 10%. The value of this indicator for the RWS was 16.3%, while for the entire Mazowieckie Voivodship it was only 6.5%.

Despite the metropolitan nature of the RWS, most of its territory is agricultural land, i.e., 56.3%, and in the case of m. st. Warszawa, it accounts for 20.6%. In the 16 gminas belonging to the RWS, agricultural land covers over 70% of the total area. The largest share of agricultural land is characterised by Baranów, located on the Łowicko-Błońska Plain (93.7%), the Błonie gmina west of Warszawa (84.0%), as well as Latowicz (83.2%) and Jakubów (81.4%), located in the eastern part of the RWS, and Nasielsk (80.9%), located northwest of Warszawa.

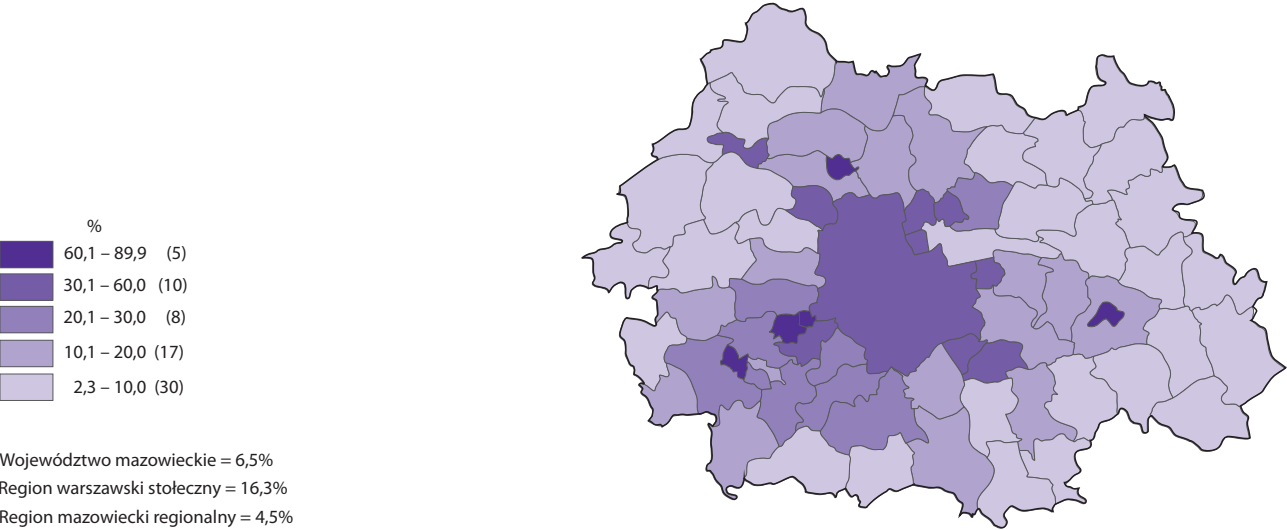
The share of forest land as well as woody and bushy land in 2024 was similar in both the RWS (24.0%) and the entire Mazowieckie Voivodship (23.5%). This is due to the fact that Warszawa is largely surrounded by forest complexes, including Kampinos National Park and the Masovian Landscape Park. The location of such rich and extensive forest areas

Tablica 1. Powierzchnia
Table 1. Area

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	Mazowieckie Voivodship
		w hektarach in hectares		
Powierzchnia ogółem Toatal area	2020	610 408	2 945 435	3 555 843
	2024	610 412	2 945 459	3 555 871
	2025	610 409	2 945 452	3 555 861
Powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych Built-up and urbanized areas	2020	91 853	123 148	215001
	2024	97 980	129 710	227690
	2025	99 338	131 138	230 476

Mapa 4. Udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w powierzchni ogółem gminy w 2025 r.
Stan w dniu 1 stycznia

Map 4. Share of built-up and urbanized areas in total in the total area of the commune 2025
As of 1 January

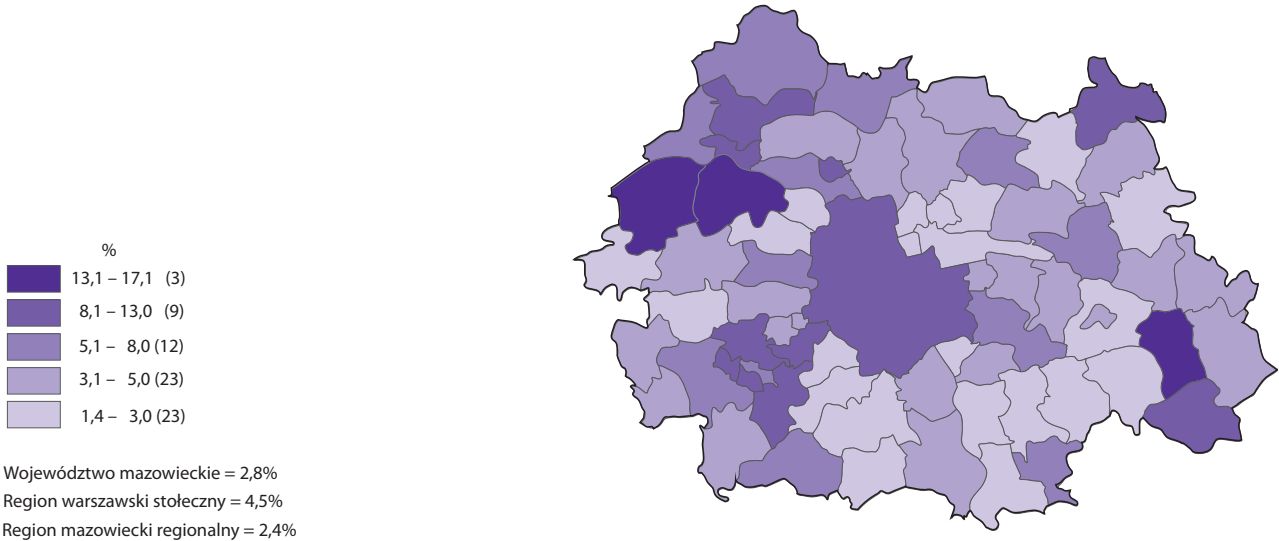

Tablica 1. **Powierzchnia (dok.)**
Table 1. Area (cont.)

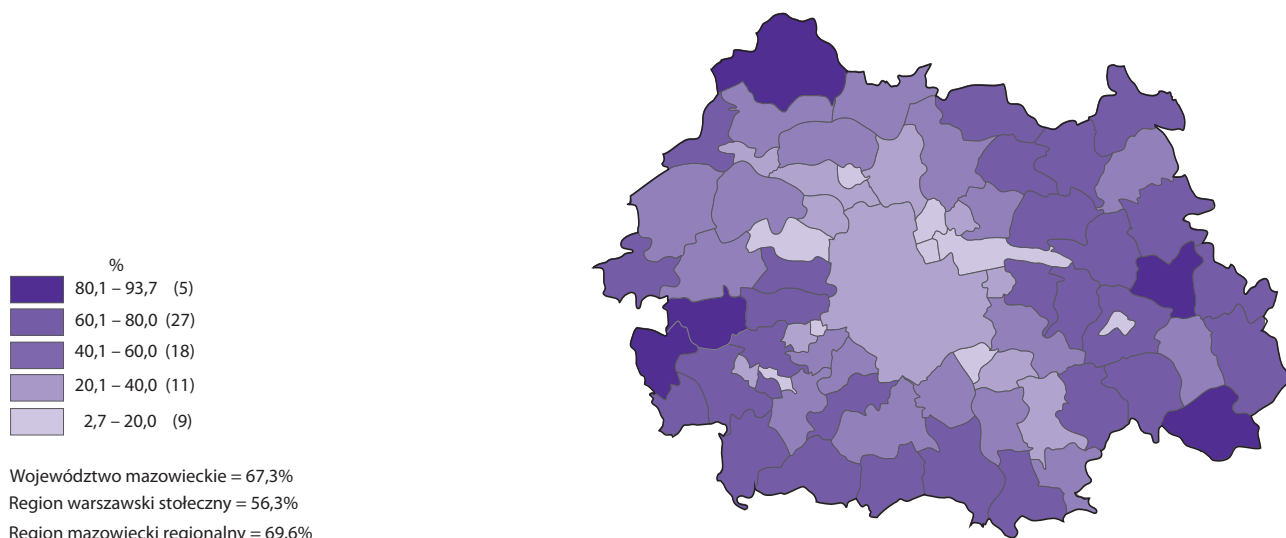
Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	Mazowieckie Voivodship
		w hektarach in hectares		
Powierzchnia użytków rolnych Agricultural area	2020	357 370	2 086 436	2 443 806
	2024	344 710	2 052 400	2 397 110
	2025	343 593	2 050 752	2 394 345
Powierzchnia gruntów leśnych oraz za- drzewionych i zakrzewionych Forest land and woody and bushy land	2020	147 119	699 930	847 049
	2024	146 829	700 891	847 720
	2025	146 566	701 122	847 688

Mapa 5. **Udział powierzchni dróg w powierzchni ogółem gminy w 2025 r.**
Map 5. **Stan w dniu 1 stycznia**

Share of the area of roads in the total area of the commune 2025
As of 1 January

Mapa 6. Udział użytków rolnych w powierzchni ogółem gminy w 2025 r.
Stan w dniu 1 stycznia
 Map 6. Share of agricultural land in the total area of the commune 2025
 As of 1 January

metropolia
warszawska

Strategia Rozwoju Metropolii Warszawskiej

Cel strategiczny – elastyczna odporność

52,3%

Wskaźnik (S12) – Udział użytków rolnych w dobrej kulturze w powierzchni ogółem metropolii w 2023 r.

Użytki utrzymywane w dobrej kulturze tj. zgodnie z normami ustalonymi przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

metropolia
warszawska

Development Strategy
of the Warsaw metropolitan area

Strategic objective – flexible resistance

52,3%

Indicator (S12) – Share of agricultural land in good condition in the total area of the metropolitan area in 2023

The land is maintained in good condition, i.e. in accordance with the standards established by the Ministry of Agriculture and Rural

Udział gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych w 2024 r. był na zbliżonym poziomie zarówno w RWS (24,0%), jak i w całym województwie mazowieckim (23,5%). Wynika to z faktu, że Warszawa jest w dużej części otoczona kompleksami leśnymi, w tym Kampinoskim Parkiem Narodowym czy Mazowieckim Parkiem Krajobrazowym. Lokalizacja tak bogatych i rozległych obszarów leśnych w sąsiedztwie stolicy jest zasobem unikalnym. Ponadto, na terenie RWS znajdują się również Lasy Chojnowskie (Chojnowski Park Krajobrazowy), a także fragmenty Puszczy Bolimowskiej (Bolimowski Park Krajobrazowy), Puszczy Kamienieckiej (Kamieniecki Park Krajobrazowy), Puszczy Kampinoskiej (Kampinoski Park Krajobrazowy), Puszczy Mińskiej (Miński Park Krajobrazowy), Puszczy Kabackiej (Kabacki Park Krajobrazowy), Puszczy Białej (Biała Park Krajobrazowy), Puszczy Mińskiej (Miński Park Krajobrazowy), Puszczy Kabackiej (Kabacki Park Krajobrazowy), Puszczy Białej (Biała Park Krajobrazowy), Puszczy Mińskiej (Miński Park Krajobrazowy), Puszczy Kabackiej (Kabacki Park Krajobrazowy), Puszczy Białej (Biała Park Krajobrazowy).

near the capital is a unique resource. Furthermore, the RWS also includes the Chojnów Forests (Chojnów Landscape Park), as well as portions of the Bolimów Forest (Bolimów Landscape Park), Kamieniecka Forest (Nadbużański Landscape Park), and Biała Forest, as well as the Miedzyński Forest, Miński Forest, and Kabacki Forest (a nature reserve located within Warszawa). Forests are not only an ecological resource but also a natural barrier to urban sprawl. In the 10 gminas of the metropolitan area (RWS), over 40% of the area is covered by forest land as well as woody and bushy land. The largest shares of this type of land were found in

kiej (Nadbużański Park Krajobrazowy) i Puszczy Białej oraz Lasy Miedzyńskie, Mińskie i Las Kabacki (rezerwat przyrody znajdujący się w granicach Warszawy). Lasy stanowią nie tylko zasób ekologiczny, ale są także naturalną barierą dla rozlewania się miast. W 10 gminach obszaru metropolitalnego (RWS) ponad 40% powierzchni zajmują grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione. Największym udziałem tego typu gruntów charakteryzowały się gminy miejskie, takie jak: Zielonka (78,2%), Izabelin (77,6%) i Podkowa Leśna (76,3%). Najniższym w skali metropolii udziałem lasów charakteryzowała się większość miast oraz gminy typowo rolnicze.

urban gminas, such as Zielonka (78.2%), Izabelin (77.6%), and Podkowa Leśna (76.3%). The lowest percentage of forests was found in most urban areas and typically agricultural gminas.

metropolia
warszawska

Strategia Rozwoju Metropolii Warszawskiej

Cel strategiczny – elastyczna odporność

23,4% Wskaźnik (S13) – Lesistość

Stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni RWS w 2025 r. **Oczekiwany kierunek zmian >+23,0%**

metropolia
warszawska

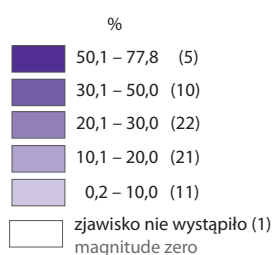
Development Strategy
of the Warsaw metropolitan area

Strategic objective – flexible resistance

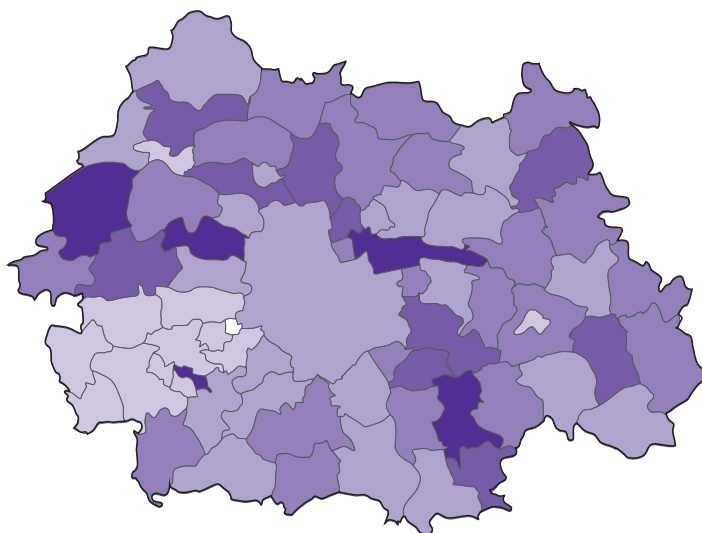
23.4% Indicator (S13) – Forest cover

The percentage ratio of the forest area to the total RWS area in 2025. **Expected direction of change >= 23.0%**

Mapa 7. Lesistość w 2025 r.
Stan w dniu 1 stycznia
Map 7. Forest cover 2025
As of 1 January

Województwo mazowieckie = 23,6%
Region warszawski stołeczny = 23,4%
Region mazowiecki regionalny = 23,6%

Rozdział 2. Chapter 2.

Planowanie przestrzenne. Rewitalizacja

2.1. Planowanie przestrzenne

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp)

zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zawierają ustalenia odnośnie przeznaczenia terenów, w tym dla inwestycji celu publicznego, oraz określenia sposobów ich zagospodarowania i zabudowy. W przeciwieństwie do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określających ogólne ramy polityki przestrzennej na poziomie lokalnym, są aktami prawa miejscowego, a co za tym idzie zawierają przepisy powszechnie obowiązujące w zakresie przeznaczenia terenu, zagospodarowania i warunków zabudowy, stanowiące bezpośrednią podstawę do wydawania decyzji budowlanych oraz wywłaszczania nieruchomości przeznaczonych na realizację inwestycji celu publicznego.

Spatial planning. Revitalisation

2.1. Spatial planning

Local spatial development plans

in accordance with the law on spatial planning and development, they contain arrangements regarding the purpose of areas, of which for public purpose investments, and determine the ways of their development and development. In contrast to the study of the conditions and directions of spatial development determining the general spatial policy framework at the local level, they are local law acts, and thus contain generally applicable regulations in the field of land use, development and building conditions, constituting a direct basis for issuing building decisions and expropriation of real estate intended for the implementation of public purpose investment.

Tablica 2. Powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
Table 2. Area included in local spatial development plans

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	Mazowieckie Voivodship
		w hektarach in hectares		
Ogółem Total	2015	287 266	824 881	1 112 147
	2023	307 944	907 954	1 215 899
	2024	308 353	915 351	1 223 704
Powierzchnia gruntów rolnych o zmienionym przeznaczeniu na cele nierolnicze Area of agricultural land with changed purpose for non-agricultural purposes	2015	36 411	43 914	80 325
	2023	23 764	27 022	50 786
	2024	17 322	23 942	41 264
Powierzchnia gruntów leśnych o zmienionym przeznaczeniu na cele nieleśne Area of forest land with changed purpose for non-forest purposes	2015	3 667	2 536	6 203
	2023	4 334	2 703	7 036
	2024	4 267	2 676	6 944

Planowanie przestrzenne stanowi ramy dla prowadzenia polityki rozwoju zarówno w skali metropolii, jak i poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład metropolii warszawskiej (RWS). Gminy kształtują i prowadzą politykę przestrzenną na swoim terenie tak, aby efektywnie wykorzystać przestrzeń, godząc interesy różnych jej użytkowników oraz realizując cele społeczne i gospodarcze. Pokrycie terenu gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (mpzp) w jasny sposób sygnalizuje inwestorom, jakie są możliwości realizacji projektów danego typu. W 2024 r. udział powierzchni objętej mpzp w województwie mazowieckim wynosił 34,4%. W skali metropolii powierzchnia pokryta planami stanowiła 50,5%, natomiast w pozostałej części województwa wskaźnik osiągnął wartość o 19,4 p. proc. niższą.

Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego był w metropolii silnie zróżnicowany. Liczna grupa gmin (18) była pokryta planami w całości lub prawie w całości (powyżej 95% powierzchni). Z drugiej strony równie liczna grupa (16) charakteryzowała się pokryciem planami na poziomie nie przekraczającym 20% powierzchni (z czego w 10 gminach było to mniej niż 10%). Na tym tle m.st. Warszawa plasowała się w środku stawki (46,4% powierzchni pokrytej mpzp). Warto zauważyć, że w przeciwieństwie do pozostałej części województwa, powierzchnię pokrytą mpzp odnotowano we wszystkich gminach na terenie RWS.

W stosunku do 2015 r. w Warszawie powierzchnia pokryta planami wzrosła o 29,7%, a jej udział w powierzchni miasta był wyższy o 10,6 p. proc. W przypadku całej metropolii czy województwa tempo wzrostu było niższe (wzrost udziału odpowiednio o 3,4 p. proc. oraz 3,1 p. proc.). Spośród gmin RWS zdecydowanie największy wzrost udziału powierzchni pokrytej planami w analizowanym okresie osiągnęła gmina Łomianki – 51,7 p. proc. Z drugiej strony zdarzały się jednostki, w których udział powierzchni pokrytej mpzp w stosunku do 2015 r. spadł. Najbardziej w gminach Wołomin (o 52,2 p. proc.), Prażmów (o 35,3 p. proc.) i Raszyn (o 26,0 p. proc.).

W przypadku braku mpzp określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (tzw. WZ). Liczba takich decyzji wydanych w 2024 r. w województwie mazowieckim wyniosła 23,8 tys., z czego 6,9 tys. przypadło na RWS (blisko 1/3 wszystkich WZ wydanych w województwie mazowieckim), a 0,8 tys. na Warszawę (3% WZ wydanych w województwie).

W porównaniu z 2015 rokiem odnotowano znaczny wzrost liczby wydawanych decyzji WZ w województwie mazowieckim (o 50,3%) i dotyczył on głównie regionu mazowieckiego regionalnego. W regionie warszawskim stołecznym wyniósł on 29,6%. Natomiast w Warszawie odnotowano spadek liczby wydanych decyzji o 48,1%.

Spatial planning provides a framework for development policy, both at the metropolitan level and within individual local government units within the RWS. Gminas shape and implement spatial policy within their territories to effectively utilise space, reconcile the interests of various users, and achieve social and economic goals. Coverage of a gmina's territory with local spatial development plans (LSDs) clearly signals to investors the potential for implementing projects of a given type. In 2024, the share of land covered by LSDs in Mazowieckie Voivodship was 34.4%. At the metropolitan level, the area covered by plans accounted for 50.5%, while in the rest of the Voivodship, the figure was 19.4 pp lower.

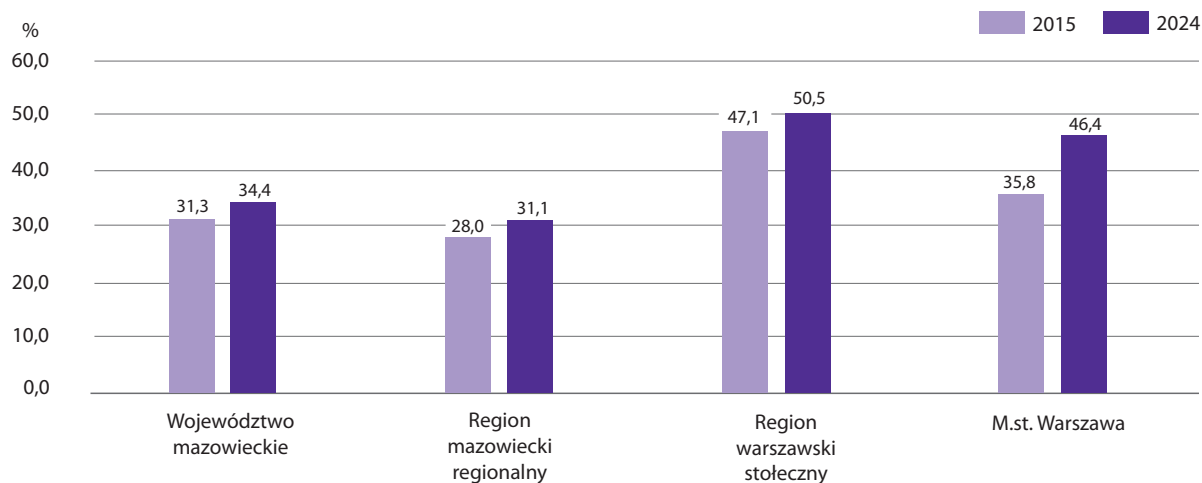
The share of area covered by applicable local development plans varied significantly across the metropolis. A large group of gminas (18) was covered entirely or almost entirely by plans (over 95% of their area). On the other hand, an equally large group (16) had plan coverage of no more than 20% of their area (of which in 10 gminas it was less than 10%). Against this background, m.st. Warszawa ranked in the middle (46.4% of the area covered by local development plans). It is worth noting that, unlike the rest of the Voivodship, all gminas within the RWS had some area covered by local development plans.

Compared to 2015, the area covered by plans in Warsaw increased by 29.7%, and its share in the city area was 10.6 pp higher. For the entire metropolis and the Voivodship, the rate of growth was lower (share increases of 3.4 pp and 3.1 pp, respectively). Among the RWS gminas, the largest increase in the share of area covered by plans in the analysed period was achieved by the Łomianki gmina – 51.7 pp. On the other hand, there were some gminas where the share of area covered by local spatial development plans decreased compared to 2015. The largest decrease was observed in the gminas of Wołomin (by 52.2 pp), Prażmów (35.3 pp), and Raszyn (by 26.0 pp).

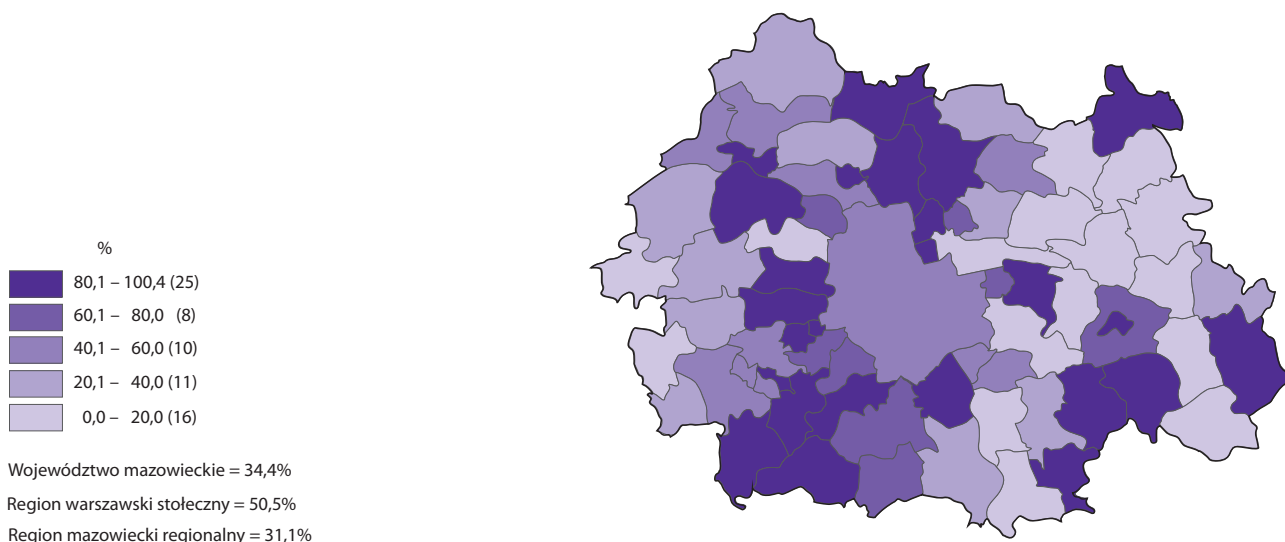
In the absence of a local spatial development plan, land development methods and conditions are determined by a decision on land development and management conditions (WZ). The number of such decisions issued in 2024 in Mazowieckie Voivodship amounted to 23.8 thousand, of which 6.9 thousand in RWS (nearly 1/3 of all WZs issued in Mazowieckie Voivodship), and 0.8 thousand in Warszawa (3% of WZs issued in the Voivodship).

Compared to 2015, there was a significant increase in the number of WZ decisions issued in Mazowieckie Voivodship (50.3%), primarily in region mazowiecki regionalny. In region warszawski stołeczny, the increase was 29.6%. In Warszawa, the number of decisions issued decreased by 48.1%.

Wykres 1. **Udział powierzchni gmin objętych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem**
Chart 1. **Share of the area of gminas covered by local spatial development plans in total area**

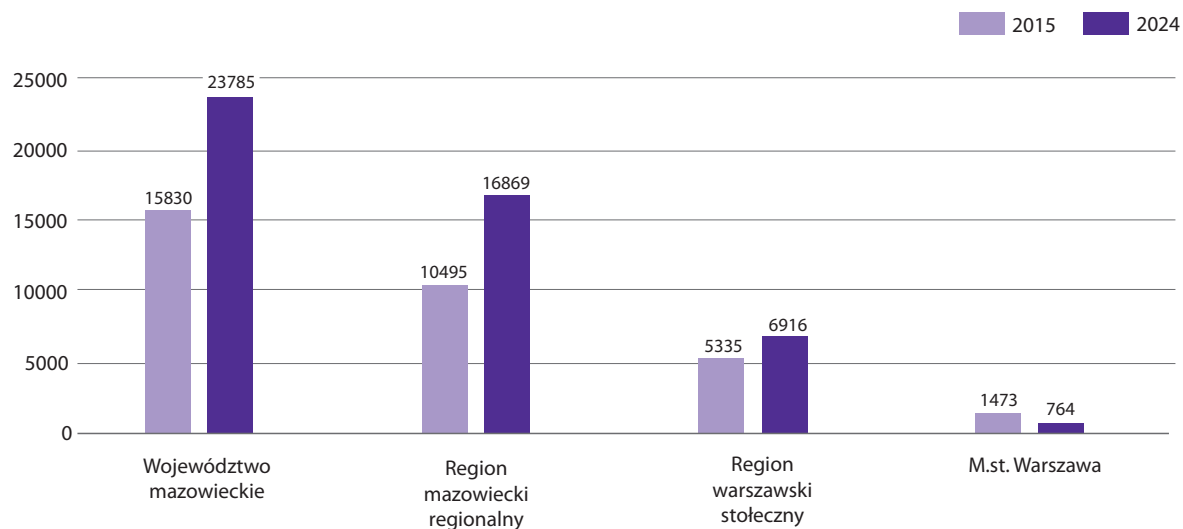
Mapa 8. **Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem^a w 2024 r.**
Map 8. **Share of the area covered by spatial development plans in the total area^a in 2024**

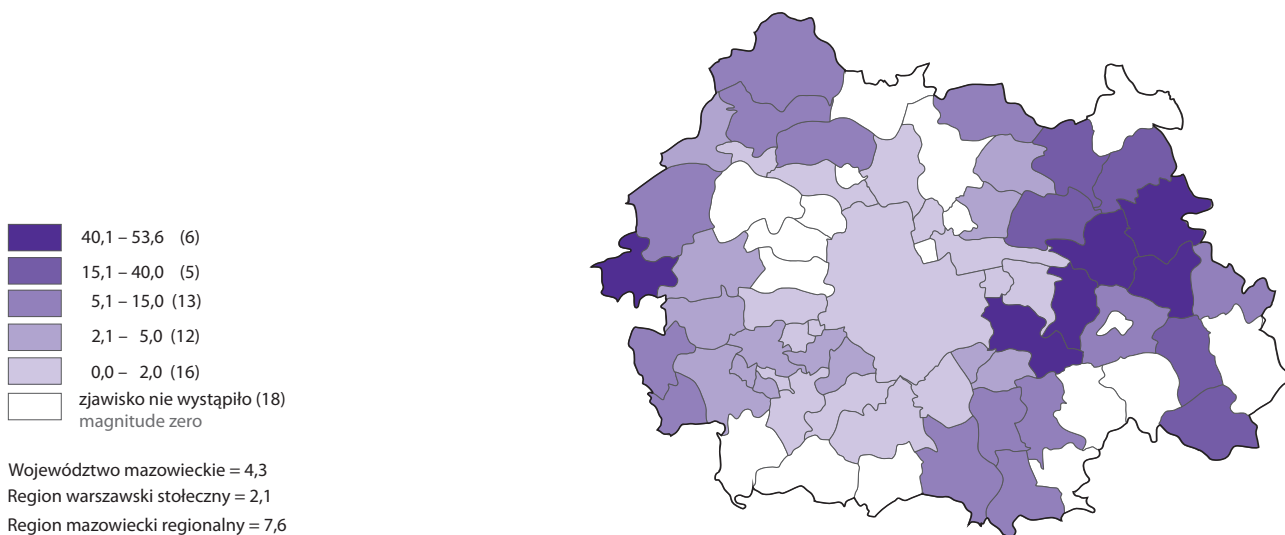
^a Wartość wskaźnika większa od 100% wynika z rozbieżności zapisów w dokumentacji planistycznej gmin w stosunku do powierzchni geodezyjnej publikowanej przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii (GUGiK) z uwzględnieniem prowadzonej od 2006 r. rewizji granic jednostek terytorialnych.

^a The value of the indicator higher than 100% results from the discrepancy between the records in the planning documentation of the gminas and the geodetic area published by the Head Office of Geodesy and Cartography (GUGiK), taking into account the revision of the boundaries of territorial units conducted since 2006.

Wykres 2 . **Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu**
Chart 2. **Number of decisions issued on land development conditions**

Mapa 9. **Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na 1000 ludności w 2024 r.**
Map 9. **Number of decisions issued on land development conditions per 1,000 population in 2024**

2.2. Rewitalizacja

Rewitalizacja stanowi jeden z obszarów działań władz lokalnych mających na celu poprawę stanu zagospodarowania i jakości życia na zdegradowanych obszarach będących w stanie kryzysowym. Realizacja tych działań odbywa się na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) przyjętego na podstawie ustawy o rewitalizacji. Do końca 2023 r. proces rewitalizacji mógł być prowadzony również w oparciu o Program Rewitalizacji (PR) przyjęty na podstawie ustawy o samorządzie gminnym lub inny dokument strategiczny (IDS).

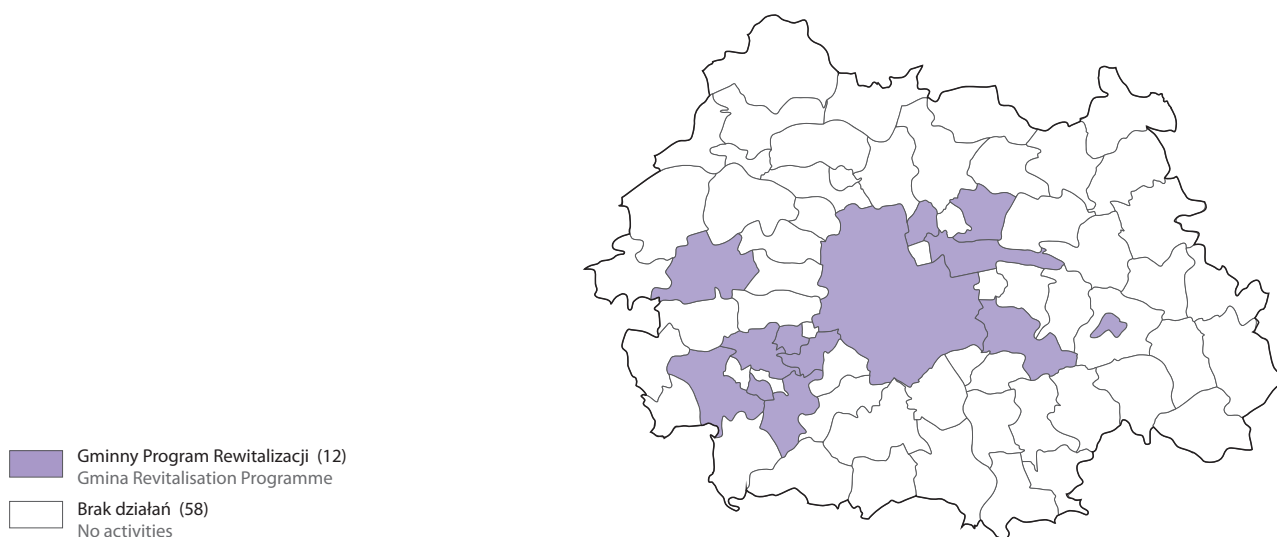
2.2. Revitalisation

Revitalisation is one of the areas of local government action aimed at improving the development and quality of life in degraded areas in crisis. These actions are implemented under the Gmina Revitalisation Programme (GPR) adopted pursuant to the Revitalisation Act. Until the end of 2023, the revitalisation process could also be conducted based on the Revitalisation Programme (PR) adopted pursuant to the Local Government Act or another strategic document (IDS).

W 2024 r. działania rewitalizacyjne na obszarze regionu warszawskiego stołecznego prowadziło 12 gmin (17,1% wszystkich jednostek na tym terenie). W województwie mazowieckim oraz regionie mazowieckim regionalnym odsetek gmin posiadających program rewitalizacji był niższy i wyniósł odpowiednio 15,3% i 14,8%.

In 2024, revitalisation activities in region warszawski stołeczny were carried out by 12 gminas (17.1% of all units in this area). In Mazowieckie Voivodship and region mazowiecki regionalny, the percentage of gminas with a revitalisation programme was lower and amounted to 15.3% and 14.8%, respectively.

Mapa 10. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji^a w 2024 r.
Map 10. Gminas' activity in the field of revitalisation in^a 2024

^a Od 2024 r. obowiązuje wyłącznie gminny program rewitalizacji (GPR), inne programy rewitalizacji straciły ważność.

^a Since 2024, only the gmina revitalisation programme (GPR) is in force, other revitalisation programmes have expired.

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (m.in.: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (m.in.: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (m.in.: niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznych (m.in.: degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

A degraded area is an area of a gmina in a state of crisis due to the concentration of negative social phenomena, in particular unemployment, poverty, crime, a high number of inhabitants who are persons with special needs referred to in the Act of 19 July 2019 on ensuring accessibility for persons with special needs, a low level of education or social capital, as well as an insufficient level of participation in public and cultural life. It may be designated as a degraded area if at least one of the following negative phenomena also occurs there:

- economic (including: low level of entrepreneurship, poor condition of local enterprises),
- environmental (including: exceeding environmental quality standards, presence of waste posing a threat to life, human health, or the environment),
- spatial-functional (including: insufficient technical and social infrastructure or its poor technical condition, lack of access to basic services or their poor quality, inadequacy of urban planning solutions to the changing functions of the area, low level of communication services, shortage or low quality of public spaces),
- technical (including: degradation of the technical condition of buildings, non-functioning technical solutions enabling the efficient use of buildings, particularly in terms of energy efficiency and environmental protection).

Tablica 3. Obszary zdegradowane w gminach
Table 3. Degraded area in gminas

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Udział gmin, które wyznaczyły obszar zdegradowany (w %) Share of gminas that have designated a degraded area (%)	2020	71,4	41,8	48,4
	2023	68,6	34,8	42,4
	2024	18,6	18,0	18,2
Powierzchnia obszaru zdegradowanego w momencie jego wyznaczenia (w ha) Area of the degraded area at the time of its designation (in ha)	2020	88 348	287 949	376 297
	2023	84 373	268 170	352 543
	2024	56 783	147 287	204 070
Powierzchnia obszaru zdegradowanego w momencie jego wyznaczenia w % powierzchni ogółem Area of the degraded area at the time of its designation in % total area	2020	14,5	9,8	10,6
	2023	13,8	9,1	9,9
	2024	9,3	5,0	5,7

Identyfikacja obszaru znajdującego się w stanie kryzysowym, czyli wyznaczenie obszaru zdegradowanego stanowi podstawę do dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji na danym terenie. W 2024 r. 13 jednostek, stanowiących 18,6% gmin regionu warszawskiego stołecznego, podało informacje o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, w tym jedna nie posiadała Gminnego Programu Rewitalizacji. Wskaźnik ten był nieznacznie niższy w pozostałej części województwa – 18,0% jednostek regionu mazowieckiego regionalnego wyznaczyło obszar zdegradowany.

Powierzchnia obszaru zdegradowanego w RWS wyniosła 56,8 tys. ha i stanowiła ponad ¼ powierzchni zdegradowanej w województwie. W stosunku do poprzedniego roku była ona mniejsza o 27,6 tys. ha, tj. o 32,7%. Obszar zdegradowany w dniu 31 grudnia zamieszkiwało 391,8 tys. osób, co stanowiło 53,1% ogółu ludności mieszkającej na obszarze zdegradowanym województwa mazowieckiego.

W 2024 roku przeciętna powierzchnia obszaru zdegradowanego w przeliczeniu na jedną gminę, w której obowiązywał GPR wyniosła w RWS 4,7 tys. ha, a przeciętna liczba mieszkańców zamieszkująca ten obszar to 30,5 tys. osób. Wskaźniki te różniły się w pozostałej części województwa – w regionie mazowieckim regionalnym było to odpowiednio 3,2 tys. ha i 7,9 tys. osób.

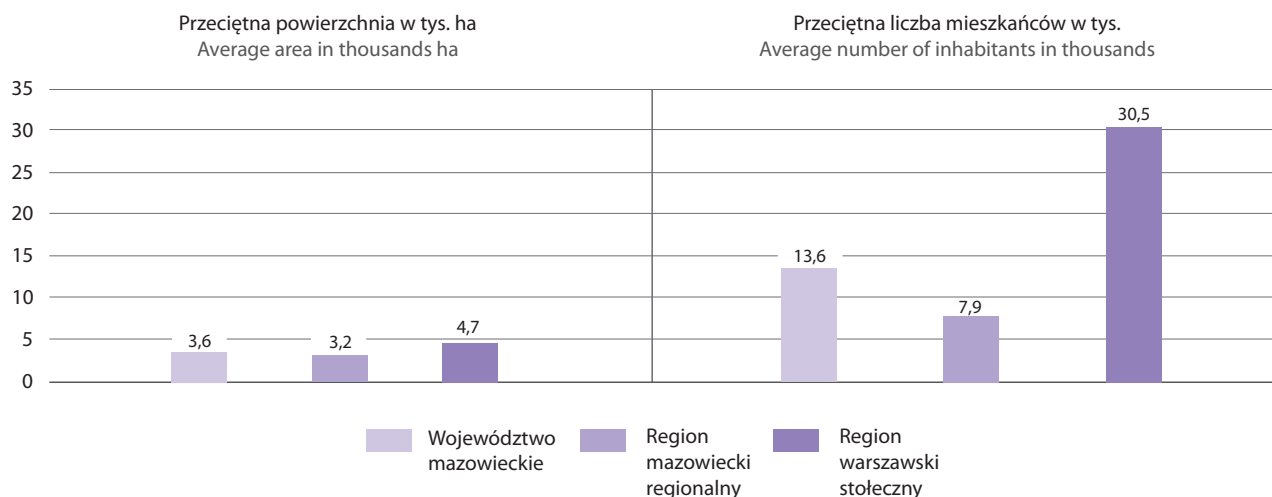
Identifying an area in crisis, i.e., designating a degraded area, provides the basis for further action to improve the situation in the area. In 2024, 13 gminas, representing 18.6% of the gminas in region warszawski stołeczny, reported designating a degraded area, including one without a Gmina Revitalisation Programme. This indicator was slightly lower in the rest of the Voivodship – 18.0% of the gminas in region mazowiecki regionalny designated a degraded area.

The degraded area in the RWS amounted to 56.8 thousand hectares, representing over a quarter of the total degraded area in the Voivodship. Compared to the previous year, it was 27.6 thousand hectares, or 32.7%, smaller. As of 31 December, the degraded area was inhabited by 391.8 thousand persons, representing 53.1% of the total population living in the degraded area of Mazowieckie Voivodship.

In 2024, the average area of degraded land per gmina where the GPR was in force in the RWS was 4.7 thousand hectares, and the average number of inhabitants living in this area was 30.5 thousand persons. These indicators varied across the rest of the Voivodship – in region mazowiecki regionalny, these figures were 3.2 thousand hectares and 7.9 persons, respectively.

Wykres 3. Przeciętna powierzchnia i liczba mieszkańców obszaru zdegradowanego przypadająca na 1 gminę, w której w 2024 r. obowiązywał GPR

Chart 3. Average area and number of inhabitants of the degraded area per 1 gmina where in 2024 the GPR was in force

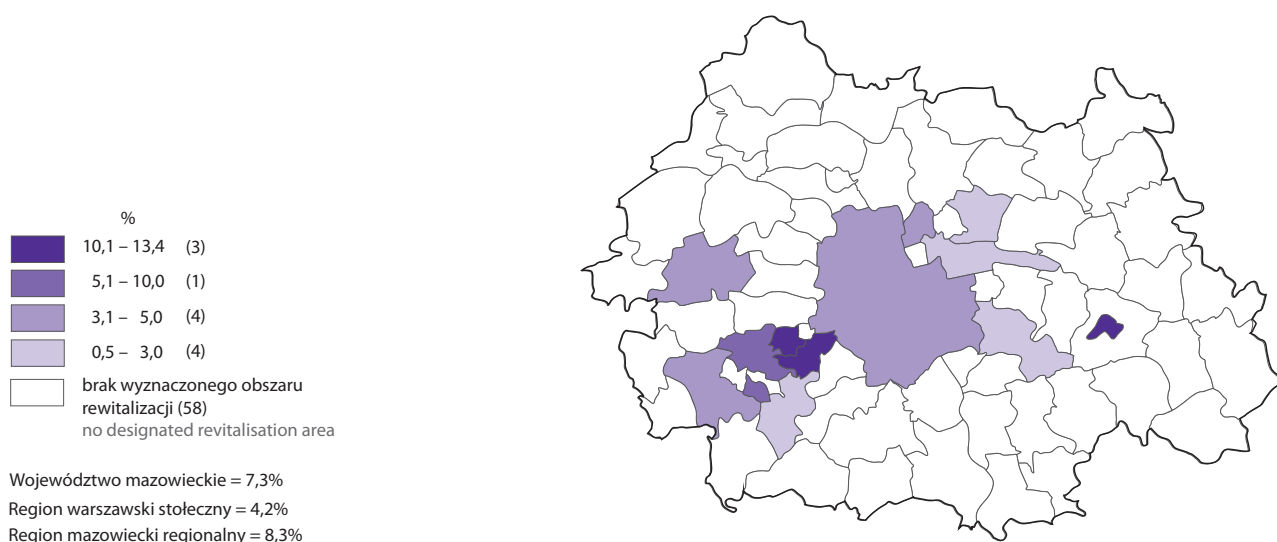

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego o charakterze gospodarczym lub środowiskowym lub technicznym lub przestrzenno-funkcjonalnym, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji powinien być wyznaczony na podstawie zapisów uchwały rady gminy lub przynajmniej wskazany w dokumentach strategicznych uchwalonych przez radę gminy.

Revitalisation area encompasses all or part of a degraded area, characterised by a particular concentration of negative social phenomena and at least one economic, environmental, technical, or spatial-functional nature, where the gmina intends to conduct revitalisation due to its significant importance for local development. The revitalisation area cannot exceed 20% of the gmina's area and is inhabited by more than 30% of the gminas's population. The revitalisation area should be designated based on the provisions of a gmina council resolution or at least indicated in strategic documents adopted by the gmina council.

Mapa 11. Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin, które posiadały GPR w 2024 r.

Map 11. Share of the revitalisation area in the total area of gminas that had GPR in 2024

W 2024 r. gminy regionu warszawskiego stołecznego, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR, wyznaczyły obszar rewitalizacji obejmujący 5,2 tys. ha co stanowiło 0,9% ogólnej powierzchni metropolii. W stosunku do 2023 r. powierzchnia rewitalizacji była o 21,3 tys., ha, tj. o 80,4% mniejsza. Przeciętnie obszar rewitalizacji zajmował 4,2% powierzchni gminy. Udział obszaru rewitalizacji w ogólnej powierzchni gmin, które posiadały gminny program rewitalizacji (GPR), był mocno zróżnicowany i wahał się od 0,5% do 13,4%. Wartości powyżej 10% wskaźnik osiągnął w gminach miejskich Pruszków i Mińsk Mazowiecki oraz w gminie wiejskiej Michałowice.

W końcu 2024 r. obszar rewitalizacji w RWS zamieszkiwało 203,2 tys. osób, co stanowiło 9,1% ogółu ludności gmin prowadzących procesy rewitalizacji. W porównaniu z rokiem

In 2024, gminas in region warszawski stołeczny that conducted revitalisation activities based on the Gmina Revitalisation Programme (GRP) designated a revitalisation area covering 5.2 thousand hectares, representing 0.9% of the metropolitan area. Compared to 2023, the revitalisation area was 21.3 thousand hectares, or 80.4% smaller. On average, the revitalisation area occupied 4.2% of the gmina's area. The share of revitalisation area in the total area of gminas with a gmina revitalisation programme (GRP) varied significantly, ranging from 0.5% to 13.4%. Values above 10% were achieved in the urban gminas of Pruszków and Mińsk Mazowiecki and in the rural gminas of Michałowice.

At the end of 2024, the revitalisation area in the RWS was inhabited by 203.2 thousand persons, representing 9.1% of

2023 liczba mieszkańców na obszarach rewitalizowanych była większa o 10,5%.

W 2024 r. w strukturze powierzchni rewitalizacji według typu funkcjonalnego terenów, na których prowadzone były działania rewitalizacyjne na podstawie GPR, dominowały tereny mieszkaniowe łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi. Obejmowały one 89,3% obszarów rewitalizacji w RWS, przy czym 75,2% znajdowało się w miastach, a 14,1% na wsi. Tereny niezamieszkałe stanowiły 6,2% obszaru rewitalizacji, w tym zabudowane 1,9%. Natomiast 4,5% to tereny zieleni, do których zaliczamy m.in. powierzchnie parków, zieleniców i cmentarzy.

Udział poszczególnych typów terenów różnił się w pozostałej części województwa. W RMR odsetek terenów mieszkaniowych był znacznie niższy niż w RWS (o 36,8 p. proc.). Związane jest to z silną tendencją obejmowania działaniami rewitalizacyjnymi terenów mieszkaniowych widoczną w miastach, gdzie udział tego typu obszarów wynosił często 100%. W regionie mazowieckim regionalnym 10-krotnie wyższy niż w regionie warszawskim stołecznym był udział pozostałych terenów niezamieszkałych.

W obowiązujących w 2024 r. GPR w regionie warszawskim stołecznym zaplanowane były 244 przedsięwzięcia, co stanowiło 25,4% wszystkich przedsięwzięć w województwie mazowieckim. W ciągu całego roku w metropolii rozpoczęto, realizowano lub zrealizowano 50,4% spośród zaplanowanych w programach rewitalizacji działań, natomiast w pozostałej części województwa udział ten wyniósł 30,5%.

W regionie warszawskim stołecznym najwyższy odsetek miały przedsięwzięcia w obszarze społecznym (42,2%), natomiast w RMR udział ten był o 12,4 p. proc. niższy. Blisko co trzecie przedsięwzięcie, zarówno na terenie metropolii jak i poza nią, dotyczyło interwencji w obszarze przestrzenno-funkcyjnym. Najmniejszą popularnością cieszyły się przedsięwzięcia gospodarcze i środowiskowe.

Oprócz przedsięwzięć zaplanowanych w GPR, finalizowano również przedsięwzięcia rewitalizacyjne (10 na terenie RWS i 5 w RMR) z zakończonych w 2023 r. programów rewitalizacyjnych (PR) prowadzonych w oparciu o ustawę o samorządzie gminnym.

Efekty prowadzonych działań rewitalizacyjnych w 2024 r. były widoczne w różnych obszarach interwencji. W RWS m.in. udzielono pomocy 3,8 tys. osób (w formie stypendiów, dożywiania, pomocy osobom bezdomnym), przeprowadzono 777 zajęć, szkoleń, warsztatów lub podobnych przedsięwzięć, zlikwidowano pokrycia azbestowe ze 101 obiektów, w 56 mieszkaniach wymieniono źródła ciepła (np. kolektory słoneczne, ogrzewanie gazowe), wyremontowano lub wybudowano drogi o długości 2,5 km oraz ścieżki rowerowe o długości 1,1 km, przeprowadzono prace mające na celu poprawę energooszczędności w 10 budynkach. Ponadto zrewitalizowano 3 ha terenów zielonych oraz 2 przestrzenie wspólne o otwartym charakterze.

the total population of the gminas undergoing revitalisation processes. Compared to 2023, the number of residents in the revitalised areas was 10.5% higher.

In 2024, the structure of revitalisation areas by functional type, where revitalisation activities were carried out based on the GPR, was dominated by residential areas, along with accompanying services and communication areas. They comprised 89.3% of the revitalisation areas in the RWS, with 75.2% located in cities and 14.1% in rural areas. Uninhabited land accounted for 6.2% of the revitalisation area, including 1.9% built-up areas. Green areas, including parks, lawns, and cemeteries, accounted for 4.5%.

The share of individual land types varied across the rest of the Voivodship. In region mazowiecki regionalny, the percentage of residential land was significantly lower than in region warszawski stołeczny (by 36.8 pp). This is due to the strong tendency to include residential land in revitalisation activities, visible in cities, where the share of such areas often reached 100%. In region mazowiecki regionalny, the share of other uninhabited land was 10 times higher than in region warszawski stołeczny.

In the 2024 GPR, 244 projects were planned for region warszawski stołeczny, representing 25.4% of all projects in Mazowieckie Voivodship. Throughout the year, 50.4% of the planned revitalisation programme activities were initiated, implemented, or completed in the metropolitan area, while in the rest of the Voivodship this share was 30.5%.

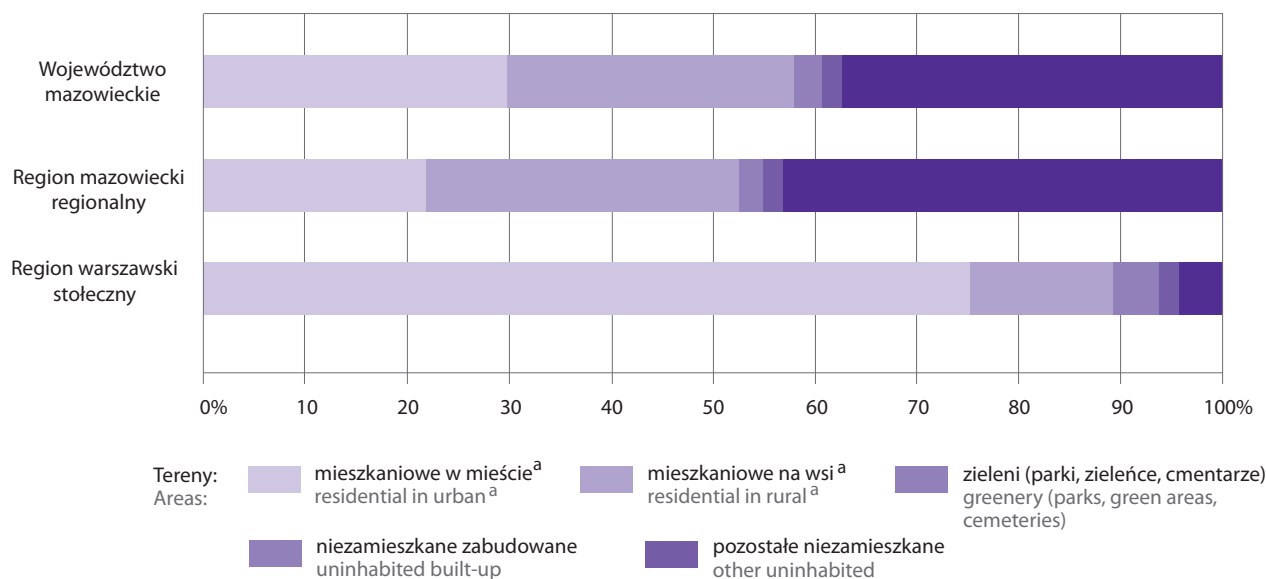
In region warszawski stołeczny, the highest percentage of projects were social initiatives (42.2%), while in the RMR this share was 12.4 pp lower. Nearly one in three projects, both within and outside the metropolitan area, involved interventions in spatial and functional areas. Economic and environmental projects were the least popular.

In addition to the projects planned in the Gmina Revitalisation Programme (GPR), revitalisation projects were also finalised (10 in the RWS area and 5 in the RMR) from the revitalisation programmes (PR) completed in 2023, conducted on the basis of the Act on Gmina Government.

The effects of revitalisation efforts in 2024 were visible across various intervention areas. In the RWS, assistance was provided to 3.8 thousand persons (in the form of scholarships, food assistance, and assistance to the homeless), 777 classes, training sessions, workshops, or similar projects were conducted, asbestos roofing was removed from 101 buildings, heating sources (e.g., solar panels, gas heating) were replaced in 56 dwellings, 2.5 km of roads and 1.1 km of bicycle paths were renovated or constructed, and work was carried out to improve energy efficiency in 10 buildings. Furthermore, 3 hectares of green areas and two open-plan common spaces were revitalised.

Wykres 4. Struktura powierzchni obszarów rewitalizacji w gminach posiadających GPR w 2024 r. według typu terenów (w %)

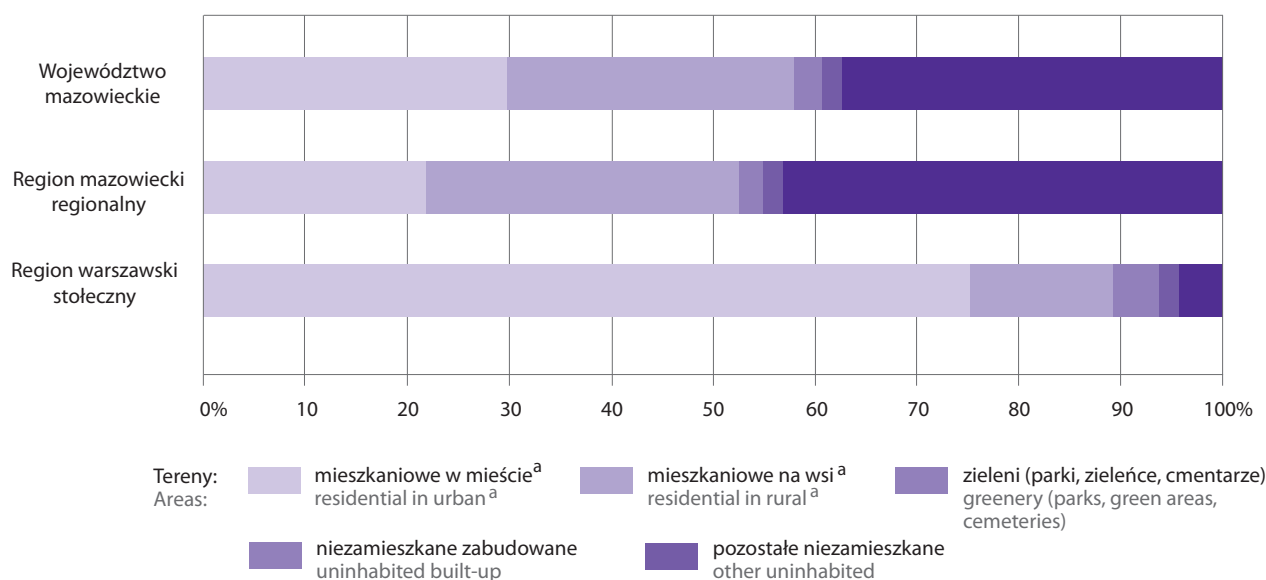
Chart 4. Structure of revitalisation areas in gminas with GPR in 2024 by type of area (in %)

^a łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi.
a Including the accompanying service and communication areas.

Wykres 5. Struktura przedsięwzięć zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR według obszaru interwencji w 2024 r. (w %)

Chart 5. Area structure of revitalisation areas in gminas with GPR (gmina revitalisation programme/revitalisation programme) in 2024 by area of intervention (in %)

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji to sformalizowana i zdefiniowana w programach rewitalizacji forma aktywności podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji służąca realizacji celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia realizowane mogą być przez gminę (jej jednostki organizacyjne) lub inny podmiot publiczny lub prywatny. Przedsięwzięcia podstawowe to takie, dla których zawarto: nazwy przedsięwzięć i podmioty je realizujące, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość środków finansowych, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia, dla których nie ma możliwości wskazania powyższych informacji – zgodnie z ustawą o rewitalizacji – stanowią przedsięwzięcia dopuszczalne.

Revitalisation projects are a formalized form of activity by entities involved in revitalisation processes, defined in revitalisation programmes, aimed at achieving revitalisation goals. Projects can be implemented by a gmina (its organisational units) or another public or private entity. Basic projects are those that include the names of the projects and the entities implementing them, the scope of tasks to be performed, their location, the estimated value of financial resources, and the projected results, along with a method for assessing them in relation to revitalisation goals. Projects for which the above information cannot be provided – in accordance with the Revitalisation Act – constitute permissible projects.

Tablica 4. Wybrane efekty rewitalizacji
Table 4. Selected revitalisation effects

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Liczba osób którym udzielono pomocy Number of persons helped	2020	7 399	3 802	11 201
	2023	2 596	6 923	9 519
	2024	3 755	5 100	8 855
Liczba obiektów, w których zlikwidowano pokrycia azbestowe Number of facilities where asbestos roofing was removed	2020	314	763	1 077
	2023	121	412	533
	2024	101	105	206
Liczba mieszkań, w których wymieniono źródła ciepła (np. kolektory słoneczne, ogrzewanie gazowe) ^a Number of dwellings in which heat sources were replaced (e.g. solar collectors, gas heating) ^a	2020	487	279	766
	2023	420	164	584
	2024	56	72	128
Liczba zrewitalizowanych przestrzeni wspólnych o otwartym charakterze ^b Number of revitalised open common spaces ^b	2020	13	27	40
	2023	27	15	42
	2024	2	9	11
Liczba budynków, w których przeprowadzono prace mające na celu poprawę ich energooszczędności The number of buildings in which work was carried out to improve their energy efficiency	2020	49	29	78
	2023	19	88	107
	2024	10	63	73
Liczba budynków, które zostały dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością The number of buildings that have been adapted to the needs of persons with disabilities	2020	5	26	31
	2023	4	8	12
	2024	3	11	14

a Z wyłączeniem sytuacji, gdy budynek został podłączony do sieci ciepłowniczej. b Podwórka, place, deptaki, nabrzeża, plaże, zazwyczaj wyposażone w elementy małej architektury przeznaczonych do rekreacji.

a Excluding situations where the building is connected to the heating network. b Courtyards, squares, promenades, quays, beaches, usually equipped with small architectural elements intended for recreation..

Rozdział 3.

Chapter 3.

Ludność. Ruch naturalny

Population. Vital statistics

metropolia warszawska

Strategia Rozwoju Metropolii Warszawskiej

Cel główny – wskaźnik kontekstowy (K1)

8,8%

Udział ludności metropolii warszawskiej w liczbie ludności Polski w 2024 r.
 Oczekiwany kierunek zmian – wzrost.

metropolia warszawska

Development Strategy of the Warsaw metropolitan area

Main objective – context indicator (K1)

8.8%

Share of the Warsaw metropolitan area in the total population of Poland in 2024
 Expected direction of change – increase.

Tablica 5. **Ludność**
 Table 5. Population

L A T A Y E A R S		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Ludność Population	2015	2 987 482	2 361 632	5 349 114
	2023	3 270 733	2 239 794	5 510 527
	2024	3 282 452	2 225 870	5 508 322

Tablica 6. **Ruch naturalny ludności**
 Table 6. Vital statistics

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Urodzenia żywe Live birth	2015	33 699	23 757	57 456
	2023	27 157	17 746	44 903
	2024	25 793	16 420	42 213
Zgony Deaths	2015	29 707	25 323	55 030
	2023	32 177	25 682	57 859
	2024	31 924	25 591	57 515
Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	2015	1,34	-0,66	0,45
	2023	-1,54	-3,53	-2,35
	2024	-1,87	-4,11	-2,78

Liczba ludności w województwie mazowieckim od 2018 r. przekroczyła próg 5,4 mln osób. Ponad 59% mieszkańców województwa jest skoncentrowanych w RWS (3,3 mln), z czego 1,9 mln zamieszkuje m.st. Warszawę.

W porównaniu z 2015 r. liczba mieszkańców województwa mazowieckiego zwiększyła się o 159,2 tys. osób (o 3,0%), przy czym, w tym samym czasie w RWS wrosła o 295,0 tys. osób (o 9,9%), co oznacza, że w pozametropolitalnej części województwa ubyło 135,8 tys. mieszkańców (o 5,7%). W 2015 r. na 100 mieszkańców obszaru, który stanowi dziś RWS przypadało 79 mieszkańców pozostałej części regionu, a w 2024 r. – 68.

W ramach zaobserwowanego w latach 2015–2024 przyrostu liczby ludności w RWS, 40,5% stanowili nowi mieszkańcy Warszawy (119,5 tys. osób, czyli przyrost o 6,9%). W ujęciu gminnym największy przyrost ludności wystąpił w gminach: Wieliszew (o 69,5%), Lesznowola (o 63,0%) oraz Marki (o 50,9%).

Inaczej sytuacja wygląda na peryferiach metropolii, gdzie liczba ludności maleje. Największy ubytek ludności w porównaniu z 2015 r. odnotowano w następujących gminach: Jadów (spadek o 8,4%), Strachówka (o 7,8%), Kałuszyn (o 7,6%) oraz Latowicz (o 6,4%).

The population of Mazowieckie Voivodship has exceeded 5.4 million since 2018. Over 59% of the Voivodship's population is concentrated in the RWS (3.3 million), of which 1.9 million live in m.st. Warszawa.

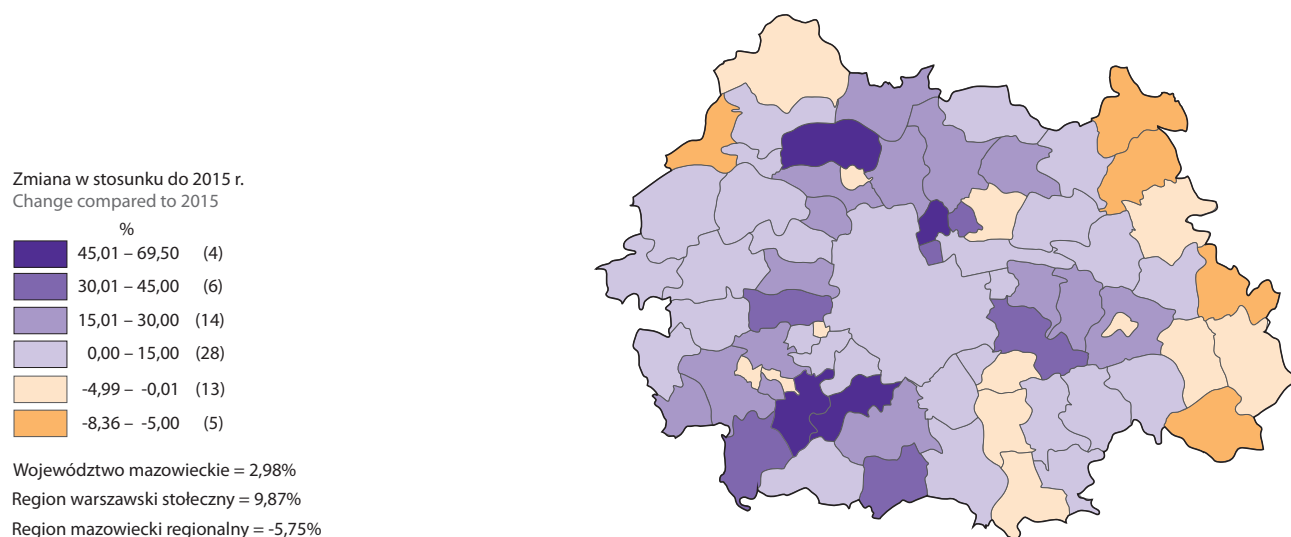
Compared to 2015, the population of Mazowieckie Voivodship increased by 159.2 thousand persons (3.0%), while in the RWS it increased by 295.0 thousand persons (9.9%) over the same period, which means that the non-metropolitan part of the Voivodship lost 135.8 thousand inhabitants (5.7%). In 2015, for every 100 inhabitants of the area that now constitutes the RWS, there were 79 inhabitants of the remaining part of the region, and in 2024 – 68.

Of the population growth observed in the RWS between 2015 and 2024, 40.5% were new residents of Warszawa (119,500 persons, an increase of 6.9%). At the municipal level, the largest population growth occurred in the following gminas: Wieliszew (by 69.5%), Lesznowola (by 63.0%), and Marki (by 50.9%).

The situation is different on the metropolitan outskirts, where the population is decreasing. The largest population declines compared to 2015 were recorded in the following gminas: Jadów (8.4% drop), Strachówka (7.8%), Kałuszyn (7.6%), and Latowicz (6.4%).

Mapa 12. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2024 Stan w dniu 31 grudnia

Map 12. Population change in 2015–2024
As of 31 December

Przyrost naturalny w 2024 r. we wszystkich analizowanych przekrojach terytorialnych był ujemny (od 1,87‰ w regionie warszawskim stołecznym do 4,11‰ w regionie mazowieckim regionalnym). W układzie gmin wystąpiły zarówno dodatnie jak i ujemne wartości przyrostu naturalnego. Najwyższe wartości przyrostu naturalnego odnotowano w gminach: Lesznowola (plus 6,60‰), Żąbki (plus 3,39‰) i Marki (plus 2,14‰), natomiast najniższe w gminach: Podkowa Leśna (minus 10,86‰), Konstancin-Jeziorna (minus 9,98‰) i Milanówek (minus 9,69‰).

Wartość wskaźnika salda migracji wskazuje, że region warszawski stołeczny jest postrzegany jako atrakcyjne miejsce zamieszkania. Wartość wskaźnika dla RWS (metropolii warszawskiej) wyniosła plus 5,56‰ i jest wyższa niż wartość dla całego województwa (plus 2,50‰). Tylko 18,6% gmin wchodzących w skład RWS ma ujemne wartości salda migracji.

Także saldo migracji zagranicznych wykazuje wartości dodatnie, jednak są to wartości nie przekraczające 1‰ we wszystkich przekrojach terytorialnych. Migrantów zagranicznych przyciąga głównie Warszawa.

Wartości przyrostu naturalnego oraz salda migracji pozwalają zaklasyfikować poszczególne jednostki według metody Webba, która wyróżnia gminy tracące i zyskujące mieszkańców. Większość gmin RWS (45 z 70) zaludnia się, a decydujący wpływ na to ma dodatnie saldo migracji (w 7 gminach poparte także dodatnim przyrostem naturalnym). Wyludniające się gminy skoncentrowane są przede wszystkim przy wschodniej granicy RWS, ale występują także w innych jego częściach, jak np. Nowy Dwór Mazowiecki, Izabelin, Milanówek i Zakroczym.

Gęstość zaludnienia potwierdza koncentrację ludności w centralnej części regionu warszawskiego stołecznego. Średnia gęstość zaludnienia w województwie wynosiła 155 osób na 1 km², w RWS – 538 osób, w tym w 6 z nich jest ona większa niż 3000, tj. w Żąbkach (4147), Piastowie (3937), Legionowie (3859), Warszawie (3604), Pruszkowie (3423) oraz w mieście Mińsku Mazowieckim (3006).

W metropolii warszawskiej gminy o najniższych wartościach gęstości zaludnienia (mniej niż 60 osób na 1 km²) to: Strachówka (24), Leoncin (36), Latowicz (45), Dobrze (47), Kampinos (53), Osieck (54), Kałuszyn i Jakubów (po 58).

Wśród ludności regionu warszawskiego stołecznego w 2024 r. przeważały kobiety, które stanowiły 52,9% mieszkańców. Współczynnik feminizacji ukształtował się na poziomie 112 i był wyższy niż w województwie (109), ale niższy niż Warszawie (116).

Natural increase in 2024 was negative in all analysed territorial cross-sections (from 1.87‰ in region to 4.11‰ in region mazowiecki regionalny). Within gminas, there were both positive and negative natural increase values. The highest natural increase values were recorded in the following gminas: Lesznowola (plus 6.60‰), Żąbki (plus 3.39‰), and Marki (plus 2.14‰), while the lowest in the following gminas: Podkowa Leśna (minus 10.86‰), Konstancin-Jeziorna (minus 9.98‰), and Milanówek (minus 9.69‰).

The net migration indicator indicates that a region is perceived as an attractive place to live. The indicator value for the RWS was plus 5.56‰, which is higher than the value for the entire Voivodship (plus 2.50‰). Only 18.6% of the gminas in the RWS have negative net migration values.

The net international migration is also positive, but these values do not exceed 1‰ across all territorial divisions. International migrants are primarily attracted to Warszawa.

The values of natural increase and net migration allow for the classification of individual units according to Webb's method, which distinguishes gminas losing and gaining residents. Most of the RWS gminas (45 out of 70) are gaining population, with a decisive influence on this positive net migration (in seven gminas, this is also supported by positive natural increase). The depopulating gminas are concentrated primarily along the eastern border of the RWS, but they also occur in other parts of the RWS, such as Nowy Dwór Mazowiecki, Izabelin, Milanówek, and Zakroczym.

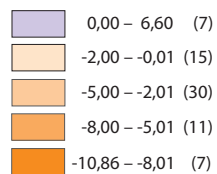
Population density confirms the concentration of population in the central part of region warszawski stołeczny. The average population density in the Voivodship was 155 persons per square kilometre, and in region warszawski stołeczny – 538 persons, including six voivodships with a density exceeding 3,000: Żąbki (4,147), Piastów (3,937), Legionowo (3,859), Warszawa (3,604), Pruszków (3,423), and the town of Mińsk Mazowiecki (3,006).

In the RWS, the gminas with the lowest population density values (less than 60 persons per 1 km²) are: Strachówka (24), Leoncin (36), Latowicz (45), Dobrze (47), Kampinos (53), Osieck (54), Kałuszyn and Jakubów (58 each).

In 2024, women predominated among the RWS population, constituting 52.9% of the population. The femininity ratio was 112, higher than in the Voivodship (109), but lower than in Warszawa (116).

Mapa 13. Przyrost naturalny w 2024 r.
Map 13. Natural increase in 2024

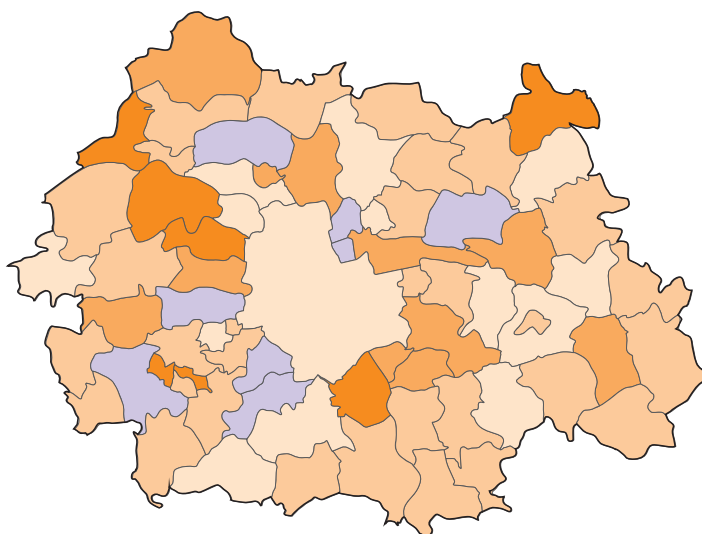
Na 1000 ludności
Per 1000 population

Województwo mazowieckie = -2,78

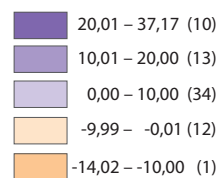
Region warszawski stołeczny = -1,87

Region mazowiecki regionalny = -4,11

Mapa 14. Saldo migracji stałej w 2024 r.
Map 14. Net permanent migration in 2024

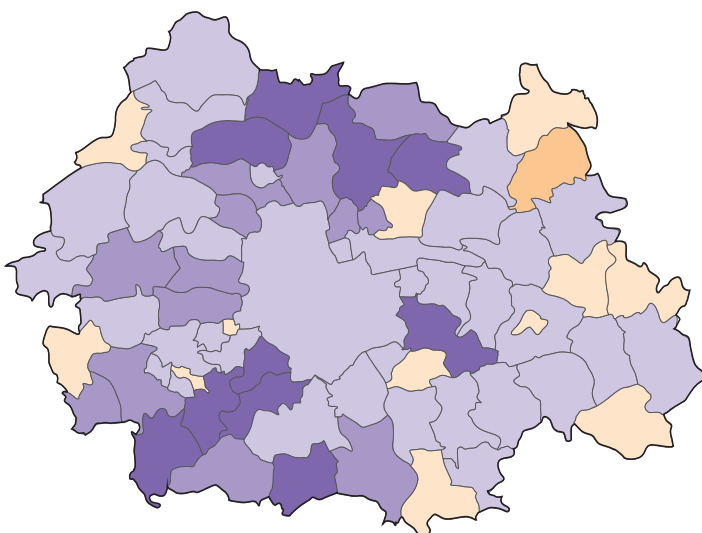
Na 1000 ludności
Per 1000 population

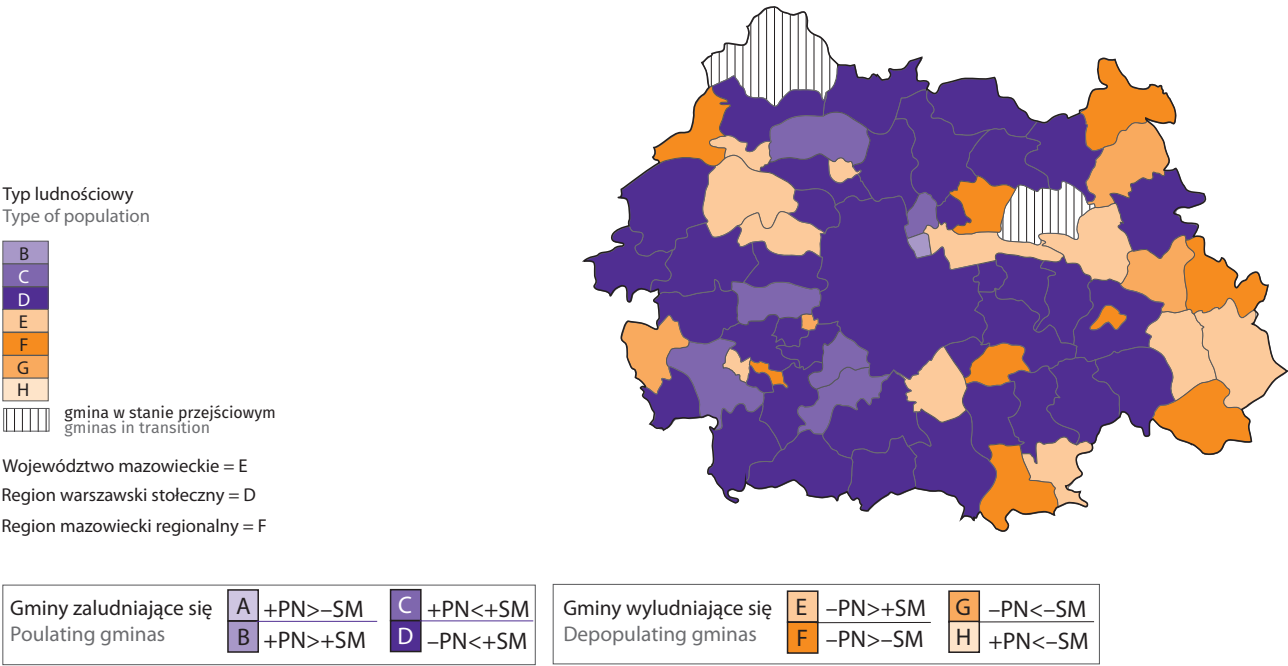
Województwo mazowieckie = 2,50

Region warszawski stołeczny = 5,56

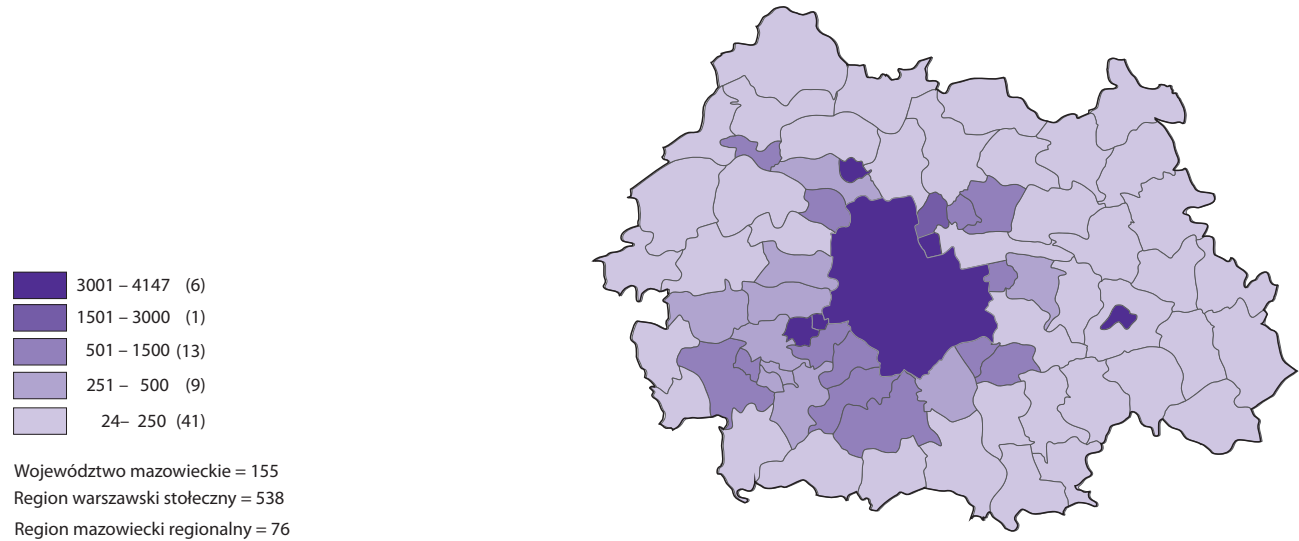
Region mazowiecki regionalny = -1,98

Mapa 15. Typy rozwoju ludnościowego według metody Webba w 2024 r.
Map 15. Demographic types by the Webb's method in 2024

Mapa 16. Ludność na 1 km² w 2024 r.
Map 16. Population per 1 km² in 2024
Stan w dniu 31 grudnia
As of 31 December

W województwie mazowieckim w 2024 r. udział osób w wieku poprodukcyjnym wyniósł 22,4% (wzrost o 2,4 p. proc. w stosunku do 2015 r.), w metropolii warszawskiej (RWS) wyniósł on 21,4% (wzrost o 0,4 p. proc.), zaś dla m.st. Warszawy udział ten wyniósł 22,5% (spadek o 0,8 p. proc.). Spośród gmin RWS najwyższy udział ludności w wieku poprodukcyjnym zanotowały gminy: Podkowa Leśna (32,1%), Konstancin-Jeziorna (26,6%) oraz Milanówek i Piastów (po 26,0%).

W stosunku do 2015 r. w większości gmin RWS zaobserwowano wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem. W 38 z nich wynosił ponad 3 punkty procentowe. Przy czym największy wzrost zaobserwowano w Zakroczymiu (o 7,2 p. proc.), Izabelinie (o 6,7 p. proc.) i Pomiechówku (o 6,0 p. proc.). Tylko w trzech gminach, tj.: Ożarowie Mazowieckim, Warszawie i Markach zaobserwowano spadek udziału omawianych osób.

Jednocześnie we wszystkich analizowanych przekrojach, dostrzegalny jest wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Największy udział tej grupy charakteryzuje RWS (19,2% w 2024 r., wzrost o 0,9 p. proc. w stosunku do 2015 r.), a najmniejszy m.st. Warszawy (17,6%, wzrost o 0,9 p. proc.). Największy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zaobserwowano w gminie Lesznówola (27,0%).

Powyższe zjawiska przekładają się na wskaźnik obrazujący proces starzenia się społeczeństwa, tj. relacji osób starszych (grupa wiekowa 65 lat i więcej) do dzieci (0–14 lat). Zarówno w skali województwa, RWS, jak i Warszawy grupa osób starszych jest liczniejsza (na 100 dzieci przypada odpowiednio: 125 osób starszych w woj. mazowieckim, 119 w RWS i 137 w Warszawie). Najwięcej osób w wieku 65 lat i więcej na 100 osób w wieku 0–14 lat zaobserwowano w Podkowie Leśnej – 225. Tylko w 1 gminie Lesznówoli na 100 dzieci przypada mniej niż 50 osób w wieku 65 lat i więcej.

Ze względów gospodarczych istotny jest także poziom współczynnika obciążenia demograficznego, czyli liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2024 roku kształtował się on następująco: województwo mazowieckie – 71, RWS – 69 oraz m.st. Warszawa – 67. Najniższe (najlepsze dla sytuacji gospodarczej) wartości wskaźnika zanotowano w gminach miejskich Żąbki (58) i Marki (61) oraz w gminie wiejskiej Jabłonna (62). Z drugiej strony w 52 gminach RWS jego wartość przekroczyła 70. Najwyższe wartości zanotowano w Podkowie Leśnej (93) oraz Józefowie i Sobieniach -Jeziory (po 80).

W analizowanej perspektywie czasowej zanotowano istotny wzrost wartości tego wskaźnika, co należy uznać za trend niekorzystny. W stosunku do 2015 r. liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrosła o 8 w województwie mazowieckim oraz o 4 w RWS, natomiast w Warszawie pozostała na tym samym poziomie.

In Mazowieckie Voivodship, in 2024, the share of post-working age population was 22.4% (an increase of 2.4 pp compared to 2015), in RWS it was 21.4% (an increase of 0.4 pp), while for m.st. Warszawa this share was 22.5% (a decrease of 0.8 pp). Among the RWS gminas, the highest share of post-working age population was recorded in the following gminas: Podkowa Leśna (32.1%), Konstancin-Jeziorna (26.6%), and Milanówek and Piastów (26.0% each).

Compared to 2015, most RWS gminas saw an increase in the share of post-working age population in the total population. In 38 of them, it exceeded 3 pp. The largest increases were observed in Zakroczym (by 7.2 pp), Izabelin (by 6.7 pp), and Pomiechówek (by 6.0 pp). Only three gminas, Ożarów Mazowiecki, Warszawa, and Marki, saw a decline in the share of these individuals.

At the same time, an increase in the number of pre-working population age is noticeable across all analysed cross-sections. The largest share of this group is in RWS (19.2% in 2024, an increase of 0.9 pp compared to 2015), and the smallest in m.st. Warszawa (17.6%, an increase of 0.9 pp). The largest share of the pre-working age population was observed in the Lesznówola gmina (27.0%).

The above phenomena translate into an indicator illustrating the aging process of society, i.e., the ratio of older people (aged 65 and over) to children (aged 0–14). At the voivodship, RWS, and Warszawa level, the group of older people is larger (per 100 children there are 125 elderly persons in Mazowieckie Voivodship, 119 in RWS, and 137 in Warszawa, respectively). The highest number of persons aged 65 and over per 100 persons aged 0–14 was observed in Podkowa Leśna – 225. Only in one gmina, Lesznówola, is there fewer than 50 persons aged 65 and over per 100 children.

For economic reasons, the age dependency ratio is also important, as it represents the number of non-working age population per 100 persons of working age. In 2024, it was as follows: Mazowieckie Voivodship – 71, RWS – 69, and m.st. Warszawa – 67. The lowest (and best for the economic situation) values of the ratio were recorded in the urban gminas of Żąbki (58) and Marki (61), and in the rural gmina of Jabłonna (62). On the other hand, in 52 RWS gminas, the value exceeded 70. The highest values were recorded in Podkowa Leśna (93) and Józefów and Sobienie-Jeziory (80 each).

Over the analysed time period, a significant increase in this indicator was noted, which should be considered an unfavourable trend. Compared to 2015, the number of non-working-age population per 100 persons of working-age increased by 8 in Mazowieckie Voivodship and by 4 in the RWS, while remaining at the same level in Warszawa.

Współczynnik obciążenia demograficznego

jest to stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym.

Jako nieprodukcyjny przyjmuje się wiek 0–17 lat (wiek przedprodukcyjny) oraz 60 lat i więcej dla kobiet i 65 lat i więcej dla mężczyzn (wiek poprodukcyjny); wiek produkcyjny to 18–59/64 lata (18–59 lat – dla kobiet i 18–64 lata – dla mężczyzn).

Age dependency ratio

it is the ratio of the number of people in non-working age to the number of people in working age.

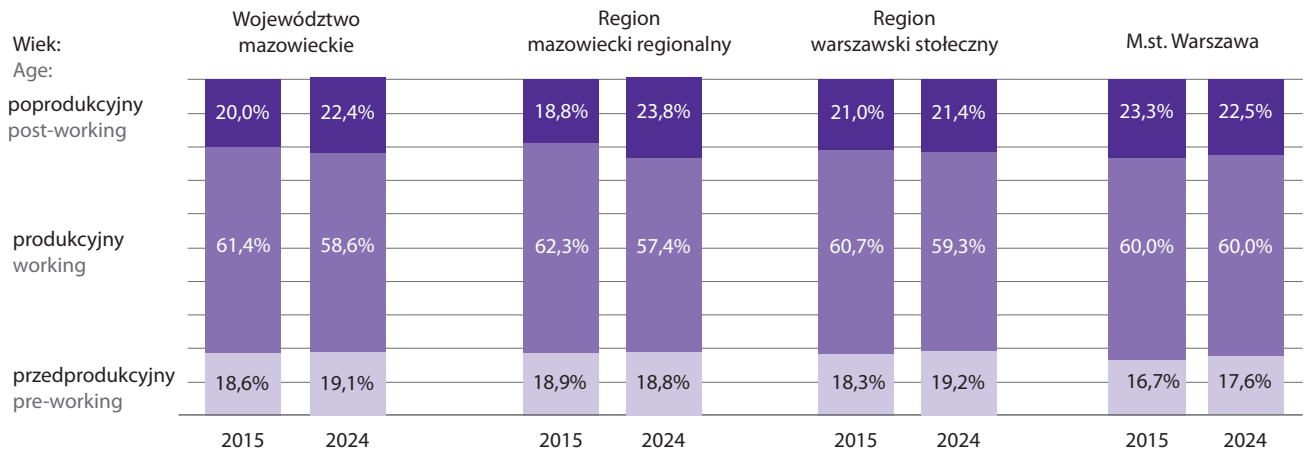
Non-productive age is 0–17 years (pre-working age) and 60 years and over for women and 65 years and over for men (post-working age); The production age is 18–59 / 64 years (18–59 years for women and 18–64 years for men).

Tablica 7. Ludność według ekonomicznych grup wieku
Table 7. Population by economic age groups

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Wiek: Age:				
przedprodukcyjny pre-working age	2015	547 388	447 014	994 402
	2023	635 805	427 390	1 063 195
	2024	631 076	419 287	1 050 363
produkcyjny working age	2015	1 812 415	1 470 283	3 282 698
	2023	1 935 492	1 291 706	3 227 198
	2024	1 947 371	1 277 839	3 225 210
poprodukcyjny post-working age	2015	627 679	444 335	1 072 014
	2023	699 436	520 698	1 220 134
	2024	704 005	528 744	1 232 749
Współczynnik obciążenia demograficznego Age dependency ratio	2015	65	61	63
	2023	69	73	71
	2024	69	74	71

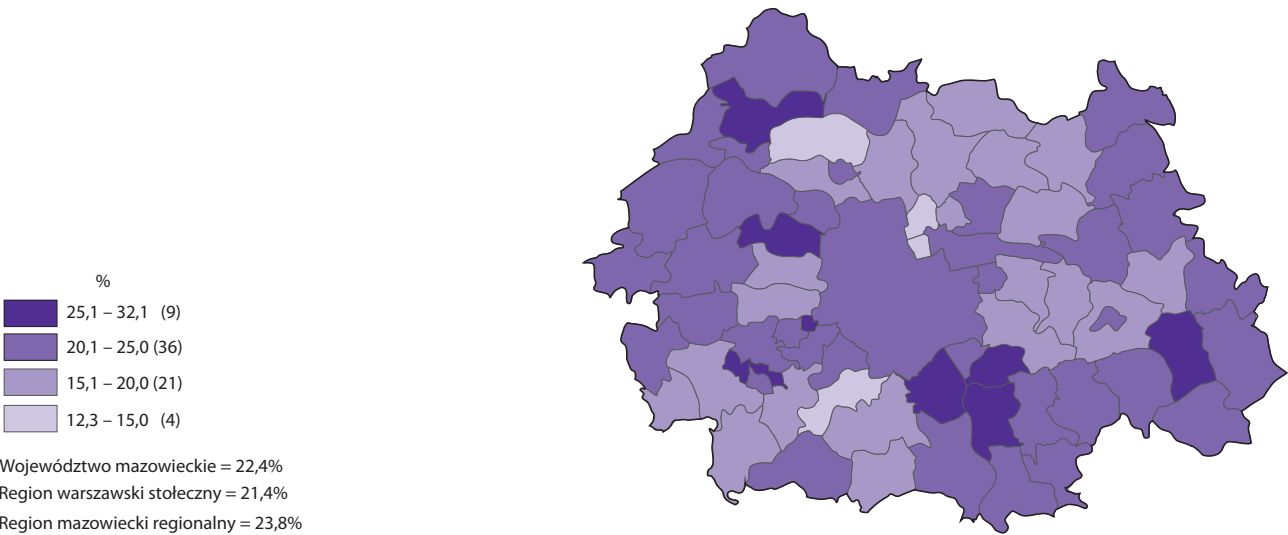
Wykres 6. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 6. Structure of population by economic age groups
As of 31 December

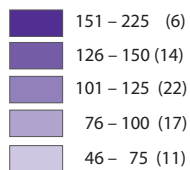
Mapa 17. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 17. Share of working age population in the total population in 2024
As of 31 December

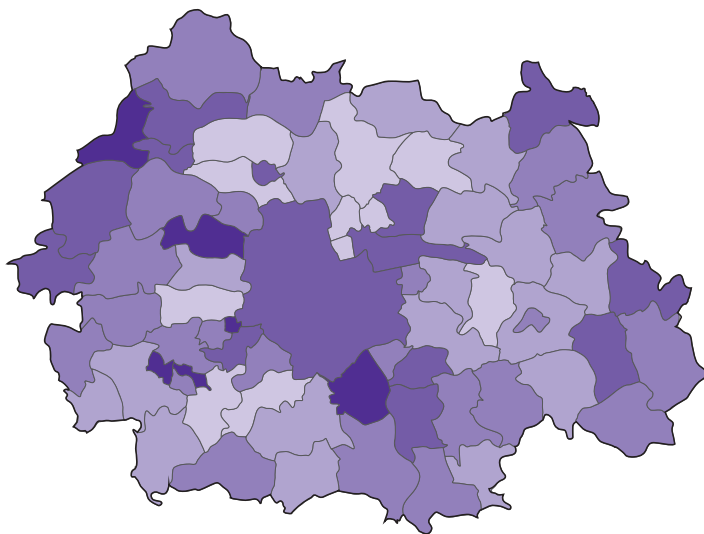

Mapa 18. Relacja osób starszych do dzieci w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia
 Map 18. Ratio of elderly persons to children in 2024
 As of 31 December

Ludność w wieku 65 lat i więcej
 na 100 osób w wieku 0–14 lat:
 People aged 65 and more
 per 100 persons aged 0–14:

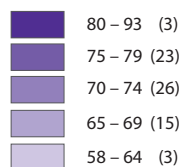

Województwo mazowieckie = 125
 Region warszawski stołeczny = 119
 Region mazowiecki regionalny = 134

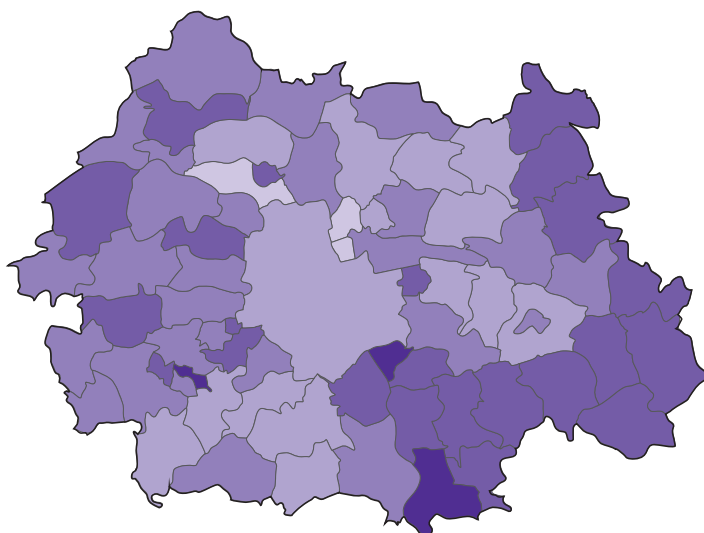

Mapa 19. Współczynnik obciążenia demograficznego w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia
 Map 19. Age dependency ratio in 2024
 As of 31 December

Ludność w wieku nieprodukcyjnych
 na 100 osób w wieku produkcyjnym
 Non-working age population
 per 100 persons in working age

Województwo mazowieckie = 71
 Region warszawski stołeczny = 69
 Region mazowiecki regionalny = 74

Rozdział 4.

Chapter 4.

Edukacja i wychowanie

Pierwszym etapem kształcenia w polskim systemie oświaty jest wychowanie przedszkolne, które realizowane jest w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, a także w punktach przedszkolnych i zespołach wychowania przedszkolnego.

W roku szkolnym 2024/25 w regionie warszawskim stołecznym (RWS) funkcjonowało 2154 placówki wychowania przedszkolnego (spadek o 2,5% w porównaniu z rokiem poprzednim), przy czym przedszkola stanowiły blisko 3/4 wszystkich jednostek. Prawie 52% placówek wychowania przedszkolnego na terenie RWS zlokalizowanych było w Warszawie. Natomiast w pozostałej części województwa dzieci mogły uczęszczać do 1469 placówek, z czego 47,1% stanowiły przedszkola.

W roku szkolnym 2024/25 wychowaniem przedszkolnym w RWS objętych było 149,5 tys. dzieci, tj. o 4,0% mniej niż rok wcześniej. Do placówek wychowania przedszkolnego w regionie warszawskim stołecznym uczęszczało 103,1% ogółu dzieci w wieku 3–6 lat wobec 94,5% w regionie mazowieckim regionalnym. W porównaniu z poprzednim rokiem odsetek ten zmniejszył się w obszarze metropolitalnym (RWS) o 1,2 p. proc., natomiast w regionie mazowieckim regionalnym był wyższy o 1,8 p. proc.

Terytorialne zróżnicowanie poziomu upowszechnienia wychowania przedszkolnego pokazuje wskaźnik „dzieci w przedszkolach w roku szkolnym 2024/2025 na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat”. Wartości w granicach 801–1000 odnotowano w 21 gminach RWS. W 13 gminach (w większości położonych blisko stolicy) wartość wskaźnika przekroczyła 1000, tj. w: Podkowie Leśnej, Milanówku, Raszynie, Mińsku Mazowieckim, Jaktorowie, Starych Babicach, Izabelinie, Wołominie, Żąbkach, Józefowie, Piasecznie, Legionowie oraz Karczewie. Związane jest to z faktem, że część dzieci uczęszczających tu do przedszkoli pochodziła z pobliskich gmin, w których brakuje miejsc w tego typu placówkach lub była dowożona przez pracujących tam rodziców.

W roku szkolnym 2024/25 na terenie województwa mazowieckiego działało 1908 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, do których uczęszczało 509,8 tys. uczniów, tj. o 6,2% więcej niż rok wcześniej. 45,8% szkół podstawowych w województwie zlokalizowanych było w RWS (873 szkoły), a uczęszczające do nich dzieci stanowiły 61,6% wszystkich uczniów w województwie.

Education

The first stage of education in the Polish education system is pre-primary education, which is carried out in nursery schools, pre-primary sections in primary schools, as well as in pre-primary centres and pre-primary education units.

In the 2024/25 school year, there were 2,154 pre-primary education establishments operating in region warszawski stołeczny (RWS) (a 2.5% decrease compared to the previous year), with nursery schools accounting for nearly three-quarters of all establishments. Nearly 52% of pre-primary education establishments in the RWS were located in Warszawa. In the rest of the Voivodship, children could attend 1,469 establishments, of which 47.1% were nursery schools.

In the 2024/25 school year, 149.5 thousand children attended nursery schools in RWS, which is 4.0% less than the year before. 103.1% of all children aged 3–6 attended pre-primary education establishments in region warszawski stołeczny, compared to 94.5% in region mazowiecki regionalny. Compared to the previous year, this percentage decreased in the metropolitan area (RWS) by 1.2 pp, while in region mazowiecki regionalny it was 1.8 pp higher.

Territorial variation in the level of pre-primary education is demonstrated by the indicator “children in nursery schools in the 2024/2025 school year per 1,000 children aged 3–6.” Values between 801 and 1,000 were recorded in 21 RWS gminas. In 13 gminas (mostly located close to the capital), the indicator exceeded 1,000: Podkowa Leśna, Milanówek, Raszyn, Mińsk Mazowiecki, Jaktorów, Stare Babice, Izabelin, Wołomin, Żąbki, Józefów, Piaseczno, Legionowo, and Karczew. This is due to the fact that some children attending nursery schools in these gminas came from nearby gminas where there are insufficient places in such establishments or were transported by parents working there.

In the 2024/25 school year, there were 1,908 primary schools for children and youth in Mazowieckie Voivodship, attended by 509.8 thousand pupils, which is 6.2% more than the year before. 45.8% of primary schools in the Voivodship were located in the RWS (873 schools), and the children attending them constituted 61.6% of all pupils in the Voivodship.

The average size of school section, just like in the previous year, varied significantly – in region warszawski stołeczny, this indicator was 19 (as in the previous year), while in the rest of the Voivodship (region mazowiecki regionalny) it was lower – 16 (an increase by 1 compared to the previous

Średnia wielkość oddziału szkolnego, tak jak rok wcześniej, była mocno zróżnicowana – w regionie warszawskim stołecznym, wskaźnik ten wynosił 19 (tak jak rok wcześniej), natomiast w pozostałej części województwa (region mazowiecki regionalny) był on niższy – 16 (o 1 większy w stosunku do poprzedniego roku). W gminach RWS różnice w liczbie uczniów przypadających na oddział były jeszcze bardziej widoczne – wskaźnik przyjmował wartości od 13 do 24.

Wskaźniki skolaryzacji wskazują na to, że uczniowie często uczęszczają do szkół w innej gminie niż ta, w której formalnie mieszkają. Zjawisko to, było szczególnie widoczne w jednostkach graniczących ze stolicą. Najpopularniejszymi kierunkami dojazdów w RWS, podobnie jak w poprzednich latach, były: Podkowa Leśna oraz Sulejówek, Milanówek, Józefów i Zielonka. Dojeżdżającymi są przede wszystkim uczniowie pobliskich gmin wiejskich.

W roku szkolnym 2024/25 w województwie mazowieckim działało 1217 szkół ponadpodstawowych (łącznie z policealnymi), do których uczęszczało 326,4 tys. uczniów. Liczba omawianych szkół była o 10 mniejsza niż przed rokiem. W RWS było 615 szkół ponadpodstawowych, tj. o 4 mniej niż w 2023 roku, w których uczyło się 203,0 tys. osób. W samej Warszawie funkcjonowały 383 placówki kształcące 149,4 tys. uczniów. We wszystkich przekrojach terytorialnych największy udział wśród poszczególnych typów szkół ponadpodstawowych miały licea ogólnokształcące (551 w województwie, z tego 336 w RWS), które cieszą się największą popularnością wśród absolwentów szkół podstawowych. W roku szkolnym 2024/25 do tego typu szkół uczęszczało 59,7% ogółu uczniów na tym poziomie edukacji w metropolii warszawskiej (RWS) i 41,3% w regionie mazowieckim regionalnym.

Widoczne jest podążanie przez uczniów za jakością kształcenia – gminy charakteryzujące się wysokimi współczynnikami skolaryzacji odznaczają się także najwyższymi wynikami egzaminów. W 2024 r. absolwenci szkół podstawowych położonych na obszarze metropolii (RWS) piszący egzamin ósmoklasisty, w każdym ze zdawanych przedmiotów osiągnęli znacznie wyższe wyniki niż ich rówieśnicy w regionie mazowieckim regionalnym. Różnica średniego wyniku wyniosła odpowiednio: 10,2 p. proc. z języka polskiego, 15,5 p. proc. z matematyki i 18,1 p. proc. z języka angielskiego.

Porównanie zdawalności egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych w trzech przekrojach terytorialnych, tj.: województwo mazowieckie, RWS oraz Warszawa, wskazuje na przewagę stolicy pod względem osiągniętych wyników.

Jakość kształcenia w gminach (mierzona wynikami egzaminów) nie zawsze idzie w parze z wielkością wydatków na oświatę i wychowanie (mierzoną udziałem w wydatkach ogółem). Jest to jednak spowodowane tym, że wydatki na oświatę charakteryzują się dużą „sztywnością” i nie ma możliwości ich ograniczenia, w związku z czym są one relatywnie wyższe w mniej zamożnych gminach.

year). In the RWS gminas, the differences in the number of students per

Enrolment rates indicate that students often attend schools in a gmina other than the one in which they formally reside. This phenomenon was particularly noticeable in gminas bordering the capital. The most popular commuter destinations in the RWS, as in previous years, were Podkowa Leśna, Sulejówek, Milanówek, Józefów, and Zielonka. Commuters are primarily students from nearby rural gminas.

In the 2024/25 school year, there were 1,217 post-primary schools (including post-secondary schools) in Mazowieckie Voivodship, attended by 326.4 thousand students. The number of schools in question decreased by 10 compared to a year before. In the RWS alone, there were 615 post-secondary schools, which was four fewer than in 2023, with 203.0 thousand students. In Warszawa alone, there were 383 institutions, educating 149.4 thousand students. Across all territorial divisions, general secondary schools had the largest share among the individual types of post-primary schools (551 in the Voivodship, of which 336 in the RWS), which are the most popular among primary school graduates. In the 2024/25 school year, 59.7% of all students at this level of education in region warszawski stołeczny and 41.3% in region mazowieckie regionalny attended this type of school.

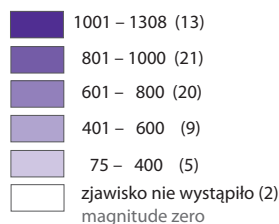
Students' commitment to quality education is evident – gminas with high enrolment rates also have the highest exam scores. In 2024, graduates of primary schools located in the metropolitan area (RWS) taking the eighth-grade exam achieved significantly higher scores in each subject than their peers in Mazowieckie Voivodship. The difference in average scores was 10.2 pp in Polish, 15.5 pp in mathematics, and 18.1 pp in English, respectively.

A comparison of the pass rate of the matriculation exam in compulsory subjects in three territorial sections, i.e.: Mazowieckie Voivodship, RWS and Warszawa, indicates the advantage of the capital in terms of achieved results.

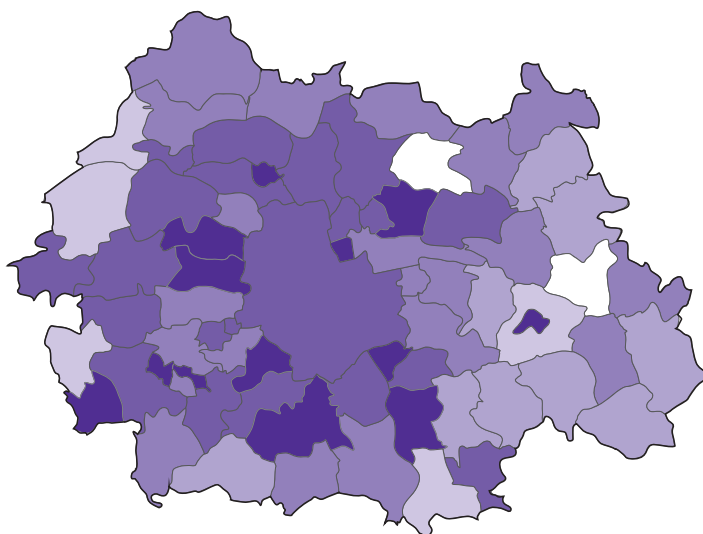
The quality of education in gminas (measured by exam results) does not always correlate with the amount of expenditure on education and childcare (measured as a share of total expenditure). However, this is due to the fact that education expenditure is highly “rigid” and cannot be reduced, which is why it is relatively higher in less affluent gminas.

Mapa 20.**Dzieci w przedszkolach w roku szkolnym 2024/2025****Stan na początku roku szkolnego**

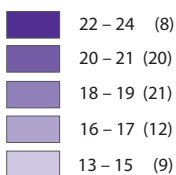
Map 20.

Children in pre-primary education in the 2024/2025 school year
As of the beginning of the school yearNa 1000 dzieci w wieku 3–6 lat:
Per 1000 children aged 3–6:

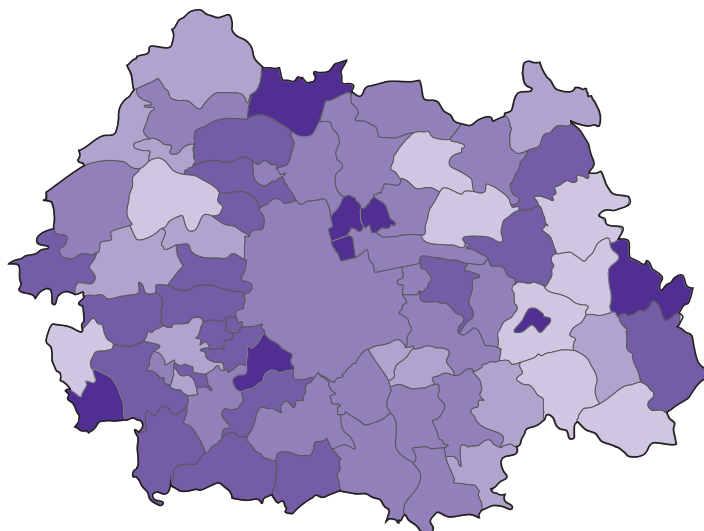
Województwo mazowieckie = 815
 Region warszawski stołeczny = 906
 Region mazowiecki regionalny = 672

Mapa 21.**Uczniowie^a szkół podstawowych przypadający na 1 oddział w roku szkolnym 2024/2025**

Map 21.

Pupils^a primary schools per section in the 2024/2025 school year

Województwo mazowieckie = 18
 Region warszawski stołeczny = 19
 Region mazowiecki regionalny = 16

^a W szkołach dla dzieci i młodzieży.
^a In schools for children and youth.

Tablica 8. **Szkoły**
Table 8. **Schools**

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży Primary schools for children and youth	2015/16	705	1069	1774
	2023/24	865	1035	1900
	2024/25	873	1035	1908
Szkoły ponadpodstawowe (łącznie z policealnymi Upper primary schools (including post-secondary)	2015/16	585	730	1315
	2023/24	619	608	1227
	2024/25	615	602	1217

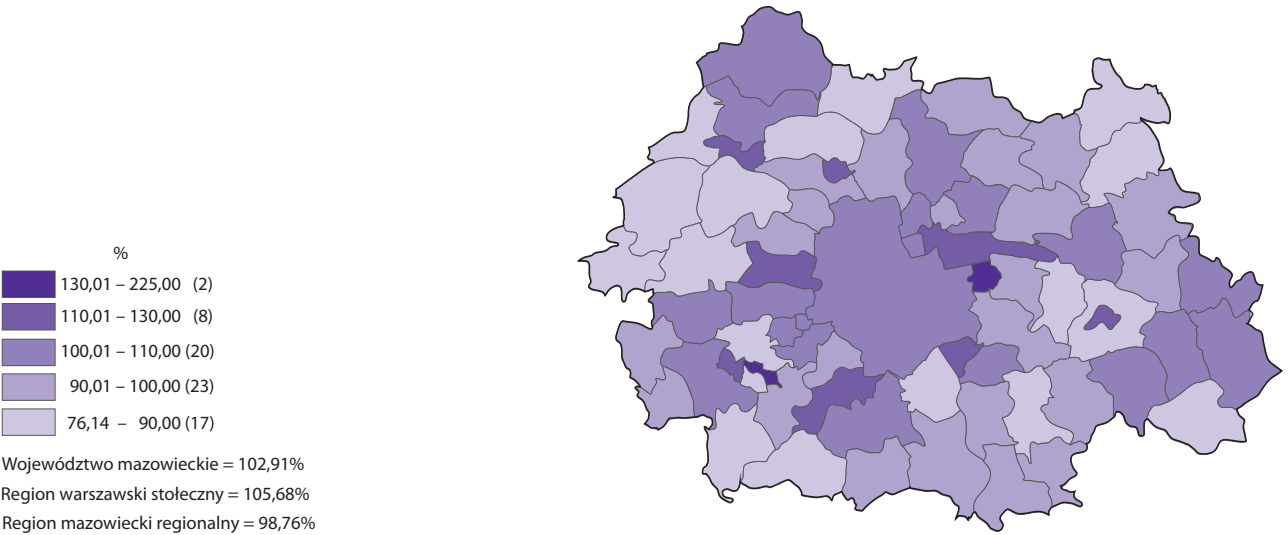
Współczynnik skolaryzacji brutto

jest to stosunek liczby wszystkich osób uczących się na danym poziomie do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia wyrażony w procentach.

Gross enrolment rate

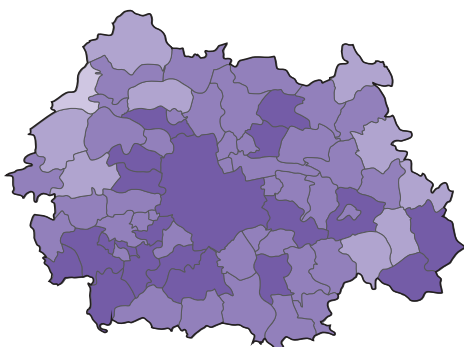
it is the ratio of the number of all learners at a given level to the total population of persons in the age nominally assigned to this level of education expressed as a percentage.

Mapa 22. **Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w 2024 r.**
Map 22. **Gross enrolment rate in primary schools in 2024**

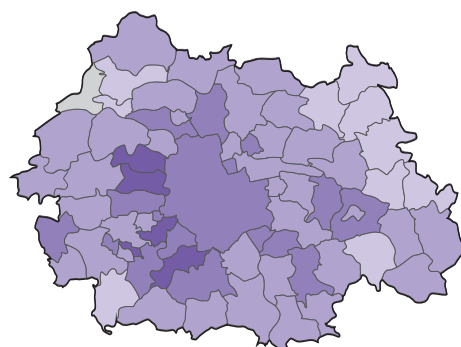
Mapa 23. Średnie wyniki egzaminu (w %) uczniów kończących szkoły podstawowe w 2024 r.
Map 23. Average results of the exam (in %) of pupils leaving lower primary schools in 2024

Język polski
Polish language

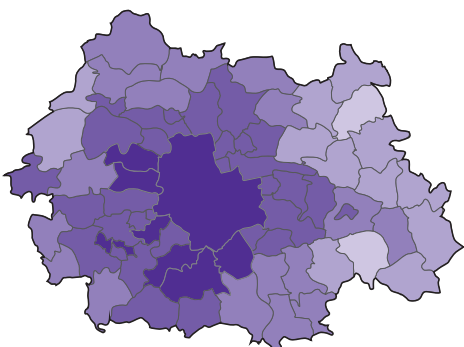
Województwo mazowieckie = 65,7%
 Region warszawski stołeczny = 69,6%
 Region mazowiecki regionalny = 59,4%

Matematyka
Mathematics

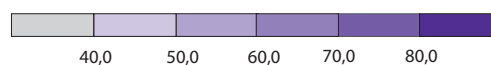

Województwo mazowieckie = 57,4%
 Region warszawski stołeczny = 63,4%
 Region mazowiecki regionalny = 47,9%

Język angielski^a
English language^a

Województwo mazowieckie = 72,0%
 Region warszawski stołeczny = 78,7%
 Region mazowiecki regionalny = 60,9%

^a Język angielski zdawało 98,5% uczniów piszących egzamin z języka obcego nowożytnego na terenie RWS.

U w a g a. Dane dotyczą uczniów piszących arkusz standardowy w sesji głównej, łącznie z laureatami i finalistami zgłoszonymi do arkusza standardowego. Dane nie uwzględniają zdających, którzy są obywatelami Ukrainy i przyjechali do Polski po 24 lutym 2022 r.
 Ź r ó d ł o: opracowano na podstawie danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie.

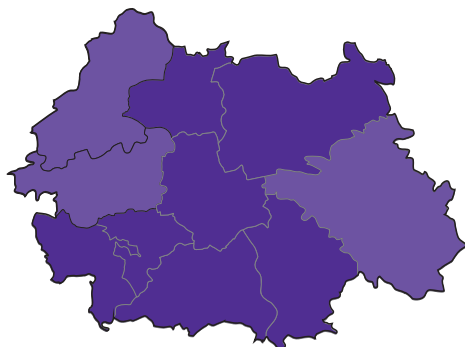
^a English language was passed by 98,5% of persons writing a modern foreign language exam in the warszawski stołeczny region.

N o t e. Note. The data concern students writing the standard paper in the main session, including the winners and finalists entered for the standard paper. The data does not include candidates who are citizens of Ukraine and came to Poland after 24 February 2022.
 S o u r c e: compiled on the basis of data of the Central Examination Board in Warsaw.

Mapa 24. Zdawalność oraz średnie wyniki pisemnego egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych^a w powiatach regionu warszawskiego stołecznego w 2024 r.

Map 24. Pass rate and average results of the writtem matriculation exam in compulsory subjects^a in powiats of warszawski stołeczny region in 2024

Zdawalność egzaminu maturalnego
Pass rate of the matriculation exam

Województwo mazowieckie = 91,0%
Region warszawski stołeczny = 92,9%
Region mazowiecki regionalny = 88,3%

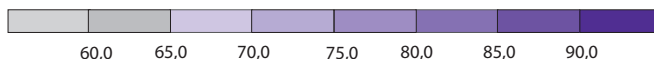
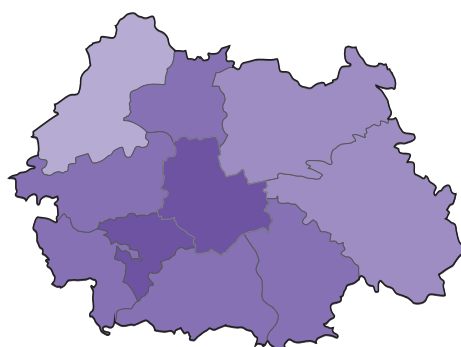
Język polski
Polish language

Matematyka
Mathematics

Język angielski^a
English language^a

^a W wynikach uwzględniono wyłącznie absolwentów piszących arkusz standardowy w Formule 2023; język angielski wybrało 96,5% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym na terenie regionu warszawskiego stołecznego.

U w a g a. Dane obejmują absolwentów przystępujących pierwszy raz do egzaminu maturalnego, niezależnie od roku ukończenia szkoły, zdających wszystkie egzaminy wymagane oraz obowiązkowe. W przypadku zdawalności egzaminu maturalnego dotyczy zdających, którzy przystąpili do tego egzaminu w obrębie wszystkich sesji z danego roku oraz laureatów i finalistów, natomiast średnia z procentowych wyników egzaminów obowiązkowych dotyczy wyłącznie zdających, którzy przystąpili do tego egzaminu w sesji głównej oraz laureatów i finalistów. Dane nie obejmują obywateli Ukrainy, którzy przyjechali do Polski po 24 lutym 2022 r.

Ź r ó d ł o: opracowano na podstawie danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie.

^a The results only include graduates who took the standard exam paper in Formula 2023; English was chosen by 96.5% of those taking the modern foreign language exam at the basic level in region warszawski stołeczny.

N o t e: The data include graduates taking the matriculation exam for the first time, regardless of their year of graduation, and passing all required and compulsory exams. The matriculation exam pass rate refers to those who took the exam in all sessions of a given year, as well as winners and finalists. The average percentage of compulsory exam results refers only to those who took the exam in the main session, as well as winners and finalists. The data do not include Ukrainian citizens who arrived in Poland after February 24th of 2022.

S o u r c e: compiled on the basis of data of the Central Examination Board in Warsaw.

W 2024 r. w województwie mazowieckim wydatki z budżetów jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie stanowiły przeciętnie 35,2% (o 2,9 p. proc. więcej niż rok wcześniej) wszystkich wydatków tych jednostek. W regionie warszawskim stołecznym udział ten wynosił średnio 34,4% i był o 2,5 p. proc. niższy niż w regionie mazowieckim regionalnym. Blisko 37% środków przeznaczonych na oświatę i wychowanie w RWS wydano na funkcjonowanie szkół podstawowych (bez specjalnych). W pozostałej części województwa wydatki przeznaczone na ten typ szkół stanowiły niespełna 50%. Finansowanie wychowania przedszkolnego pochłaniało 23,9% środków budżetowych poświęconych na edukację w RWS i 16,4% w RMR. Niezależnie od regionu blisko 94% wydatków na oświatę i wychowanie stanowiły wydatki bieżące.

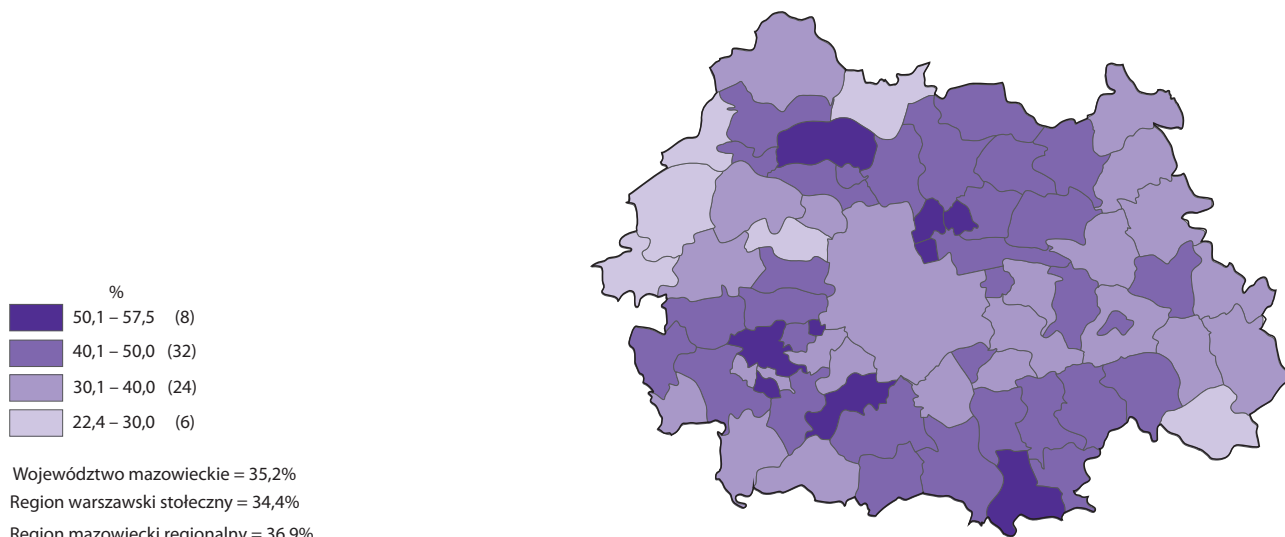
In 2024, in Mazowieckie Voivodship, expenditure from local government budgets on education and childcare accounted for an average of 35.2% (2.9 pp more than the previous year) of total expenditure by these units. In region warszawski stołeczny, this share averaged 34.4%, which was 2.5 pp lower than in region mazowiecki regionalny. Nearly 37% of funds allocated for education and childcare in the RWS were spent on the operation of primary schools (excluding special schools). In the rest of the Voivodship, expenditure allocated to this type of school accounted for less than 50%. Financing pre-primary education accounted for 23.9% of the budget allocated to education in the RWS and 16.4% in the RMR. Regardless of the region, nearly 94% of expenditure on education and childcare constituted current expenditure.

Tablica 9. Wydatki budżetów gmin^a na oświatę
Table 9. Expenditure of gminas budgets^a on education

LATA YEARS		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Ogółem w mln zł Total in million PLN	2015	4 652,1	3 312,5	7 964,5
	2023	10 861,5	5 992,2	16 853,7
	2024	13 597,6	7 450,8	21 048,4

Mapa 25. Wydatki budżetów gmin^a na oświatę w 2024 r.
Map 25. Expenditure of gminas budgets^a on education in 2024

Udział wydatków na oświatę i wychowanie w wydatkach ogółem
Share of expenditures on education in total expenditure

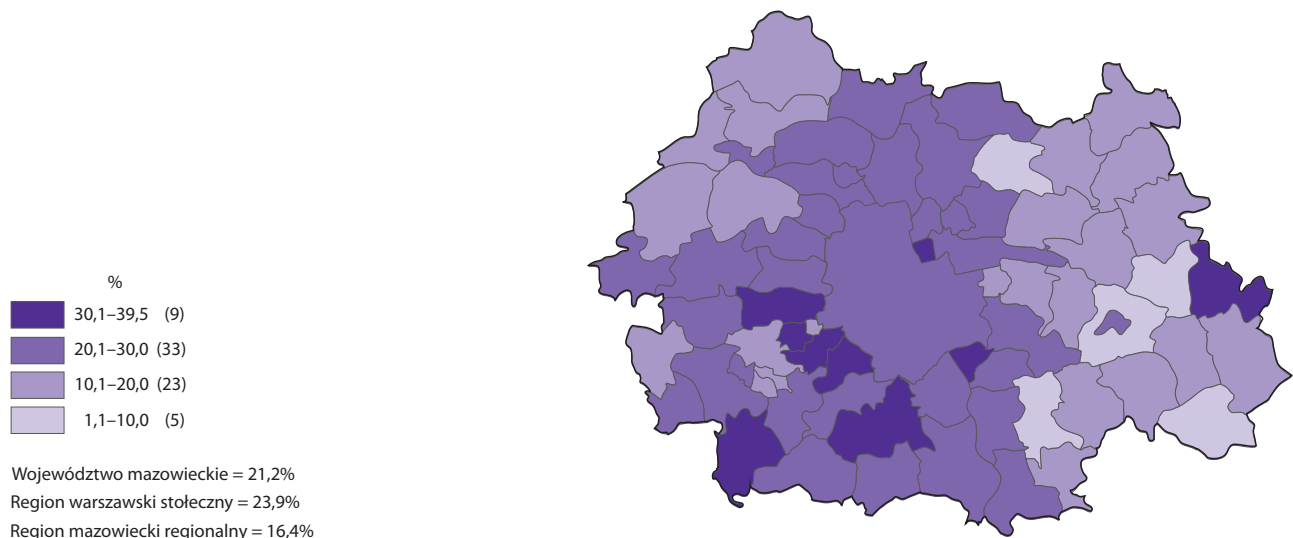

a Łącznie z miastami na prawach powiatu.
a Including cities with powiat status.

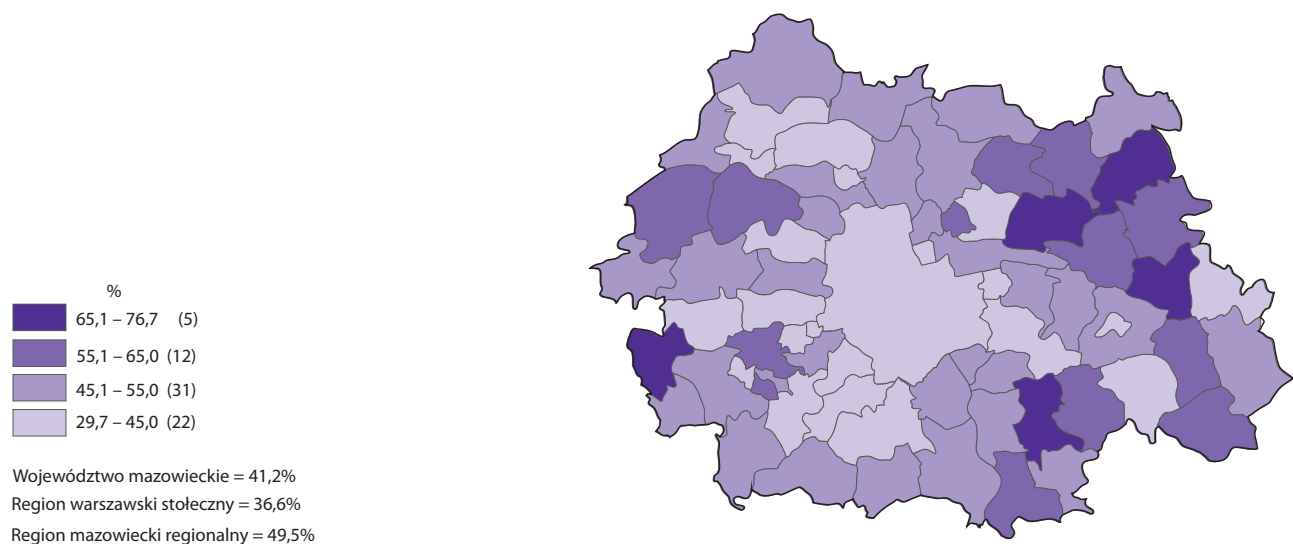
Mapa 25.
Map 25.

Wydatki budżetów gmin^a na oświatę w 2024 r. (cd.)
Expenditure of gminas budgets^a on education in 2024 (cont.)

Udział wydatków na przedszkola w wydatkach na oświatę i wychowanie
Share of expenditures on nursery schools in total expenditure on education

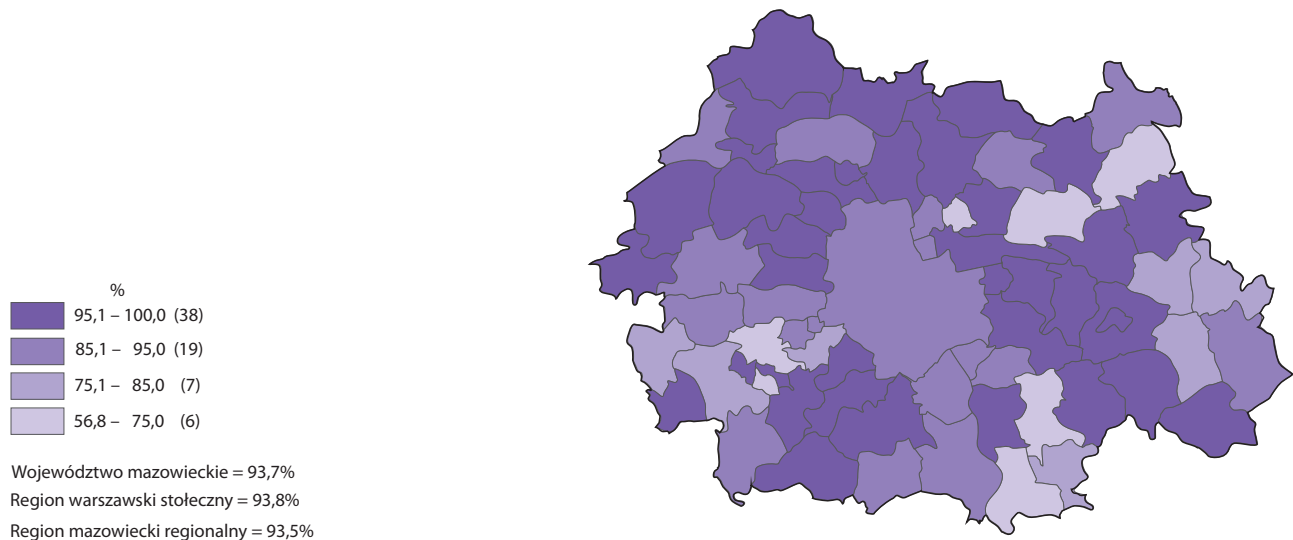
Udział wydatków na szkoły podstawowe^b w wydatkach na oświatę i wychowanie
Share of expenditures on primary schools^b in total expenditure on education

a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Bez szkół specjalnych.
a Including cities with powiat status. b Excluding special schools.

Mapa 26.
Map 26.

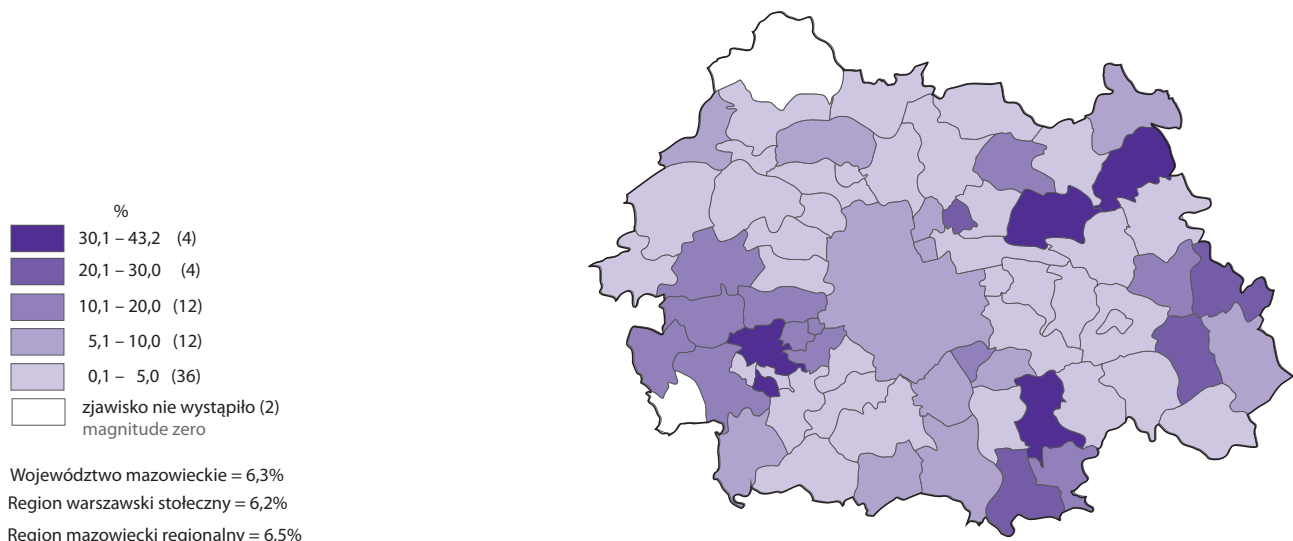
Udział wydatków bieżących w wydatkach^a na oświatę i wychowanie w 2024 r.
Share of current expenditure in expenditure^a on education in 2024

a łącznie z miastami na prawach powiatu.
a Including cities with powiat status.

Mapa 27.
Map 27.

Udział wydatków inwestycyjnych^a w wydatkach na oświatę i wychowanie w 2024 r.
Share of investment expenditure in expenditure^a on education in 2024

a łącznie z miastami na prawach powiatu.
a Including cities with powiat status.

Rozdział 5.

Chapter 5.

Transport. Mieszkania.

Infrastruktura komunalna

5.1. Transport

Na obszarze metropolii warszawskiej (obejmującym region warszawski stołeczny) następuje coraz większa koncentracja ludności oraz zabudowy. Z oczywistych względów zasób dostępnej przestrzeni pozostaje taki sam, co wiąże się z rosnącą konkurencją pomiędzy poszczególnymi funkcjami zagospodarowania. W tym kontekście konieczne jest znalezienie nowych rozwiązań komunikacyjnych i przekonanie mieszkańców m.in. do zmiany zachowań związanych z mobilnością. Potrzebę tą pogłębia konieczność minimalizowania oddziaływania na środowisko.

Transport. Dwellings.

Municipal infrastructure

5.1. Transport

The Warsaw metropolitan area (which encompasses region warszawski stołeczny) is experiencing an increasing concentration of population and development. For obvious reasons, the available space remains constant, which is associated with growing competition between individual development functions. In this context, it is necessary to find new communication solutions and convince residents, among other things, to change their mobility-related behaviors. This need is further exacerbated by the need to minimise environmental impact.

metropolia warszawska

Strategia Rozwoju Metropolii Warszawskiej

Cel strategiczny – wygodna przestrzeń

214

Wskaźnik (S6) – Przewozy pasażerskie środkami komunikacji miejskiej na 1 mieszkańca w 2024 r.

Za przewiezionego pasażera środkami komunikacji miejskiej uważa się jednokrotny przejazd. Oczekiwany kierunek zmian – wzrost.

metropolia warszawska

Development Strategy of the Warsaw metropolitan area

Strategic objective – comfortable space

214

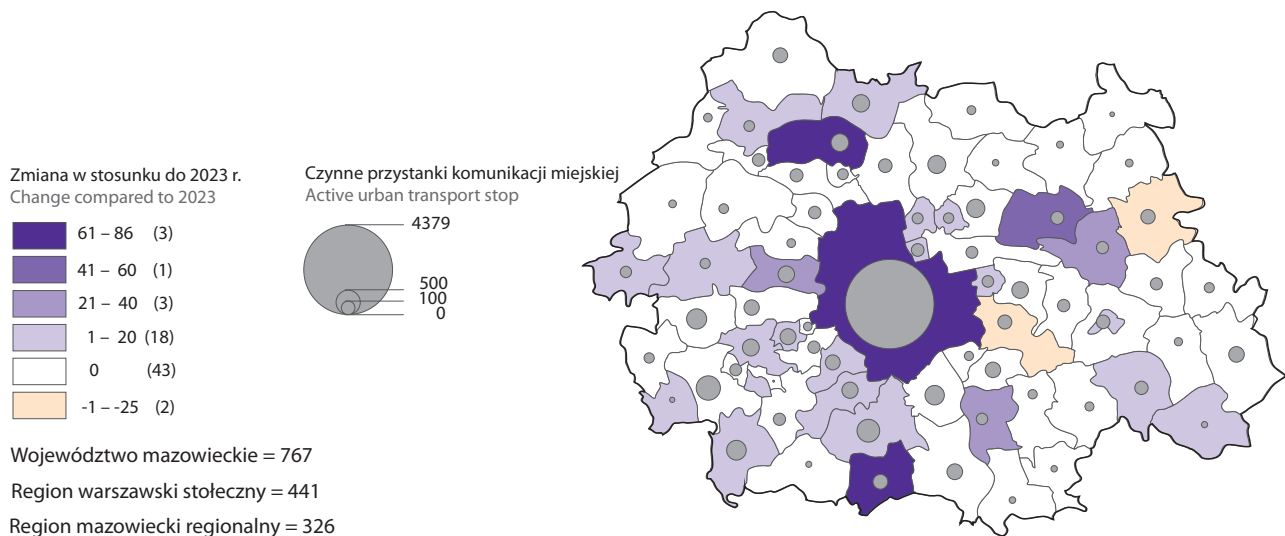
Indicator (S6) – Transport of passengers by public transport per capita in 2024

A passenger transported by public transport is considered to be a single journey. Expected direction of change – increase.

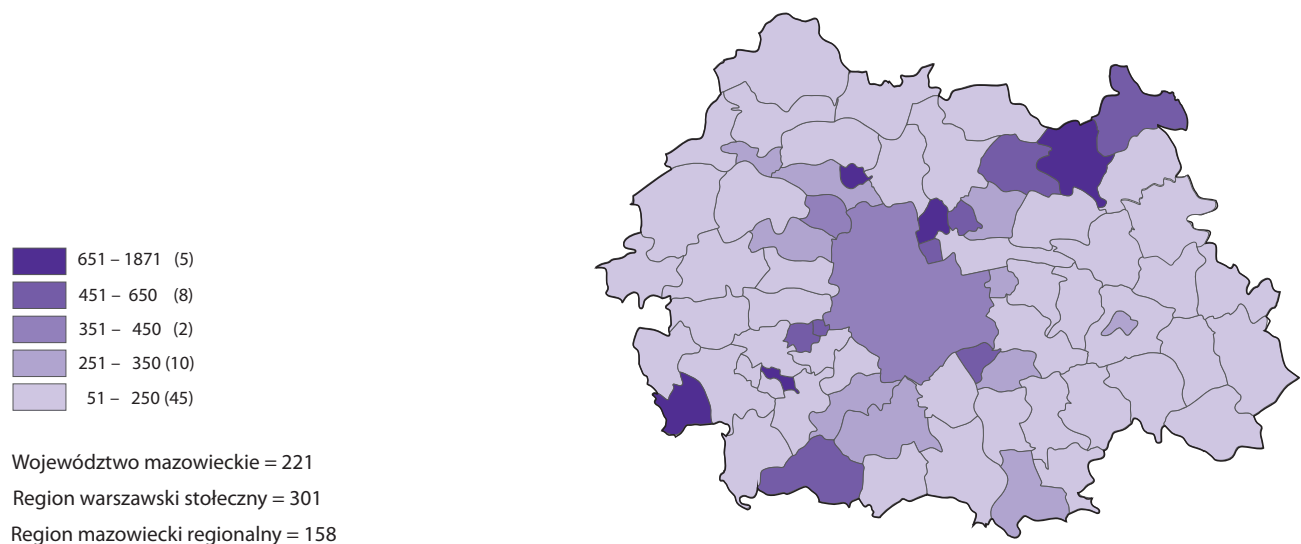
Tablica 10. Przewozy pasażerskie środkami komunikacji miejskiej
Table 10. Transport of passengers by urban transport

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Przewozy pasażerskie: Transport of passengers:				
w tys. osób in thouand person	2023	704 795	64 090	768 885
	2024	702 206	144 670	846 876
na 1 mieszkańca per capita	2023	216	29	140
	2024	214	65	154

Mapa 28. Czynne przystanki komunikacji miejskiej w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia
 Map 28. Active urban transport stop in 2024
 As of 31 December

Mapa 29. Ludność na 1 czynny przystanek komunikacji miejskiej w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia
 Map 29. Population per 1 active urban transport stop in 2024
 As of 31 December

Kluczowym środkiem komunikacji w obszarze metropolii, obok transportu indywidualnego, jest transport zbiorowy. Obszar ten charakteryzuje się wysoką dostępnością do transportu publicznego. W 2024 r. w RWS przewoży pasażerskie komunikacją naziemną w obszarze metropolii warszawskiej wyniosły 214 osób na 1 mieszkańca, podczas gdy przeciętnie w województwie było to 154, a w regionie mazowieckim regionalnym 65. W 2024 r. w RWS zlokalizowanych było 10,9 tys. przystanków autobusowych i tramwajowych obsługujących tabor komunikacji miejskiej. W poszczególnych gminach najwięcej przystanków odnotowano w Warszawie (4,4 tys.), a najmniej w Grodzisku Mazowieckim, Pomiechówku, Lesznowoli, Kampinosie i Serocku (po 1). W porównaniu z 2023 r. liczba przystanków w metropolii zwiększyła się o 441. Największy wzrost odnotowano w Warszawie (o 86), a największy spadek odnotowano w Wiązownej (o 25). W 43 gminach liczba przystanków nie uległa zmianie. Na 1 czynny przystanek komunikacji miejskiej w RWS przypadało 301 osób, podczas gdy w województwie było to 221 osób, a w regionie mazowieckim regionalnym 158 osób. Najwięcej osób na przystanek odnotowano w Podkowie Leśnej (1871), a najmniej w gminie Dobre (51).

Najbardziej przyjaznym dla środowiska środkiem transportu jest rower. W 2024 r. w zarządach gmin RWS działało 9 systemów rowerów publicznych (w województwie 18), w skład których wchodziło 408 stacji (o 17 więcej niż w 2023 r.). Do dyspozycji rowerzystów przygotowanych było 3,9 tys. rowerów (o 123 więcej w stosunku do 2023 r.), które wypożyczano 4,9 mln razy (spadek o 116 tys.). Na 1000 ludności przypadało 1487 wypożyczeń, tj. o 42 mniej niż w 2023 r.

Kluczowym elementem infrastruktury transportowej, służącej m.in. minimalizacji wykorzystania transportu samochodowego, są drogi rowerowe. Na terenie metropolii warszawskiej infrastruktura rowerowa ulega systematycznemu zagęszczeniu. W 2024 r. w obszarze metropolitalnym (RWS) ścieżki rowerowe miały łączną długość 1801,3 km i stanowiły ponad 56% (3210,9 km) ścieżek w całym województwie mazowieckim.

W ostatnim roku w województwie mazowieckim przybyło 189,7 km nowych ścieżek. 129 km z nich zbudowano w RWS, a ponad 40 km w samej Warszawie.

Powyższe przekłada się istotnie na wzrost gęstości sieci tras rowerowych w metropolii. Największe wartości (ponad 100 km/100 km²) odnotowano w gminach miejskich Pruszków, Żąbki, Legionowo, Piastów, Warszawa i Kobylka. Z drugiej strony w 8 gminach RWS nie ma ani jednego kilometra ścieżki rowerowej. Większość gmin pozbawiona infrastruktury rowerowej zlokalizowana jest we wschodniej części regionu warszawskiego stołecznego.

A key means of transportation in the metropolitan area, alongside individual transport, is public transport. This area is characterised by high access to public transport. In 2024, passenger transport by ground transport in the Warsaw metropolitan area amounted to 214 people per capita, compared to the average for the Voivodship was 154 and 65 in region mazowiecki regionalny. In 2024, there were 10.9 thousand bus and tram stops serving public transport in the RWS. Within individual gminas, the most stops were recorded in Warszawa (4.4 thousand), and the fewest in Grodzisk Mazowiecki, Pomiechówek, Lesznowola, Kampinos, and Serock (1 each). Compared to 2023, the number of stops in the metropolitan area increased by 441. The largest increase was recorded in Warsaw (86), and the largest decrease was recorded in Wiązowna (25). In 43 municipalities, the number of stops remained unchanged. In RWS, there were 301 persons per open public transport stop, compared to 221 in the Voivodship and 158 in region mazowiecki regionalny. The highest number of persons per stop was recorded in Podkowa Leśna (1,871), and the lowest in Dobre (51).

The most environmentally friendly means of transport is cycling. In 2024, nine bike sharing systems operated by RWS gminas (18 in the Voivodship), comprising 408 stations (17 more than in 2023). Cyclists had 3.9 thousand bikes at their disposal (123 more than in 2023), which were rented 4.9 million times (a decrease of 116 thousand). There were 1,487 rentals per 1,000 population, which is 42 fewer than in 2023.

Bicycle roads are a key element of transport infrastructure, serving, among other things, to minimise the use of cars. Cycling infrastructure is systematically expanding in the Warsaw metropolitan area. In 2024, bicycle roads in the Warsaw metropolitan area (RWS) had a total length of 1,801.3 km, constituting over 56% (3,210.9 km) of paths in the entire Mazowieckie Voivodship.

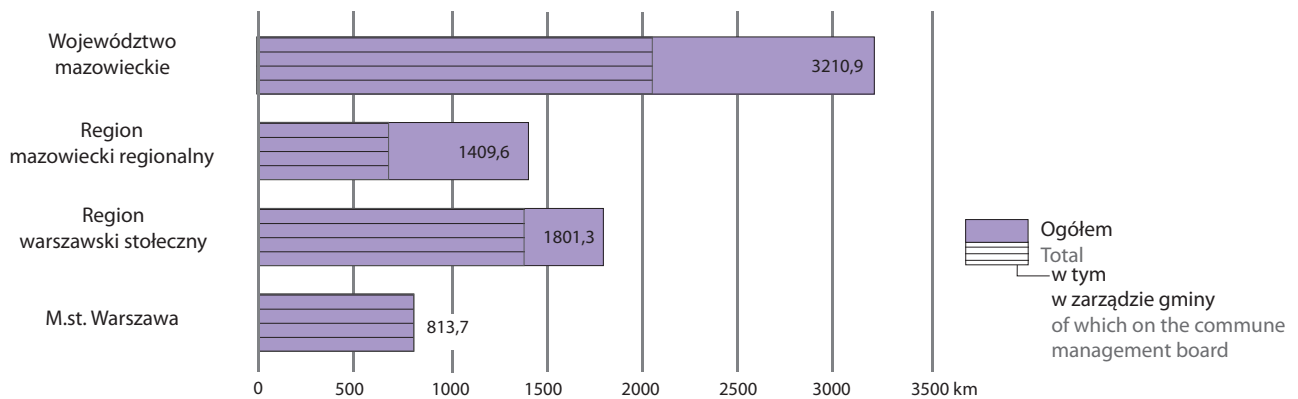
Last year, 189.7 km of new paths were built in Mazowieckie Voivodship. Of these, 129 km were built in the RWS, and over 40 km in Warszawa alone.

This translates into a significant increase in the density of the bicycle road network in the metropolitan area. The highest values (over 100 km/100 km²) were recorded in the gminas of Pruszków, Żąbki, Legionowo, Piastów, Warszawa, and Kobylka. On the other hand, eight RWS gminas lack a single kilometre of bicycle road. Most of the gminas lacking cycling infrastructure are located in the eastern part of region warszawski stołeczny.

Tablica 11. System rowerów publicznych
Table 11. Public bike system

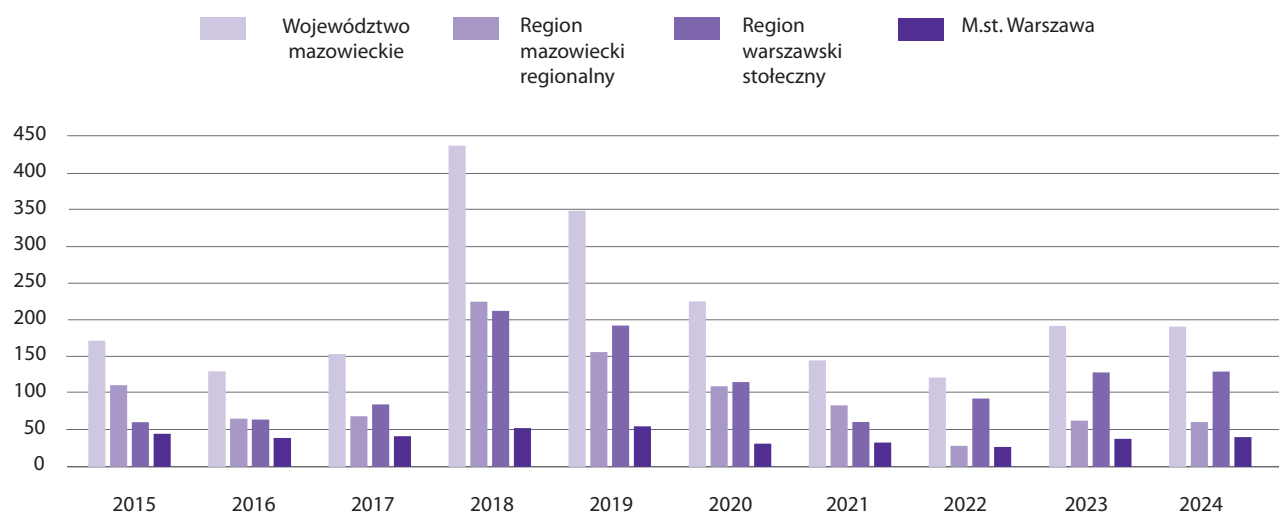
Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Stacje rowerowe Bicycle stations	2023	391	59	450
	2024	408	64	475
Rowery publiczne ogółem Total public bike	2023	3 819	505	4 324
	2024	3 942	524	4 466
na 1000 ludności per 1000 population	2023	1,17	0,23	0,78
	2024	1,20	0,24	0,81
wypożyczenia na 1000 ludności rentals per 1000 population	2023	1 529,44	68,47	933,92
	2024	1 487,34	92,59	922,21

Wykres 7. Długość ścieżek rowerowych^a w 2024 r.
Chart 7. Length of cycle paths^a in 2024

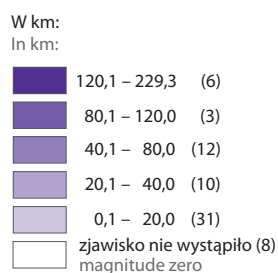

^a Stan w dniu 31 grudnia.
^a As of 31 December.

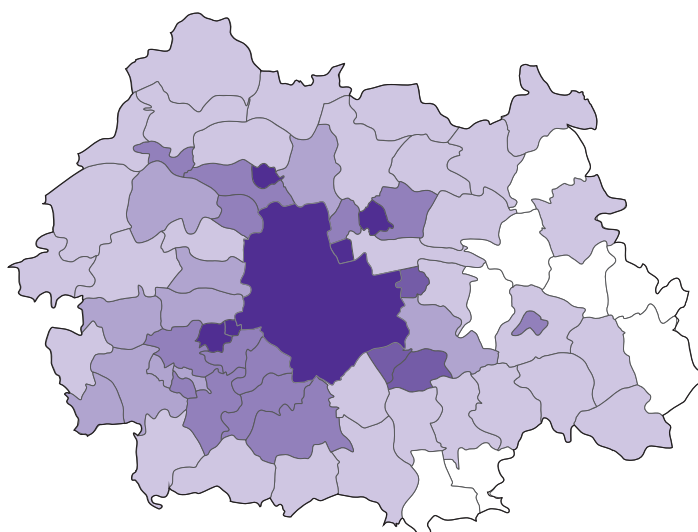
Wykres 8. Roczny przyrost ścieżek rowerowych (w km)
Chart 8. Annual growth of cycle paths (in km)

Mapa 30. Ścieżki rowerowe na 100 km² w 2024 r.
Map 30. Cycle paths per 100 km² in 2024
 Stan w dniu 31 grudnia
 As of 31 December

Województwo mazowieckie = 9,0 km
 Region warszawski stołeczny = 29,5 km
 Region mazowiecki regionalny = 4,8 km

Liczebność pojazdów samochodowych różnego typu według wieku i stanu technicznego jest jednym z mierników stopnia rozwoju gospodarki i zamożności społeczeństwa. Dane za 2024 r. zostały opracowane na podstawie zrewidowanego rejestru Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców, po analizie przeprowadzonej przez Ministerstwo Cyfryzacji i są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie. W metropolii warszawskiej w 2024 r. zarejestrowanych było 871 pojazdów samochodowych na 1000 ludności, tj. o 21 mniej niż w województwie mazowieckim i o 52 mniej niż w RMR, ale o 17 więcej niż w samej Warszawie.

Coraz większe znaczenie w województwie mazowieckim ma elektromobilność, która w regionie warszawskim stale rozwija się lepiej niż RMR i województwie. Na 1000 ludności w 2024 r. w RWS przypadało 6,4 pojazdów samochodowych zasilanych energią elektryczną, podczas gdy w województwie wskaźnik ten wyniósł 4,1, a RMR 0,8.

W ramach integracji transportu indywidualnego ze zbiorowym tworzona jest infrastruktura węzłów przesiadkowych, umożliwiającą dogodne przesiadanie się w różne formy komunikacji. Do tego rodzaju infrastruktury należą m.in. parkingi „Parkuj i Jedź” umożliwiające bezpieczne pozostawienie samochodów i rowerów i skorzystanie z komunikacji publicznej. Ma to na celu ograniczenie poruszania się coraz większej liczby samochodów, a tym samym przeciwdziałanie m.in. powstawaniu smogu. W województwie w 2024 r., przy stacjach i przystankach kolejowych, działały 92 parkingi „P&R”, a w metropolii warszawskiej zlokalizowanych było 69 parkingów. 17 takich parkingów funkcjonowało na terenie Warszawy przy stacjach metra, stacjach kolejowych oraz dużych węzłach przesiadkowych.

W 2024 r. na terenie obszaru metropolitalnego Policja zarejestrowała 1137 wypadków, tj. 39,7% wypadków zarejestrowanych na terenie województwa mazowieckiego. W ich wyniku 88 osób poniosło śmierć, a 1286 zostało rannych. W porównaniu z rokiem poprzednim o 79 zwiększyła się liczba wypadków, o 115 osób rannych, natomiast o 3 zmniejszyła się liczba ofiar śmiertelnych. Wskaźnik liczby wypadków na terenie obszaru metropolitalnego na 10 tys. ludności zwiększył się o 0,3 pkt i w roku 2024 wyniósł 3,5. Najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano w powiecie mińskim 4,8, najniższą zaś w powiecie nowodworskim 2,4.

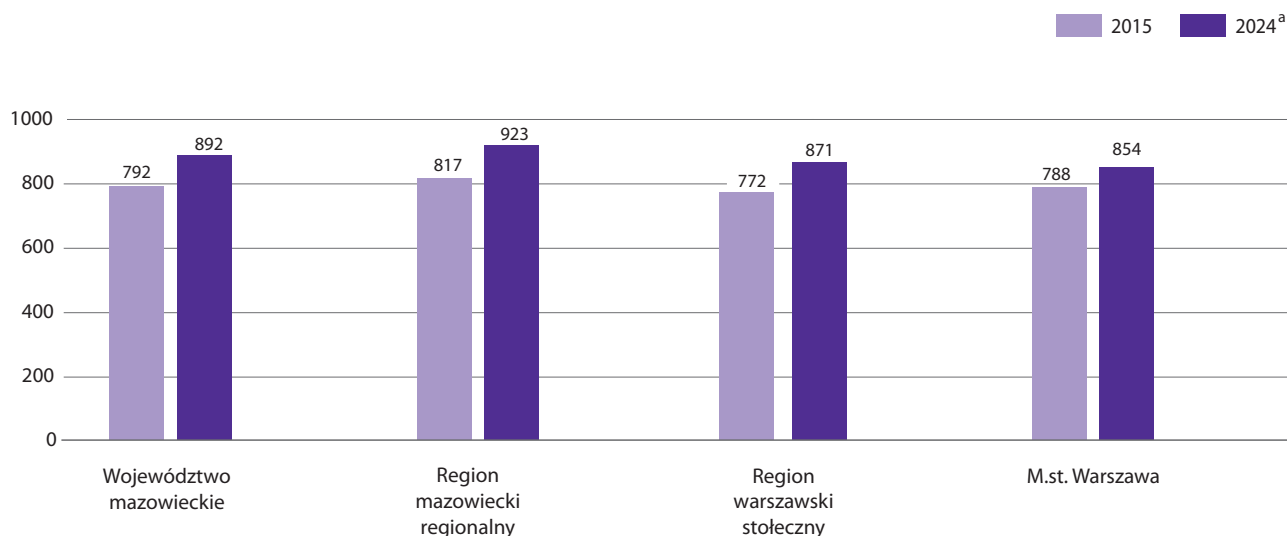
The number of motor vehicles of various types, by age and technical condition, is one of the indicators of economic development and social wealth. Data for 2024 was prepared based on the revised Central Register of Vehicles and Drivers, following an analysis conducted by the Ministry of Digital Affairs, and is incomparable to data from previous years. In the Warsaw metropolitan area, 871 motor vehicles were registered per 1,000 population in 2024, which is 21 fewer than in Mazowieckie Voivodship and 52 fewer than in the RMR, but 17 more than in Warszawa itself.

Electromobility is becoming increasingly important in Mazowieckie Voivodship, with the region's growth rate exceeding that of the RMR and the Voivodship. In 2024, the RWS had 6.4 electric vehicles per 1,000 population, compared to 4.1 in the Voivodship and 0.8 in the RMR.

As part of the integration of individual and public transport, infrastructure is being created at transfer hubs, enabling convenient transfers between various modes of transport. This type of infrastructure includes “Park and Ride” car parks, allowing for safe parking of cars and bicycles while using public transport. This is intended to reduce the increasing number of cars in circulation, thus counteracting smog, among other things. In 2024, 92 “P&R” car parks were operating at railway stations and stops in the Voivodship, and 69 car parks were located in the Warsaw metropolitan area. Seventeen such car parks operated in Warszawa at metro stations, railway stations, and major transfer hubs.

In 2024, the Police recorded 1,137 accidents within the metropolitan area, representing 39.7% of all accidents recorded in Mazowieckie Voivodship. As a result, 88 persons died and 1,286 were injured. Compared to the previous year, the number of accidents increased by 79, the number of persons injured by 115, and the number of fatalities decreased by 3. The accident rate in the metropolitan area per 10 thousand population increased by 0.3 pp, reaching 3.5 in 2024. The highest value of this rate was recorded in miński powiat (4.8), while the lowest in nowodworski powiat (2.4).

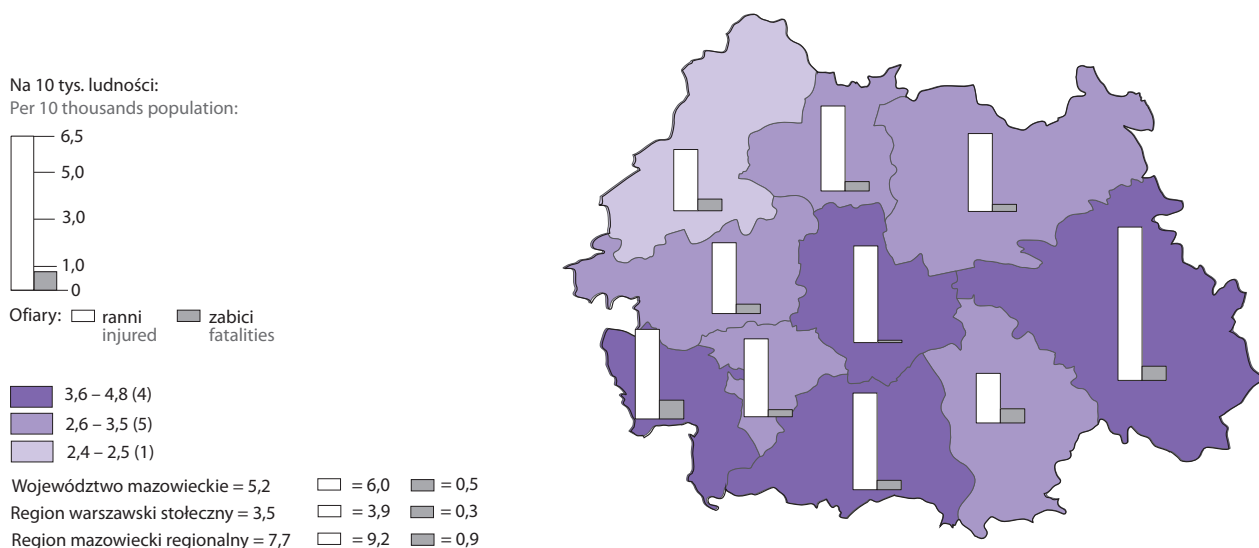
Wykres 9. Pojazdy samochodowe na 1000 ludności
Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 9. Road motor vehicles per 1000 population
 As of 31 December

^a Dane po rewizji CEPIK, przeprowadzonej przez Ministerstwo Cyfryzacji w odniesieniu do pojazdów nieaktywnych (według kryteriów określonych przez Ministerstwo) są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie.

^a Data after the revision of the Central Vehicle and Driver Register, carried out by the Ministry of Digital Affairs in relation to inactive vehicles (according to the criteria defined by the Ministry) are not comparable with data for previous years.

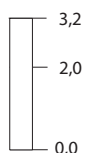
Mapa 31. Wypadki drogowe na 10 tys. ludności w 2024 r.
 Map 31. Road accidents per 10 thousand population in 2024

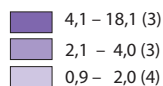
Mapa 32. Transport ekologiczny w 2024 r.
Map 32. Ecological transport in 2024

Pojazdy samochodowe zasilane energią elektryczną
Electric motor vehicles

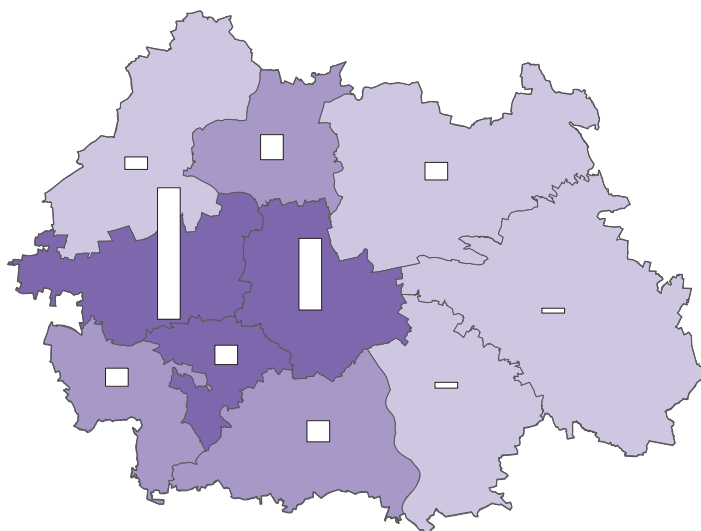
Zarejestrowane po raz pierwszy na 1000 ludności
Registered for the first time per 1000 population

Na 1000 ludności
Per 1000 population

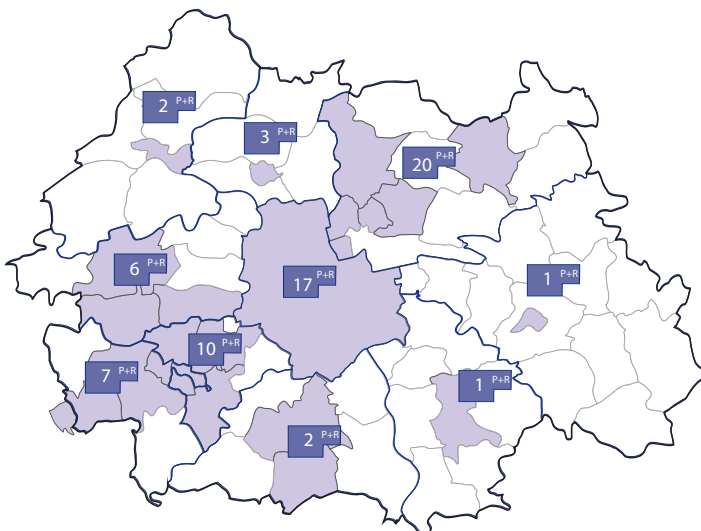
Województwo mazowieckie = 4,1 □ = 0,8
Region warszawski stołeczny = 6,4 □ = 1,3
Region mazowiecki regionalny = 0,8 □ = 0,1

Parkingi „Parkuj i Jedź”
Park & Ride facilities

1 P+R liczba P+R
w powiecie
gminy z P+R

Województwo mazowieckie = 92
Region warszawski stołeczny = 69
Region mazowiecki regionalny = 23

5.2. Mieszkania

metropolia
warszawska

Strategia Rozwoju Metropolii Warszawskiej

Cel strategiczny – wygodna przestrzeń

4

Wskaźnik (S15) – Mieszkania niezamieszkane w zasobie gminy (pustostany) na 1000 mieszkańców w 2024 r.

Mieszkanie niezamieszkane to takie, w którym w momencie badania statystycznego nie była zameldowana (na pobyt stały lub czasowy) żadna osoba ani w nim nie mieszkała. Oczekiwany kierunek zmian – spadek.

W 2024 r. oddano w województwie 38,5 tys. mieszkań, z których 28,5 tys. było zlokalizowanych w Metropolii warszawskiej (73,9%). Najwięcej mieszkań oddano w Warszawie (14873), a następnie w Pruszkowie (1281), Markach (894). Wskazane gminy są zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie stolicy i są dobrze skomunikowane z Warszawą dzięki wygodnym połączeniom drogowym lub kolejowym, co wpływa na ich atrakcyjność inwestycyjną.

Warszawa i jej aglomeracja wyróżniają się wysoką dynamiką rozwoju budownictwa mieszkaniowego. Powyższe ma swoje odzwierciedlenie w zróżnicowaniu przestrzennym wskaźnika „mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności”. Najwyższe wartości w 2024 r. wskaźnik ten przyjął w RWS (8,7), następnie w Warszawie (8,0). Na poziomie lokalnym najbardziej znaczące poziomy wskaźnika w 2024 r. odnotowano dla gmin zlokalizowanych w bliskim sąsiedztwie Warszawy, tj. w Serocku (27,5), Raszynie (26,4), Nadarzynie (20,4).

Miernikiem zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych jest wskaźnik „liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw”. W 2024 r. w regionie warszawskim stołecznym wyniósł on 2200 i był prawie 1,8-krotnie wyższy niż w pozostałej części województwa. W porównaniu z 2015 r. dla prezentowanych jednostek obserwuje się znaczący wzrost wartości wskaźnika, co wskazuje na korzystną tendencję poprawy potrzeb mieszkaniowych.

Metropolia Warszawy przyciąga wielu nowych mieszkańców, co wpływa na różnorodność mieszkań i ich powierzchni. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w RWS odzwierciedla zmieniające się trendy na rynku mieszkaniowym. Inwestorzy coraz częściej oferują mniejsze mieszkania, odpowiadając na potrzeby dynamicznie rosnącej liczby jedno- i dwuosobowych gospodarstw domowych. W 2024 r. średnia powierzchnia 1 mieszkania oddanego

5.2. Dwellings

metropolia
warszawska

Development Strategy
of the Warsaw metropolitan area

Strategic objective – Comfortable space

4

Indicator (S15) – Uninhabited dwellings in the gmina stock (vacant dwellings) per 1,000 inhabitants in 2024

An uninhabited dwelling is one in which, at the time of the statistical survey, no person was registered (permanently or temporarily) or lived. Expected direction of change – decrease.

In 2024, 38.5 thousand dwellings were completed in the Voivodship, 28,500 of which were located in the Warsaw Metropolitan Area (73.9%). The largest number of apartments were completed in Warszawa (14873), followed by Pruszków (1281) and Marki (894). These gminas are located in the immediate vicinity of the capital and are well connected to Warszawa via convenient road and rail connections, which contributes to their investment attractiveness.

Warszawa and its metropolitan area are characterised by high residential construction growth dynamics. This is reflected in the spatial variation in the “dwellings completed per 1,000 population” indicator. The highest values in 2024 were recorded in RWS (8.7), followed by Warszawa (8.0). At the local level, the most significant indicator levels in 2024 were recorded for gminas located in close proximity to Warszawa, i.e., Serock (27.5), Raszyn (26.4), and Nadarzyn (20.4).

The indicator of housing need satisfaction is the “number of dwellings completed per 1,000 marriages.” In 2024, the number in region warszawski stołeczny reached 2200, almost 1.8 times higher than in the rest of the Voivodship. Compared to 2015, a significant increase in the indicator value for the presented units is observed, indicating a favourable trend of improving housing needs.

The Warsaw Metropolitan Area is attracting many new residents, which translates into a diverse range of dwellings and their sizes. The average useful floor area of dwellings in the RWS reflects changing trends in the housing market. Investors are increasingly offering smaller dwellings, meeting the needs of the rapidly growing number of one- and two-person households. In 2024, the average area of a single dwelling delivered in the RWS was 82.5 m² (compared to 98.6 m² in Mazowieckie Voivodship), a decrease of 2.3 m² compared to 2015. In Warszawa, it was 62.3 m², a decrease of 1.8 m².

w RWS wyniosła 82,5 m² (wobec 98,6 m² w regionie mazowieckim regionalnym) i zmniejszyła się o 2,3 m² w porównaniu z 2015 r. W Warszawie wynosiła 62,3 m² i była mniejsza o 1,8 m².

Średnia cena 1 m² lokalu mieszkalnego jest kluczowym wskaźnikiem dostępności mieszkań dla różnych grup społecznych. W 2024 r. w regionie warszawskim stołecznym kształtowała się na poziomie 13292 zł i w stosunku do 2015 roku wzrosła o 87,9%. Dla porównania, w regionie mazowieckim regionalnym wyniosła 6833 zł za 1 m². Zależność między cenami mieszkań na rynku pierwotnym i wtórnym różni się w poszczególnych częściach województwa. O ile w przypadku RWS mieszkania na rynku wtórnym były droższe o ponad 5% (odpowiednio 13546 zł i 12846 zł za 1 m²), o tyle w pozostałej części regionu były tańsze o blisko 6% (odpowiednio 6627 zł i 7036 zł za 1 m²).

Biorąc pod uwagę powierzchnię użytkową sprzedanych lokali w regionie warszawskim stołecznym, najwyższą średnią cenę za 1 m² lokalu mieszkalnego odnotowano w przypadku mieszkań o powierzchni do 40 m² – 15206 zł. Na zakup takiego mieszkania na rynku pierwotnym wydano średnio 14371 zł za 1 m², a na rynku wtórnym 15640 zł.

Średnia cena za 1 m² lokalu mieszkalnego o powierzchni od 40,1 do 60 m² wyniosła 13839 zł, lokalu o powierzchni od 60,1 do 80 m² – 13228 zł, a lokalu o powierzchni powyżej 80,1 m² – 12098 zł.

W regionie mazowieckim regionalnym najwyższą średnią cenę za 1 m² lokalu mieszkalnego, podobnie jak w RWS, zanotowano dla mieszkań o powierzchni do 40 m² – 7162 zł (rynek pierwotny – 7298 zł, rynek wtórny – 7041 zł).

W 2024 r. za przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w RWS – 10392,87 zł, czyli netto po zaokrągleniu 7415 zł, można było kupić niewielką część powierzchni mieszkania (0,56 m²). Dla realnego zakupu mieszkania, zazwyczaj konieczne jest korzystanie z kredytu oraz oszczędności.

The average price per 1 m² of a residential unit is a key indicator of housing affordability for various social groups. In 2024, it was PLN 13,292 in region warszawski stołeczny, an 87.9% increase compared to 2015. For comparison, in region mazowiecki regionalny, it was PLN 6,833 per 1 m². The relationship between dwelling prices on the primary and secondary markets varies across the Voivodship. While in the RWS, dwellings on the secondary market were more expensive by over 5% (PLN 13,546 and PLN 12,846 per 1 m², respectively), in the rest of the region they were nearly 6% cheaper (PLN 6,627 and PLN 7,036 per 1 m², respectively).

Considering the useful floor area of sold dwellings in region warszawski stołeczny, the highest average price per 1 m² of residential premises was recorded for dwellings up to 40 m² – PLN 15,206. On average, the purchase of such a dwelling on the primary market cost PLN 14,371 per 1 m², and on the secondary market PLN 15,640.

The average price per 1 m² of a residential premises with an area of 40.1 to 60 m² was PLN 13,839, for a premises with an area of 60.1 to 80 m² – PLN 13,228, and for a premises with an area of over 80.1 m² – PLN 12,098.

In region mazowiecki regionalny, the highest average price per 1 m² of a residential unit, similarly to the RWS, was recorded for dwellings with an area of up to 40 m² – PLN 7,162 (primary market – PLN 7,298, secondary market – PLN 7,041).

In 2024, for the average monthly gross wages and salaries in the RWS – PLN 10,392.87, or PLN 7,415 net after rounding, one could buy a small part of the dwelling's area (0.56 m²). To actually purchase a dwelling, it is usually necessary to use a loan and savings.

metropolia
warszawska

Strategia Rozwoju Metropolii Warszawskiej

Cel strategiczny – wygodna przestrzeń**148,5%**

Wskaźnik (S7) – Współczynnik zmienności koncentracji powierzchni użytkowej mieszkań w 2024 r.

Współczynnik zmienności (wewnątrz RWS) ilorazu powierzchni użytkowej mieszkań każdej gminy RWS do całkowitej powierzchni każdej gminy. **Oczekiwany kierunek zmian – spadek.**

metropolia
warszawskaDevelopment Strategy
of the Warsaw metropolitan area**Strategic objective – Comfortable space****148.5%**

Indicator (S7) – Rate of variation of the concentration of useful floor area of dwellings

Rate of variation (within the RWS) of the ratio of the useful floor area of dwellings in each RWS gmina to the total area of each gmina in 2024. **Expected direction of change – decrease.**

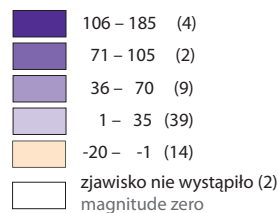
Tablica 12. Mieszkania oddane do użytkowania
Table 12. Dwellings completed

LATA YEARS		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Mieszkania Dwellings	2015	21 709	7 518	29 227
	2023	31 346	12 118	43 464
	2024	28 483	10 038	38 521
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² Useful floor area per 1 dwellings in m ²	2015	84,8	111,9	91,8
	2023	82,6	97,0	86,6
	2024	82,5	98,6	86,7

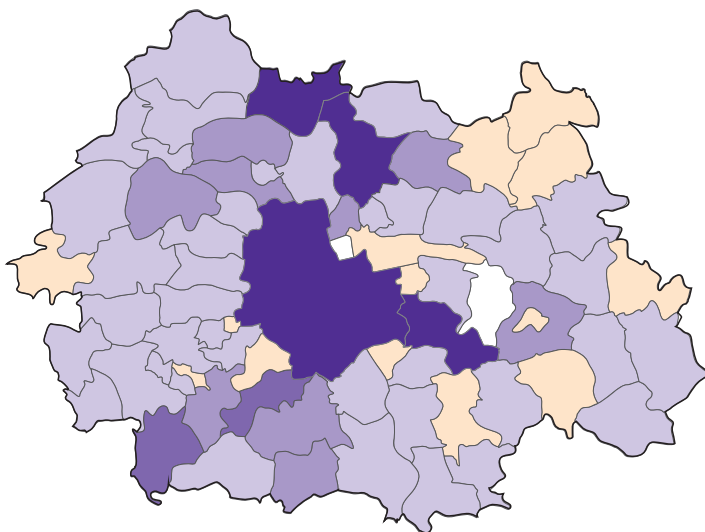
Mapa 33. Pozwolenia na budowę i zgłoszenia z projektem budowlanym na budowę nowych budynków mieszkalnych w 2024 r.

Map 33. Building permits and registrations with a construction project for the construction of new residential buildings in 2024

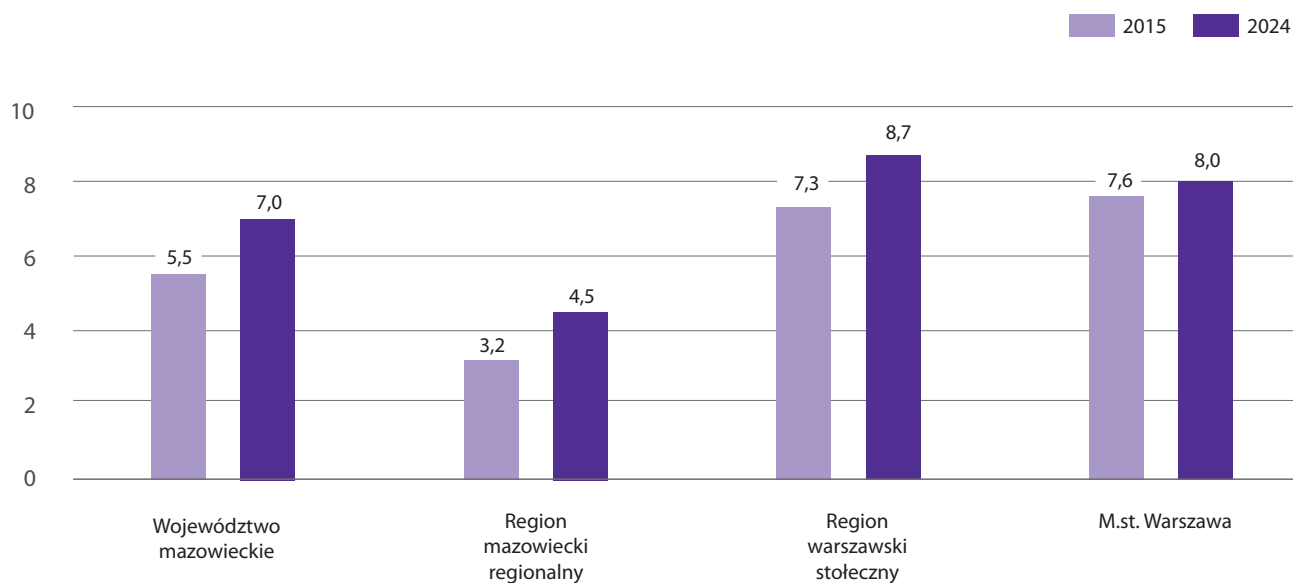
Zmiana w stosunku do 2023 r.:
Change compared to 2023:

Województwo mazowieckie = 2512
Region warszawski stołeczny = 1667
Region mazowiecki regionalny = 845

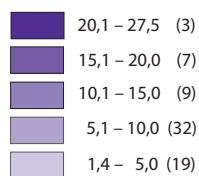

Wykres 10. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności
 Chart 10. Dwellings completed per 1000 population

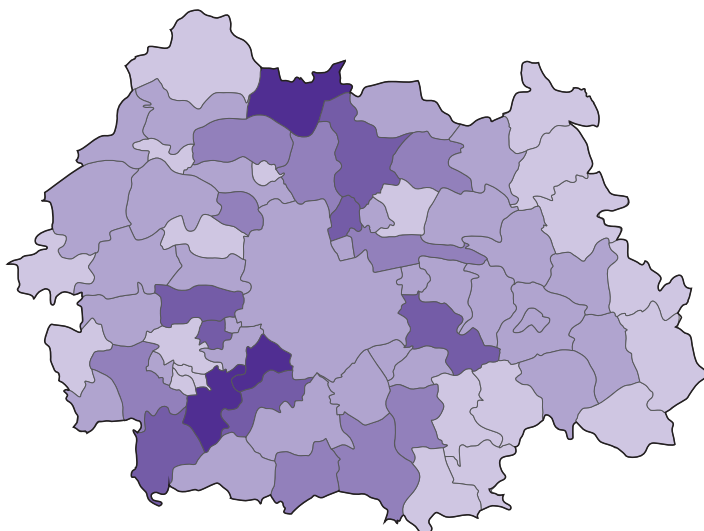

Mapa 34. Mieszkania oddane do użytkowania w 2024 r.
 Map 34. Dwellings completed in 2024

Na 1000 ludności:
 Per 1000 population:

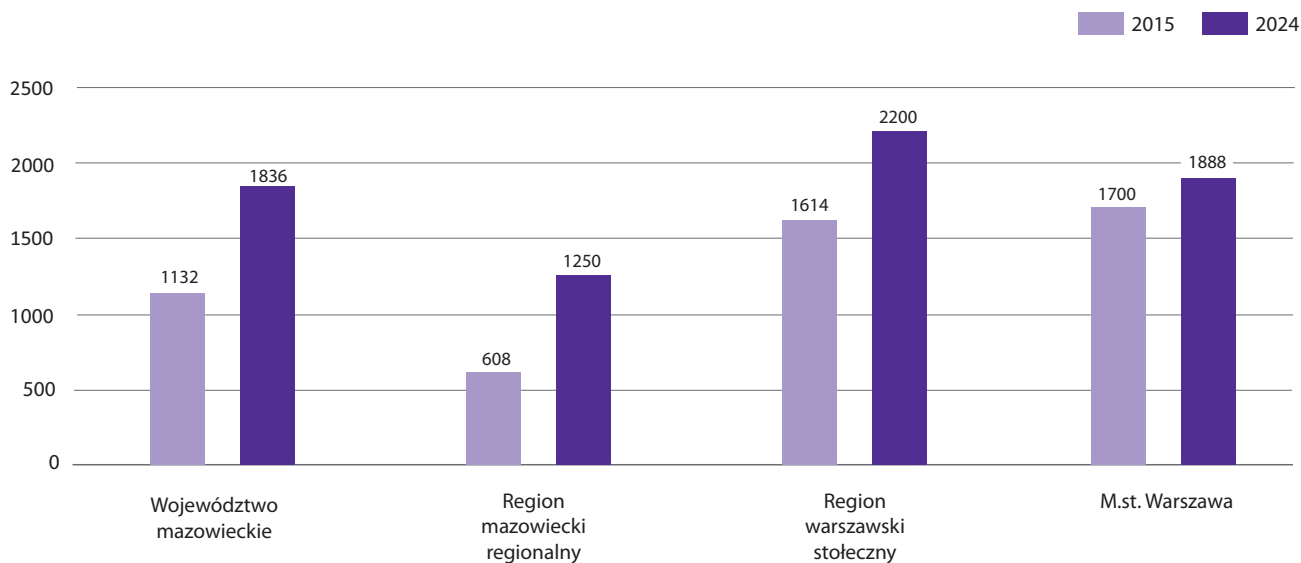

Województwo mazowieckie = 7,0
 Region warszawski stołeczny = 8,7
 Region mazowiecki regionalny = 4,5

Wykres 11. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw

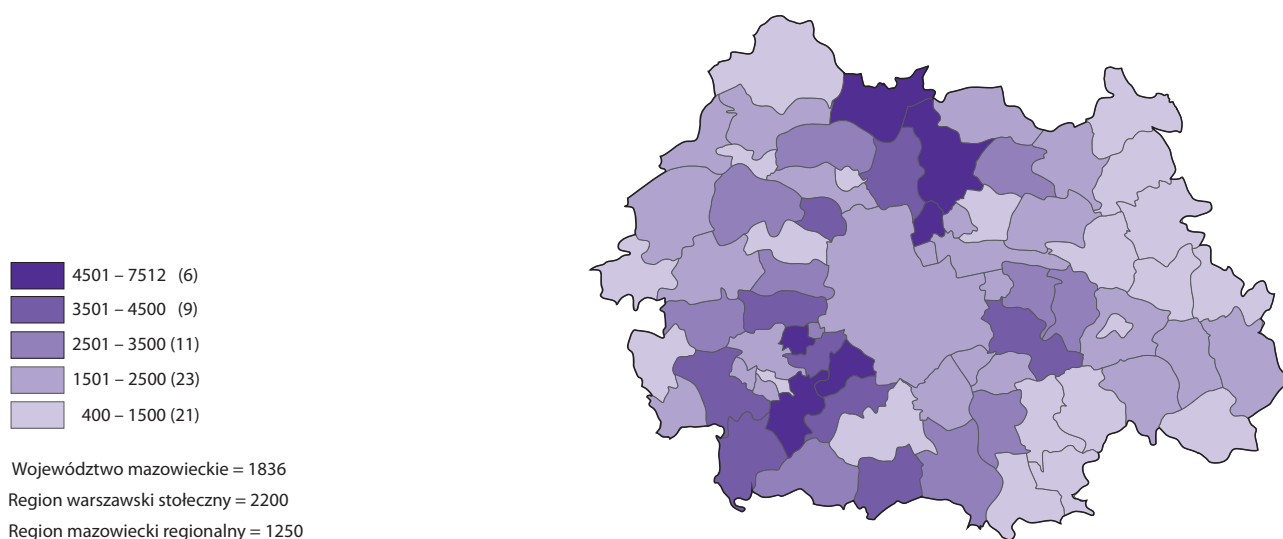
Chart 11. Dwellings completed per 1000 concluded marriages

Mapa 35.

Map 35.

Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw w 2024 r.

Dwellings completed per 1000 concluded marriages in 2024

Rynkowa sprzedaż lokali mieszkalnych

dotyczy sprzedaży na wolnym rynku (z pewnymi wyłączeniami, np. sprzedaży między stronami spokrewnionymi) oraz sprzedaży przetargowej. Sprzedaż na rynku pierwotnym dotyczy transakcji dokonywanych na wolnym rynku, gdzie stroną sprzedającą jest osoba prawna i średnia cena za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu wynosi co najmniej 2 000 zł. Do transakcji na rynku wtórnym zaliczono pozostałe transakcje rynkowe przeprowadzone na wolnym rynku oraz sprzedaż przetargową.

Średnia cena 1 m² lokali mieszkalnych

uzyskana jako iloraz wartości i powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych zaliczonych do danego grupowania. Cena obejmuje wszystkie składniki nieruchomości objętej transakcją. Ceny lokali mieszkalnych sprzedanych na rynku pierwotnym zawierają podatek VAT.

Market sales of residential units

include free market sales (with certain exceptions, e.g. sales between related parties) and tender sales. The sale on the primary market concerns transactions made on the open market, where the selling party is a legal entity and the average price per 1 m² of useful floor area is at least PLN 2,000. Transactions on the secondary market include other market transactions carried out on the free market and sale by tender.

The average price of 1 m² of residential premises

obtained as a quotient of the value and usable area of residential premises included in the given grouping. The price includes all components of the real estate covered by the transaction. Prices of residential premises sold on the primary market include VAT.

Tablica 13. Średnia cena 1m² lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych
Table 13. The average price of 1 m² of residential premises

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Ogółem w zł Total in PLN	2015	7 073	3 177	6 654
	2023	11 166	5 898	10 317
	2024	13 292	6 833	12 228
Rynek pierwotny w zł Primary market in PLN	2015	7 003	3 628	6 754
	2023	9 523	5 925	8 898
	2024	12 846	7 036	11 599
Rynek wtórny w zł Secondary market in PLN	2015	7 146	2 948	6 559
	2023	12 889	5 863	11 852
	2024	13 546	6 627	12 623

5.3. Infrastruktura komunalna

W województwie mazowieckim dostępność do sieci wodociągowej jest niemal powszechna, korzysta z niej 91,4% mieszkańców. W 2024 r. udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w liczbie ludności ogółem w RWS wyniósł 92,1%, a w Warszawie – 96,3%. W porównaniu z 2015 r. zaobserwowano wzrosty wskaźnika w każdej z wymienionych jednostek – RWS o 1,9 p. proc., województwie mazowieckim o 1,8 p. proc. i Warszawie o 0,5 p. proc..

5.3. Municipal infrastructure

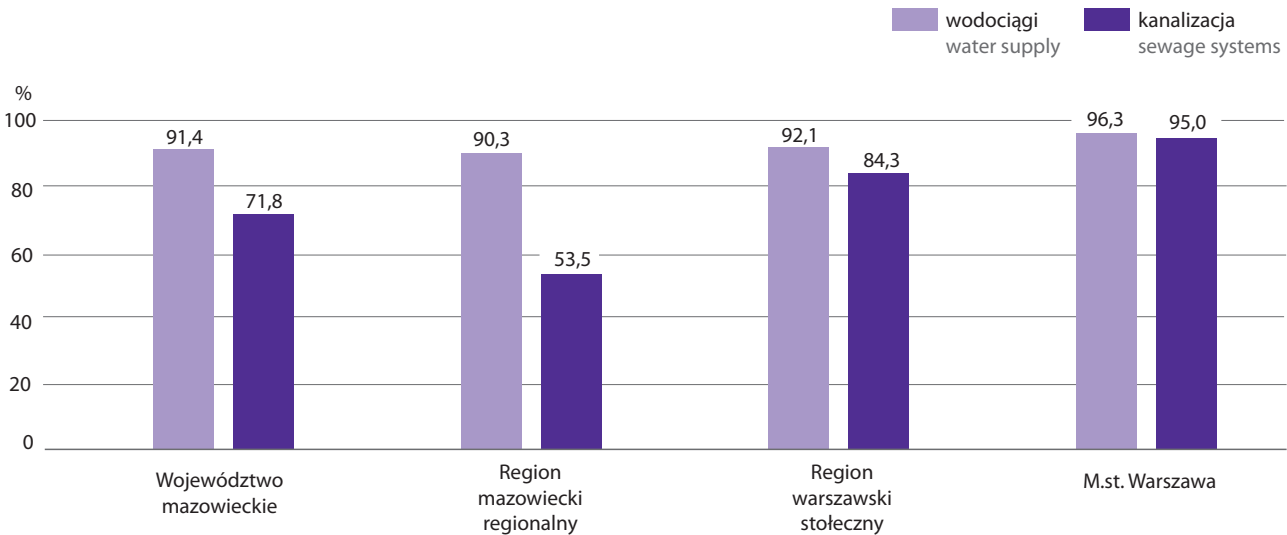
In Mazowieckie Voivodship, access to the water supply system is almost universal, with 91.4% of residents connected to it. In 2024, the share of population connected to water supply system in the total population in the RWS was 92.1%, and in Warszawa – 96.3%. Compared to 2015, increases in the indicator were observed in each of these units – RWS by 1.9 pp, Mazowieckie Voivodship by 1.8 pp, and Warszawa by 0.5 pp.

Tablica 14. Wodociągi i kanalizacja
Table 14. Water supply and sewage systems

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Sieć w km: Network in km:				
wodociągowa rozdzielcza i przesyłowa water supply distribution and transmission	2015 ^a	11 990,6	32 025,7	44 016,3
	2023	14 880,6	34 568,0	49 448,6
	2024	15 074,4	34 724,4	49 798,8
kanalizacyjna (łącznie z kolektorami) sewage systems (including collectors)	2015	7 154,4	7 525,6	14 680,0
	2023	9 285,7	9 457,4	18 743,1
	2024	9 516,5	9 740,4	19 256,9

a W 2015 r. sieć wodociągowa rozdzielcza.
a In 2015 distribution water supply network.

Wykres 12. Odsetek mieszkańców korzystających z wodociągów i kanalizacji w 2024 r.
Chart 12. Percentage of inhabitants connected to water supply systems and sewage systems in 2024

Na poziomie lokalnym w obrębie metropolii wciąż widoczne są znaczne różnice w dostępności do infrastruktury wodociągowej. W 32 gminach RWS ponad 90% mieszkańców miało dostęp do sieci wodociągowej, natomiast w 3 gminach odsetek ten był ciągle niższy niż 50%. Do tej grupy należały Strachówka (47,5%), Poświętne (45,8%) i Jabłonna (33,1%).

W Warszawie udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (95,0%) był zbliżony do odsetka ludności korzystającej z wodociągów. W RWS wskaźnik ten był nieco niższy i wyniósł 84,3%, natomiast w województwie mazowieckim osiągnął poziom 71,8%. Względem 2015 r. udział ludności korzystającej z kanalizacji wzrósł w województwie, RWS i Warszawie odpowiednio o 4,3 p. proc., o 3,2 p. proc. i o 1,8 p. proc. Poza Warszawą, wartość wskaźnika na poziomie przekraczającym 90% odnotowano w 5 gminach metropolii Lesznów (94,6%), Żąbkach (94,2%), Legionowie i Markach (po 92,1%), Zielonce (90,6%). Najsłabiej rozwiniętą infrastrukturą w tym zakresie charakteryzowały się gminy peryferyjne obszaru metropolitalnego. W dwóch gminach metropolii (Poświętne i Strachówka), kanalizacji sieciowej nie było w ogóle, a udział mieszkańców korzystających z kanalizacji wynoszący 20% i mniej odnotowano w kolejnych 4 gminach: Sobienie-Jeziory (19,5%), Baranów (19,4%), Żabia Wola (18,8%) i Prażmów (12,9%).

Różnica między udziałem ludności korzystającej z wodociągów a udziałem ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej dla regionu warszawskiego stołecznego w końcu 2024 r. wyniosła 7,8 p. proc., natomiast dla Warszawy jedynie 1,3 p. proc. W 3 gminach różnice w tym zakresie przekraczały 80 p. proc. (Prażmów, Sobienie-Jeziory, Żabia Wola). Z drugiej strony w metropolii wystąpiła grupa gmin, w których udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej był większy niż tej korzystającej z wodociągów (Jabłonna, Józefów, Kobyłka, Legionowo, Otwock, Piastów, Żąbki). Pozytywnym aspektem jest to, że sieć kanalizacyjna jest sukcesywnie rozbudowywana, zaś różnica pomiędzy udziałami ludności korzystającej z wodociągów i kanalizacji maleje, co pozwala zmniejszać negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne.

Udział ludności obsługiwanej przez sieć gazową w metropolii wyniósł 71,0%. Było to o 14,0 p. proc. więcej niż w całym województwie mazowieckim (57,0%). Warto podkreślić, że od 2015 r. udział ludności korzystających z sieci gazowej utrzymuje się na właściwie niezmiennym poziomie.

W 2024 r. w gospodarstwach domowych województwa mazowieckiego zużywano średnio 42,0 m³ wody z wodociągów. W metropolii (RWS) zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca było wyższe (43,6 m³ na 1 mieszkańca), natomiast w Warszawie było to aż 47,2 m³ na mieszkańca. W stosunku do 2023 r. zaobserwowano wzrost zużycia wody w gospodarstwach domowych zarówno w RWS, jak i w województwie mazowieckim oraz Warszawie odpowiednio o 2,3 m³, 2,1 m³, 1,8 m³.

At the local level, significant differences in access to water supply infrastructure remain evident within the metropolitan area. In 32 gminas of the RWS, over 90% of residents had access to the water supply system, while in three gminas this percentage was still below 50%. This group included Strachówka (47.5%), Poświętne (45.8%), and Jabłonna (33.1%).

In Warszawa, the share of the population connected to the sewage system (95.0%) was similar to the share of the population connected to the water supply system. In the RWS, this rate was slightly lower at 84.3%, while in Mazowieckie Voivodship it reached 71.8%. Compared to 2015, the share of the population connected to the sewage system increased in the Voivodship, RWS, and Warszawa by 4.3 pp, 3.2 pp, and 1.8 pp, respectively. Outside Warszawa, the rate exceeded 90% in five gminas of the metropolitan area: Lesznów (94.6%), Żąbki (94.2%), Legionowo and Marki (both 92.1%), and Zielonka (90.6%). The least developed infrastructure in this regard was found in the peripheral gminas of the metropolitan area. In two gminas of the metropolis (Poświętne and Strachówka), there was no sewage system at all, and the share of inhabitants connected to the sewage system of 20% or less was recorded in the next 4 gminas: Sobienie-Jeziory (19.5%), Baranów (19.4%), Żabia Wola (18.8%) and Prażmów (12.9%).

The difference between the share of the population connected to water supply system and the share of the population connected to the sewage system for region warszawski stołeczny at the end of 2024 was 7.8 pp, while for Warszawa it was only 1.3 pp. In three municipalities, the difference in this respect exceeded 80 pp (Prażmów, Sobienie-Jeziory, Żabia Wola). On the other hand, in the metropolitan area, there was a group of gminas where the share of the population connected to the sewage system was greater than that connected to water supply system (Jabłonna, Józefów, Kobyłka, Legionowo, Otwock, Piastów, Żąbki). A positive aspect is that the sewage system is gradually expanding, while the difference between the shares of the population connected to water supply and sewage systems is decreasing, which helps reduce the negative impact on the natural environment.

The share of the population connected to the gas supply system in the metropolitan area was 71.0%. This was 14.0 pp more than in the entire Mazowieckie Voivodship (57.0%). It is worth noting that the share of the population connected to the gas supply system has remained essentially unchanged since 2015.

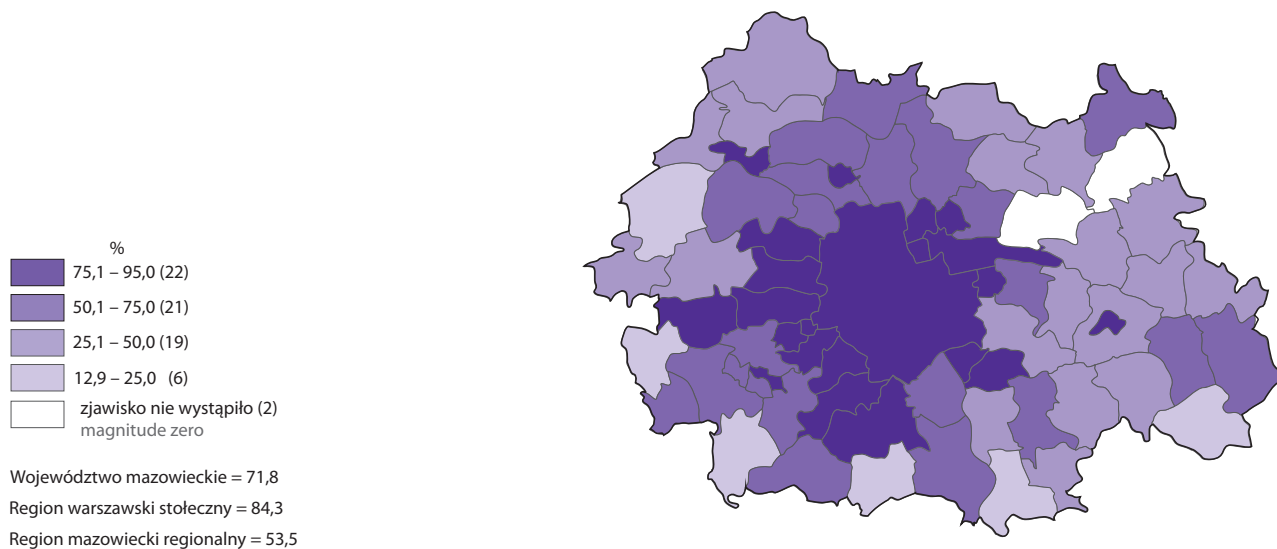
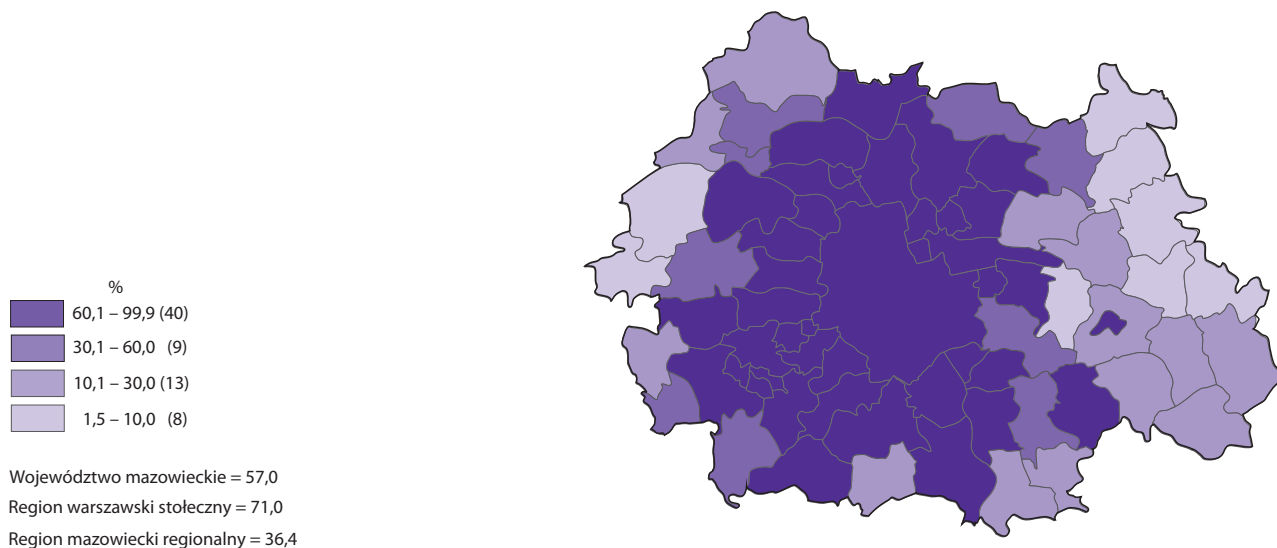
In 2024, households in Mazowieckie Voivodship consumed an average of 42.0 m³ of water from the water supply system. In the metropolitan area (RWS), household water consumption per capita was higher (43.6 m³ per capita), while in Warszawa it was as high as 47.2 m³ per capita. Compared to 2023, an increase in household water consumption was observed in both the RWS, Mazowieckie Voivodship, and Warszawa by 2.3 m³, 2.1 m³, and 1.8 m³, respectively.

Mapa 36.

Map 36.

Ludność korzystająca z sieci w % ogółu ludności w 2024 r.

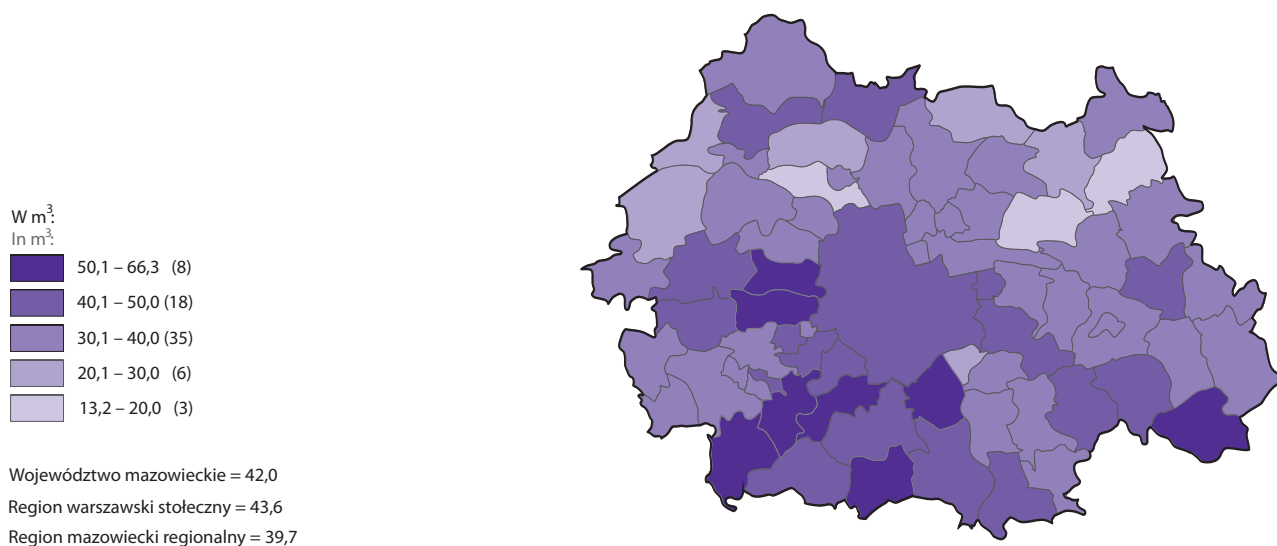
Population connected to sewage and gas supply systems in % of the total population in 2024

**Kanalizacyjnej
Sewage system****Gazowej
Gas supply system**

Tablica 15. Zużycie wody i gazu w gospodarstwach domowych
Table 15. Consumption of water and gas in households

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Na 1 korzystającego: Per user:				
woda z wodociągów w m ³ water supply in m ³	2015	45,0	38,6	42,2
	2023	44,8	42,1	43,7
	2024	47,3	44,1	46,0
gaz z sieci w kWh gas from gas supply system in kWh	2015	3 122,5	2 353,3	2 927,0
	2023	3 360,0	2 862,4	3 230,9
	2024	3 327,6	2 861,0	3 207,4

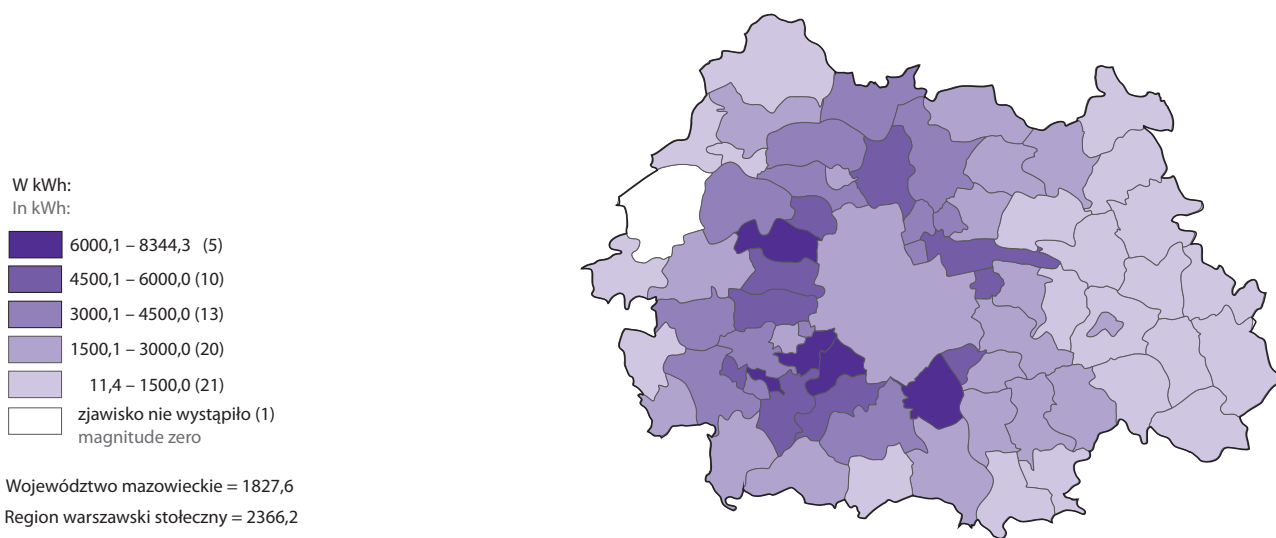
Mapa 37. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2024 r.
Map 37. Water consumption from water supply systems in households per capita in 2024

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w RWS kształtowało się na poziomie 1045,1 kWh i było to więcej o 98,3 kWh niż w województwie. Z kolei mieszkaniec Warszawy zużywał 1042,5 kWh. W porównaniu z 2023 r. zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca wzrosło w województwie, w RWS i w Warszawie odpowiednio o 3,0%, 2,5% i 1,2%.

Household electricity consumption per capita in the RWS was 1,045.1 kWh, which was 98.3 kWh more than the voivodship average. In contrast, Warszawa residents consumed 1,042.5 kWh. Compared to 2023, per capita electricity consumption increased in the Voivodship, RWS, and Warszawa by 3.0%, 2.5%, and 1.2%, respectively.

Mapa 38. Zużycie gazu w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2024 r.
Map 38. Gas consumption in households per capita in 2024

metropolia warszawska

Strategia Rozwoju Metropolii Warszawskiej

Cel strategiczny – wygodna przestrzeń**7,2%**

Wskaźnik (S10) – Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem w 2024 r.

Źródła energii brane pod uwagę wyliczania wskaźnika: wodne, wiatrowe oraz ciepłne zużywające wyłącznie paliwa odnawialne.

Oczekiwany kierunek zmian – wzrost.

metropolia warszawska

Development Strategy of the Warsaw metropolitan area

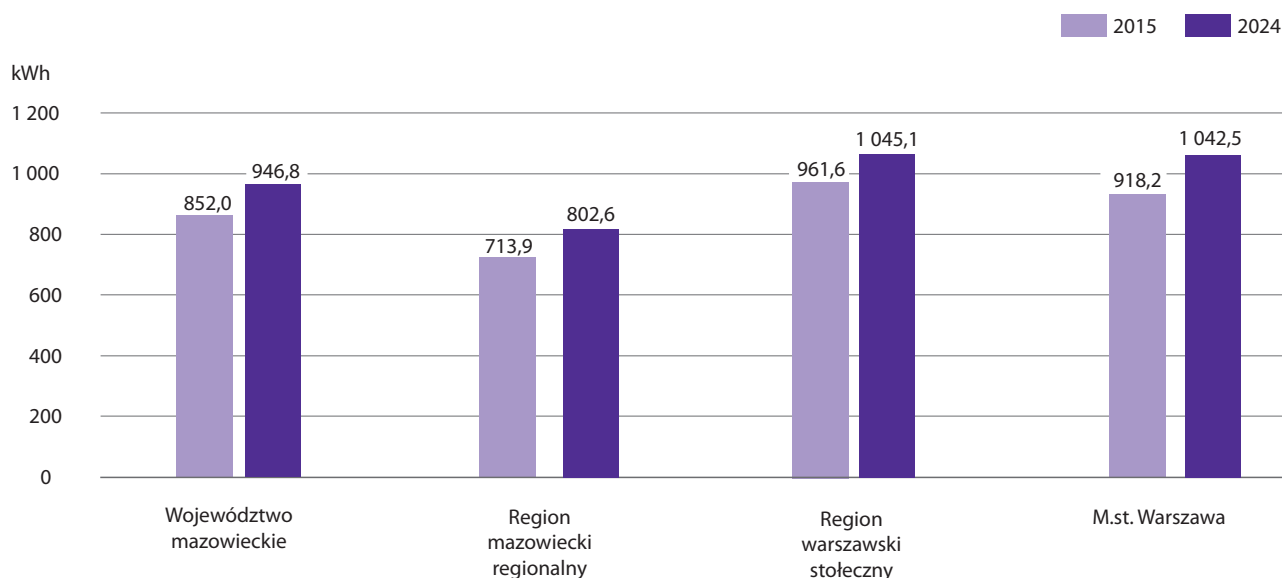
Strategic objective – Comfortable space**7.2%**

Indicator (S10) – Share of renewable energy in total electricity production in 2024

Energy sources taken into account in calculating the indicator: hydro-power, wind power, and thermal power using only renewable fuels.

Expected direction of change – increase.

Wykres 13. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca
Chart 13. Electricity consumption in households per capita

Rozdział 6.
Chapter 6.

Ochrona zdrowia.
Pomoc społeczna

6.1. Ochrona zdrowia

Na terenie województwa mazowieckiego w 2024 r. funkcjonowały 1672 apteki i punkty apteczne, z czego 973 zlokalizowane były na terenie obszaru metropolitalnego – RWS (58,2% tego typu placówek w województwie). Dostępność aptek (mierzona liczbą mieszkańców przypadających na 1 obiekt) była podobna we wszystkich przekrojach terytorialnych i kształtowała się na poziomie 3,2–3,4 tys. osób na obiekt.

Należy zwrócić uwagę, że rok 2024 był kolejnym, w którym liczba aptek i punktów aptecznych zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego (spadek w skali RWS o 16, a w skali województwa o 26). Prawdopodobnie jest to wynik obowiązującej od 2017 r. nowelizacji prawa farmaceutycznego, która wprowadziła obostrzenia dotyczące tworzenia nowych aptek w zakresie m.in. ich odległości od już istniejących obiektów i minimalnej liczby ludności, która powinna przypadać na 1 placówkę, którą ustalono na 3 tys. mieszkańców.

Health care.
Social welfare

6.1. Health care

In 2024, there were 1,672 pharmacies and pharmaceutical outlets in Mazowieckie Voivodship, 973 of which were located in the metropolitan area (58.2% of such units in the Voivodship). The availability of pharmacies (measured by the number of inhabitants per unit) was similar across all territorial divisions, ranging from 3.2 to 3.4 thousand persons per unit.

It should be noted that 2024 was another year in which the number of pharmacies and pharmaceuticals outlets decreased compared to the previous year (a decrease of 16 on the RWS scale and 26 on the voivodship scale). This is likely the result of the amendment to the Pharmaceutical Law in force since 2017, which introduced restrictions on the establishment of new pharmacies, including their distance from existing establishments and the minimum population per pharmacy, which was set at 3 thousand residents.

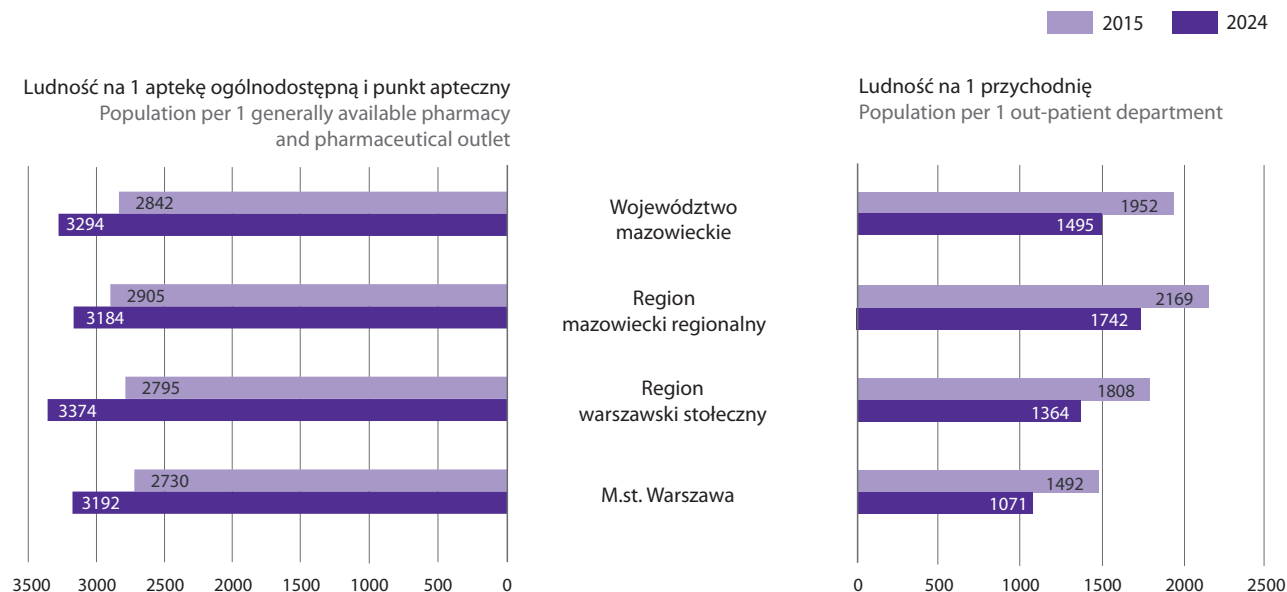
Tablica 16. Ochrona zdrowia
Table 16. Health care

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets	2015	1 069	813	1 882
	2023	989	709	1 698
	2024 ^a	973	699	1 672
Przychodnie Out-patient departments	2015	1 652	1 089	2 741
	2023	2 321	1 249	3 570
	2024	2 407	1 278	3 685
w tym podległe samorządowi of which subordinated to local government	2015	215	134	349
	2023	263	153	416
	2024	273	154	427

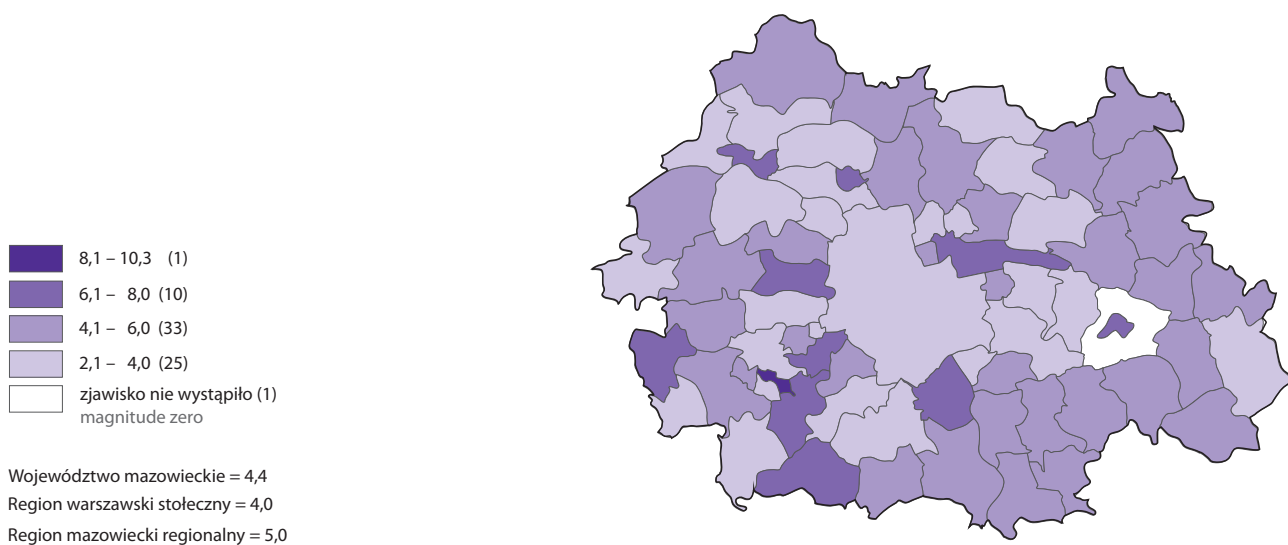
a Od 2024 r. dane dotyczące aptek i punktów aptecznych przygotowywane są w oparciu o bazy danych Głównego Inspektoratu Farmaceutycznego, Narodowego Funduszu Zdrowia, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.
a Since 2024, data on pharmacies and pharmaceutical outlets are prepared based on the databases of the Chief Pharmaceutical Inspectorate, the National Health Fund, the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

Wykres 14. Ludność na 1 obiekt infrastruktury zdrowotnej
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 14. Population per 1 establishment of health infrastructure
 As of 31 December

Mapa 39. Porady^a lekarskie ambulatoryjne w podstawowej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2024 r.
 Map 39. Doctors consultations^a in primary health care per capita in out-patient health care in 2024

^a Łącznie z poradami udzielonymi w nocnej i świątecznej opiece zdrowotnej.
^a Including holiday and night time medical services

W końcu 2024 r. na terenie województwa mazowieckiego działało 3,7 tys. przychodni, z których 2,4 tys. zlokalizowanych było w RWS, z czego 1,7 tys. w samej Warszawie. Dostępność przychodni w Warszawie jest największa (1,1 tys. osób na 1 obiekt). W metropolii wskaźnik ten wynosił 1,4 tys. osób na 1 obiekt, a na poziomie województwa 1,5 tys.

Z dostępnością przychodni związana jest liczba ambulatoryjnych porad lekarskich (w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej), których w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w metropolii (4,0) udzielono mniej niż średnio w województwie (4,4). Najwięcej porad lekarskich (powyżej 10 w przeliczeniu na mieszkańca) udzielono w Podkowie Leśnej. Z drugiej strony w 36% gmin metropolii liczba porad ambulatoryjnych na mieszkańca nie przekraczała 4.

W 2024 r. w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 (żłobkach oraz klubach dziecięcych) w województwie mazowieckim było do dyspozycji blisko 38 tys. miejsc. Ponad 29 tys. z nich znajdowało się w metropolii, z czego ponad 19 tys. w samej Warszawie. Liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych dynamicznie rośnie. W latach 2015–2024 w województwie mazowieckim powstało ponad 23 tys. nowych miejsc opieki. Zdecydowana większość z nich (ponad 17 tys.) przybywała w placówkach zlokalizowanych w granicach RWS, a ponad 10 tys. w samej Warszawie.

Przekłada się to na wskaźnik liczby dzieci do lat 3 objętych opieką w ww. placówkach na 1000 dzieci do lat 3, który w metropolii jest wyższy niż w województwie o 23% (odpowiednio 280 wobec 228 dzieci).

At the end of 2024, there were 3.7 thousand out-patient departments operating in Mazowieckie Voivodship, 2.4 thousand of which were located in RWS, 1.7 thousand of which were in Warszawa itself. Warszawa has the highest out-patient department availability (1.1 thousand persons per unit). In the metropolitan area, this ratio was 1.4 thousand persons per establishment, and at the voivodship level, 1.5 thousand.

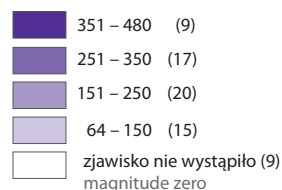
The availability of out-patient departments is related to the number of out-patient medical consultations (in primary health care units), which were provided per capita in the metropolitan area (4.0) compared to the voivodship average (4.4). The highest number of medical consultations (over 10 per capita) was provided in Podkowa Leśna. On the other hand, in 36% of the metropolitan area's gminas, the number of out-patient consultations per capita did not exceed 4.

In 2024, nearly 38 thousand places were available in establishment providing care for children under 3 years of age (nurseries and children's clubs) in Mazowieckie Voivodship. Over 29 thousand of these places were located in the metropolitan area, with over 19 thousand in Warszawa alone. The number of places in nurseries and children's clubs is growing rapidly. Between 2015 and 2024, over 23 thousand new childcare places were created in Mazowieckie Voivodship. The vast majority of these places (over 17 thousand) were located in establishments located within the RWS boundaries, with over 10 thousand in Warszawa itself.

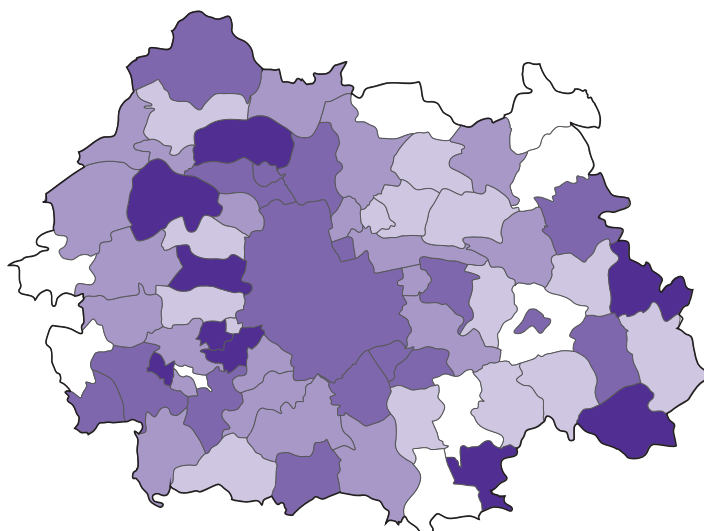
This translates into an indicator of the number of children under 3 years of age provided with care in the above-mentioned establishment per 1,000 children under 3 years

Mapa 40. Dzieci w wieku do lat 3 w żłobkach i klubach dziecięcych w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia
 Map 40. Children up to the age of 3 in nurseries and children's clubs in 2024
 As of 31 December

Na 1000 dzieci w wieku do lat 3:
 Per 1000 children up to the age of 3:

Województwo mazowieckie = 228
 Region warszawski stołeczny = 280
 Region mazowiecki regionalny = 143

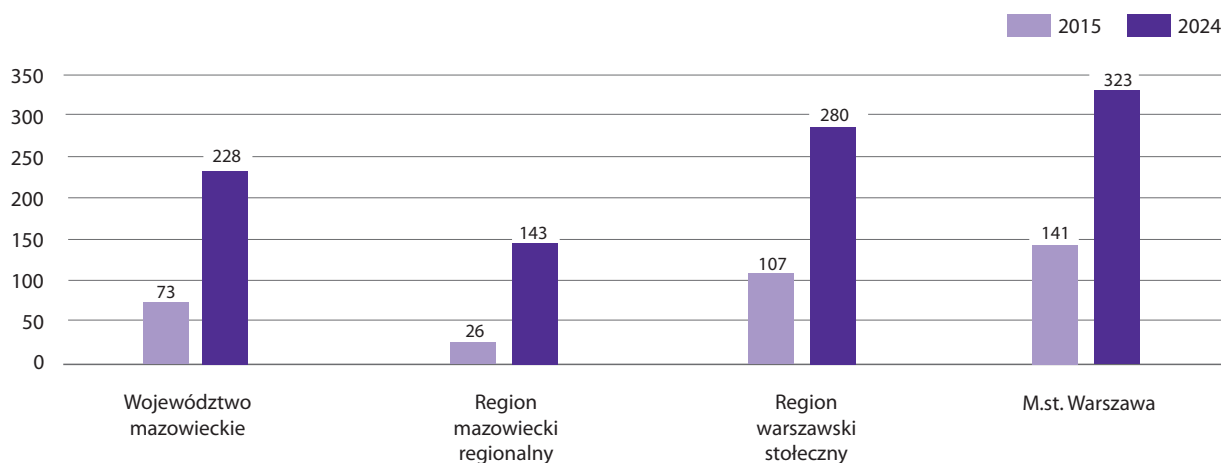
66% położonych na terenie metropolii miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych skoncentrowanych jest w Warszawie. W samej metropolii także panuje duże zróżnicowanie w tym zakresie. Tylko w 3 gminach RWS odsetek dzieci objętych opieką żłobkową przekraczał w 2024 r. 40% (Łatowicz, Osiek i Czosnów). Z drugiej strony cały czas w 9 gminach nie ma żadnego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3.

of age, which in the metropolis is 23% higher than in the Voivodship (280 versus 228 children, respectively).

66% of the metropolitan area's nursery and children's club places are concentrated in Warszawa. Within the metropolitan area, there is also significant variation in this regard. Only in three RWS gminas did the percentage of children enrolled

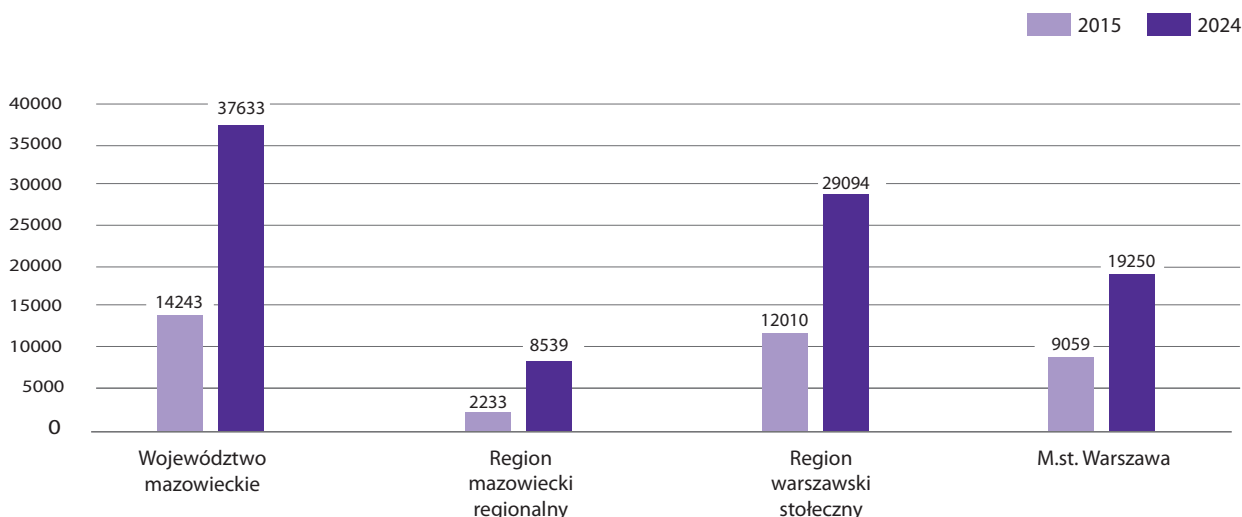
Wykres 15. Dzieci w wieku do lat 3 w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 15. Children up to the age of 3 in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3
As of 31 December

Wykres 16. Miejsca w placówkach^a sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 16. Places in establishments^a providing care for children up to the age of 3
As of 31 December

^a Placówki obejmują żłobki (łącznie z oddziałami) i kluby dziecięce.

^a Establishments include nurseries (including nursery wards) and children's clubs.

Kompetencje samorządu lokalnego w zakresie ochrony zdrowia nie są duże, czego dowodem jest wolumen wydatków na ten dział oraz ich udział w strukturze wydatków ogółem. Na poziomie metropolii w 2024 r. było to 387 mln, co stanowiło 1,0% wydatków ogółem (w województwie na ten cel przeznaczono 525 mln zł, co stanowiło 0,9% wydatków ogółem). Tylko 6 gmin metropolii przeznaczyło na ochronę zdrowia ponad 2,0% swoich wydatków. 7% gmin metropolii przeznaczała na ten cel mniej niż 0,3% swoich wydatków.

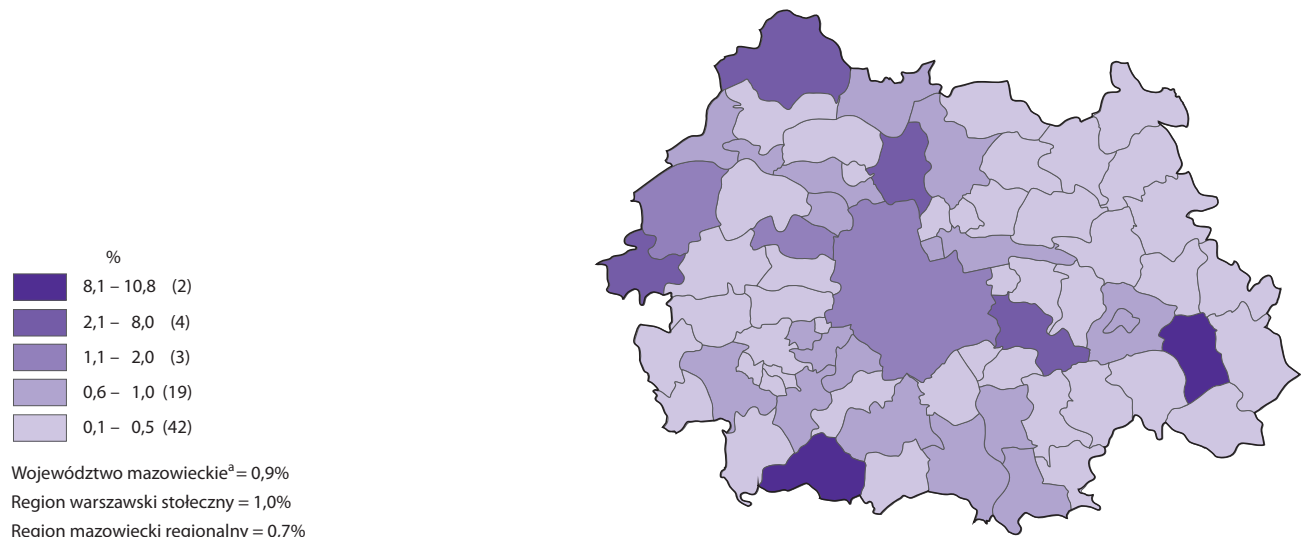
in nursery care exceed 40% in 2024 (Latowicz, Osieck, and Czosnów). On the other hand, in nine gminas there are still no childcare places for children under 3 years of age.

Local governments' responsibilities in health care are limited, as evidenced by the volume of expenditure on this sector and their share in the total expenditure structure. At the metropolitan level, in 2024, this amounted to PLN 387 million, representing 1.0% of total expenditure (in the Voivodship, PLN 525 million was allocated for this purpose, representing 0.9% of total expenditure). Only six metropolitan gminas allocated more than 2.0% of their expenditure to health care. 7% of metropolitan gminas allocated less than 0.3% of their expenditure to this purpose.

Tablica 17. Wydatki budżetów gmin na ochronę zdrowia
Table 17. Expenditure of gminas budgets on health care

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Ogółem w mln zł Total in million PLN	2015	284,1	87,4	371,5
	2023	469,7	107,3	577,0
	2024	386,5	138,1	524,6

Mapa 41. Udział wydatków budżetów gmin^a na ochronę zdrowia w wydatkach ogółem w 2024 r.
Map 41. Share of gminas budgets^a expenditure on health care in total expenditure in 2024

^a Łącznie z miastami na prawach powiatu.
^a Including cities with powiat status.

6.2. Pomoc społeczna

Jedną z form wsparcia, z jakiej mogli korzystać mieszkańcy województwa mazowieckiego były świadczenia rodzinne. Głównymi kryteriami uprawniającymi do tych świadczeń są posiadanie dziecka na utrzymaniu oraz przeciętny miesięczny dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Niezależnie od wysokości dochodu przyznawane są zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne oraz świadczenie rodzicielskie.

W 2024 r. w województwie mazowieckim zasiłki rodzinne pobierało średnio miesięcznie 42,9 tys. rodzin (tj. o 24,9% mniej niż w 2023 r. i o 65,6% mniej niż w 2015 r.), z czego 12,1 tys. rodzin w metropolii warszawskiej (regionie warszawskim stołecznym), a 4,2 tys. w samej Warszawie.

W regionie warszawskim stołecznym wypłacano je przeciętnie miesięcznie dla 27,3 tys. dzieci (w województwie dla 96,3 tys. dzieci, a w Warszawie dla 9,1 tys.). Było to mniej niż w 2023 r. odpowiednio o 23,8%, 24,0% i o 23,3%, a w porównaniu z 2015 r. mniej odpowiednio o 58,9%, 61,2%, 57,9%.

Udział dzieci w wieku poniżej 18 lat, na które rodzice otrzymali zasiłki rodzinne w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w metropolii wynosił 4,1% i był niższy o 1,2 p. proc. w porównaniu z 2023 r. i o 7,3 p. proc. w stosunku do 2015 r. (w województwie wynosił 8,6%, a w Warszawie – 2,6%).

6.2. Social welfare

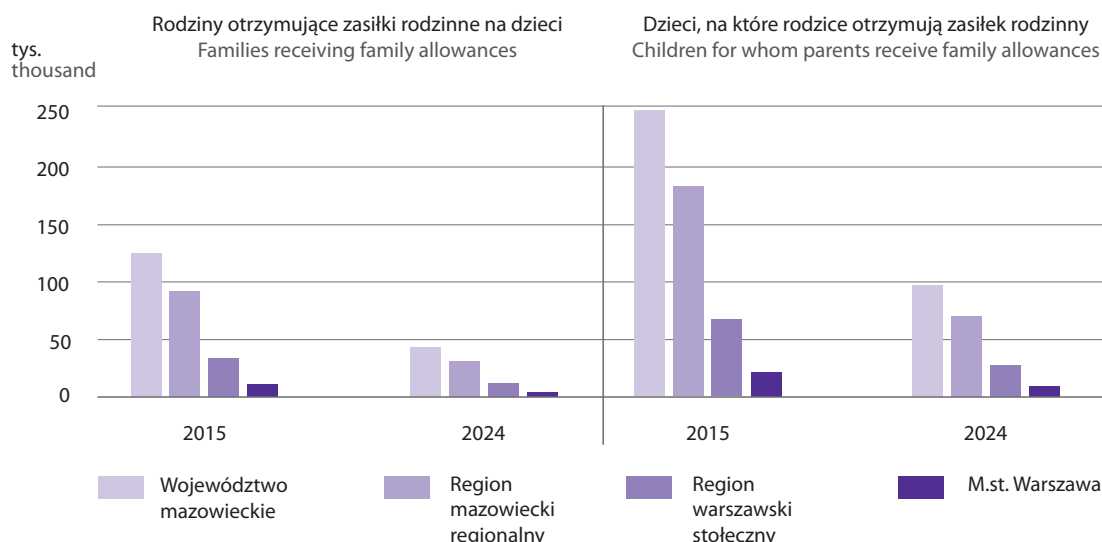
One form of support available to residents of Mazowieckie Voivodship was family benefits. The main eligibility criteria for these benefits were having a dependent child and an average monthly income per family member. Regardless of income level, nursing allowances, nursing benefits, and parental benefits are granted.

In 2024, in Mazowieckie Voivodship, family allowances were received by an average of 42.9 thousand families per month (i.e. 24.9% less than in 2023 and 65.6% less than in 2015), of which 12.1 thousand families in the Warsaw metropolitan area (region warszawski stołeczny), and 4.2 thousand in Warszawa itself.

In region warszawski stołeczny, on average, they were paid monthly to 27.3 thousand children (in the Voivodship to 96.3 thousand children, and in Warszawa to 9.1 thousand). This was less than in 2023 by 23.8%, 24.0%, and 23.3%, respectively, and less than in 2015 by 58.9%, 61.2%, and 57.9%, respectively.

The share of children under 18 years of age for whom parents received family allowances in the total number of children of this age in the metropolitan area was 4.1% and was lower by 1.2 pp compared to 2023 and by 7.3 pp compared to 2015 (in the Voivodship it was 8.6%, and in Warszawa – 2.6%).

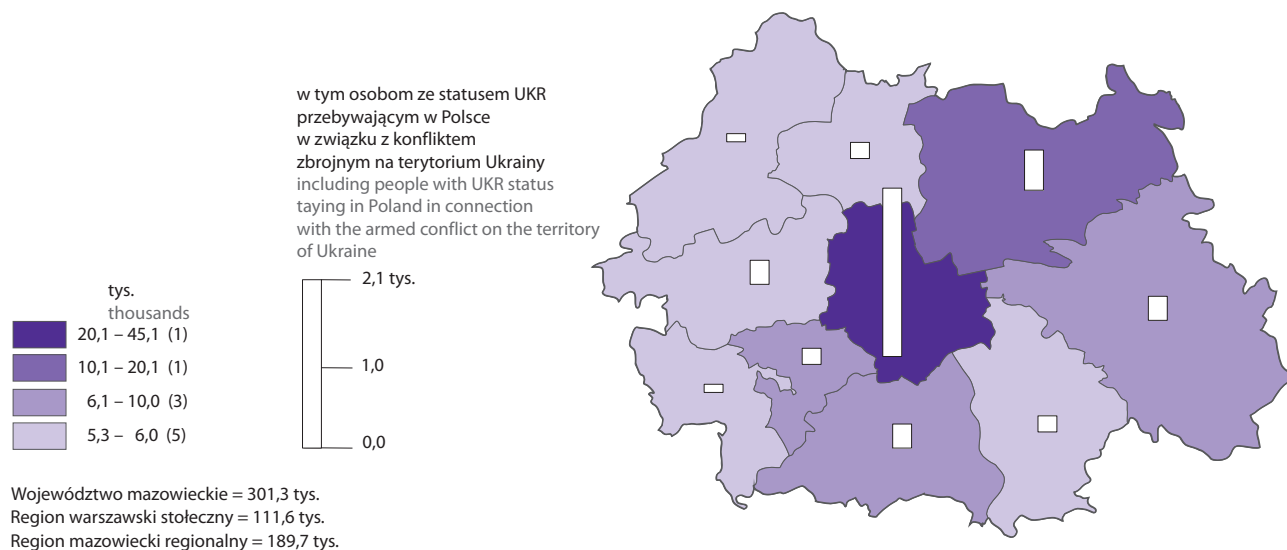
Wykres 17. Korzystający ze świadczeń rodzinnych
Chart 17. Persons receiving family benefits

Tablica 18. Wydatki na świadczenia rodzinne
Table 18. Expenditure on family benefits

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Ogółem w tys. zł Total in thousands PLN	2015	315 970	568 516	884 486
	2023	536 939	861 113	1 398 052
	2024	694 651	998 990	1 693 641
w tym na zasiłki rodzinne (wraz z dodatkami) w tys. zł of which family allowances (and allowances) in thousands PLN	2015	126 266	329 288	455 554
	2023	78 283	190 087	268 370
	2024	60 000	145 392	205 392
Wypłacone osobom ze statusem UKR przebywającym w Polsce w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy w tys. zł Paid to persons with UKR status residing in Poland in connection with the armed conflict on the territory of Ukraine in PLN thousand	2023	21 345	9 929	31 274
	2024	25 273	9 409	34 681
w tym pomoc skierowana do rodzin z dziećmi w tys. zł including assistance for families with children in PLN thousand	2023	11 564	6 015	17 579
	2024	8 747	4 416	13 163

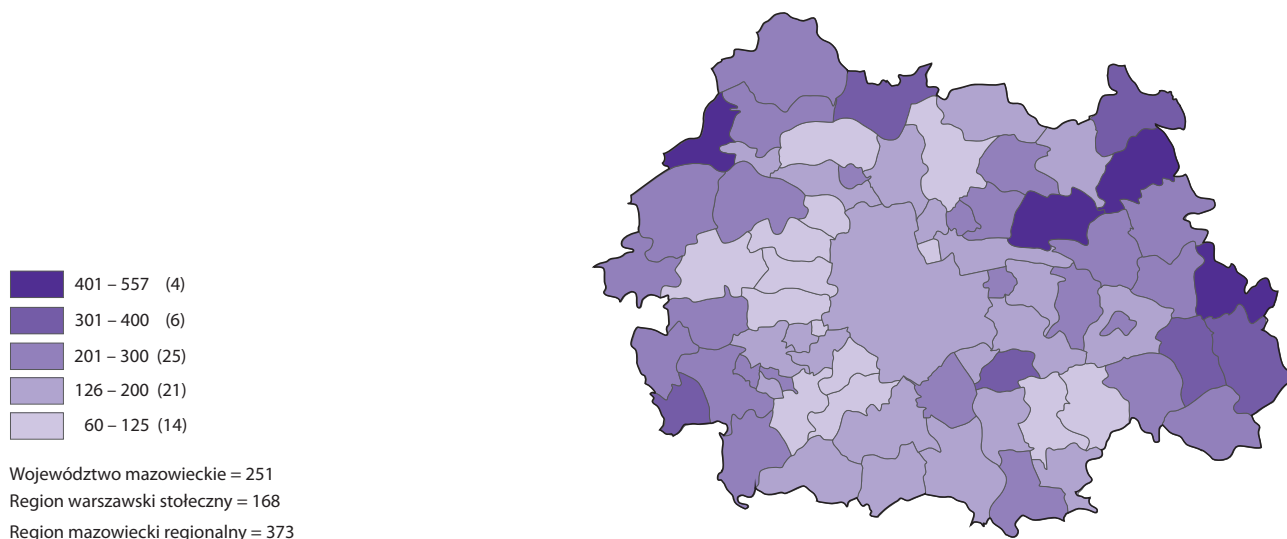
Mapa 42. Przeciętna miesięczna liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych w 2024 r.
Map 42. Average monthly number of family benefits paid in 2024

Tablica 19. Pomoc społeczna
Table 19. Social welfare

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej (łącznie z filiami) Stationary social welfare facility (including branches)	2015	157	98	255
	2023	201	123	324
	2024	194	120	314
miejsca places	2015	8 760	7 376	16 136
	2023	10 714	8 190	18 904
	2024	10 492	8 253	18 745
mieszkańcy residents	2015	8 049	6 756	14 805
	2023	9 456	7 586	17 042
	2024	9 451	7 706	17 157
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Persons using social assistance at domicile	2015	109 173	213 390	322 563
	2023	58 524	90 835	149 358
	2024	55 160	83 391	138 551

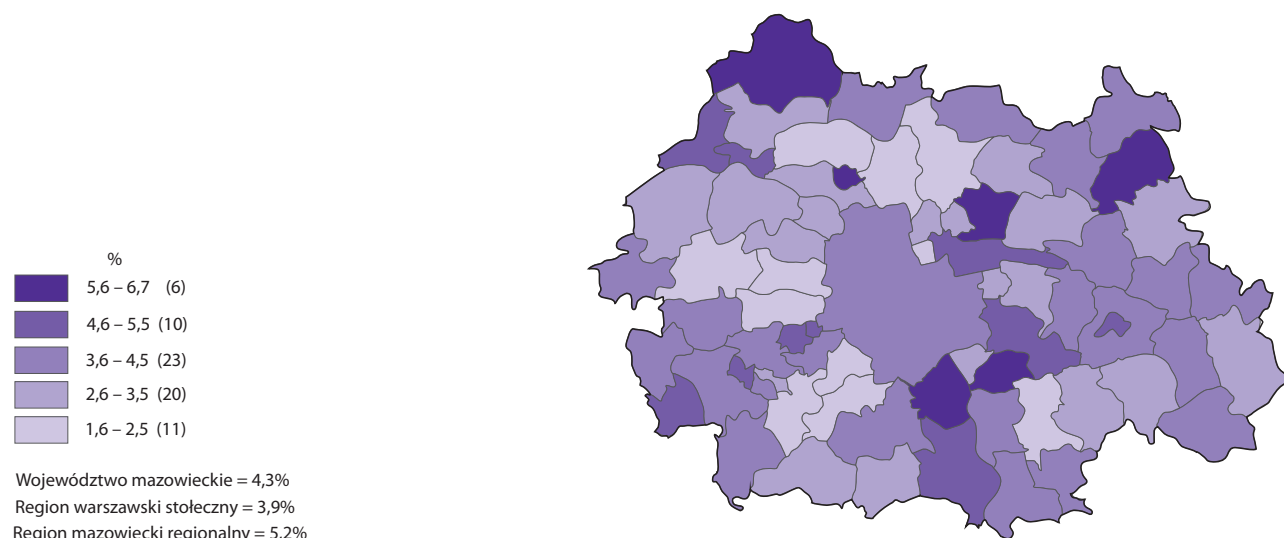
Mapa 43. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w 2024 r.
Map 43. Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population in 2024

Tablica 20. Wydatki budżetów gmin na pomoc społeczną
Table 20. Expenditure of gminas budgets on social welfare

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Ogółem w mln zł Total in million PLN	2015	1 196,2	1 305,9	2 502,1
	2023	1 307,9	786,0	2 094,0
	2024	1 535,2	1 054,3	2 589,4
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w mln zł Other tasks in the field of social policy in million PLN	2015	150,2	64,6	214,9
	2023	285,3	134,7	420,0
	2024	188,2	63,4	251,6
Dział „Rodzina” w mln zł „Family” division in million PLN	2023	1 404,4	1 266,8	2 671,2
	2024	1 648,6	1 531,0	3 179,6

Mapa 44. Udział wydatków budżetów gmin^a na pomoc społeczną w wydatkach ogółem w 2024 r.
Map 44. Share of gminas budgets expenditure^a on social welfare in total expenditure in 2024

^a Łącznie z miastami na prawach powiatu.
^a Including cities with powiat status.

Wydatki na pomoc społeczną w 2024 r. wyniosły w województwie mazowieckim 2,59 mld zł, z czego ponad 1,54 mld zł zostało zrealizowane w metropolii, a 1,08 mld zł w samej Warszawie. Udział wydatków budżetów gmin na pomoc społeczną w 2024 r. wynosił od 3,9% w RWS do 4,3% w całym województwie mazowieckim. W stosunku do roku 2023 udział wydatków w tym zakresie zwiększył się zarówno w całej metropolii (o 0,2 p. proc.), jak i w ponad 70% gmin na jej obszarze.

Wydatki gmin na pomoc społeczną i ich udział w budżetach był zróżnicowany. Najniższe wydatki na pomoc społeczną

Social assistance expenditure in Mazowieckie Voivodship in 2024 amounted to PLN 2.59 billion, of which over PLN 1.54 billion was spent in the metropolitan area and PLN 1.08 billion in Warszawa alone. The share of municipal budget expenditure on social assistance in 2024 ranged from 3.9% in the Warsaw metropolitan area to 4.3% across the entire Mazowieckie Voivodship. Compared to 2023, the share of expenditure in this area increased both in the entire metropolitan area (by 0.2 pp) and in over 70% of gminas within its area.

Gminas' expenditures on social assistance and their share in their budgets varied. The lowest expenditure (less than

(poniżej 2,0% budżetu) poniosły gminy: Ożarów Mazowiecki, Raszyn i Stare Babice. Najwięcej środków (powyżej 6%) przeznaczyły gminy: Wołomin, Strachówka i Legionowo.

Wydatki w dziale „Rodzina”, w którym skumulowane zostały środki przeznaczone na wsparcie rodzin z dziećmi (w relacji do roku poprzedniego) w regionie warszawskim stołecznym zwiększyły się o 17,4%, w województwie o 19,0%, a w Warszawie o 13,5%.

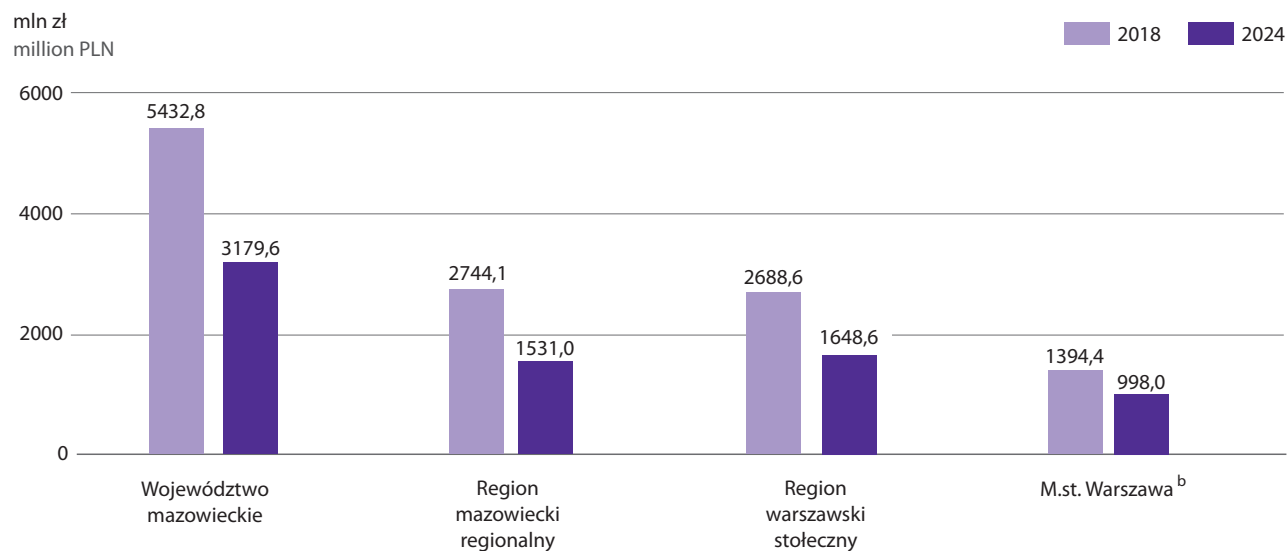
2.0% of the budget) was incurred by the gminas: Ożarów Mazowiecki, Raszyn, and Stare Babice. The highest funds (over 6%) were allocated by the gminas of Wołomin, Strachówka, and Legionowo.

Expenditure in the “Family” section, which accumulates funds intended to support families with children (compared to the previous year), increased by 17.4% in region warszawski stołeczny, by 19.0% in the Voivodship, and by 13.5% in Warszawa.

Tablica 21. **Wydatki budżetów gmin w dziale „Rodzina” według wybranych rozdziałów budżetowych**
Table 21. Expenditure of gminas budgets in the „Family” division by selected budget chapters

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w tys. zł Care system for children up to 3 years of age in thousands PLN	2023	513 313,7	100 013,5	613 327,2
	2024	534 129,1	178 905,6	713 034,7
Rodziny zastępcze w tys. zł Foster families in thousands PLN	2023	56 225,5	35 816,9	92 042,5
	2024	65 449,8	45 627,8	111 077,6
Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych w tys. zł Activity of care and education centres in thousands PLN	2023	102 542,2	25 542,3	128 084,4
	2024	128 465,9	30 096,7	158 462,6

Wykres 18. **Wydatki budżetów gmin^a w dziale „Rodzina”**
Chart 18. Expenditure of gminas budgets^a in the „Family” division

a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.
a Including cities with powiat status. b Data concern budget of the city with powiat status.

Rozdział 7. Chapter 7.

Kultura. Turystyka

7.1. Kultura

Culture. Tourism

7.1. Culture

metropolia
warszawska

Strategia Rozwoju Metropolii Warszawskiej

Cel strategiczny – wygodna przestrzeń

1184,5 m

Wskaźnik (S5) – Średnia odległość od miejsca zamieszkania mieszkańca do instytucji kultury

Wskaźnik liczony jako średnia odległość od miejsca zamieszkania mieszkańca do najbliższego obiektu, który świadczy określoną usługę kulturalną w 2023 r. **Oczekiwany kierunek zmian – spadek.**

metropolia
warszawska

Development Strategy
of the Warsaw metropolitan area

Strategic objective – comfortable space

1184.5 m

Indicator (S5) – Average distance from a resident's place of residence to a cultural institution

The indicator is calculated as the in average distance from a resident's place of residence to the nearest establishment providing a specific cultural service in 2023. **Expected direction of change – decrease.**

Tablica 22. **Biblioteki publiczne (z filiami)**
Table 22 **Public libraries (with branches)**

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Placówki (stan w dniu 31 grudnia) Establishments (as of 31 December)	2015	397	564	961
	2023	408	537	945
	2024	407	536	943
Księgozbiór w tys. wol. (stan w dniu 31 grudnia) Collection in thousand vol. (as of 31 December)	2015	9 634,8	8 058,2	17 693,0
	2023	9 900,1	7 626,3	17 526,3
	2024	9 944,6	7 635,2	17 579,8
Czytelnicy w ciągu roku Library borrowers during the year	2015	625 058	322 476	947 534
	2023	624 988	265 071	890 059
	2024	644 390	264 455	908 845

W 2024 r. na terenie gmin regionu warszawskiego stołecznego funkcjonowało 407 bibliotek publicznych, które stanowiły 43,2% ogólnej liczby tych placówek w województwie mazowieckim. W regionie mazowieckim regionalnym działało 536 bibliotek. W porównaniu z 2015 r. w gminach metropolii liczba bibliotek wzrosła o 10, a w pozostałej części województwa zmniejszyła się o 28. Jeśli analizą obejmie się poziom gmin, to ubytek bibliotek odnotowano w 7 gminach RWS: Czosnów, Dębe Wielkie, Klembów, Piaseczno, Piastów, Siennica i Wieliszew (po 1 placówce), a wzrost w 10 – łącznie o 17; przy czym 6 placówek przybyło w Warszawie.

In 2024, there were 407 public libraries operating in the gminas of region warszawski stołeczny, constituting 43.2% of the total number of such institutions in Mazowieckie Voivodship. There were 536 libraries operating in region mazowiecki regionalny. Compared to 2015, the number of libraries in the metropolitan gminas increased by 10, while in the rest of the Voivodship it decreased by 28. At the gmina level, a decrease in libraries was recorded in seven gminas of region warszawski stołeczny: Czosnów, Dębe Wielkie, Klembów, Piaseczno, Piastów, Siennica, and Wieliszew (one library each), while an increase in 10 gminas – a total of 17;

W województwie mazowieckim na 1 placówkę biblioteczną (biblioteki wraz z filiami oraz punktami bibliotecznymi) przypadało 5475 osób (o 499 więcej niż w 2015 r.). W RWS były to 7262 osoby (o 823 więcej), a w RMR – 4018 osób (o 153 więcej). Na koniec 2024 r. księgozbiór bibliotek publicznych zlokalizowanych w metropolii liczył 9944,6 tys. woluminów i stanowił 56,6% księgozbioru wojewódzkiego. W porównaniu z 2015 r. liczba woluminów zwiększyła się o 3,2%, natomiast księgozbiór w województwie mazowieckim (17579,8 tys. woluminów) i w regionie mazowieckim regionalnym (7635,2 tys.) zmniejszył się odpowiednio o 0,6% i 5,2%. W 2024 r. liczba czytelników w bibliotekach publicznych na obszarze metropolii wyniosła 644,4 tys. i zwiększyła się o 3,1% w stosunku do 2015 r. W tym samym okresie w województwie oraz w regionie mazowieckim regionalnym odnotowano spadek liczby czytelników odpowiednio o 4,1% i 18,0%.

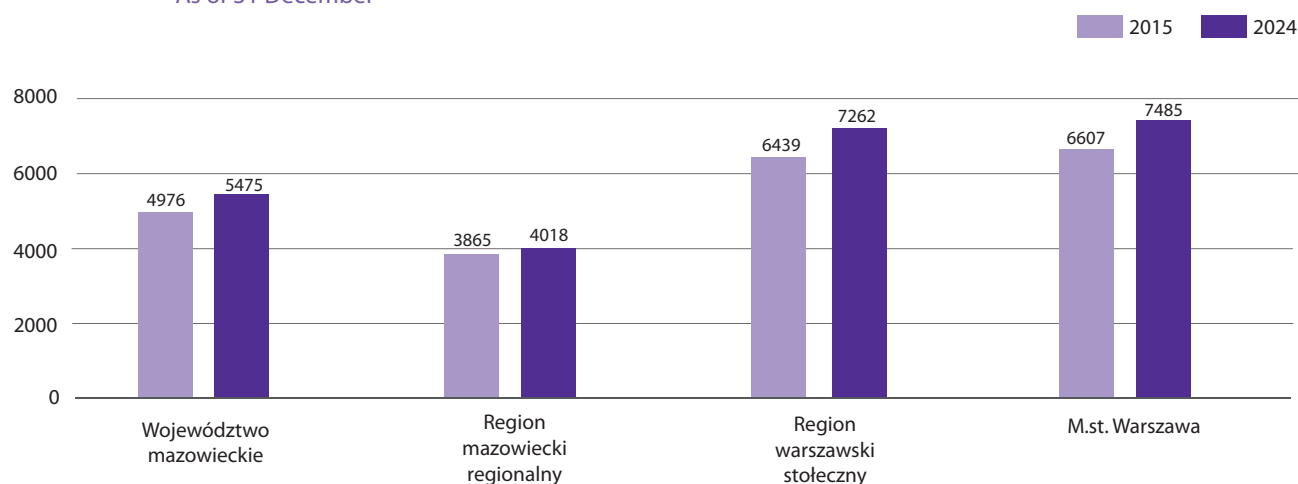
Biblioteki, szczególnie te w oddalonych od Warszawy gminach, mogą pełnić także rolę we wspieraniu rozwoju społeczeństwa cyfrowego. Większość bibliotek i ich filii oferuje bowiem możliwość skorzystania z komputerów podłączonych do Internetu. W 2024 r. w bibliotekach na terenie województwa mazowieckiego liczba komputerów z dostępem do sieci wyniosła 2985 – to o 667 mniej niż w 2015 r. W gminach metropolii spadek ten wyniósł 519 szt. (w 2024 r. – 1365), a w Warszawie ubyło 449 komputerów (w 2024 r. – 706). Należy zwrócić uwagę, że oferta bibliotek jest pod tym względem zróżnicowana przestrzennie, jedynie w gminach Halinów i Zielonka biblioteki nie dysponowały komputerami z dostępem do Internetu dla czytelników. Większość bibliotek oferuje dostęp do Internetu bezprzewodowego. W 2024 r. w województwie mazowieckim było to 62,8% ogółu bibliotek, w gminach metropolii – 67,3%, a w Warszawie – 59,9%.

with six new libraries in Warszawa. In Mazowieckie Voivodship, there were 5,475 persons per library institution (libraries with branches and library service points) (499 more than in 2015). In the RWS, this number was 7,262 (823 more), and in the RMR – 4,018 (153 more). At the end of 2024, the book collections of public libraries located in the metropolis numbered 9,944.6 thousand volumes and constituted 56.6% of the voivodship book collection. Compared to 2015, the number of volumes increased by 3.2%, while the book collections in Mazowieckie Voivodship (17,579.8 thousand volumes) and in region mazowiecki regionalny (7,635.2 thousand) decreased by 0.6% and 5.2%, respectively. In 2024, the number of library users in public libraries in the metropolitan area amounted to 644.4 thousand and increased by 3.1% compared to 2015. In the same period, the Voivodship and region mazowiecki regionalny recorded a decrease in the number of library users by 4.1% and 18.0%, respectively.

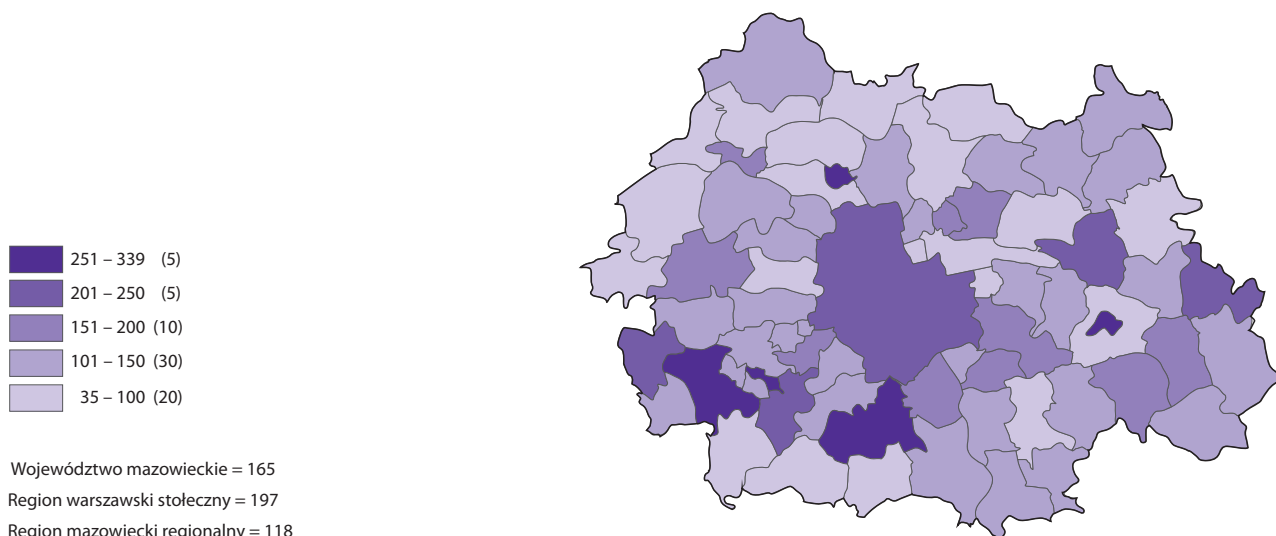
Libraries, especially those in gminas located far from Warszawa, can also play a role in supporting the development of the digital society. Most libraries and their branches offer access to computers connected to the internet. In 2024, libraries in Mazowieckie Voivodship had 2,985 computers with internet access – 667 fewer than in 2015. In the metropolitan gminas, this decrease was 519 (compared to 1,365 in 2024), while Warszawa lost 449 computers (compared to 706 in 2024). It should be noted that library offerings vary geographically. Outside of Warszawa, only in the gminas of Halinów and Zielonka, libraries did not have computers with internet access for library users. Most libraries offer wireless internet access. In 2024, in Mazowieckie Voivodship it was 62.8% of all libraries, in the metropolitan gminas – 67.3%, and in Warszawa – 59.9%.

Wykres 19. Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną Stan w dniu 31 grudnia

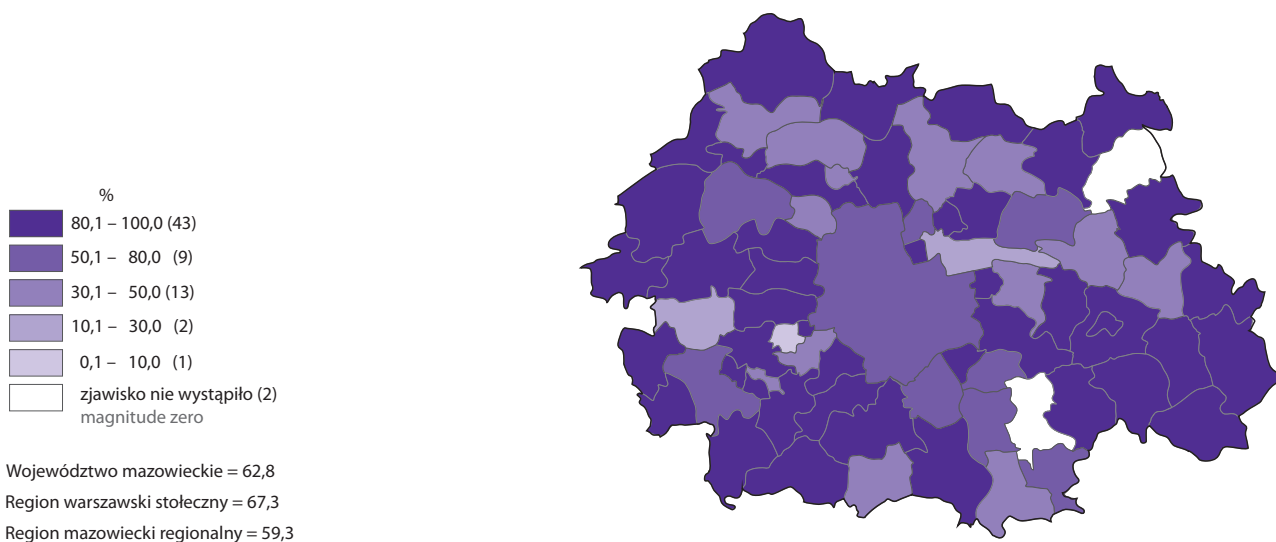
Chart 19. Number of population per 1 library facility
As of 31 December

Mapa 45. Czytelnicy bibliotek (łącznie z punktami bibliotecznymi) na 1000 ludności w 2024 r.
 Map 45. Library borrowers (including library service points) per 1000 population in 2024

Mapa 46. Biblioteki z Internetem bezprzewodowym w % ogółu bibliotek w 2024 r. Stan w dniu 31 grudnia
 Map 46. Libraries with wireless Internet in % of the total number of libraries in 2024 As of 31 December

W 2024 r. w gminach metropolii zlokalizowanych było 137 instytucji kultury (centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice), które stanowiły 44,2% ogólnej liczby tych instytucji w województwie mazowieckim. W porównaniu z 2015 r. liczba instytucji kultury wzrosła o 22, a w pozostałej części województwa o 6. W większości gmin metropolii (61 na 70 jednostek) liczba tych placówek utrzymuje się na niezmiennym poziomie w stosunku do 2015 r. W 7 spośród 9 jednostek, w których nastąpiła zmiana liczebności, instytucji kultury przybyło. Najwięcej w Warszawie, w której w latach 2015–2024 ich liczba zwiększyła się o 18. Po 1 instytucji kultury przybyło w gminach: Dębe Wielkie, Leszno, Mińsk Mazowiecki (gmina miejska), Poświętne, Stare Babice i Zakroczym. Ubytki w zakresie instytucji kultury nastąpiły w Legionowie i Piasecznie.

Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice są instytucjami prowadzącymi wielokierunkową działalność społeczno-kulturalną. Zlokalizowane są praktycznie w każdej gminie, integrują poszczególne przedsięwzięcia kulturalne oraz kreują postawy aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym danej społeczności. Wspólne spotkania pozwalają budować tożsamość lokalną i poczucie wspólnoty, mają również na celu zainteresować i przyciągnąć turystów i mieszkańców sąsiednich gmin oraz Warszawy. W 2024 r. centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na terenie gmin metropolii zorganizowały 20,8 tys. imprez, co stanowiło 63,8% wszystkich imprez tego typu w województwie mazowieckim. W Warszawie odbyło się 12,8 tys. z nich. W porównaniu z 2015 r. liczba tego typu wydarzeń wzrosła we wszystkich omawianych przekrojach. W województwie liczba imprez zwiększyła się o 39,8%, w gminach metropolii – o 44,2%, w Warszawie o 61,0%. W imprezach zorganizowanych przez centra kultury, domy kultury, ośrodki kultury, kluby i świetlice na terenie RWS uczestniczyło 2004,8 tys. osób, tj. o 10,9% więcej niż w 2015 r. Z kolei warszawskie wydarzenia kulturalne zgromadziły 1096,9 tys. uczestników – o 0,9% mniej. W regionie mazowieckim regionalnym w imprezach organizowanych przez instytucje kultury wzięło udział 1761,6 tys. osób, tj. o 7,1% więcej niż 9 lat wcześniej.

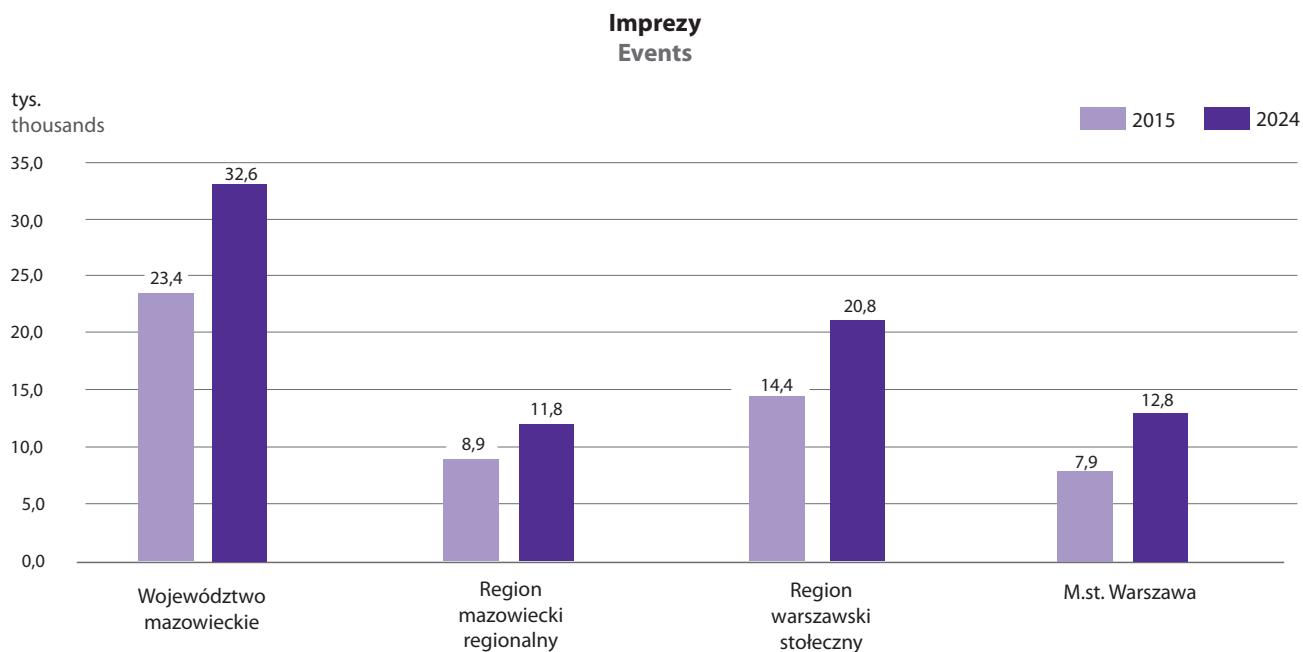
Organizacja imprez wymaga stosownej infrastruktury. W 2024 r. w województwie mazowieckim zlokalizowanych było 211 instytucji posiadających salę widowiskową. Na terenie metropolii znajdowało się 99 z nich, w tym w Warszawie – 48. W porównaniu z 2015 r. liczba takich instytucji wzrosła o 31 w województwie i o 14 w RWS, w tym w Warszawie o 13. W 2024 r. instytucje dysponujące salami widowiskowymi w województwie oferowały łącznie 38,6 tys. miejsc, tj. o 28,7% więcej niż w 2015 r. Na terenie gmin metropolii dostępnych było 16,3 tys. miejsc w salach widowiskowych, z czego 7,4 tys. (45,0%) znajdowało się w Warszawie. W porównaniu z 2015 r. liczba miejsc w RWS wzrosła o 27,9%, a w samej stolicy o 41,2%. W regionie mazowieckim regionalnym na koniec 2024 r. działało 112 instytucji posiadających 22,3 tys. miejsc w salach widowiskowych; więcej o 17 instytucji i o 29,3% miejsc niż 9 lat wcześniej.

In 2024, 137 cultural institutions (centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres) were located in the metropolitan gminas, which constituted 44.2% of the total number of such institutions in Mazowieckie Voivodship. Compared to 2015, the number of cultural institutions increased by 22, and by 6 in the rest of the Voivodship. In most of the metropolitan gminas (61 out of 70 units), the number of these institutions remained unchanged compared to 2015. In 7 of the 9 units where the number of cultural institutions changed, the number of cultural institutions increased. The highest number was in Warszawa, where the number increased by 18 between 2015 and 2024. One cultural institution was added each in the following gminas: Dębe Wielkie, Leszno, Mińsk Mazowiecki (urban gmina), Poświętne, Stare Babice, and Zakroczym. Losses in this infrastructure occurred in Legionowo and Piaseczno.

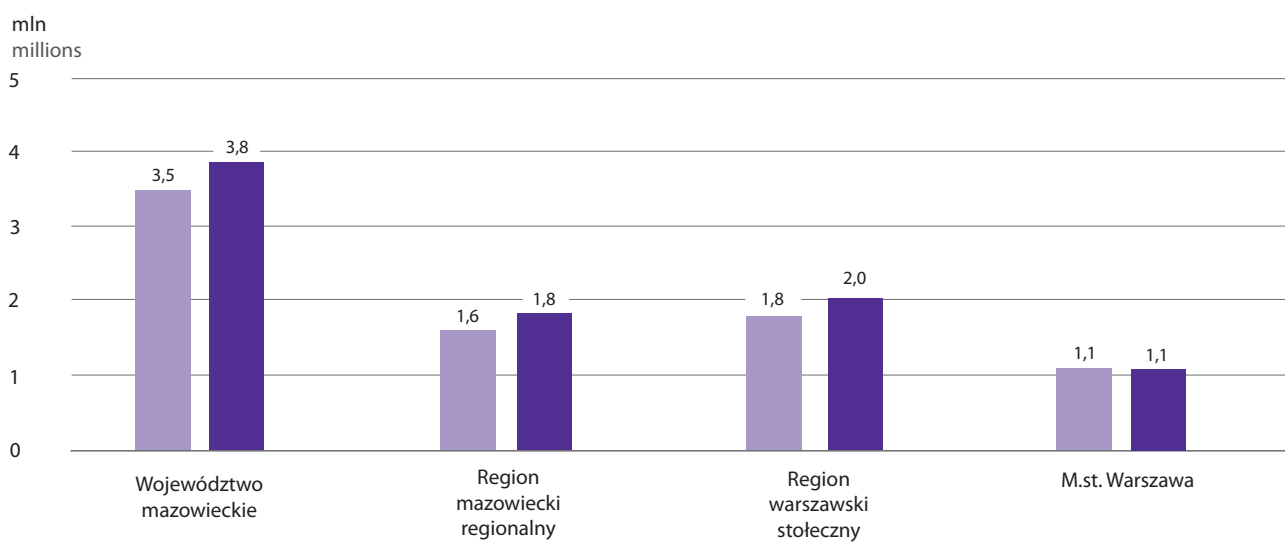
Centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres are institutions conducting multifaceted socio-cultural activities. Located in virtually every gmina, they integrate individual cultural initiatives and foster active participation in the socio-cultural life of a given community. Joint meetings foster local identity and a sense of community, and are also intended to engage and attract tourists and residents of neighbouring gminas and Warszawa. In 2024, centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres in the metropolitan gminas organised 20.8 thousand events, representing 63.8% of all such events in Mazowieckie Voivodship. Warszawa hosted 12.8 thousand of these events. Compared to 2015, the number of such events increased across all categories. In the Voivodship, the number of events increased by 39.8%, in the metropolitan gminas by 44.2%, and in Warszawa by 61.0%. Events organised by centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres within the RWS area were attended by 2,004.8 thousand persons, which is 10.9% more than in 2015. Meanwhile, cultural events in Warszawa attracted 1,096.9 thousand participants, a 0.9% decrease. In Mazowieckie Voivodship, 1,761.6 thousand persons participated in events organised by cultural institutions, which is 7.1% more than nine years earlier.

Organising events requires appropriate infrastructure. In 2024, Mazowieckie Voivodship had 211 institutions with performance halls. Of these, 99 were located in the metropolitan area, including 48 in Warszawa. Compared to 2015, the number of such institutions increased by 31 in the Voivodship and by 14 in the RWS, including 13 in Warszawa. In 2024, institutions with performance halls in the Voivodship offered a total of 38.6 thousand seats, which is 28.7% more than in 2015. Within the metropolitan area, 16.3 thousand seats were available in performance halls, of which 7.4 thousand (45.0%) were located in Warszawa. Compared to 2015, the number of seats in RWS increased by 27.9%, and in the capital city itself by 41.2%. At the end of 2024, in Mazowieckie Voivodship, there were 112 institutions with 22.3 thousand seats in performance halls; that is, 17 institutions and 29.3% more seats than 9 years earlier.

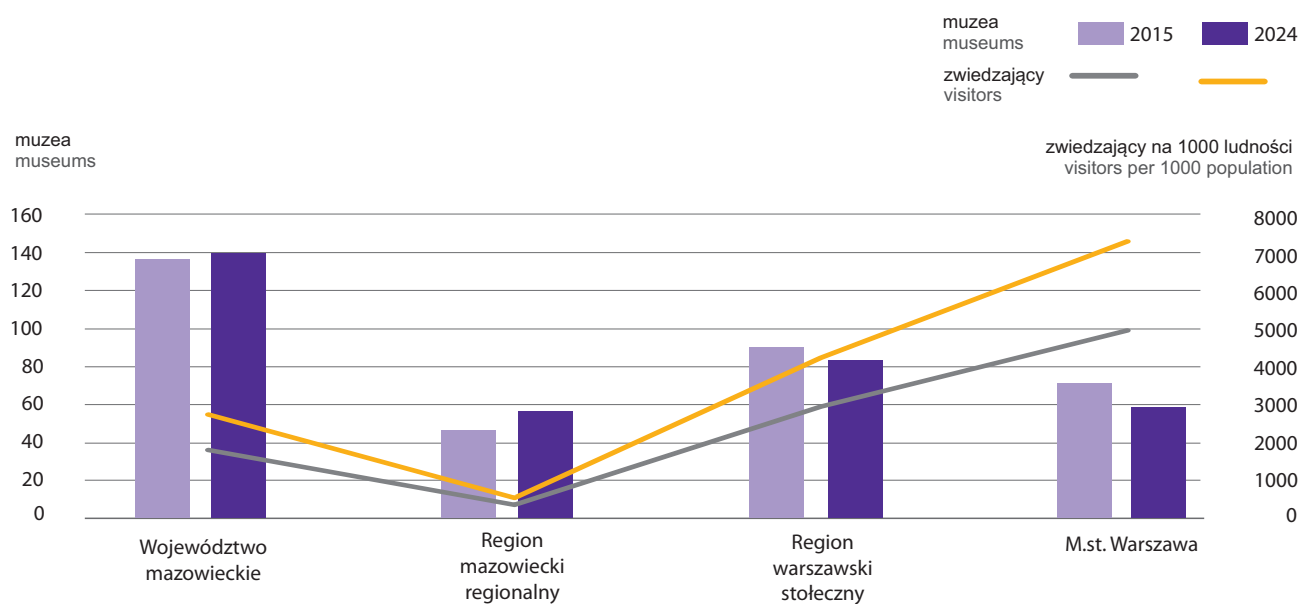
Wykres 20. Imprezy zorganizowane przez instytucje kultury
Chart 20. Events organized by cultural institutions

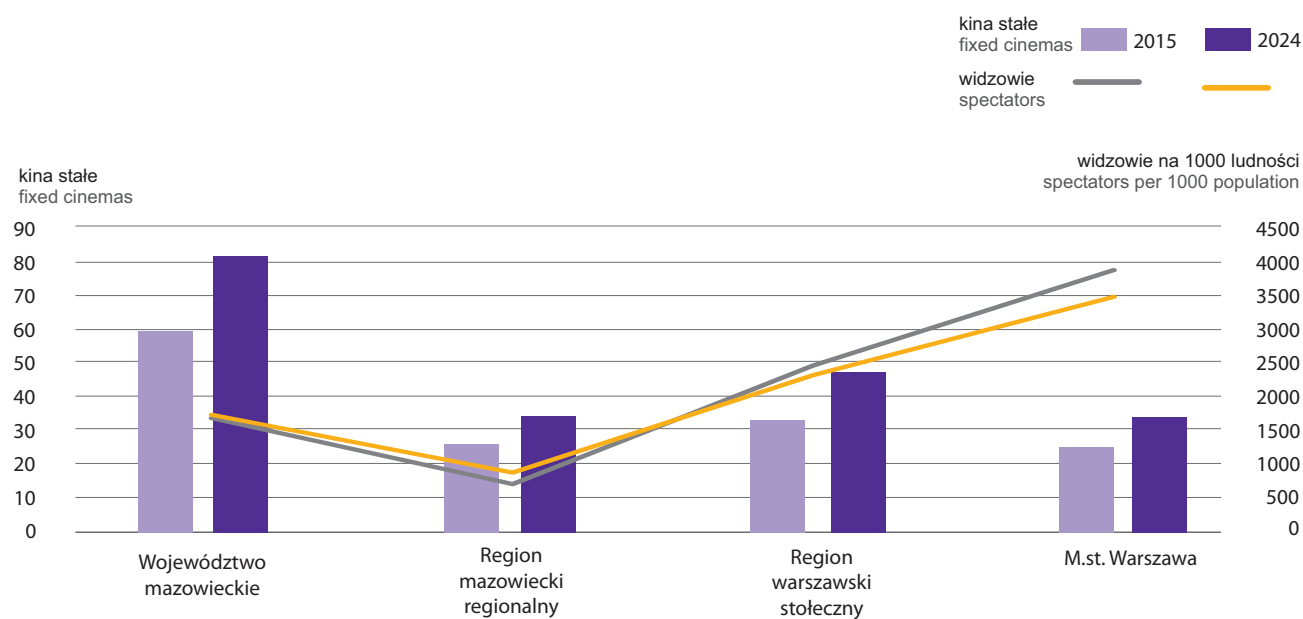
Uczestnicy imprez
Participants of events

Wykres 21. Muzea
Chart 21. Museums

Wykres 22. Kina
Chart 22. Cinemas

Tablica 23. Dochody i wydatki budżetów gmin^a na kulturę i ochronę dziedzictwa kulturowego
Table 23. Revenue and expenditure of gminas budgets^a on culture and national heritage protection

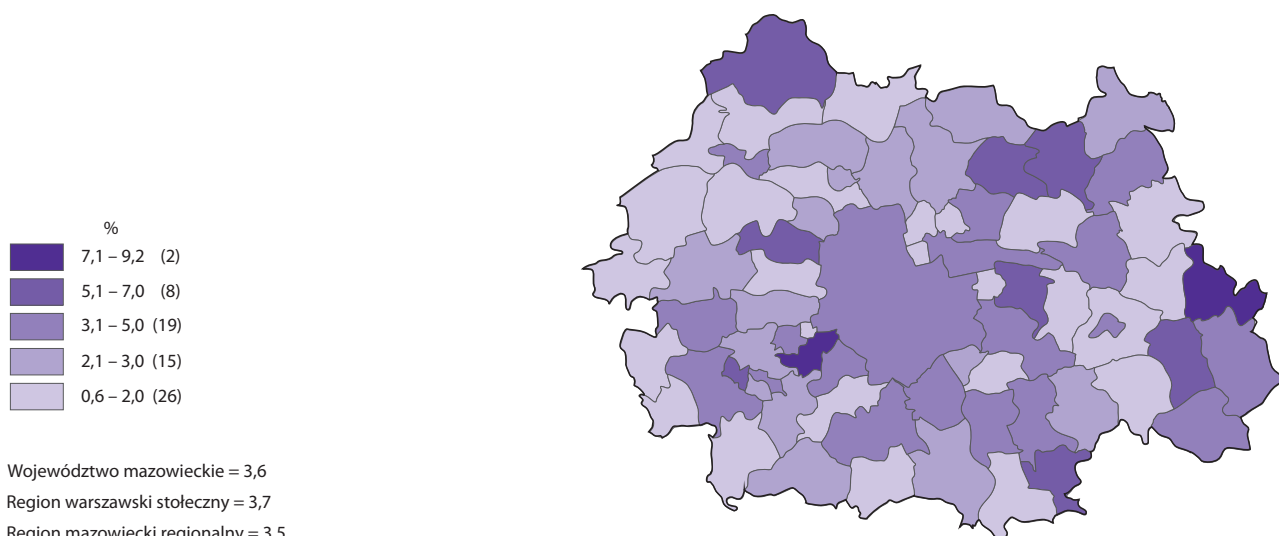
Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Dochody w mln zł Revenue in million PLN	2015	16,3	37,7	54,0
	2023	84,0	133,2	217,1
	2024	99,1	204,0	303,1
Wydatki w mln zł Expenditure in million PLN	2015	585,8	284,3	870,0
	2023	1 199,4	587,1	1 786,5
	2024	1 471,4	699,2	2 170,7

^a Łącznie z miastami na prawach powiatu.
^a Including cities with powiat status.

Nakłady na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego stanowią relatywnie niewielki odsetek w budżetach samorządowych. W 2024 r. gminy w RWS przeznaczyły na ten cel średnio 3,7% swoich wydatków. Udział ten był nieco wyższy niż w województwie (3,6%) i RMR (3,5%) i niższy niż w Warszawie (4,0%). W 10 gminach metropolii udział omawianych wydatków przekroczył 5%. Były to: Kałuszyn (9,2%), Michałowice (7,1%), Nasielsk (6,8%), Halinów (6,6%), Tłuszcz (6,5%), Milanówek i Osieck (po 5,9%), Cegłów (5,8%), Izabelin (5,5%) i Klembów (5,1%). Z kolei w 5 gminach metropolii ich udział stanowił mniej niż 1% wydatków ogółem; najmniejszy odnotowano w gminie Żąbki (0,6%). W 2024 r. wydatki gmin regionu warszawskiego stołecznego na działania związane z kulturą wyniosły 1471,4 mln zł (z czego 75,3% stanowiły wydatki m.st. Warszawy). W przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy RWS wydatkowały na ten cel średnio 448,90 zł, tj. o 54,99 zł więcej niż w województwie i o 135,73 zł więcej niż w regionie mazowieckim regionalnym.

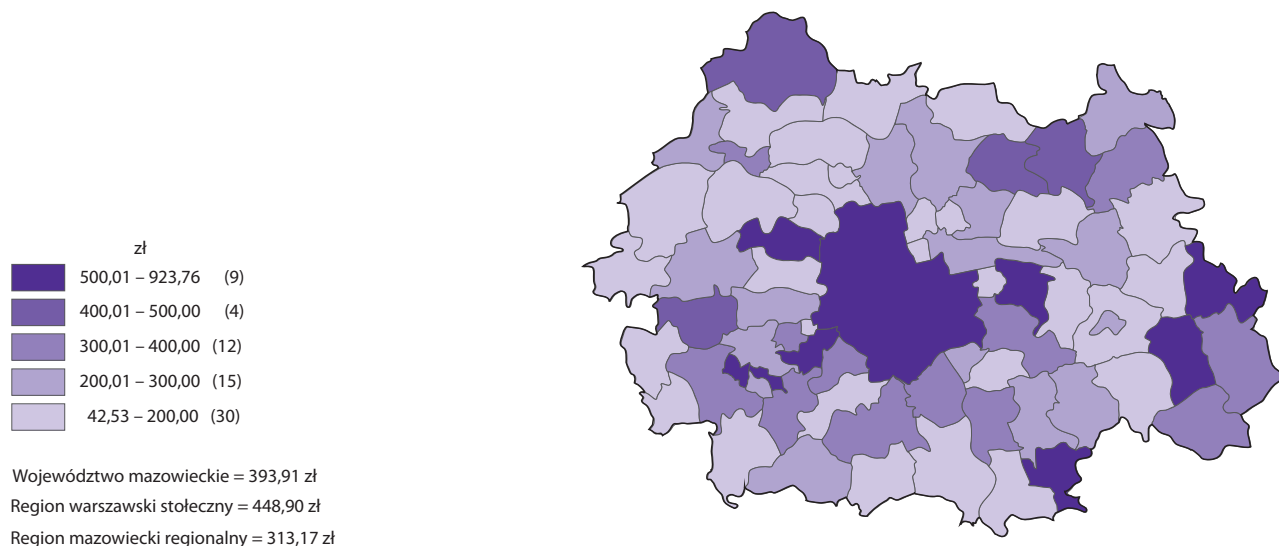
Expenditure on culture and protection of national heritage constitutes a relatively small percentage of local government budgets. In 2024, gminas in the RWS allocated an average of 3.7% of their expenditure to this purpose. This share was slightly higher than in the Voivodship (3.6%) and RMR (3.5%) and lower than in Warszawa (4.0%). In 10 gminas in the metropolitan area, the share of this expenditure exceeded 5%. These were: Kałuszyn (9.2%), Michałowice (7.1%), Nasielsk (6.8%), Halinów (6.6%), Tłuszcz (6.5%), Milanówek and Osieck (5.9% each), Cegłów (5.8%), Izabelin (5.5%), and Klembów (5.1%). In five gminas in the metropolitan area, their share accounted for less than 1% of total expenditure; the lowest share was recorded in the gmina of Żąbki (0.6%). In 2024, expenditure by gminas in region warszawski stołeczny on cultural activities amounted to PLN 1,471.4 million (of which 75.3% was expenditure by the Capital City of Warszawa). Per capita, RWS gminas spent an average of PLN 448.90 on this purpose, i.e. PLN 54.99 more than in the Voivodship and PLN 135.73 more than in region mazowiecki regionalny.

Mapa 47. Udział wydatków budżetów gmin^a na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2024 r.
 Map 47. Share of gminas budgets^a expenditure on culture and national heritage protection in 2024

^a łącznie z miastami na prawach powiatu.
^a Including cities with powiat status.

Mapa 48. Wydatki budżetów gmin^a na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego na mieszkańca w 2024 r.
 Map 48. Expenditure of gminas budgets^a on culture and national heritage protection per capita in 2024

^a łącznie z miastami na prawach powiatu.
^a Including cities with powiat status.

7.2. Turystyka

7.2. Tourism

metropolia
warszawska

Strategia Rozwoju Metropolii Warszawskiej

Cel strategiczny – konkurencyjna otwartość

8,1% Wskaźnik (S16) – Rozproszenie ruchu turystycznego

Udzielone noclegi turystom zagranicznym w metropolii poza Warszawą w ogóle udzielonych noclegów turystom zagranicznym w metropolii w 2024 r. Oczekiwany kierunek zmian – wzrost.

metropolia
warszawska

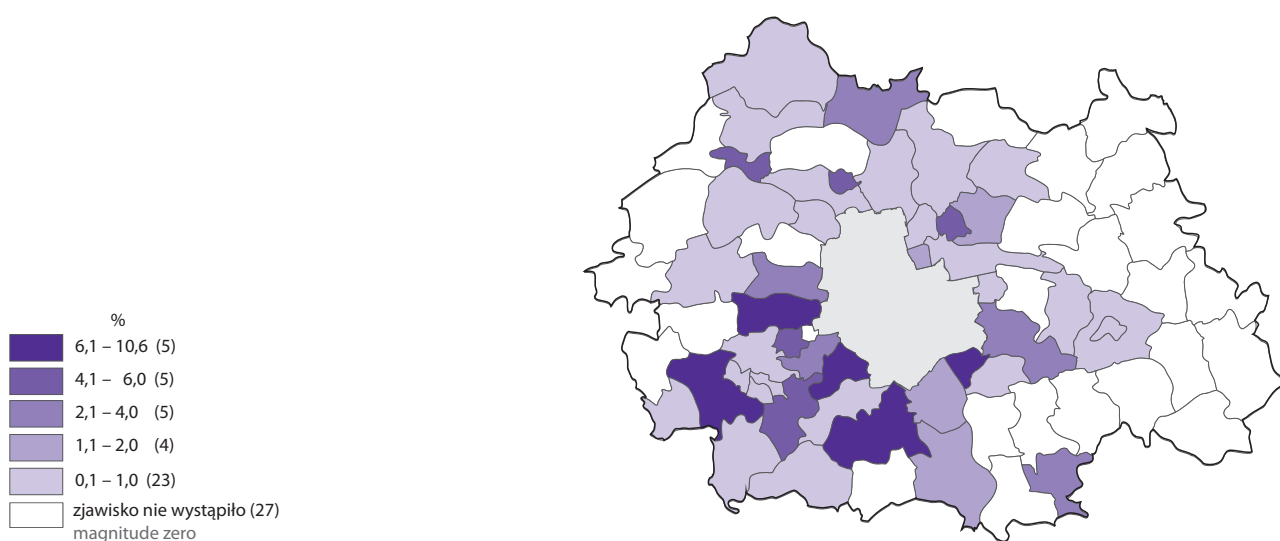
Development Strategy
of the Warsaw metropolitan area

Strategic objective – competitive openness

8.1% Indicator (S16) – Dispersion of tourist traffic

Overnight stays provided to foreign tourists in the metropolis outside Warszawa in the total overnight stays provided to foreign tourists in the metropolis in 2024. Expected direction of change – increase.

Mapa 49. Rozproszenie ruchu turystycznego w 2024 r.
Map 49. Dispersal of tourist traffic in 2024

Tablica 24. Dochody i wydatki budżetów gmin^a na turystykę
Table 24. Revenue and expenditure of gminas budgets^a on tourism

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Dochody w mln zł Revenue in million PLN	2015	8,3	9,9	18,2
	2023	0,5	2,9	3,4
	2024	2,0	5,5	7,5
Wydatki w mln zł Expenditure in million PLN	2015	11,7	8,4	20,1
	2023	9,0	17,5	26,4
	2024	17,6	7,2	24,8

^a Łącznie z miastami na prawach powiatu.
a Including cities with powiat status.

Rozdział 8.

Chapter 8.

Rynek pracy.

Podmioty gospodarki narodowej

8.1. Rynek pracy

Rynek pracy w Polsce w 2024 r. charakteryzował się spadkiem liczby bezrobotnych i wzrostem płac. W latach 2015–2024 (za wyjątkiem roku 2020) udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym malał i w latach 2023 i 2024 osiągnął minimalną wartość 3,6%. Podobnie było w województwie mazowieckim udział ten malał i w latach 2023 i 2024 wyniósł 3,4%, natomiast im bliżej centrum gospodarczego, jakim jest Warszawa, tym był on mniejszy. W metropolii warszawskiej (RWS) wyniósł 1,9%, a w samej Warszawie 1,7%.

Grupa gmin regionu warszawskiego stołecznego, w których udział bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosił poniżej średniej dla województwa (3,4%) liczyła 60 jednostek skoncentrowanych głównie w jego zachodniej części (m.in. Stare Babice, Ożarów Mazowiecki, Błonie). Gminy o udziale bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym przewyższającym wartość średnią dla województwa koncentrowały się w północnej części RWS, przede wszystkim w powiecie wołomińskim. Do tej grupy należało 10 jednostek wchodzących w skład RWS (Jadów, Strachówka, Nasielsk, Tłuszcz, Zakroczym, Nowy Dwór Mazowiecki, Klembów, Dąbrówka, Leoncin, Pomiechówek).

W 2024 r. w województwie liczba pracujących w gospodarce narodowej według miejsca zamieszkania na 1000 ludności wyniosła 451 (w RWS 482). W 26 gminach wskaźnik ten przekroczył średnią dla województwa. Najwyższą wartość przyjął w Raszynie (575), a najniższą w Podkowie Leśnej (385).

W ramach obszaru metropolitalnego (RWS) istniało dość duże zróżnicowanie przeciętnych wynagrodzeń. W 2024 r. w Warszawie było o ponad 40% wyższe niż w powiecie mińskim, który w ramach metropolii charakteryzowała najniższa wartość przeciętnego wynagrodzenia (nieco ponad 7573 zł). W stosunku do 2015 r. różnica pomiędzy wynagrodzeniami w tych powiatach zmalała o blisko 17 p. proc. ale biorąc pod uwagę wartości bezwzględne wzrosła o blisko 1084 zł (z ponad 2058 do blisko 3142 zł). W 2024 r. w porównaniu z 2015 r. we wszystkich powiatach RWS przeciętne wynagrodzenia wzrosły. Tempo tego wzrostu wahało się od 83% w powiecie pruszkowskim do 119% w powiecie wołomińskim.

Labour market.

Entities of the national economy

8.1. Labour market

The Polish labour market in 2024 was characterised by a decline in the number of unemployed persons and an increase in wages and salaries. Between 2015 and 2024 (excluding 2020), the share of unemployed persons in the working-age population declined, reaching a minimum of 3.6% in 2023 and 2024. Similarly, in Mazowieckie Voivodship, this share declined, reaching 3.4% in 2023 and 2024, although the closer to the economic centre, which is Warszawa, the lower the share. In the Warsaw metropolitan area, it reached 1.9%, and in Warszawa itself, 1.7%.

The group of gminas in region warszawski stołeczny where the share of unemployed persons among working-age population was below the voivodship average (3.4%) included 60 units, concentrated primarily in its western part (including Stare Babice, Ożarów Mazowiecki, and Błonie). Gminas with a share of unemployed persons among working-age population exceeding the voivodship average were concentrated in the northern part of the RWS, primarily in wołomiński powiat. This group included 10 units within the RWS (Jadów, Strachówka, Nasielsk, Tłuszcz, Zakroczym, Nowy Dwór Mazowiecki, Klembów, Dąbrówka, Leoncin, and Pomiechówek).

In 2024, the number of persons employed in the national economy by place of residence per 1,000 population in the Voivodship was 451 (482 in the RWS). In 26 gminas, this indicator exceeded the voivodship average. The highest value was in Raszyn (575), and the lowest in Podkowa Leśna (385).

Within the metropolitan area (RWS), there was considerable variation in average wages and salaries. In 2024, wages and salaries in Warszawa were over 40% higher than in miński powiat, which had the lowest average wages and salaries within the metropolitan area (slightly over PLN 7,573). Compared to 2015, the difference between wages and salaries in these powiats decreased by nearly 17 pp, but in absolute terms, they increased by nearly PLN 1,084 (from over PLN 2,058 to nearly PLN 3,142). In 2024, compared to 2015, average wages and salaries increased in all RWS powiats. The rate of this increase ranged from 83% in pruszkowski powiat to 119% in wołomiński powiat.

Bezrobotni zarejestrowani

to osoby, które ukończyły 18 lat i nie osiągnęły wieku emerytalnego, niezatrudnione i niewykonyjące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy i zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Registered unemployed persons

persons who are aged 18 or more and have not reached the retirement age, are not employed or performing any other kind of paid work, available for full-time work and are registered in the powiat labour office respective to the person's place of residence (permanent or temporary), seeking employment or any other paid work.

Tablica 25. Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia rejestrowanego^a
Table 25. Registered unemployed persons and registered unemployment rate^a

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Bezrobotni zarejestrowani Registered unemployed persons	2015	77 513	139 014	216 527
	2023	37 401	73 125	110 526
	2024	37 236	71 784	109 020
Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	2015	4,7	14,5	8,3
	2023	2,0	8,6	4,0
	2024	2,0	8,5	4,0

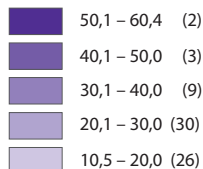
a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniając pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2015 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010, od 2021 – Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was used for calculation, estimated using the results: in 2015 – the Agricultural Census 2010, since 2021 – Agricultural Census 2020.

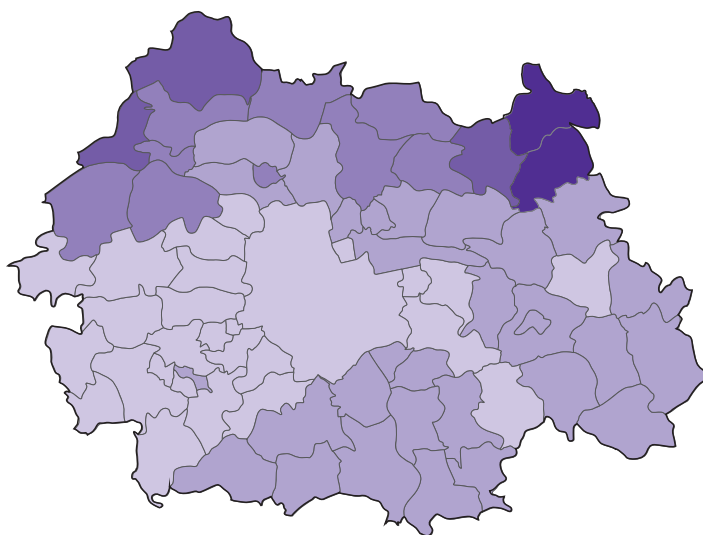
Mapa 50. Bezrobotni zarejestrowani na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 50. Registered unemployed persons per 1000 working age population in 2024
As of 31 December

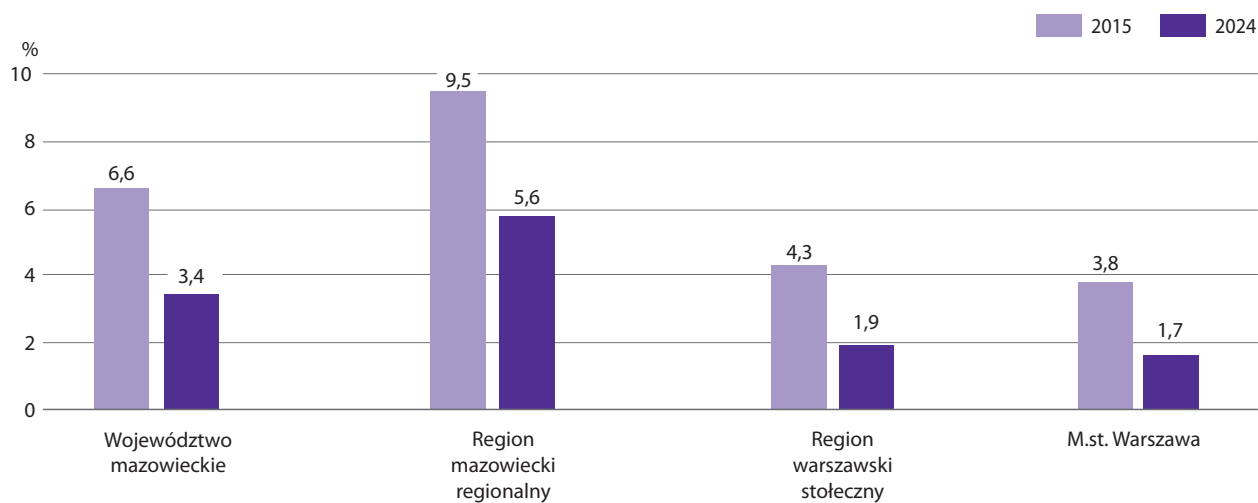
Na 1000 ludności w wieku produkcyjnym
Per 1000 working age population

Województwo mazowieckie = 33,8
Region warszawski stołeczny = 19,1
Region mazowiecki regionalny = 56,2

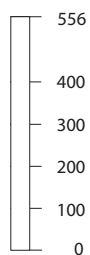

Wykres 23. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
Chart 23. Share of unemployed persons in the working age population

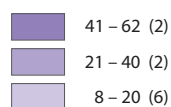

Mapa 51. Oferty pracy w 2024 r.
Map 51. Job offers in 2024
Stan w dniu 31 grudnia
As of 31 December

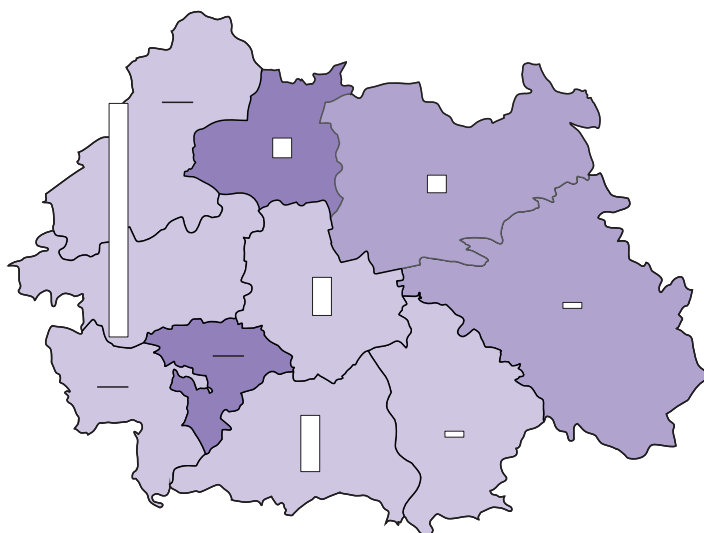
Na 1000 zarejestrowanych bezrobotnych z niepełnosprawnościami
 Per 1000 unemployed registered persons with disabilities

Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy
 Unemployed registered persons per job offer

Województwo mazowieckie = 23
 Region warszawski stołeczny = 15
 Region mazowiecki regionalny = 31

Pracujący

to osoby wykonujące pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Od roku 2022 pracujący w gospodarce narodowej według miejsca zamieszkania, bez pracujących za granicą. Więcej na stronie GUS: Informacja Głównego Urzędu Statystycznego na temat zmiany struktury źródeł danych.

Employment

concern persons performing work providing earnings or income. Since 2022, persons employed in the national economy, without persons employed abroad. More information on page GUS: Information from Statistics Poland on the change in the structure of data sources in the Survey on Employment in the National Economy, introduced.

Tablica 26. Pracujący
Table 26. Employed persons

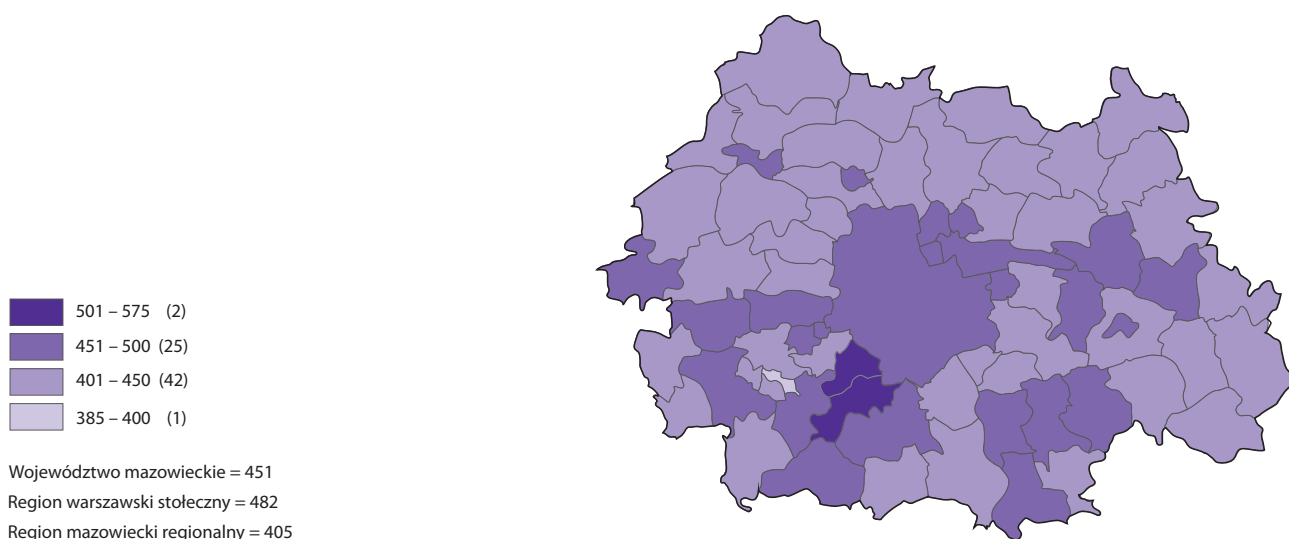
LATA YEARS		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Pracujący Employed persons	2015 ^a	1 103 009	408 140	1 511 149
	2023	1 559 446	903 958	2 463 404
	2024	1 581 696	900 899	2 482 595

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

a By actual workplace and type of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons and persons working in private farms in agriculture.

Mapa 52. Pracujący w gospodarce narodowej według miejsca zamieszkania na 1000 ludności w 2024 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 52. Employed persons in national economy by place of residence per 1000 population in 2024
As of 31 December

metropolia
warszawska

Strategia Rozwoju Metropolii Warszawskiej

Cel strategiczny – konkurencyjna otwartość**2,4**

Wskaźnik (S17) – Iloraz miejsc pracy

Iloraz nowo utworzonych miejsc pracy do zlikwidowanych w 2024 r.

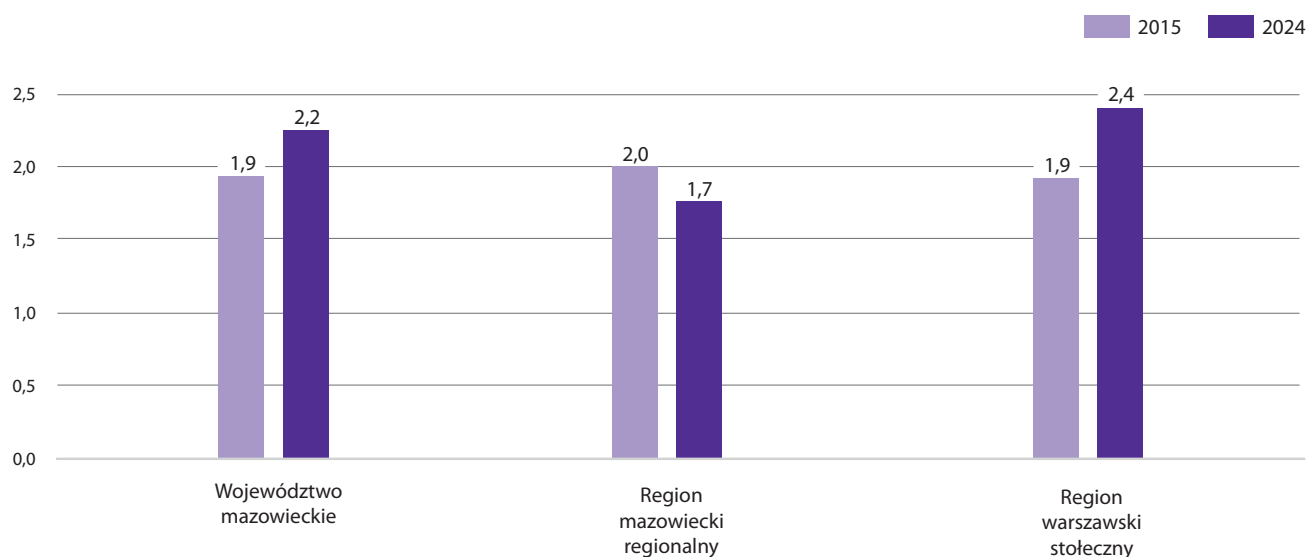
Oczekiwany kierunek zmian $\geq 2,5$ metropolia
warszawskaDevelopment Strategy
of the Warsaw metropolitan area**Strategic objective – competitive openness****2.4**

Indicator (S17) – Job ratio

The ratio of newly created jobs to those liquidated in 2024

Expected direction of change ≥ 2.5 **Wykres 24. Iloraz miejsc pracy. Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 24. Job ratio. As of 31 December

metropolia
warszawska

Strategia Rozwoju Metropolii Warszawskiej

Cel strategiczny – elastyczna odporność**26,9%**

Wskaźnik (S11) – Odsetek zagranicznych absolwentów studiów ukończonych na terenie metropolii warszawskiej podejmujących pracę na jej obszarze w 2023 r.

Oczekiwany kierunek zmian – wzrost.

metropolia
warszawskaDevelopment Strategy
of the Warsaw metropolitan area**Strategic objective – flexible resistance****26.9%**

Indicator (S11) – The percentage of foreign graduates of studies completed in the Warsaw metropolitan area who take up employment in its territory in 2023

Expected direction of change – increase.

Wskaźnik zatrudnienie według BAEL

jest to udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

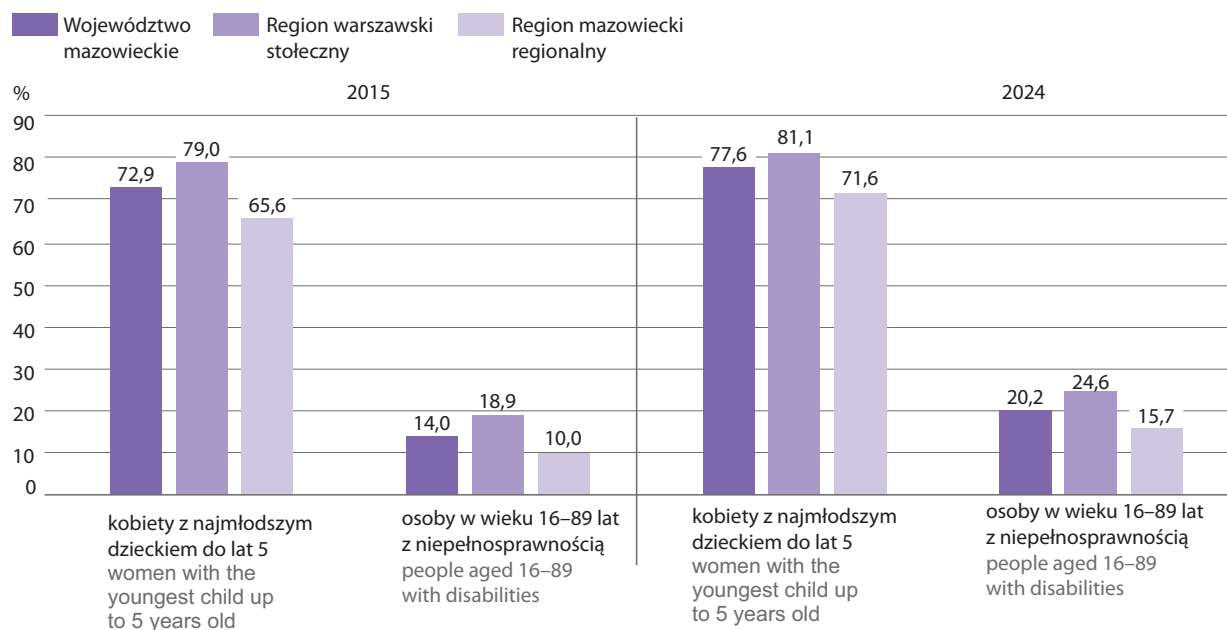
Employment rate by LFS

it is share of the employed people of a given category in the total population of a given category.

Tablica 27. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15–89 lat według BAEL (dane średnioroczne)
Table 27. Employment rate person in age 15–89 by LFS (average annual data)

LATA YEARS		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Ogółem Total	2023	65,7	56,5	62,0
	2024	66,1	55,8	61,9
w tym kobiety of which women	2023	61,4	49,3	56,6
	2024	62,0	48,4	56,7

Wykres 25. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL (dane średnioroczne)
Chart 25. Employment rate by LFS (average annual data)

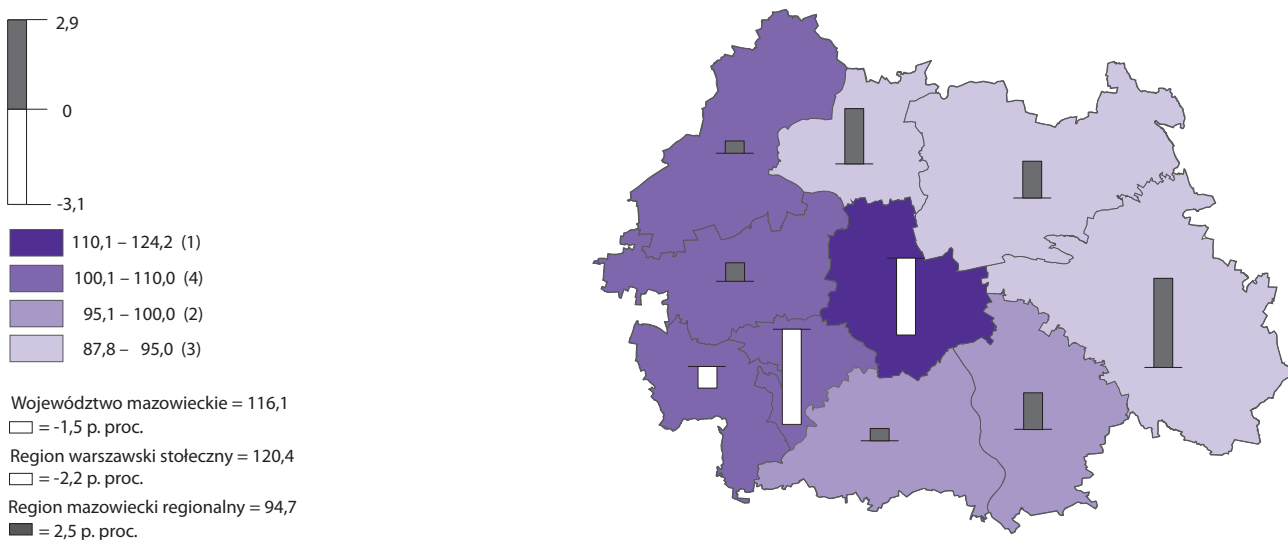
Tablica 28. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a
Table 28. Average monthly gross wages and salaries^a

LATA YEARS		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Wynagrodzenie brutto w zł Wages and salaries in PLN	2015	5 380,32	3 784,19	5 098,55
	2023	9 312,56	7 000,72	8 928,60
	2024	10 392,77	8 173,41	10 018,71

Mapa 53. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w relacji do średniej krajowej (Polska=100) według powiatów w 2024 r.

Map 53. Average monthly gross wages and salaries^a in relation to the national average (Poland=100) by powiats in 2024

Zmiana w stosunku do 2023 r. w p. proc.
 Change in relation to 2023 in pp

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

8.2. Podmioty gospodarki narodowej

8.2. Entities of the national economy

Podmiot gospodarki narodowej

osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą. W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej.

Według Strategii Rozwoju Metropolii Warszawskiej przedsiębiorstwo rozumiane jest jako podmiot gospodarki narodowej.

Entity of the national economy

a legal person, a organizational entity without legal personality and a natural person conducting economic activity. In the REGON system the term entity of the national economic is identical to the term legal entity. The fact of having legal personality is not a criterion for defining the entity as a legal entity.

According to the Development Strategy of the Warsaw Metropolitan Area, the enterprise is understood as an entity of the national economy.

metropolia
warszawska

Strategia Rozwoju Metropolii Warszawskiej

Cel główny – wskaźnik kontekstowy (K2)**15,4%**

Udział przedsiębiorstw zarejestrowanych w metropolii warszawskiej w liczbie przedsiębiorstw w Polsce w 2024 r.
Oczekiwany kierunek zmian – wzrost.

metropolia
warszawskaDevelopment Strategy
of the Warsaw metropolitan area**Main objective – context indicator (K2)****15.4%**

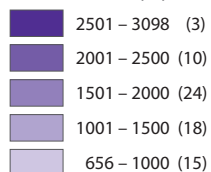
Share of enterprises registered in the Warsaw metropolitan area in the number of enterprises in Poland in 2024
Expected direction of change – increase.

Tablica 29. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON
Table 29. Entities of the national economy in REGON register

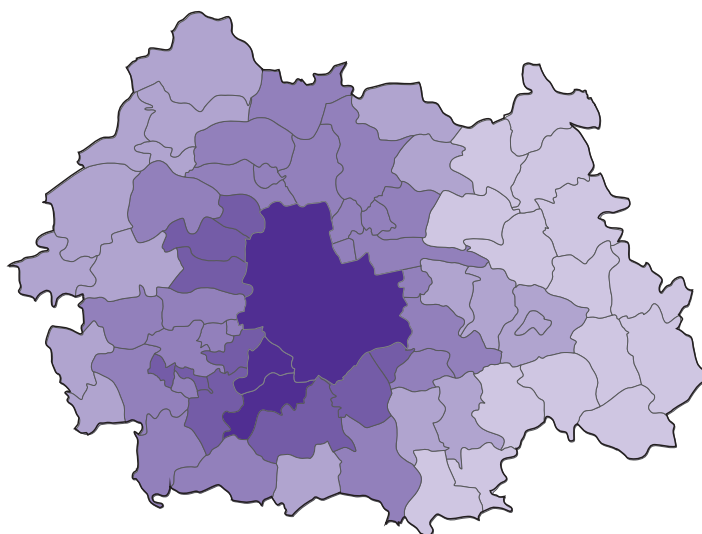
Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Ogółem Total	2015	572 072	193 958	766 030
	2023	782 505	228 908	1 011 413
	2024	818 052	234 708	1 052 760
w tym osoby fizyczne of which natural persons	2015	351 415	151 621	503 036
	2023	475 236	179 427	654 663
	2024	495 999	182 784	678 783
Podmioty nowo zarejestrowane Newly registered entities	2015	50 857	17 574	68 431
	2023	63 445	17 278	80 723
	2024	62 258	17 121	79 379
Podmioty wyrejestrowane na 100 nowo zarejestrowanych Entities removed from the REGON register per 100 newly registered	2015	59	86	66
	2023	44	62	48
	2024	45	61	48

**Mapa 54. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**
Map 54. Entities of the national economy in REGON register in 2024
As of 31 December

Na 10 tys. ludności :
Per 10 thousand population:

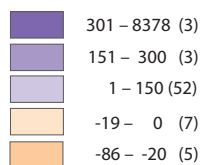

Województwo mazowieckie = 1911
Region warszawski stołeczny = 2492
Region mazowiecki regionalny = 1054

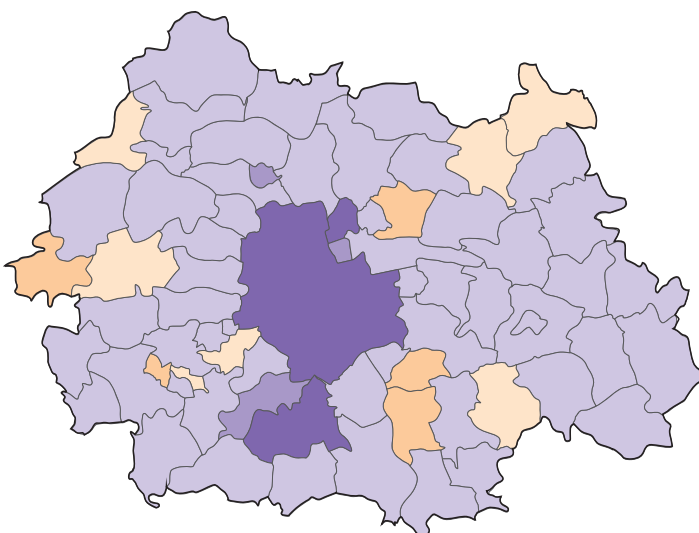

**Mapa 55. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**
Map 55. Newly registered entities of the national economy in 2024
As of 31 December

Zmiana w stosunku do 2015 r.
Change compared to 2015

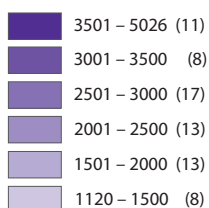
Województwo mazowieckie = 10948
Region warszawski stołeczny = 11401
Region mazowiecki regionalny = -453

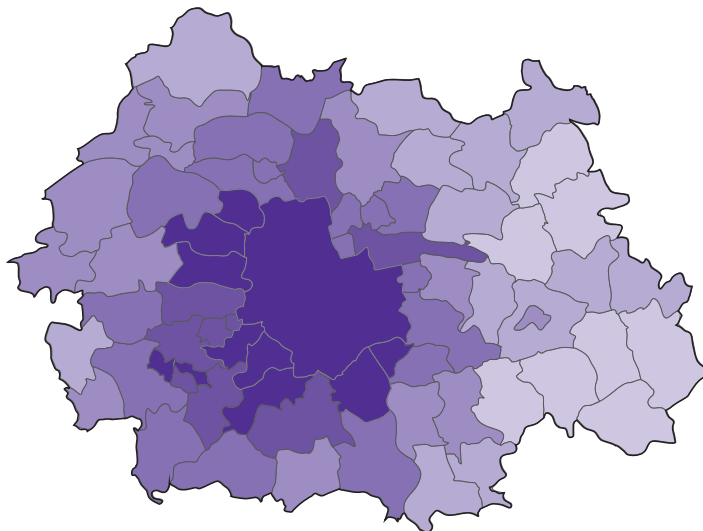
Mapa 56. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według klas wielkości w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia
 Map 56. Entities of the national economy in REGON register by size class in 2024
 As of 31 December

0 – 9 pracujących
employees

Na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym:
 Per 10 thousand working age population:

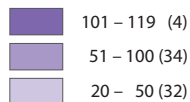

Województwo mazowieckie = 3174
 Region warszawski stołeczny = 4090
 Region mazowiecki regionalny = 1777

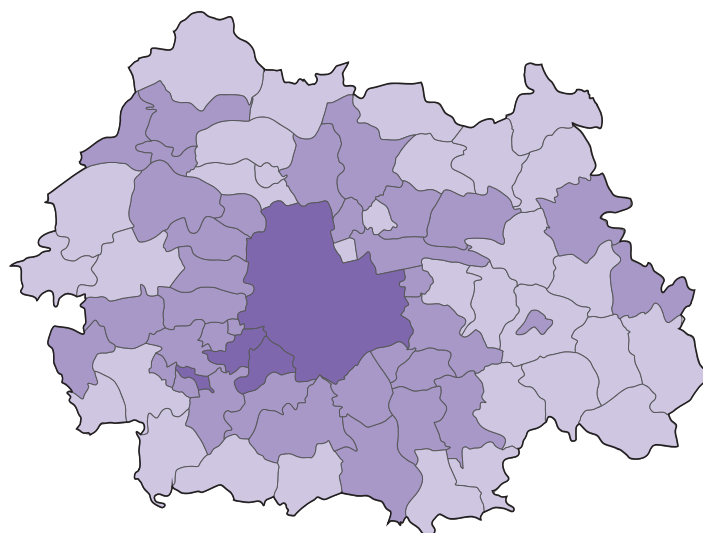

10 – 49 pracujących
employees

Na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym:
 Per 10 thousand working age population:

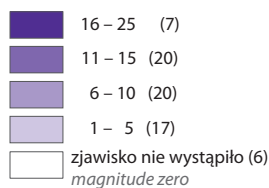
Województwo mazowieckie = 73
 Region warszawski stołeczny = 88
 Region mazowiecki regionalny = 49

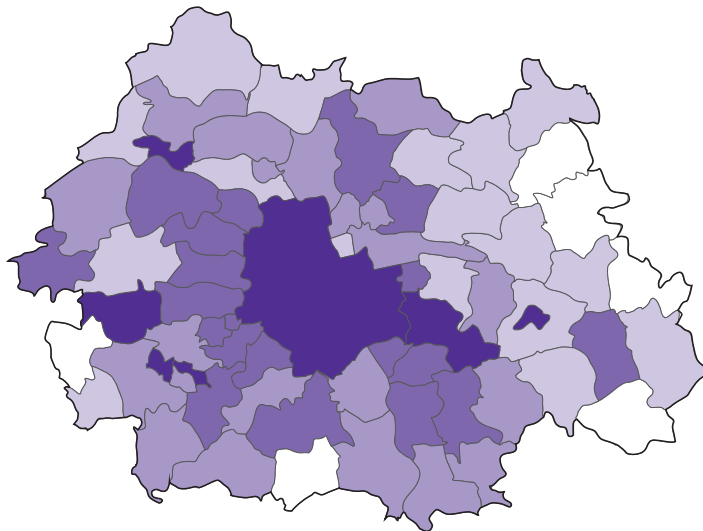
**Mapa 56. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według klas wielkości w 2024 r. (dok.)
Stan w dniu 31 grudnia**
Map 56. Entities of the national economy in REGON register by size class in 2024 (cont.)
As of 31 December

**50 – 249 pracujących
employees**

Na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym:
Per 10 thousand working age population:

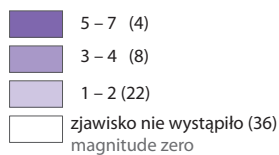

Województwo mazowieckie = 15
Region warszawski stołeczny = 18
Region mazowiecki regionalny = 9

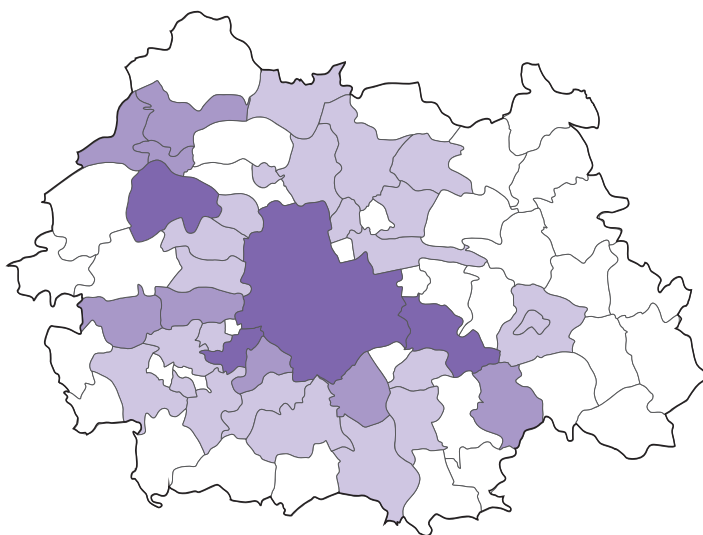

**250 i więcej
and more**

Na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym:
Per 10 thousand working age population:

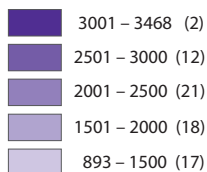

Województwo mazowieckie = 3
Region warszawski stołeczny = 5
Region mazowiecki regionalny = 1

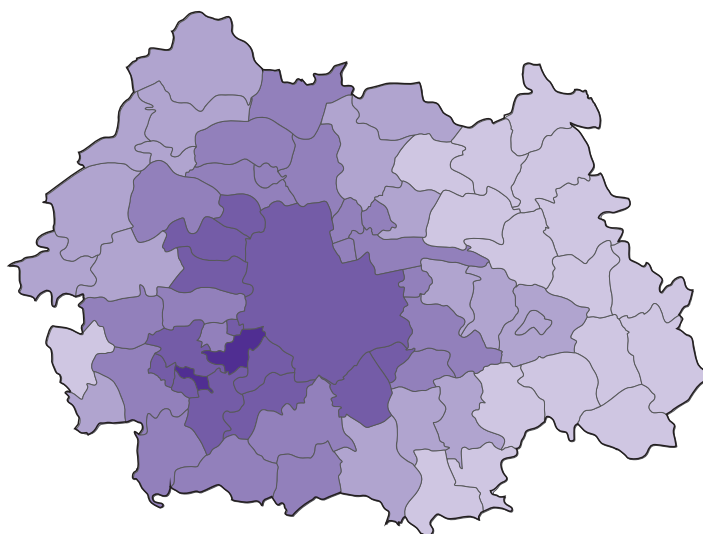

Mapa 57. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia
 Map 57. Natural persons conducting economic activity in 2024
 As of 31 December

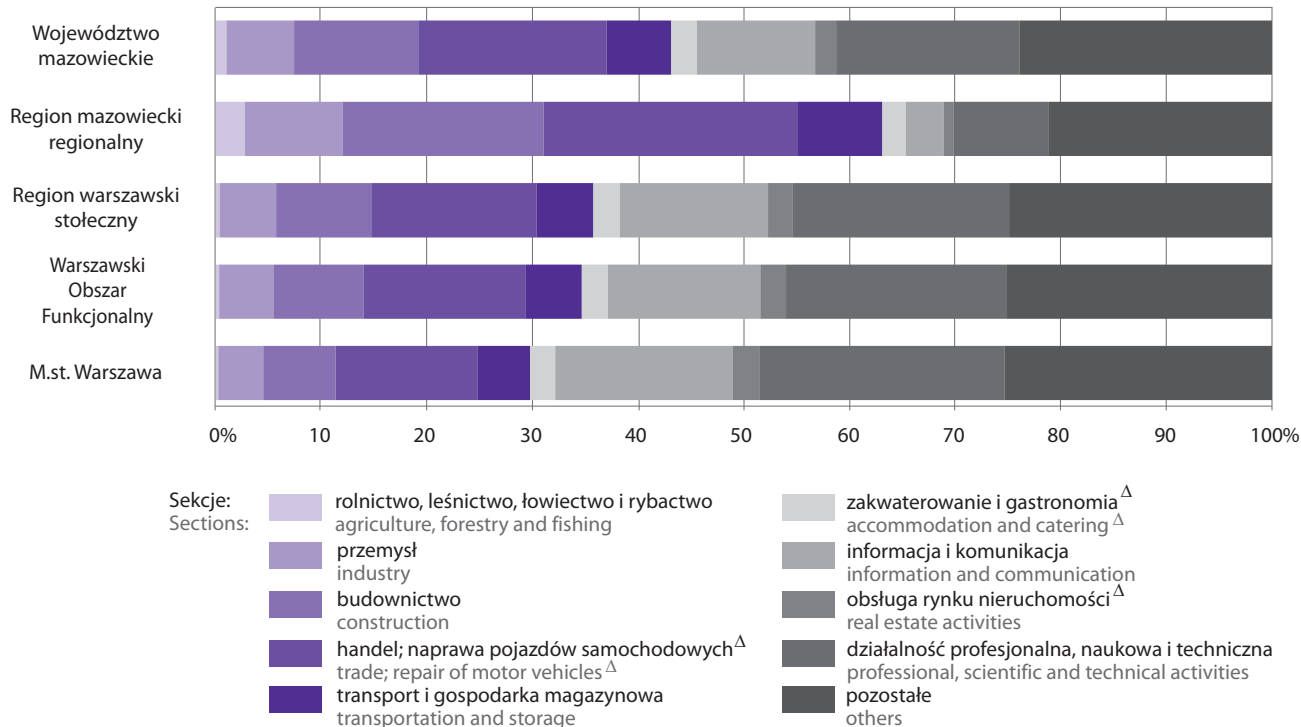
Na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym
 Per 10 thousand working age population

Województwo mazowieckie = 2105
 Region warszawski stołeczny = 2547
 Region mazowiecki regionalny = 1430

Wykres 26. Struktura osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą według sekcji w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 26. Structure of persons conducting economic activity by sections in 2024
 As of 31 December

Tablica 30. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczo-rozwojową
Table 30. Intramural expenditure^a on research and development

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Ogółem w tys. złotych Total in thousands PLN	2022	15 155 572,5	510 542,5	15 666 115,0
	2023	17 452 340,8	524 675,9	17 977 016,7
Udział wybranych dziedzin B+R w % Share of selected R&D fields in %				
nauki inżynieryjne i techniczne engineering and technical sciences	2022	48,1	78,1	49,1
	2023	47,4	76,6	48,2
nauki przyrodnicze natural sciences	2022	28,3	8,8	27,6
	2023	28,9	9,1	28,3
nauki medyczne i nauki o zdrowiu medical and health sciences	2022	13,4	1,3	13,0
	2023	13,7	1,6	13,4
nauki społeczne social sciences	2022	6,0	4,7	6,0
	2023	5,9	5,3	5,9

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

Podmioty według sektorów przetwórstwa przemysłowego i usług zaprezentowano zgodnie z podejściem dziedzinowym OECD. Przetwórstwo przemysłowe według zaawansowania techniki oraz usługi według zaangażowania wiedzy.

Entities by manufacturing and services sectors were presented in accordance with the OECD domain approach. Manufacturing by the advanced technology and services by the commitment of knowledge.

Tablica 31. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów przetwórstwa przemysłowego i usług
Table 31. Entities of the national economy by sectors of manufacturing and services

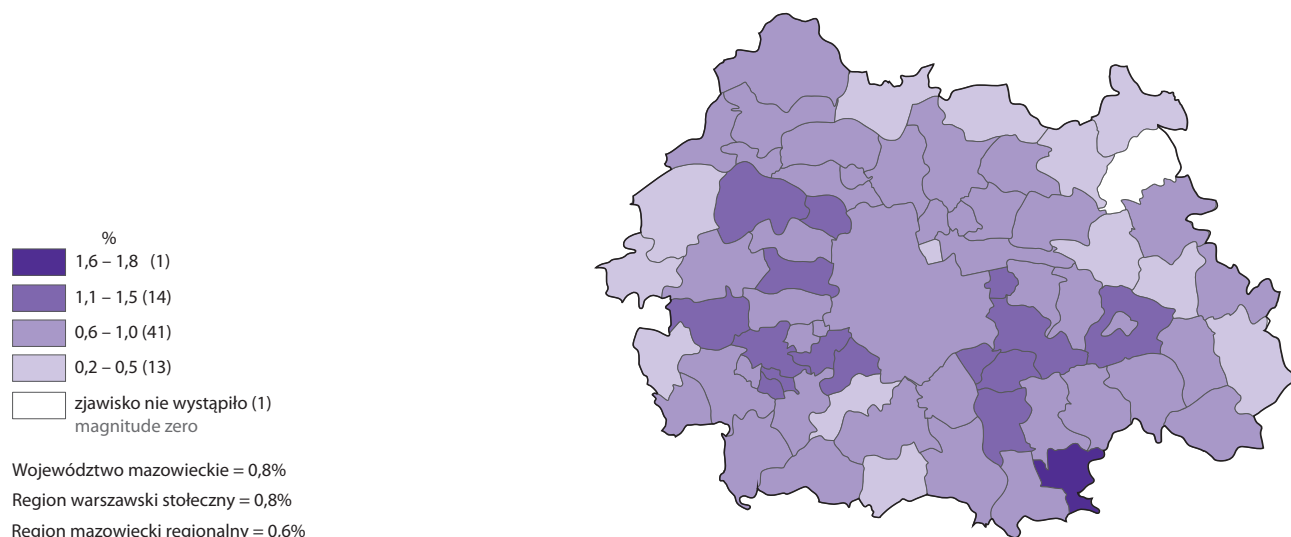
Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Podmioty sektora wysokiej i średnio-wysokiej techniki Entities of the high and medium-high technology sector	2015	6 654	1 562	8 216
	2023	6 639	1 712	8 351
	2024	6 678	1 511	8 189
Podmioty sektora usług opartych na wiedzy Entities of the sector of knowledge based services	2015	208 904	45 558	254 462
	2023	336 777	58 613	395 390
	2024	356 590	60 491	414 081

Mapa 58. Udział wybranych sektorów przetwórstwa przemysłowego i usług w ogólnej liczbie podmiotów w 2024 r.

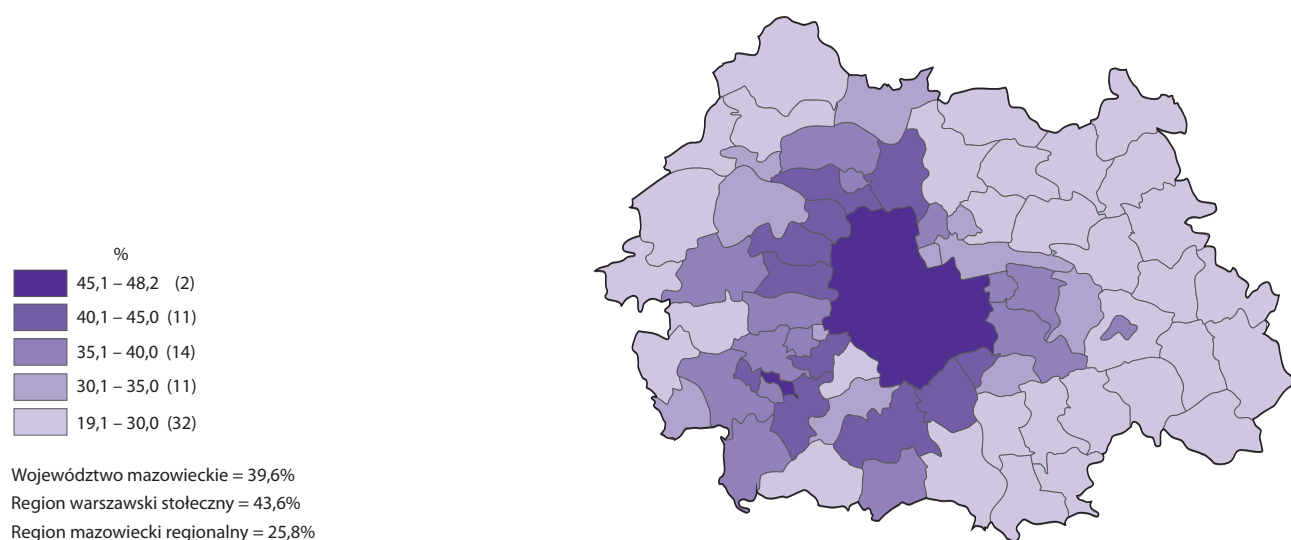
Stan w dniu 31 grudnia

Map 58. Share of selected sectors of manufacturing and services in the total number of entities in 2024
As of 31 December

Sektor wysokiej i średnio-wysokiej techniki
High and medium-high technology sector

Sektor usług opartych na wiedzy
Sector of knowledge based services

Rozdział 9. Chapter 9.

Finanse publiczne

Public finance

Dochody jednostek samorządu terytorialnego

składają się zasadniczo z trzech części – dochodów własnych, subwencji oraz dotacji celowych. Jedną z podstawowych miar samodzielności jest ich samodzielność finansowa mierzona udziałem dochodów własnych w dochodach ogółem. Ich wysoki udział gwarantuje możliwość prowadzenia autonomicznej polityki rozwoju, w tym polityki inwestycyjnej.

Revenue of local government units

consist essentially of three parts – own revenues, subventions and targeted grants. One of the basic measures of independence of local government units is their financial independence measured by the share of own revenues in total income. Their high participation guarantees the possibility of pursuing an autonomous development policy, including investment policy.

metropolia
warszawska

Strategia Rozwoju Metropolii Warszawskiej

Cel główny – wskaźnik kontekstowy (K3)

15,8%

Udział dochodów własnych gmin w metropolii warszawskiej w całkowitych dochodach własnych wszystkich gmin w Polsce w 2024 r.
Oczekiwany kierunek zmian – wzrost.

metropolia
warszawska

Development Strategy
of the Warsaw metropolitan area

Main objective – context indicator (K3)

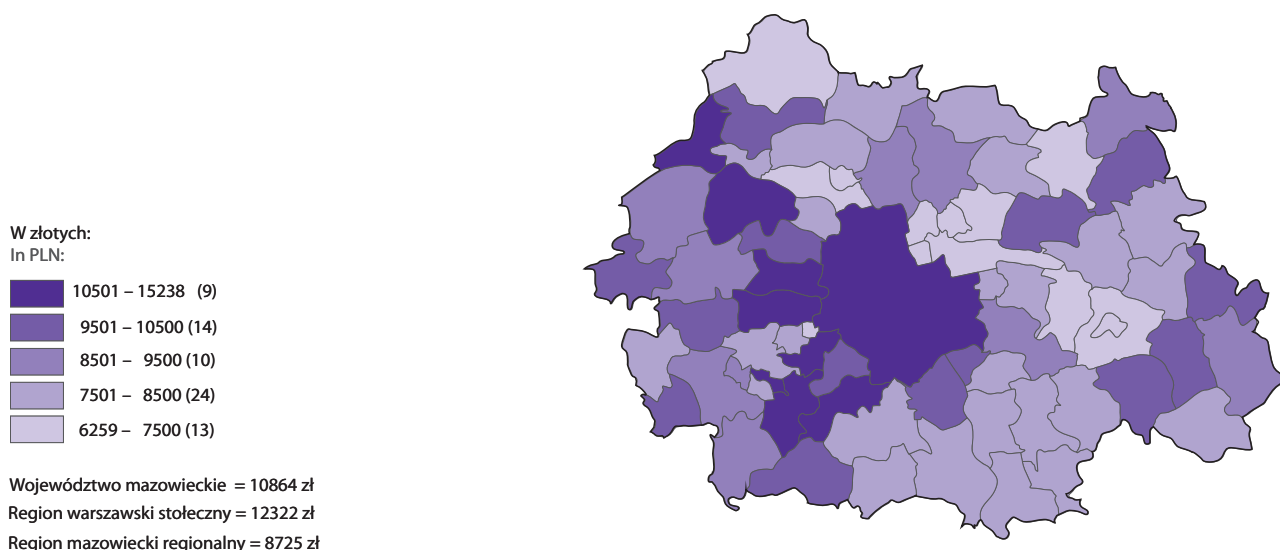
15.8%

The share of own revenue of gminas in the Warsaw metropolitan area in the total own revenue of all gminas in Poland in 2024
Expected direction of change – increase.

Tablica 32. **Dochody i wydatki**
Table 32. **Revenue and expenditure**

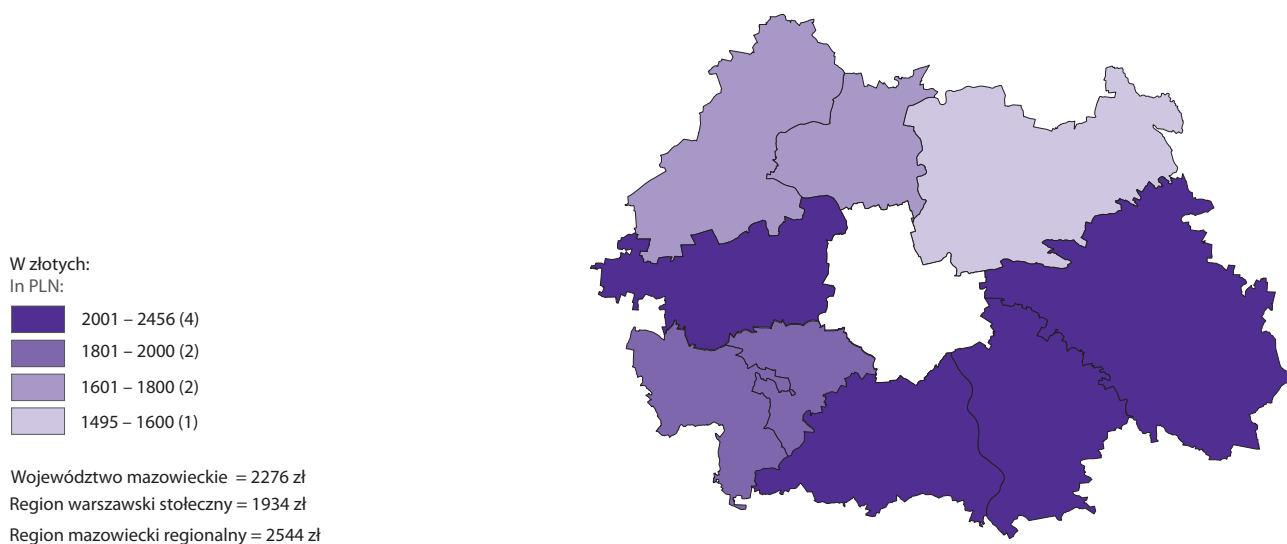
Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Dochody budżetów gmin w mln zł Revenue of gminas budgets in million PLN	2015	19 092,8	8 840,1	27 932,9
	2023	31 643,1	16 369,0	48 012,2
	2024	40 389,6	19 480,0	59 869,5
Wydatki budżetów gmin w mln zł Expenditure of gminas budgets in million PLN	2015	17 618,7	8 761,4	26 380,1
	2023	34 918,1	17 233,0	52 151,1
	2024	39 585,3	20 167,4	59 752,8
Dochody budżetów powiatów w mln zł Revenue of powiats budgets in million PLN	2015	1 074,6	1 861,1	2 942,7
	2023	2 136,8	3 744,6	5 881,4
	2024	2 737,2	4 590,8	7 328,1
Wydatki budżetów powiatów w mln zł Expenditure of powiats budgets in million PLN	2015	1 061,1	1 865,8	2 926,8
	2023	2 301,7	3 886,4	6 188,1
	2024	2 705,7	4 575,1	7 280,8

Mapa 59. Dochody budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2024 r.
 Map 59. Revenue of gminas budgets^a per capita in 2024

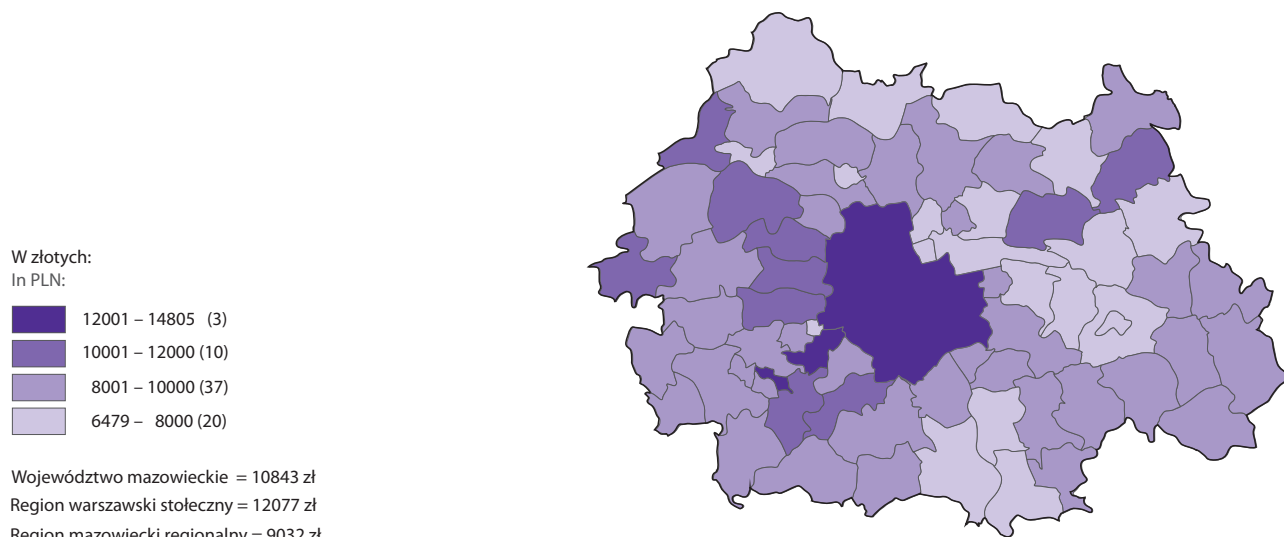
^a Łącznie z miastami na prawach powiatu.
^a Including cities with powiat status.

Mapa 60. Dochody budżetów powiatów^a na 1 mieszkańca w 2024 r.
 Map 60. Revenue of powiats budgets^a per capita in 2024

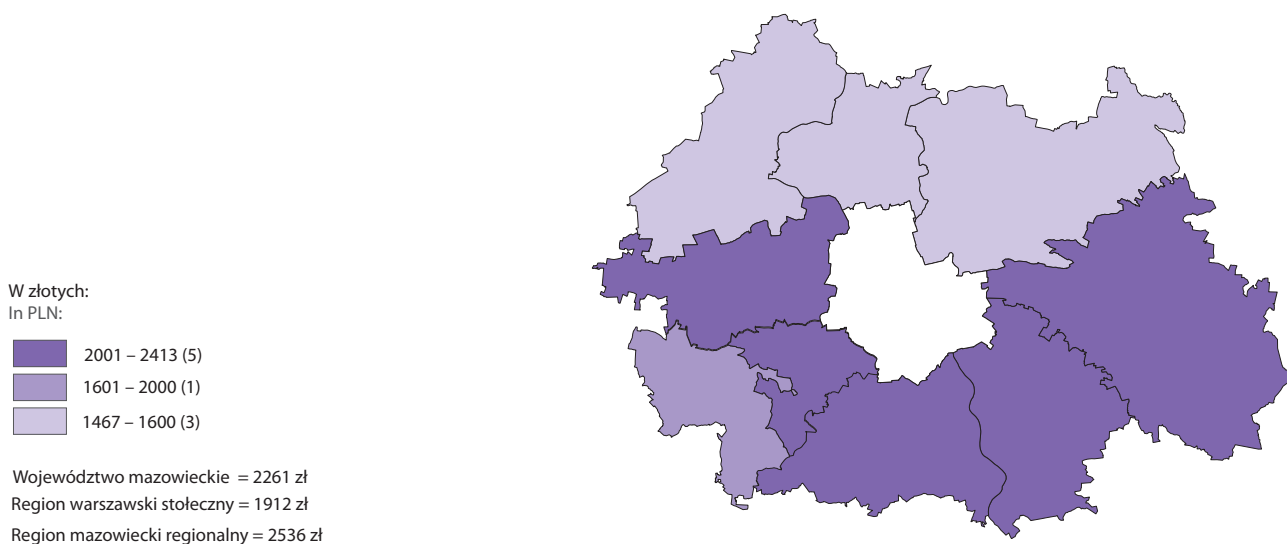
^a Bez miast na prawach powiatu.
^a Excluding cities with powiat status.

Mapa 61. Wydatki budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2024 r.
 Map 61. Expenditure of gminas budgets^a per capita in 2024

^a łącznie z miastami na prawach powiatu.
^a Including cities with powiat status.

Mapa 62. Wydatki budżetów powiatów^a na 1 mieszkańca w 2024 r.
 Map 62. Expenditure of powiats budgets^a per capita in 2024

^a Bez miast na prawach powiatu.
^a Excluding cities with powiat status.

Największą pozycję w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego stanowią dochody własne. W 2024 r. w regionie warszawskim stołecznym dochody te ukształtowały się na poziomie 27957,7 mln zł i w porównaniu z 2023 r. zwiększyły się o 28,4%.

Region warszawski stołeczny (RWS) charakteryzuje się wysokim udziałem dochodów własnych gmin w ich dochodach ogółem. W 2024 r. wyniósł on 69,2% i przekroczył o 8,7 p. proc. udział dochodów własnych gmin w całym woj. mazowieckim (60,5%). Udział ten w ramach metropolii jest silnie zróżnicowany. Najwyższy udział dochodów własnych odnotowano w Warszawie (73,1%), Michałowicach (72,9%), Konstancinie-Jeziornej (72,6%), Ożarowie Mazowieckim (72,0%) oraz w Nadarzynie (71,1%). Z drugiej strony istnieje grupa gmin, w których udział dochodów własnych w dochodach ogółem jest stosunkowo niski. Są to gminy położone we wschodniej części obszaru metropolitalnego (RWS) w powiatach: otwockim (Osieck – 36,1%, Sobienie Jeziory – 37,3%), mińskim (Mrozy – 28,2%, Ceglów – 33,8%, Stanisławów – 35,1%) i wołomińskim (Poświętne – 23,1%, Jadów – 27,6%, Strachówka – 29,5%).

Analogicznie sytuacja wygląda, gdy przyjrzymy się wysokości dochodów własnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Średnia wartość dla gmin i miast na prawach powiatu w województwie mazowieckim osiągnęła 6575 zł, podczas gdy w RWS 8529 zł. Najwyższą wartość wskaźnika dochodów własnych per capita w 2024 r. (11140 zł) wśród gmin metropolii osiągnęła Warszawa. Należy jednak zwrócić uwagę, że w przypadku m.st. Warszawy wpływ na wysokość dochodów własnych ma status miasta na prawach powiatu, a co za tym idzie wyższy niż w przypadku pozostałych gmin metropolii udział w podatkach dochodowych od osób fizycznych (PIT) i osób prawnych (CIT). Różnice pomiędzy najbogatszymi a najbiedniejszymi gminami RWS są bardzo duże. W grupie najzamożniejszych, poza m.st. Warszawą, stosunkowo wysokie dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca wykazały gminy: Michałowice (9927 zł), Nadarzyn (8632 zł), Podkowa Leśna (8556 zł), Ożarów Mazowiecki (8326 zł) czy Lesznowola (8252 zł). Na drugim biegunie znajduje się liczna grupa gmin położonych przede wszystkim w południowo-wschodniej części metropolii, gdzie dochody własne nie przekraczają wartości 4000 zł na 1 mieszkańca.

Największy udział w dochodach własnych gmin metropolii warszawskiej (RWS) generuje podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT). W skali RWS jest to 46,8% dochodów własnych (wzrost o 10,2 p. proc. w stosunku do 2023 r.). Niewiele niższą wartość udział dochodów z PIT osiąga dla całego województwa mazowieckiego (44,8% – wzrost o 10,0 p. proc. w stosunku do 2023 r.). Dochody z PIT są dość silnie skoncentrowane. Z gmin metropolii pochodzi ponad 80% wszystkich dochodów gmin województwa mazowieckiego z tego źródła, a 73% dochodów z PIT w ramach metropolii koncentruje się w Warszawie.

Own revenue constitutes the largest component of local government units' total revenue. In 2024, this revenue in region warszawski stołeczny reached PLN 27,957.7 million, a 28.4% increase compared to 2023.

Region warszawski stołeczny (RWS) is characterised by a high share of gminas' own revenue in their total revenue. In 2024, it amounted to 69.2%, exceeding the share of gminas' own revenue in the entire Mazowieckie Voivodship (60.5%) by 8.7 pp. This share varies significantly within the metropolitan area. The highest share of own revenue was recorded in Warszawa (73.1%), Michałowice (72.9%), Konstancin-Jeziorna (72.6%), Ożarów Mazowiecki (72.0%), and Nadarzyn (71.1%). On the other hand, there is a group of gminas where the share of own revenue in total revenue is relatively low. These are gminas located in the eastern part of the metropolitan area (RWS) in the following powiats: otwocki (Osieck – 36.1%, Sobienie Jeziory – 37.3%), miński (Mrozy – 28.2%, Ceglów – 33.8%, Stanisławów – 35.1%) and wołomiński (Poświętne – 23.1%, Jadów – 27.6%, Strachówka – 29.5%).

The situation is similar when we look at the level of own revenue per capita. The average value for gminas and cities with powiat status in Mazowieckie Voivodship reached PLN 6,575, while in the RWS it was PLN 8,529. The highest value of the own revenue per capita indicator in 2024 (PLN 11,140) among the metropolitan gminas was achieved by Warszawa. However, it should be noted that in the case of m.st. Warszawa, the level of own revenue is influenced by the status of a city with powiat status, and consequently, a higher share of personal income taxes (PIT) and corporate income taxes (CIT) than in the other metropolitan gminas. The differences between the richest and poorest RWS gminas are very large. In the group of the wealthiest, apart from m.st. Warszawa, relatively high per capita revenue were recorded by the following gminas: Michałowice (PLN 9,927), Nadarzyn (PLN 8,632), Podkowa Leśna (PLN 8,556), Ożarów Mazowiecki (PLN 8,326), and Lesznowola (PLN 8,252). At the other extreme, there is a large group of gminas located primarily in the southeastern part of the metropolis, where revenue does not exceed PLN 4,000 per capita.

The largest share of the Warsaw Metropolitan Area (RWS) gminas' own revenue is generated by personal income tax (PIT). On the RWS scale, it accounts for 46.8% of own revenue (an increase of 10.2 pp compared to 2023). The share of PIT revenue is slightly lower for the entire Mazowieckie Voivodship (44.8% – an increase of 10.0 pp compared to 2023). PIT revenue is quite highly concentrated. Over 80% of total revenue from this source come from gminas of the metropolitan area, and 73% of PIT revenue within the metropolitan area is concentrated in Warszawa.

Udział dochodów z PIT w poszczególnych gminach metropolii waha się od 17% (Zakroczym) do ponad 65% (Podkowa Leśna, Łomianki, Jabłonna, Konstancin-Jeziorna, Milanówek). Gminy o najwyższym udziale dochodów z PIT w dochodach własnych to przede wszystkim gminy rezydencjalne z wysokim odsetkiem zamożnych mieszkańców. Udział w PIT jest największym źródłem dochodów własnych w 64 spośród 70 gmin wchodzących w skład RWS.

Drugim ważnym źródłem dochodów własnych gmin metropolii jest podatek od nieruchomości, który stanowi 10,9% dochodów własnych gmin metropolii. W tym przypadku jest to udział niższy niż w przypadku średniej dla całego województwa (13,3%). Wpływ na taki stan rzeczy ma przede wszystkim wielkość udziału podatku od nieruchomości w Warszawie, gdzie wyniósł on w 2024 r. jedynie 8,3%, co stanowiło jeden z niższych wyników w skali metropolii. Mniej niż 10% dochodów własnych z tego źródła uzyskało w 2024 r. jeszcze 6 gmin metropolii (Konstancin-Jeziorna – 7,6%, Podkowa Leśna – 7,8%, Jaktorów – 8,0%, Józefów – 8,3%, Siennica – 8,8%, Żąbki – 9,9%). Z drugiej strony, wśród gmin metropolii jest także grupa 7 jednostek, w których udział podatku od nieruchomości w dochodach własnych przekracza 30%. Do grupy tej należą gminy: Wieliszew, Kałuszyn, Zakroczym, Pomiechówek, Strachówka, Dąbrówka i Błonie.

W ostatnim czasie wiele mówi się o rosnących dochodach z tytułu udziału samorządów w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT). Należy jednak zwrócić uwagę, że są one skoncentrowane przede wszystkim w dużych miastach. Za blisko 80% dochodów gmin województwa mazowieckiego i ponad 90% dochodów gmin metropolii z tego tytułu odpowiada Warszawa. W stolicy udział dochodów z tytułu podatku CIT w dochodach własnych wynosi 12,5%. Udział podatku dochodowego od osób prawnych w dochodach własnych w granicach 5–10% osiąga jeszcze 11 gmin metropolii. W gminie Czosnów udział ten jest wyższy niż w Warszawie. Spośród 70 gmin metropolii w 21 gminach (w 2023 r. w 25 gminach) udział dochodów z CIT w dochodach własnych jest na poziomie poniżej 1%.

Są także źródła dochodów, które w skali całego RWS mają marginalne znaczenie, ale w przypadku pojedynczych gmin ich udział jest bardzo istotny. Przykładem może być tu podatek od środków transportowych. Na poziomie RWS jego udział w dochodach własnych wynosi jedynie 0,7%. Dla nielicznych gmin metropolii źródło to stanowi istotny składnik dochodów własnych. Najwyższe wartości udziału podatku od środków transportowych w dochodach własnych odnotowano w Jaktorowie (40,9%), Kampinosie (15,8%), Grodzisku Mazowieckim (12,7%) oraz Nadarzynie (11,4%). W Jaktorowie było to jednocześnie źródło dochodów własnych o najwyższej wartości.

W strukturze dochodów dość istotną kategorią były także dotacje, które w 2024 r. stanowiły 10,9% dochodów ogółem regionu warszawskiego stołecznego.

The share of personal income tax revenue in individual gminas within the metropolitan area ranges from 17% (Zakroczym) to over 65% (Podkowa Leśna, Łomianki, Jabłonna, Konstancin-Jeziorna, Milanówek). The gminas with the highest share of personal income tax revenue in their own revenue are primarily residential gminas with a high percentage of affluent residents. Personal income tax is the largest source of own revenue in 64 of the 70 gminas within the RWS.

The second major source of own revenue for the metropolitan area's gminas is real estate tax, which accounts for 10.9% of their own revenue. This share is lower than the average for the entire Voivodship (13.3%). This is primarily due to the share of real estate tax in Warszawa, where it amounted to only 8.3% in 2024, one of the lowest results in the metropolitan area. Six more gminas in the metropolitan area received less than 10% of their own revenue from this source in 2024 (Konstancin-Jeziorna – 7.6%, Podkowa Leśna – 7.8%, Jaktorów – 8.0%, Józefów – 8.3%, Siennica – 8.8%, Żąbki – 9.9%). On the other hand, among the metropolitan area's gminas, there is also a group of seven entities where the share of real estate tax in their own revenue exceeds 30%. This group includes the following gminas: Wieliszew, Kałuszyn, Zakroczym, Pomiechówek, Strachówka, Dąbrówka and Błonie.

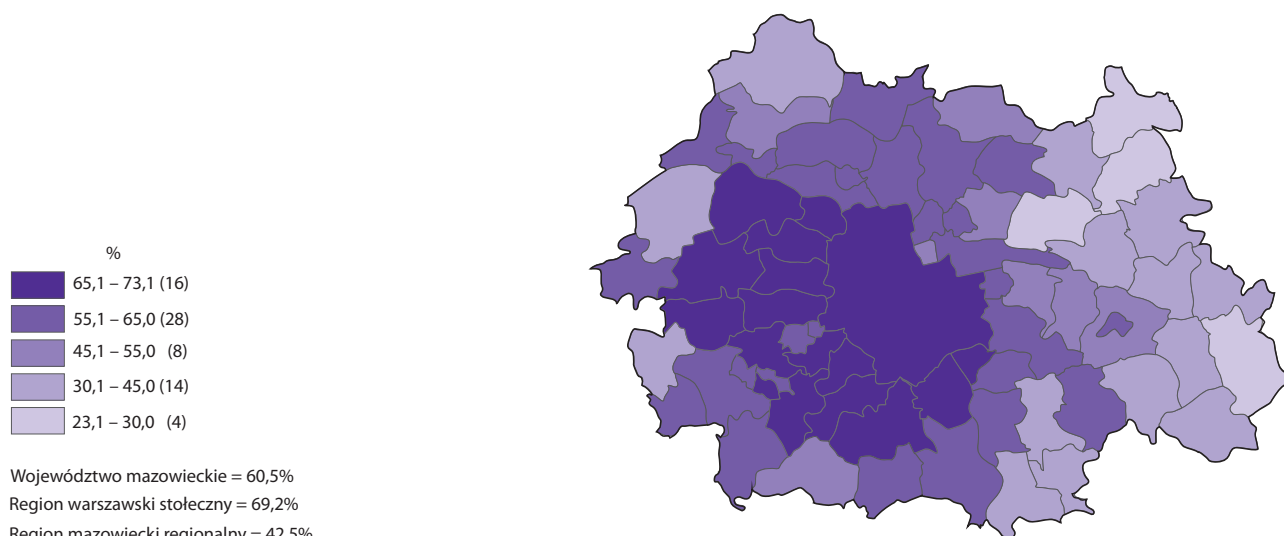
Recently, there has been much discussion about the growing revenue from local governments' share of corporate income tax (CIT). However, it should be noted that this revenue is concentrated primarily in large cities. Warszawa accounts for nearly 80% of the revenue of gminas in Mazowieckie Voivodship and over 90% of the revenue of metropolitan gminas. In the capital, the share of CIT revenue in own revenue is 12.5%. Eleven other metropolitan gminas have a CIT share of own revenue in the range of 5–10%. In Czosnów, this share is higher than in Warszawa. Of the 70 metropolitan gminas, 21 (and 25 in 2023) have CIT revenue below 1%.

There are also sources of revenue that are marginal across the entire RWS, but their contribution is very significant for individual gminas. An example is the vehicle tax. At the RWS level, its share of own revenue is only 0.7%. For a few metropolitan gminas, this source constitutes a significant component of own revenue. The highest values of the vehicle tax share in own revenue were recorded in Jaktorów (40.9%), Kampinos (15.8%), Grodzisk Mazowiecki (12.7%), and Nadarzyn (11.4%). In Jaktorów, it was also the highest source of own revenue.

Grants were also a quite important category in the revenue structure, accounting for 10.9% of the total income of region warszawski stołeczny in 2024.

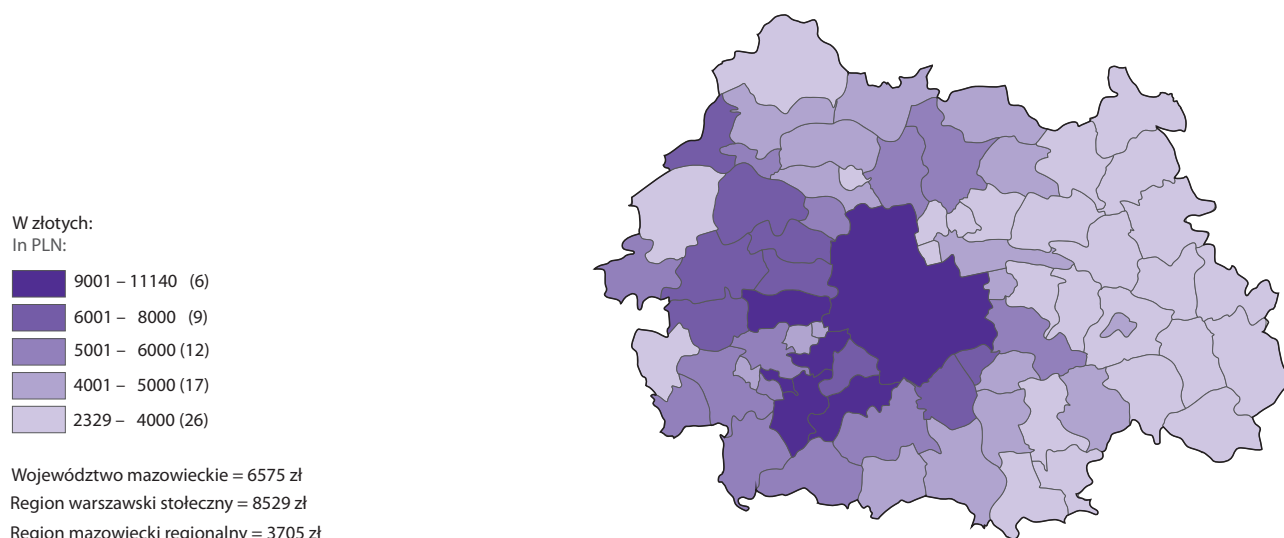
In addition to current expenditure, local government units also incur capital expenditure, almost entirely allocated to investment purposes. In 2024, capital expenditure in the

Mapa 63. Udział dochodów własnych budżetów gmin^a w dochodach ogółem w 2024 r.
 Map 63. Share of own revenue of gminas budgets^a in total revenue in 2024

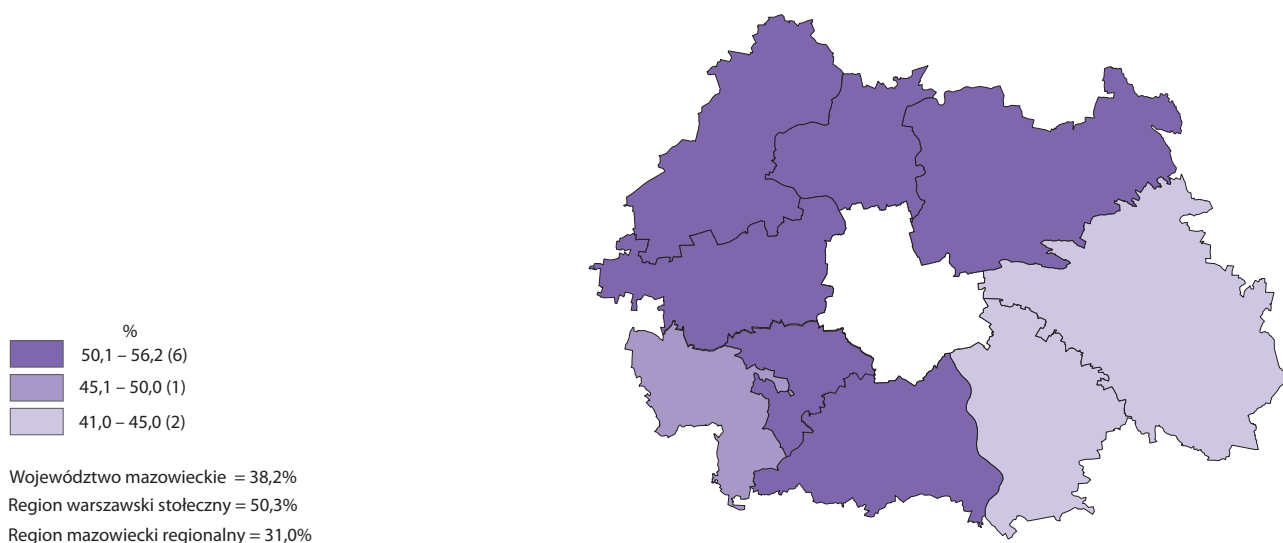
^a Łącznie z miastami na prawach powiatu.
^a Including cities with powiat status.

Mapa 64. Dochody własne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2024 r.
 Map 64. Own revenue of gminas budgets^a per capita in 2024

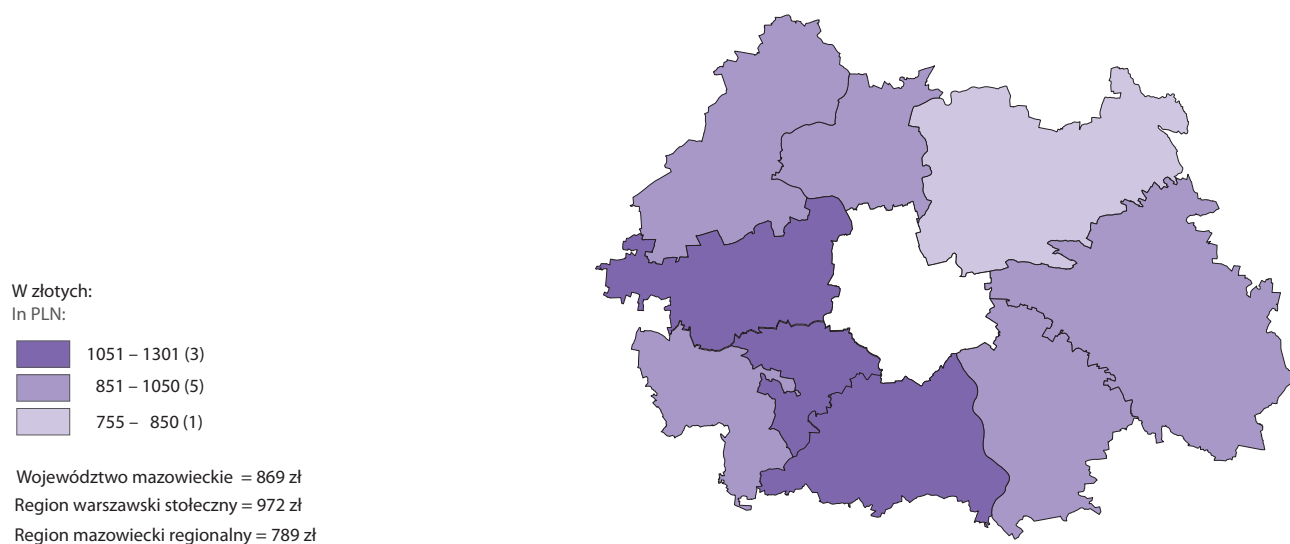
^a Łącznie z miastami na prawach powiatu.
^a Including cities with powiat status.

Mapa 65. Udział dochodów własnych budżetów powiatów^a w dochodach ogółem w 2024 r.
 Map 65. Share of own revenue of powiats budgets^a in total revenue in 2024

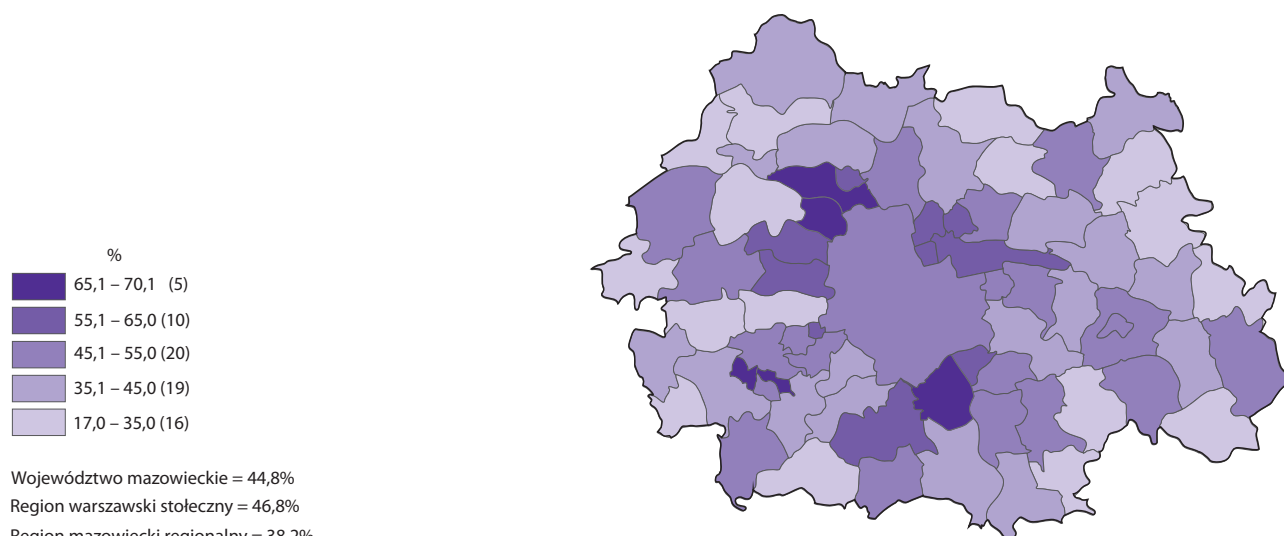
^a Bez miast na prawach powiatu.
^a Excluding cities with powiat status.

Mapa 66. Dochody własne budżetów powiatów^a na 1 mieszkańca w 2024 r.
 Map 66. Own revenue of powiats budgets^a per capita in 2024

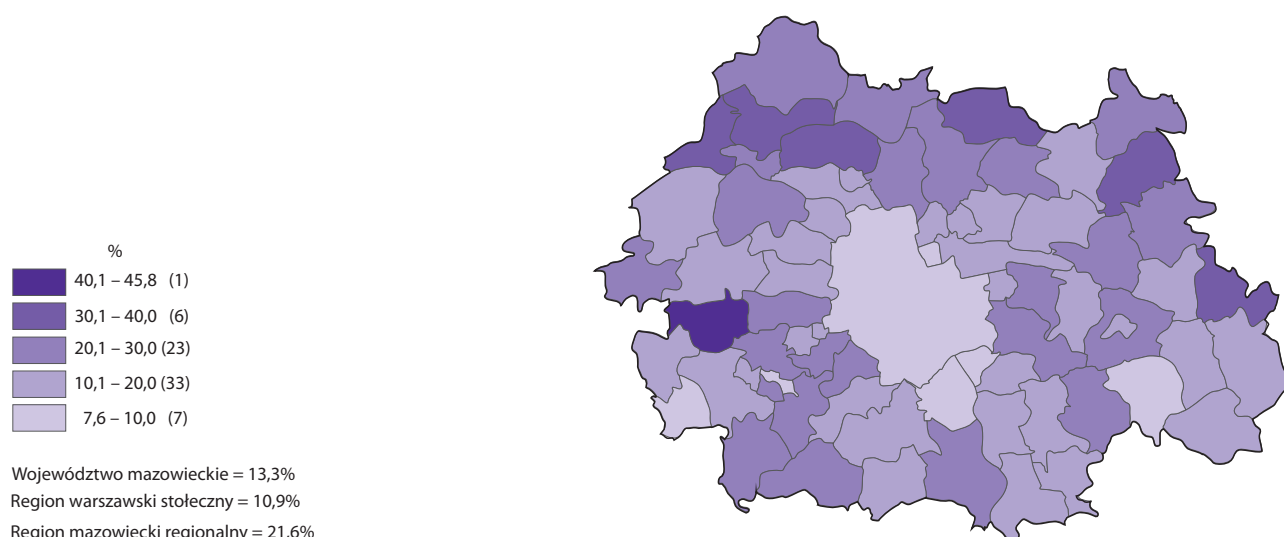
^a Bez miast na prawach powiatu.
^a Excluding cities with powiat status.

Mapa 67. Udział dochodów z podatku PIT w dochodach własnych gmin^a w 2024 r.
 Map 67. Share of revenue from Personal Income Tax in gminas' own revenue^a in 2024

a łącznie z miastami na prawach powiatu.
 a Including cities with powiat status.

Mapa 68. Udział dochodów z podatku od nieruchomości w dochodach własnych gmin^a w 2024 r.
 Map 68. Share of revenue from tax on real estate in own revenue of gminas^a in 2024

a łącznie z miastami na prawach powiatu.
 a Including cities with powiat status.

Oprócz wydatków bieżących jednostki samorządu terytorialnego realizują wydatki majątkowe, które prawie w całości przeznaczane są na cele inwestycyjne. W 2024 r. w gminach metropolii wydatki inwestycyjne wyniosły 4712,2 mln zł, tj. o 13,6% mniej niż w 2023 r.

W latach 2015-2024 gminy woj. mazowieckiego przeznaczyły na wydatki inwestycyjne ponad 58 mld zł, z czego ponad 35 mld zł przypadło na metropolię, a prawie 20 mld zł na samą Warszawę. Pozostałe gminy o najwyższych wydatkach inwestycyjnych w analizowanym okresie to miasta powiatowe – Piaseczno (874 mln zł), Grodzisk Mazowiecki (754 mln zł) i Pruszków (723 mln zł).

W związku z występowaniem istotnych różnic w udziale wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem pomiędzy poszczególnymi latami, bardziej miarodajne jest analizowanie wydatków inwestycyjnych w perspektywie kilkuletniej. Różnice te wynikają przede wszystkim z występowania tzw. „cyklu inwestycyjnego”, jak i dostępności funduszy europejskich, które mają istotny udział w wolumenie środków inwestycyjnych samorządów. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w latach 2015-2024 wyniósł w gminach metropolii 12,9%. W Warszawie było to 10,4% wszystkich wydatków w tym okresie. Powyżej 20% wydatków na cele inwestycyjne przeznaczały 34 gminy metropolii. Największy udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem odnotowano w gminach: Czosnów – 27,1%, Celestynów – 27,3%, Cegłów i Strachówka po 27,8%, Michałowice – 28,1% i Pomiechówek – 28,3%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w woj. mazowieckim w latach 2015–2024 gminy zainwestowały 10,7 tys. zł. W metropolii wydatki inwestycyjne per capita były w tym okresie wyższe – wyniosły 11,3 tys. zł. Spośród 70 gmin regionu warszawskiego stołecznego w 46 gminach wydatki te przekroczyły średnią przypadającą na mieszkańca metropolii. Najaktywniejsze na tym polu były gminy: Pomiechówek, Podkowa Leśna, Wiązowna i Michałowice, gdzie w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2015-2024 wydatki inwestycyjne przekroczyły 20 tys. zł. Jednocześnie w gminach: Legionowo, Mińsk Mazowiecki (gmina miejska), Góra Kalwaria, Wołomin były prawie 3-krotnie niższe (poniżej 7 tys. zł per capita).

Istotna dla polityki inwestycyjnej polskich samorządów jest możliwość pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych, w tym z funduszy europejskich. W latach 2015-2024 gminy metropolii (RWS) pozyskały z tego źródła 8,3 mld zł z 11,8 mld zł pozyskanych w tym czasie przez wszystkie gminy woj. mazowieckiego. Zdecydowana większość tej kwoty (ponad 6 mld zł) przypadło na m.st. Warszawę. Istotnymi graczami na tym polu były także Grodzisk Mazowiecki (116 mln zł), Legionowo (104 mln zł), Pomiechówek (100 mln zł), Sulejówek (95 mln zł), Jabłonna (87 mln zł). W przeliczeniu na 1 mieszkańca było to odpowiednio 2173 zł dla woj. mazowieckiego, 2659 zł w RWS i 3447 zł w Warszawie.

metropolitan area's gminas amounted to PLN 4,712.2 million, which is 13.6% less than in 2023.

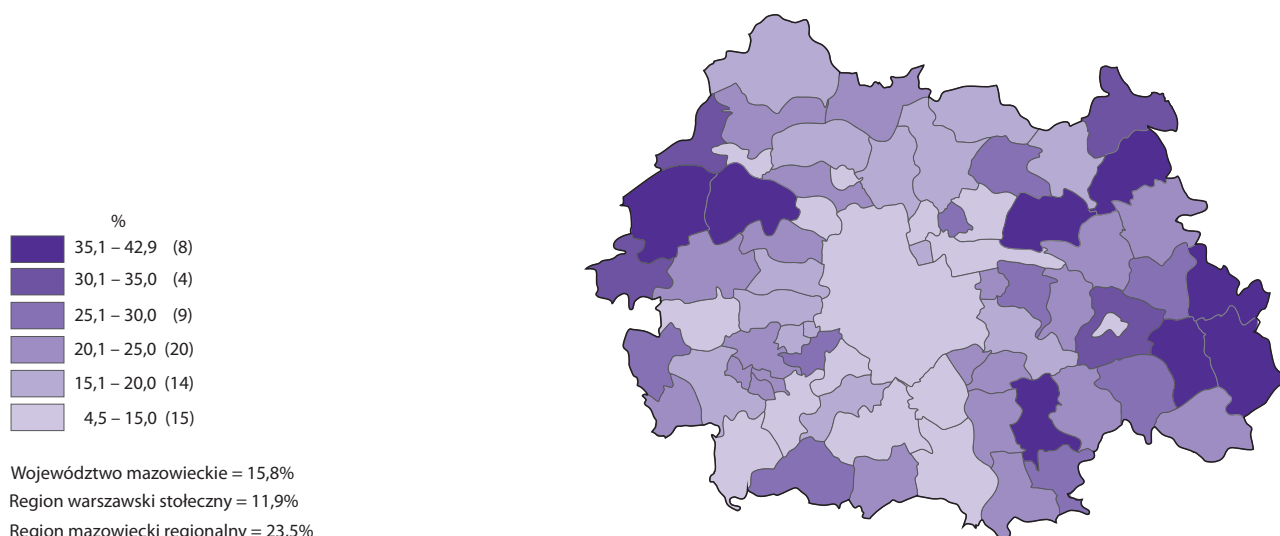
Local governments in Poland are active players in the investment market. Between 2015 and 2024, gminas in Mazowieckie Voivodship allocated over PLN 58 billion for capital expenditure, of which over PLN 35 billion was allocated to the metropolitan area and nearly PLN 20 billion to Warszawa alone. The other gminas with the highest capital expenditure during the analyzed period were the district capitals of Piaseczno (PLN 874 million), Grodzisk Mazowiecki (PLN 754 million), and Pruszków (PLN 723 million).

Due to significant differences in the share of investment expenditure in total expenditure between individual years, it is more reliable to analyse investment expenditure over several years. These differences result primarily from the so-called "investment cycle" and the availability of European funds, which constitute a significant share of local government investment volume.. The share of capital expenditure in total expenditure between 2015 and 2024 in the metropolitan area's gminas was 12.9%. In Warszawa, it was 10.4% of all expenditure during this period. Thirty-four of the metropolitan area's gminas allocated more than 20% of expenditure to capital expenditure. The largest shares of capital expenditure in total expenditure was recorded in Czosnów (27.1%), Celestynów (27.3%), Cegłów and Strachówka (27.8%) each, Michałowice (28.1%), and Pomiechówek (28.3%).

In Mazowieckie Voivodship, gminas invested PLN 10.7 thousand per capita between 2015 and 2024. In the metropolitan area, per capita investment expenditure was higher during this period, reaching PLN 11,300. Of the 70 gminas in region warszawski stołeczny, 46 gminas exceeded the per capita average. The most active in this field were the gminas of Pomiechówek, Podkowa Leśna, Wiązowna, and Michałowice, where per capita investment expenditure exceeded PLN 20 thousand between 2015 and 2024. At the same time, in the gminas of Legionowo, Mińsk Mazowiecki (urban gmina), Góra Kalwaria, and Wołomin, they were almost three times lower (below PLN 7 thousand per capita).

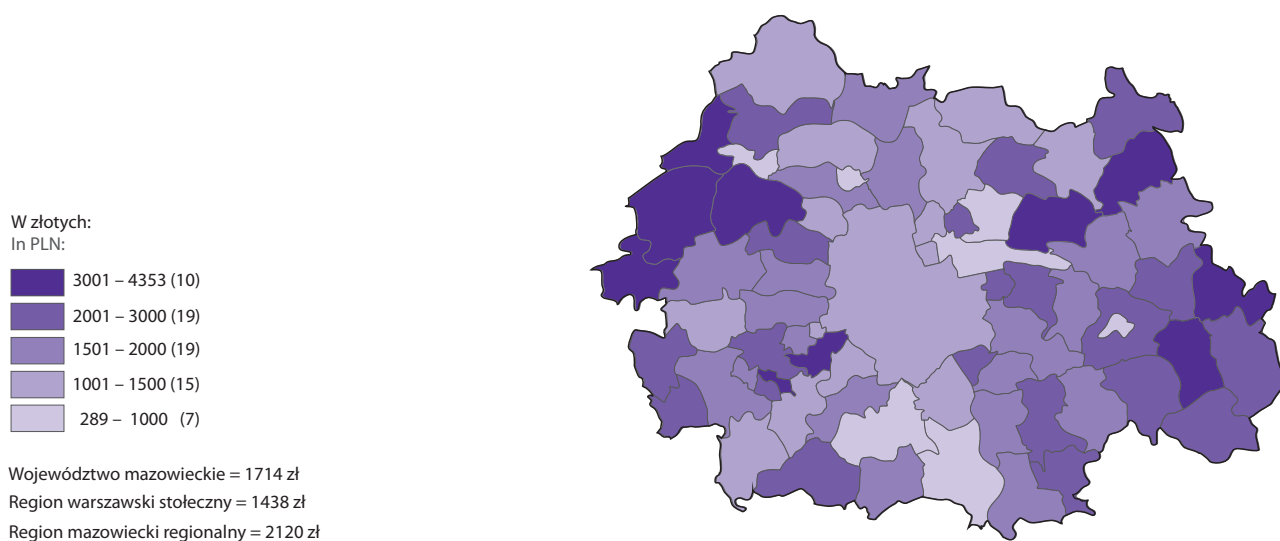
The ability to secure funding from external sources, including European funds, is crucial for the investment policy of Polish local governments. Between 2015 and 2024, the metropolitan area gminas (RMS) secured PLN 8.3 billion from this source, out of the PLN 11.8 billion raised by all gminas in Mazowieckie Voivodship during that period. The vast majority of this amount (over PLN 6 billion) was allocated to m.st. Warszawa. Other significant players in this field included Grodzisk Mazowiecki (PLN 116 million), Legionowo (PLN 104 million), Pomiechówek (PLN 100 million), Sulejówek (PLN 95 million), and Jabłonna (PLN 87 million). Per capita, these figures were PLN 2,173 for Mazowieckie Voivodship, PLN 2,659 for the RWS, and PLN 3,447 for Warszawa.

Mapa 69. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem gmin^a w 2024 r.
 Map 69. Share of investment spendings in total expenditure^a in 2024

a łącznie z miastami na prawach powiatu.
 a Including cities with powiat status.

Mapa 70. Wydatki inwestycyjne^a na 1 mieszkańca w 2024 r.
 Map 70. Investment spendings^a per capita in 2024

a łącznie z miastami na prawach powiatu.
 a Including cities with powiat status.

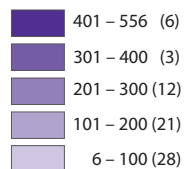
Tablica 33. Dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
Table 33. Revenue for financing and co-financing of EU programmes and projects

Wyszczególnienie Specification		Region		Województwo mazowieckie Mazowieckie Voivodship
		warszawski stołeczny	mazowiecki regionalny	
Dochody budżetów gmin w mln zł Revenue of gminas budgets in million PLN	2015	979,2	567,1	1 546,3
	2023	847,0	237,0	1 084,1
	2024	851,3	324,6	1 175,9
w tym środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych w mln zł of which EU funds for financing EU programmes and projects in million PLN	2015	23,7	26,5	50,2
	2023	48,8	39,1	87,9
	2024	62,7	36,1	98,7

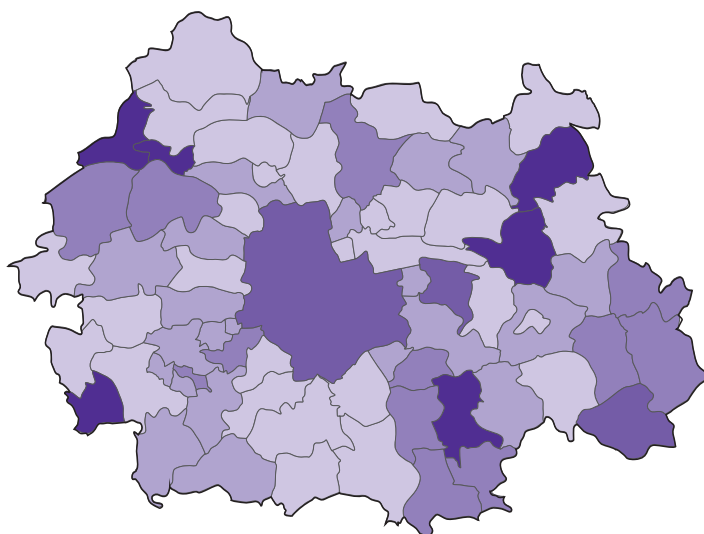
Mapa 71. Dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych^a na 1 mieszkańca w 2024 r.

Map 71. Revenue for financing and co-financing of EU programmes and projects^a per capita in 2024

W złotych:
In PLN:

Województwo mazowieckie = 213 zł
Region warszawski stołeczny = 260 zł
Region mazowiecki regionalny = 145 zł

^a Łącznie z miastami na prawach powiatu.
^a Including cities with powiat status.

Uwagi metodologiczne

Podział terytorialny. Powierzchnia i użytkowanie gruntów

Z dniem 1 stycznia 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 lipca 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

Z dniem 27 października 2002 r. (na mocy ustawy o ustroju miasta stołecznego Warszawy z dnia 15 marca 2002 r., Dz. U. Nr 41, poz. 361, z późn. zm.) zniesiony został powiat warszawski oraz gminy warszawskie i dzielnice w gminie Warszawa-Centrum. M.st. Warszawa stanowi obecnie jedną gminę, mającą jednocześnie status miasta na prawach powiatu, podzieloną na 18 dzielnic.

Informacje o stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni przedstawione są na stan 1 stycznia 2024 r., w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1990). Ewidencja ta wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji grunty zabudowane i zurbanizowane), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji wody śródlądowe stojące) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję). Od 2017 r. do użytków rolnych zostały włączone grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych ujmowane do 2016 r. w pozycji grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione.

Zmiany powierzchni województwa mazowieckiego zgodnie z informacją uzyskaną z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (dalej: GUGiK) były efektem procesu uspoijniania powiatowych baz danych EGiB (prowadzonych w starostwach) oraz ogólnopolskiej bazy danych PRG, pozostającej w gestii GUGiK-u.

Ludność. Ruch naturalny

Informacje o ludności opracowano na podstawie:

1. Bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami lud-

Methodological notes

Territorial division. Area and land use

On 1 January 1999 (pursuant to the Act of 24 July 1998, Journal of Laws No. 96, item 603), a fundamental three-tier territorial division of the state was introduced, the units of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the territorial division of the country. Auxiliary units in gminas include, among others, village administrator's offices, whose organisation and scope of activity are determined by the competent gmina council in a separate statute.

On 27 October 2002 (pursuant to the Act on the System of the Capital City of Warszawa of 15 March 2002, Journal of Laws No. 41 item 361, as amended), the existing warszawski powiat as well as Warszawa gminas and districts in the Warszawa-Centrum gmina were abolished. The Capital City of Warszawa is now one gmina, which at the same time is a city with powiat status, divided into 18 districts.

Information on the geodesic status and directions of land use are presented as of 1 January 2024, based on the land register introduced by the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 March 2001 on the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2017 item 1990). The land register has introduced changes since 2002, mainly consisting in including to agricultural land: built-up agricultural land (previously included in the item "built-up and urbanised land", land under ponds (included in the item "standing inland water") as well as ditches (which accounted for a separate item). From 2017, agricultural land includes woodland and shrubland on agricultural land recognised until 2016 in the item "forest land as well as woodland and shrubland".

Changes in the area of mazowieckie voivodship according to information obtained from the Head Office of Geodesy and Cartography on (hereinafter: GUGiK) these were the result of the process of making the EGiB databases (maintained in powiat offices) and the nationwide PRG database, under the responsibility of the GUGiK.

Population. Vital statistics

Information on population were compiled on the basis:

1. The balances of the size and structure of population in the gmina. Population balances are compiled for periods between censuses based on the last census, taking into account changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population

ności (zameldowania i wymeldowania z innych gmin i z zagranicy na pobyt stały oraz czasowy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych, sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach, rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały oraz czasowy.

Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań. Od 2010 r. do 2019 r. podstawą (bazą wyjściową) bilansu są wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 31.03.2011 r., natomiast dla lat 2020–2024 wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 31.03.2021 r.

Dane o stanie ludności zaprezentowano również według **ekonomicznych grup wieku**:

- wiek przedprodukcyjny – mężczyźni i kobiety w wieku 0–17 lat,
- wiek produkcyjny – mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat,
- wiek poprodukcyjny – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

Przez ludność w **wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym oraz ludność w wieku poprodukcyjnym.

Dane o **ruchu naturalnym** ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zamieszkania męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania żony przed ślubem),
- urodzenia – według miejsca zamieszkania matki noworodka,
- zgony – według miejsca zamieszkania osoby zmarłej.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez niemowlęta rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku życia.

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 czerwca.

Metoda Webba polega na zakwalifikowaniu badanej jed-

(registering and cancelling registration for permanent residence and temporary stay from other gminas and from abroad), as well as address changes of the population due to changes in the administrative division, documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths, registers of the Ministry of Digitization – on internal and international migration of population for permanent and temporary residence.

Data on population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1,000 population etc.) were compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census. From 2010 to 2019, the balance is based on the results of the National Population and Housing Census of 31 March 2011, while for the years 2020–2024, the results of the Population and Housing Census of 31 March 2021.

Data on population were presented also by economic age groups:

- pre-working age – males and females aged 0–17 years,
- working age – males aged 18–64 years, females aged 18–59 years,
- post-working age – males aged 65 years and more and females aged 60 years and more.

Non-working age population is understood as population at pre-working age and post-working age.

Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows:

- marriages – according to the husband's place of residence before the wedding (in the case when the husband lived abroad before the wedding, the wife's place of permanent residence is taken into account),
- births – according to the mother's place of permanent residence,
- deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.

Natural increase of the population means the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Infant is a child under the age of 1. Data on births and deaths (including infant deaths) are presented according to the criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization.

Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 June.

The Webb Method consists in qualifying the surveyed ter-

nostki terytorialnej (gminy, powiatu) do jednego z ośmiu typów rozwoju ludności w zależności od znaku i wartości bezwzględnej przyrostu naturalnego i salda migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności. Klasyfikacja Webba wyróżnia:

Cztery typy odnoszące się do **jednostek zaludniających się** w wyniku:

- A — przewagi przyrostu naturalnego nad ubytkiem migracyjnym ($+PN > -SM$),
- B — przyrostu migracyjnego i jeszcze wyższego przyrostu naturalnego ($+PN > +SM$),
- C — przyrostu naturalnego i jeszcze wyższego przyrostu migracyjnego ($+PN < +SM$),
- D — przewagi przyrostu migracyjnego nad ubytkiem naturalnym ($-PN < +SM$),

Cztery typy odnoszące się do **jednostek wyludniających się** w wyniku:

- E — przewagi ubytku naturalnego nad przyrostem migracyjnym ($-PN > +SM$),
- F — ubytku migracyjnego i jeszcze większego ubytku naturalnego ($-PN > -SM$),
- G — ubytku naturalnego i jeszcze większego ubytku migracyjnego ($-PN < -SM$),
- H — przewagi ubytku migracyjnego nad przyrostem naturalnym ($+PN < -SM$).

W przypadku, gdy wartości bezwzględne współczynnika przyrostu naturalnego i współczynnika salda migracji stały się równe lub gdy wartość jednego ze współczynników wynosi zero wprowadza się dodatkowe typy (przejściowe).

Typ badanej jednostki określa się odczytując relację obu

ritorial unit (gmina, powiat) to one of eight types of population development depending on the sign and absolute value of natural increase and net migration for permanent residence calculated per 1,000 population. The Webb classification distinguishes:

Four types relating to **units populating** as a result of:

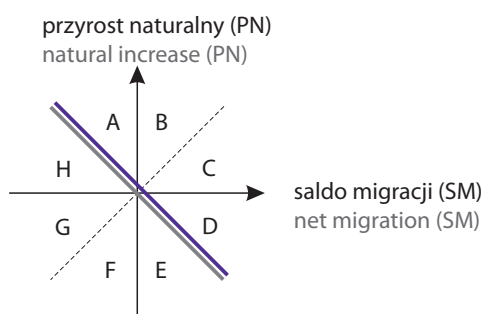
- A — prevalence of natural increase over the migration loss ($+PN > -SM$),
- B — migration increase and even higher natural increase ($+PN > +SM$),
- C — natural increase and even higher migration increase ($+PN < +SM$),
- D — predominance of migration increase over natural decrease ($-PN < +SM$),

Four types relating to **units depopulating** as a result of:

- E — prevalence of natural decrease over migration increase ($-PN > +SM$),
- F — migration decrease and even higher natural loss ($-PN > -SM$),
- G — natural loss and even higher migration loss ($-PN < -SM$),
- H — predominance of migration decrease over natural increase ($+PN < -S$).

In the case when absolute values of indicators of natural increase and permanent net migration are equal or when the value of one of the indicators is zero, additional types (transitional) are introduced.

Gminy zaludniające się Populating gminas	A $+PN > -SM$ B $+PN > +SM$	C $+PN < +SM$ D $-PN < +SM$	Gminy wyludniające się Depopulating gminas	E $-PN > +SM$ F $-PN > -SM$	G $-PN < -SM$ H $+PN < -SM$
Gminy w stanie przejściowym Gminas in transition					

zmiennych przy wykorzystaniu układu współrzędnych (oraz dodatkowo wprowadzonych przekątnych), w którym oś rzędnych odpowiada wartościom współczynnika przyrostu naturalnego, a oś odciętych wartościom współczynnika salda migracji stałej w badanym okresie.

Edukacja i wychowanie

Informacje zawarte w publikacji prezentowane są według stanu organizacyjnego ustroju szkolnego regulowanego przez przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe oraz ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Przedstawione informacje opracowano na podstawie danych pochodzących z systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

W roku szkolnym 2024/25 dzieci 6-letnie były objęte obowiązkiem odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w placówkach wychowania przedszkolnego, zaś dzieci 7-letnie obowiązkiem szkolnym. Nauka jest obowiązkowa do ukończenia 18 roku życia.

Po reformie edukacji od 1 września 2017 r. funkcjonują 8-letnie szkoły podstawowe, 4-letnie licea ogólnokształcące, 5-letnie technika, 3-letnie branżowe szkoły I stopnia oraz 2-letnie branżowe szkoły II stopnia.

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek tych zaliczono: przedszkola (łącznie ze specjalnymi), oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Szkoły i placówki mogą być publiczne lub niepubliczne. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne.

Prezentowane w publikacji dane dotyczą wychowania przedszkolnego, szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży oraz szkół ponadpodstawowych (łącznie ze specjalnymi), do których zaliczamy licea ogólnokształcące dla młodzieży oraz dla dorosłych, technika dla młodzieży, branżowe szkoły I i II stopnia, szkoły specjalne przysposabiające do pracy, ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

The type of the examined unit is determined by reading the relation of both variables using the coordinate system (and additionally introduced diagonals), in which the ordinate corresponds to the value of natural increase rate, and x-axis to the values of net migration for permanent residence in the examined period.

Education

The information contained in the publication is presented according to the organisational status of the school system regulated by the provisions of the Act of 14 December 2016 – Law on School Education and the Act of 7 September 1991 on the Education System. The information presented was developed on the basis of data from the educational information system administered by the Ministry of Education and Science.

In the 2024/25 school year, 6-year-old children were required to complete one year of pre-primary preparation in pre-primary education institutions, while 7-year-old children were required to attend school. Education is compulsory until the age of 18.

Following the education reform of 1 September 2017, there have been 8-year primary schools, 4-year general secondary schools, 5-year technical secondary schools, 3-year stage I sectoral vocational and 2-year stage II sectoral vocational schools.

Pre-primary education establishments are facilities for children aged 3 until they start primary school, providing care for children and preparing them for school. These establishments include: nursery schools (including special nursery schools), pre-primary sections of primary schools, and pre-primary education units and pre-primary centres.

Schools and institutions may be public or non-public. A non-public school may obtain the rights of a public school if it implements a minimum curriculum and applies the principles of classifying and promoting students established by the minister responsible for education, enabling the acquisition of state certificates or diplomas. Central (governmental) administration units and local government units may only run public schools.

The data presented in the publication concern pre-primary education, primary schools for children and youth, and secondary schools (including special schools), which include general secondary schools for youth and adults, technical secondary schools for youth, stage I and II sectoral vocational schools, special job-training schools, general art schools leading to professional certification, and post-secondary schools. The data include schools and institutions run by central (governmental) administration units, local government units (gminas, powiats, and voivodships), and other legal and natural persons.

Dane dotyczące wychowania przedszkolnego oraz szkół podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego.

Infrastruktura komunalna. Transport. Mieszkania

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

informacje o **długości sieci wodociągowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających wodę do sieci rozdzielczej.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Dane o **zużyciu wody** z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku. Do przeliczenia zużycia wody na 1 mieszkańca przyjęto ludność według stanu w dniu 30 czerwca.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu i kanalizacji obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministerstwa Klimatu i Środowiska z dnia 2 stycznia 2020 r.

Ścieżka rowerowa (droga dla rowerów) – droga lub część drogi niebędącej jezdnią oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi przeznaczona do ruchu rowerów, hulajnóg elektrycznych i urządzeń transportu osobistego oraz osób poruszających się przy użyciu urządzenia wspomagającego ruch i ruchu pieszych, w przypadkach przewidzianych w ustawie.

Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Data on pre-primary education and schools are given as of the beginning of the school year; data on graduates are given as of the end of the school year.

Municipal infrastructure. Transport. Dwellings

Data regarding municipal installations concern operative installations.

Information on the length of the water supply network concerns the distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) and the transmission (main) network, i.e. conduits providing water to the distribution network.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e. conduits receiving sewage from the street network, while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Data on **water consumption** from water supply system in households include the amount of water taken from the water supply network using devices installed in the building. To calculate the consumption of water per capita, the population as of 30 June was assumed.

Data regarding the users of water supply systems and sewage systems include also population residing in collective accommodation facilities.

Data on **municipal waste** concern waste generated by households, excluding discarded vehicles, as well as by other producers of waste (not containing hazardous waste), which because of its character or composition is similar to waste from households.

Information on municipal waste is given in accordance with the waste catalogue introduced by the ordinance of the Ministry of Climate and Environment of January 2, 2020.

Bicycle path (bicycle road) - a road or part thereof that is not a carriageway, marked with appropriate road signs intended for the traffic of bicycles, electric scooters and personal transport devices as well as persons using movement assist devices and pedestrian traffic, in the cases stipulated in the Act.

Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hotels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

Dane o zasobach mieszkaniowych opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych – według stanu w dniu 31 grudnia, w każdorazowym podziale administracyjnym. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przyjmując za podstawę mieszkania zamieszkane i niezamieszkane oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Informacje o mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań oraz o izbach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach budownictwa indywidualnego dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora.

W zasobach mieszkaniowych za podstawę obliczenia przeciętnej liczby osób na mieszkanie i na izbę przyjęto ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia.

Do przeliczenia efektów budownictwa mieszkaniowego na 1000 ludności przyjęto dane o liczbie ludności według stanu w dniu 30 czerwca, natomiast przy przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw – według stanu w dniu 31 grudnia.

Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Dane o ochronie zdrowia od 2012 r. podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

Apteka to placówka przeznaczona do zaopatrywania ludności w produkty lecznicze, leki apteczne, leki recepturowe, wyroby medyczne, produkty posiadające wymagane pra-

Data on dwelling stocks were compiled on the basis of balances of dwelling stocks – as of 31 December, according to each administrative division. The balances of dwelling stocks are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census assuming inhabited and uninhabited dwelling as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

A **dwelling** is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodeled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A **room** is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e. with a window or door containing a glass element in an external wall of a building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

The **useful area of a dwelling** is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and other spaces comprising the dwelling.

Information regarding dwellings, useful floor area of dwellings and rooms completed refers to dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of private construction refers to dwellings completed by natural persons, foundations, churches and religious associations, intended for the own use of the investor.

In dwelling stocks, the total population as of 31 December was adopted as the basis for calculating the average number of persons per dwelling and per room.

To calculate the results of the housing construction per 1000 population, the data on the number of population as of 30 June were assumed, while in calculations per 1000 contracted marriages – as of 31 December.

Health care and social welfare

The data concerning health care since 2012 are given including data on health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration and until 2011 – the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.

A **pharmacy** is a facility intended to supply the public with medicinal products, pharmacy drugs, prescription drugs, medical products, products with certificates or permits re-

wem atesty lub zezwolenia, pod warunkiem, że ich przechowywanie i sprzedaż nie będą przeszkadzać podstawowej działalności apteki. Są to również miejsca udzielania informacji o produktach leczniczych i wyrobach medycznych.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty obrotu detalicznego produktami leczniczymi. Punkty apteczne tworzone po dniu wejścia w życie ustawy mogą być usytuowane jedynie na obszarach wiejskich, jeśli na terenie danej wsi nie jest prowadzona apteka ogólnodostępna (art. 70. ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne).

Przychodnia jest to przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego, w którym udziela się ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych podstawowej lub specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz świadczeń z zakresu rehabilitacji leczniczej. Pod pojęciem przychodni należy rozumieć również: ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych.

Porady lekarskie w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (dotyczą porad w podstawowej i specjalistycznej opiece zdrowotnej) podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz poradami udzielonymi w ramach praktyk lekarskich, realizowanych w ramach środków publicznych (umowy z NFZ), bez porad udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych, bez porad udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych. Porady w podstawowej opiece zdrowotnej od 2017 r. podano łącznie z poradami nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. Są to świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej udzielane od poniedziałku do piątku w godzinach od 18.00 do 8.00 dnia następnego oraz całodobowo w dni ustawowo wolne od pracy, w tym podstawowe świadczenia w nagłych przypadkach lub w kontynuacji leczenia. Obejmują również porady nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej udzielone w ramach podkontraktów ze szpitalem na wykonywanie tych porad.

Dane o **opiece nad dziećmi do 3 lat** prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r., na podstawie której opieka może być organizowana w formie żłobka (do 2021 łącznie z oddziałami) oraz od 2011 r. – klubu dziecięcego albo sprawowana przez dziennego opiekuna lub nianię. Od 2023 r. dane pochodzą z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Dane o **domach i zakładach pomocy społecznej** dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Mieszkańcy domów i zakładów pomocy społecznej to osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Kultura

Biblioteka jest to jednostka organizacyjna lub jej część posiadająca uporządkowany (zinwentaryzowany) zbiór książ-

quired by law, provided that their storage and sale do not interfere with the basic activity of the pharmacy. They are also places where information about medicinal and medical products is provided.

Pharmaceutical outlets are generally accessible retail outlets for medicinal products. Pharmaceutical outlets established after the effective date of the Act may be located only in rural areas, if there is no generally accessible pharmacy in the given village (art. 70, item 3 of the Act of 6 September 2001 – Pharmaceutical Law).

An **out-patient department** is an enterprise of a medical entity that provides primary out-patient health care and specialized health care as well as benefits in the field of medical rehabilitation. The term out-patient department also includes health centers, out-patient clinics, emergency departments and admission rooms.

Out-patient medical consultations (including primary and specialist health care consultations) are given inclusively with preventive examinations and consultations provided within medical practices financed by public funds (National Health Fund contracts), excluding consultations provided in general hospital admission rooms. Consultations in primary health care since 2017 have been given inclusively with night and holiday health care consultations. These are primary health care services provided Monday through Friday from 6:00 PM to 8:00 AM the following day and 24 hours a day on public holidays, including basic services in emergencies or as part of continuing treatment. They also include night and holiday health care consultations provided under subcontracts with hospitals for these consultations.

Data on **care for children up to the age of 3** are presented in accordance with the law dated 4 February 2011 under which care can be organized in the form of a nursery (to 2021 including nursery words) and since 2011 – children's clubs, provided by a day carer or nanny. Since 2023, data come from the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Data concerning **social welfare homes and facilities** refer to the institutions for which the founding bodies are: local government units, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Residents of social welfare homes and facilities are persons who require 24-hour care due to age, illness or disability, who cannot function independently in everyday life, who cannot be provided with necessary assistance in the form of care services.

Culture

Library is an organisational unit or its part having an ordered (inventoried) collection of books, magazines and

żek, czasopism i innych materiałów piśmienniczych, liczący co najmniej 300 jednostek inwentarzowych, której głównymi celami są tworzenie i obsługa zbiorów oraz udostępnianie ich użytkownikom w sposób kontrolowany.

Księgozbiór obejmuje zinwentaryzowane wydawnictwa nieperiodyczne (książki i broszury) i wydawnictwa periodyczne (gazety i czasopisma).

Jednostką obliczeniową księgozbioru jest **wolumin**, czyli tom (zawartość jednej okładki) zarejestrowany w księdze inwentarzowej. W przypadku periodyków za wolumin uważa się zbiór (zazwyczaj roczny) numerów jednego tytułu gazety lub czasopisma stanowiący jedną pozycję inwentarzową.

Czytelnik (użytkownik aktywnie wypożyczający) to użytkownik zarejestrowany w bibliotece, który wypożyczył na zewnątrz co najmniej jedną pozycję w ciągu roku.

Dane o czytelnikach dotyczą osób korzystających z wypożyczalni, tzn. otrzymujących materiały biblioteczne do wykorzystania poza terenem biblioteki. Podstawowym dokumentem służącym do gromadzenia danych o czytelnikach w bibliotece jest aktualna karta wypożyczeń (karta czytelnika) lub inny dokument służący do rejestracji.

Rynek pracy. Podmioty gospodarki narodowej

Dane o **pracujących w gospodarce narodowej** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) pracowników najemnych, czyli osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór) lub stosunku służbowego na czas określony i nieokreślony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy;
- 2) pracujących na własny rachunek, łącznie z pomagającymi członkami rodziny;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (do 2020 r.);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolnej;
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Od 2022 r. dane o pracujących opracowano na podstawie administracyjnych źródeł danych, a za lata wcześniejsze — na podstawie sprawozdań podmiotów gospodarki narodowej.

Dane o liczbie bezrobotnych zarejestrowanych, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującą od 1 czerwca 2004 r. obejmują osoby, które ukończyły 18 lat i nie osiągnęły wieku emerytalnego, niezatrudnione i niewykonyjące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia

other materials comprising at least 300 inventory units, whose main purposes are to create and manage collections and make them available to users in a controlled manner.

Collection includes non-periodic publications (books and pamphlets) and periodicals (newspapers and magazines).

The calculation unit of the collection is the **volume** (the contents of one cover) registered in the inventory book. In the case of periodicals, a volume is considered to be a collection (usually annual) of issues of one newspaper or magazine title constituting one inventory item.

Library user (user actively borrowing items) is a registered user in the library, who borrowed at least one volume of collection in the reporting period.

Data on library users relate to persons using the lending library, i.e. receiving library materials for use outside the library. The basic document used to collect data on library users in the library is the current lending card (library user card) or another document used for registration.

Labour market. Entities of the national economy

Data on **the employed persons in the national economy** concern persons performing work that brings them earnings or income; employed persons include:

- 1) employees, that is employees hired on the basis of an employment relationship (employment contract, appointment, nomination, election) or service relation on a fixed-term and indefinite term, full-time and part-time employed;
- 2) self-employed persons, together with contributing family workers;
- 3) outworkers;
- 4) agents (until 2020);
- 5) members of agricultural production cooperative;
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

Since 2022, data on the employed persons are presented on the basis of administrative data sources, and for previous years — based on reports of national economy entities.

Data on the number of registered unemployed, in accordance with the Act of 20 April 2004 on employment promotion and labour market institutions, effective from 1 June 2004 include persons over 18 years of age and under retirement age, unemployed and not performing any other gainful job, able and ready to take up full-time employment (or if they are disabled able and ready to take up employment

w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli są to osoby niepełnosprawne zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępujące do egzaminu eksternistycznego z zakresu programu nauczania tej szkoły oraz uczące się w branżowej szkole II stopnia i szkole policealnej, prowadzącej kształcenie w formie stacjonarnej lub zaocznej) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy. Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencji-prowizyjne, honoraria.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

1. wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
2. wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
3. dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
4. honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Dane o wynagrodzeniach podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

Dane dotyczące podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji/działów/grup PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności, tj. zaliczane do sektora publicznego i prywatnego.

at least half of that working time), not studying at school, with the exception of schools for adults (or taking an extramural exam in the scope of the school's curriculum, and studying at a second-level industry school and post-secondary school, providing full-time or extramural education) or higher education institutions in the extramural studies system, registered in the powiat labor office competent for the place of residence (permanent or temporary) and seeking employment or other gainful work, with additional income source exemptions provided for in the Act.

Wages and salaries include monetary payments and the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed. The components of wages and salaries are: personal wages and salaries, from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere units, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

1. personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
2. payments from profit and balance surplus in cooperatives,
3. annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere units,
4. fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g. to journalists, film producers, radio and television programme producers.

Data on average wages and salaries refer to full-time and part-time paid employees converted to full-time paid employees.

Data on wages and salaries are given in gross terms, i.e. including deductions for personal income tax and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, other pensions and sickness) paid by the insured employee.

Data on entities of the national economy registered in the REGON register include legal persons, organizational units without legal personality and natural persons conducting economic activity classified to individual sections/divisions/groups of PKD 2007 according to the predominant kind of activity. Data include entities of the national economy regardless of the nature of ownership, i.e. included in the public and private sector.

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of Statistics Poland. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru REGON określają przepisy ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 773, z późn. zm.) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. (Dz. U. poz. 2009, z późn. zm.) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń.

Informacje udostępniane z rejestru REGON tworzone są bezpośrednio na podstawie danych zgłaszanych do rejestru przez podmioty, na których ciąży obowiązek ich aktualizacji. Dane te w zakresie udostępnionych informacji nie podlegają dodatkowej weryfikacji.

Dane zaprezentowano w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.).

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „Przemysł” jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „usługi” ujęte są sekcje: „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”, „Informacja i komunikacja”, „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa”, „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby” oraz „Organizacje i zespoły eksterytorialne”.

Prezentowane w tabl. 21 (aneks tabelaryczny w formacie xls) podmioty gospodarki narodowej przetwórstwa przemysłowego według zaawansowania techniki oraz usług według zaangażowania wiedzy opracowano zgodnie z podejściem dziedzinowym OECD, tj. klasyfikując jednostki do 4 sektorów przetwórstwa przemysłowego (wysoka technika, średnio-wysoka technika, średnio-niska technika, niska technika)

June 1995 (uniform text: Journal of Laws 2024 item 773, as amended) and the provisions of the decree the Council Ministers of 30 November 2015 (Journal of Laws item 2009, as amended) on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens.

Information made available from the REGON register is created directly on the basis of data reported to the register by entities legally obliged to update it. These data regarding the information provided are not subject to additional verification.

The data presented in the Polish Classification of Activities - PKD 2007, prepared on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 January 2008 by the regulation of the Council of Ministers of 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885, as amended).

Within the PKD 2007, “Industry” was distinguished as an additional grouping, which includes the sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

The term “services” includes sections: “Wholesale and retail sales, repair of motor vehicles, including motorcycles”, “Transportation and storage”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply”, “Accommodation and catering”, “Information and communication”, “Financial and insurance activities”, “Real estate activities”, “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation and recreation”, “Other service activities”, “Activities of households as employers; undifferentiated goods- and services-producing activities of households for own use” and “Activities of extraterritorial organizations and bodies”.

Presented in table 21. (tabular annex in xls format) entities of the national economy of manufacturing according to the advancement of technology and services according to the involvement of knowledge were developed in accordance with the OECD domain approach, i.e. classifying units into 4 manufacturing sectors (high technology, medium-high technology, medium-low technology, low technology) or up to 6 service sectors (high technology knowledge-based services, knowledge-based market services, knowledge-based financial services, other knowledge-based services, less knowledge-intensive market services, other less-knowledge-intensive services).

As part of manufacturing (section C) the following were presented:

lub do 6 sektorów usług (usługi wysokiej techniki oparte na wiedzy, usługi rynkowe oparte na wiedzy, usługi finansowe oparte na wiedzy, inne usługi oparte na wiedzy, usługi rynkowe mniej wiedzochłonne, inne usługi mniej wiedzochłonne).

W ramach przetwórstwa przemysłowego (sekcja C) zaprezentowano:

1. sektor wysokiej techniki, który obejmuje: produkcję podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych (dział 21), produkcję komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (dział 26), produkcję statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn (grupa 30.3),
2. sektor średnio-wysokiej techniki, który obejmuje: produkcję chemikaliów i wyrobów chemicznych (dział 20), produkcję broni i amunicji (grupa 25.4), produkcję urządzeń elektrycznych (dział 27), produkcję maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowaną (dział 28), produkcję pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli (dział 29), produkcję lokomotyw kolejowych oraz taboru szynowego (grupa 30.2), produkcję wojskowych pojazdów bojowych (grupa 30.4), produkcję sprzętu transportowego, gdzie indziej niesklasyfikowaną (grupa 30.9), produkcję urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne (grupa 32.5).

W ramach usług (sekcje G–U) zaprezentowano:

1. sektor usług wysokiej techniki opartych na wiedzy, który obejmuje: działalność związaną z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych (dział 59), nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych (dział 60), telekomunikację (dział 61), działalność związaną z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązaną (dział 62), działalność usługową w zakresie informacji (dział 63), badania naukowe i prace rozwojowe (dział 72),
2. sektor usług rynkowych opartych na wiedzy (bez usług wysokiej techniki i finansowych), który obejmuje: transport wodny (dział 50), transport lotniczy (dział 51), działalność prawniczą, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe (dział 69), działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem (dział 70), działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne (dział 71), reklamę, badanie rynku i opinii publicznej (dział 73), pozostałą działalność profesjonalną, naukową i techniczną (dział 74), działalność związaną z zatrudnieniem (dział 78), działalność detektywistyczną i ochroniarską (dział 80),
3. sektor usług finansowych opartych na wiedzy, który obejmuje: działalność finansową i ubezpieczeniową (działy 64–66),

1. high technology sector, which includes: manufacture of basic pharmaceutical substances and medicines and other pharmaceutical products (division 21), manufacture of computer, electronic and optical products (division 26), manufacture of air and spacecraft and related machinery (group 30.3),
2. medium-high technology sector, which includes: manufacture of chemicals and chemical products (division 20), production of weapons and ammunition (group 25.4), manufacture of electrical equipment (division 27), manufacture of machinery and equipment n.e.c. (division 28), manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers, excluding motorcycles (division 29), manufacture of railway locomotives and rolling stock (group 30.2), manufacture of military fighting vehicles (group 30.4), manufacture of transport equipment not elsewhere classified (group 30.9), manufacture of medical and dental instruments and supplies (group 32.5).

As part of services (sections G–U) the following were presented:

1. high-tech knowledge-based services sector, which includes: activities related to the production of films, video recordings, television programmes, sound and music recordings (division 59), broadcasting public and subscription programmes (division 60), telecommunications (division 61), related activities with software and consultancy in the field of IT and related activities (division 62), information services (division 63), scientific research and development works (division 72),
2. sector of knowledge-based market services (without high-tech and financial services), which includes: water transport (division 50), air transport (division 51), legal, accounting and tax consultancy activities (tax division 69), activities of head offices; management consultancy (division 70), architectural and engineering activities; technical research and analysis (division 71), advertising, market and public opinion research (division 73), other professional, scientific and technical activities (division 74), employment-related activities (division 78), detective and security activities (division 80) .
3. knowledge-based financial services sector, which includes: financial and insurance activities (divisions 64–66),
4. the sector of other knowledge-based services, which includes: publishing activities (division 58), veterinary activities (division 75), public administration and national defence; compulsory social security (division 84), education (division 85), health care and social welfare (divisions 86–88), activities related to culture, recreation and sport (divisions 90–93).

4. sektor innych usług opartych na wiedzy, który obejmuje: działalność wydawniczą (dział 58), działalność weterynaryjną (dział 75), administrację publiczną i obronę narodową; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (dział 84), edukację (dział 85), opiekę zdrowotną i pomoc społeczną (działy 86–88), działalność związaną z kulturą, rekreacją i sportem (działy 90–93).

Więcej informacji na temat sektorów przetwórstwa przemysłowego i usług można znaleźć m.in. w publikacji Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Statystycznego w Szczecinie „Nauka i technika w 2023 r.”

Finanse publiczne

Podstawę prawną określającą procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych stanowi ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych. W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego również ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa oraz ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa są określone w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. W publikacji dane prezentowane na mapach i w tabelach z zakresu dochodów i wydatków m.st. Warszawy dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu, natomiast województwa mazowieckiego podawane są łącznie z miastami na prawach powiatu. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. w podziale na działy – określające rodzaj działalności oraz paragrafy – określające rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku. Prezentowane dane opracowano zgodnie z klasyfikacją wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

Prezentowane dane w zakresie wydatków według działów obejmują wszystkie paragrafy wydatkowe zrealizowane w danym dziale.

More information on manufacturing sectors and services can be found, among others, in the publication of Statistics Poland and the Statistical Office in Szczecin titled “Science and technology in 2023”.

Public finance

The legal basis for the processes related to the collection and distribution of public funds is the Public Finance Act of 27 August 2009 and the provisions introducing the Act of 27 August 2009 on the Public Finance. In the case of financial management of local government units, also the Act of 8 March 1990 on gmina self-government, the Act of 5 June 1998 on powiat self-government, the Act of 5 June 1998 on voivodship self-government and the Act of 1 October 2024 on the income of local government units.

Revenue and expenditure of the budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are determined in the budget resolution by the competent authorities constituting the calendar (budget) year, on the dates and on the terms specified in the constitutional laws and the Act on the Public Finance.

A city with powiat status simultaneously performs tasks related to the activities of the gmina and powiat and draws up one budget, in which individual revenue is specified, taking into account the sources of revenue of the gmina and powiat, and expenditure carried out jointly by the gmina and powiat. In the publication, the data presented in maps and tables concerning the revenue and expenditure of m.st. Warszawa relates to the city budget with powiat status, while Mazowieckie Voivodship is given together with cities with powiat status. Revenue and expenditure of the budgets of local government units are grouped in accordance with the principles set out in the Act on the Public Finance, i.e. broken down into divisions – specifying the type of activity and paragraphs – specifying the type of revenue, income or expenditure. The data presented was prepared in accordance with the classification introduced by the Regulation of the Minister of Finance of 2 March 2010 on the detailed classification of income, expense, revenue and expenditure as well as funds from foreign sources.

The presented data on expenditure by divisions cover all the items of expenditure carried out in a given division.